

1. OVER HET RODE KRUIS



Het Rode Kruis houdt zich in meer dan 180 landen bezig met hulp aan de meest kwetsbare mensen. De Nederlandse vereniging omvat het hele Nederlandse Koninkrijk (Nederland, Nederlandse Antillen en Aruba) en noemen we het Nederlandse Rode Kruis. Het Nederlandse Rode Kruis bestaat uit 319 plaatselijke Rode Kruis-afdelingen, waarvan zes op de Nederlandse Antillen en Aruba. De Rode Kruis-afdelingen in Nederland zijn verenigd in 65 districten.

1.1. NEDERLANDSE RODE KRUIS

De strategische kaders waarbinnen het Nederlandse Rode Kruis werkt, zijn in eerste instantie op internationaal niveau bepaald.

1.1.1. Strategie en beleid

De strategische kaders waarbinnen het Nederlandse Rode Kruis werkt, zijn in eerste instantie op internationaal niveau bepaald.

STRATEGISCHE CONTEXT: EEN WERELD IN NOOD

Het Rode Kruis maakt zijn strategische keuzes niet in een vacuüm. We werken in een wereld in nood, waar het leven of welzijn van miljoenen mensen wordt bedreigd. Daar vindt wat we doen zijn startpunt. En daar hebben we te maken met het volgende:

In de wereld om ons heen plukken sommigen zoete vruchten en anderen niets of weinig. Waar de één profiteert van technologische en wetenschappelijke verworvenheden weet de ander niet van hun bestaan. Ongelijkheid speelt in elke maatschappij, maar de economische crisis van vandaag treft de armsten het hardst. In 2008 trokken gestegen voedsel- en brandstofprijzen 145 miljoen mensen extra onder de armoedegrens van twee dollar per dag. Bijna een miljard mensen moest toen al leven van de helft of minder. Terwijl er eten was voor iedereen stierf er naar schatting elke drieëneenhalve seconde iemand van de honger; vaak een kind. En zoals altijd droegen – en dragen – ongelijkheid en armoede bij aan gewapend conflict. Soms is respect voor het humanitair oorlogsrecht hierbij totaal afwezig. Soms staan strijdende partijen onafhankelijke hulpverlening niet of nauwelijks toe.

Intussen blijft het klimaat veranderen en stijgt het aantal rampen dat ontstaat door extreem weer. In twintig jaar tijd is dat aantal verdubbeld: van gemiddeld tweehonderd naar vierhonderd per jaar. Opnieuw zijn vooral de armsten het kwetsbaarst. Wanneer zij hun huis, vee en inkomen verliezen, zoeken ze niet zelden een beter leven elders. Maar migratie maakt velen 'illegaal' en hun toegang tot onderdak, voedsel, werk en medische zorg is en wordt beperkt. Als vanouds sterven miljoenen mensen aan tuberculose, malaria en diarree – al zijn al deze ziekten te genezen. Met HIV/AIDS is te leven, maar niet als je ondervoed bent of geen medicijnen kunt betalen. Voor de meeste van de 33 miljoen HIV-patiënten zijn de vooruitzichten daarom slecht.

Hulpverlening in deze setting wordt steeds complexer. Het aantal humanitaire organisaties neemt toe, wat vraagt om goede coördinatie. Media zetten hun schijnwerpers wel of niet op een ramp, politici debateren wel of niet over een probleem, en beide beïnvloeden de geldstroom die beschikbaar komt voor hulp. Steeds vaker begeven politieke spelers zich op het humanitaire veld. Werk je samen of raak je dan 'besmet'? De vraag is van levensbelang. Wie als verlengstuk van een interventiemacht wordt gezien, loopt kans geen toegang tot slachtoffers te krijgen én zelf doelwit te worden.

In vrediger regio's snijden overheden in uitgaven aan welzijn en gezondheid. Westerse overheden trekken zich terug en zorgstelsels privatiseren. Terwijl de eigen verantwoordelijkheid van burgers wordt gepromoot, legt de verzorgingsstaat meer taken bij familie, vrienden en vrijwilligers. Ook in Nederland, waar individualisering trekken van vervreemding krijgt en mensen zich afkeren van instituten en elkaar. De tendens voedt eenzaamheid en isolement.

Tegen deze achtergrond maakt het Rode Kruis zijn strategische keuzes: internationaal en nationaal.

STRATEGIE NEDERLANDSE RODE KRUIS

- De strategische kaders waarbinnen het Nederlandse Rode Kruis werkt, zijn in eerste instantie op internationaal niveau bepaald. Strategy 2010, het beleidsdocument voor de gehele Rode Kruis- en Rode Halve Maan-Beweging, geeft elke nationale vereniging de opdracht hulp te bieden in eigen land aan de meest kwetsbare mensen door rampenhulpverlening, zorg- en welzijnsactiviteiten en het bevorderen van respect;
- samen te werken met zusterverenigingen, hen te versterken en te helpen bij hun werkzaamheden.

Al ons werk vloeit voort uit deze opdracht. In binnen- en buitenland. De strategische speerpunten die we voor onszelf hebben bepaald, zijn hier een directe afgeleide van.

Inhoudelijke speerpunten van het Nederlandse Rode Kruis:

- focus op noodhulp;
- doorbreken van sociaal isolement;
- uitdragen van humanitaire waarden.

Naast het vastleggen van de kaders voor hulpverlening, committeert Strategy 2010 ons ook aan het streven naar 'goed functionerende nationale verenigingen die steun en hulp kunnen mobiliseren, hun humanitaire missie kunnen uitvoeren, en bijdragen aan de opbouw van een sterk maatschappelijk middenveld'.

Daarom heeft ons landelijk bestuur in 2005 drie speerpunten benoemd die interne randvoorwaarden vormen voor het – nu en in de toekomst – verlenen van hulp aan kwetsbare mensen.

Randvoorwaardelijke speerpunten van het Nederlandse Rode Kruis:

- creëren van een helder imago en transparantie;
- betrekken van jongeren en allochtonen;
- vergroten van onze slagvaardigheid.

Intussen zijn de eerste stappen gezet naar een nieuw strategisch plan, waarin we ons antwoord formuleren op de grote vraagstukken in de Nederlandse samenleving en daarbuiten voor de periode 2010-2013. Dit plan vullen we volgend jaar in verenigingsverband geheel in. Uitgaande van onze inhoudelijke speerpunten zal het accenten benoemen en aanscherpen. Zodat we beter worden waar we goed in zijn.

INHOUDELIJK SPEERPUNT: FOCUS OP NOODHULP

Het antwoord van het Rode Kruis op humanitaire problemen ligt nooit bij externe experts. Het ligt bij de mensen en gemeenschappen die ermee te maken hebben en erdoor getroffen worden: het ligt in het mobiliseren van hun kracht. Nergens wordt de behoefte aan deze kracht zo goed zichtbaar als bij acute noodsituaties.

In Nederland

Hulpverlening in geval van nood is de verantwoordelijkheid van de overheid. Maar een échte catastrofe gaat de capaciteit van professionele hulpdiensten te boven. Dan staat het Rode Kruis staat paraat. Tijdens noodhulp situaties zorgen wij voor:

- medische hulp aan slachtoffers;
- opvang en verzorging;
- verwanteninformatie.

Het duurt vaak even voor gecoördineerde rampenhulp op gang komt. De eerste mensen die in actie komen en (vaak levensreddende) hulp bieden, zijn zij die in de buurt zijn. Bij noodhulp is dus een taak weggelegd voor burgers. De kracht van het Rode Kruis schuilt hier in onze lokale organisatie. Onze vrijwilligers zijn die burgers. Zij leven en werken in de gemeenschap waar ze vrijwilliger zijn en kunnen direct ter plaatse helpen: een ander, maar ook zichzelf – doordat ze de eigen weerbaarheid en zelfredzaamheid hebben vergroot. En dat is letterlijk van levensbelang. Daarom doen we steeds meer om onze noodhulpvrijwilligers goed op te leiden en de kwaliteit van hun inzet hoog te houden. Sinds vorig jaar stimuleren we niet-vrijwilligers veel actiever om hun Eerste Hulp diploma te behalen.

De rampenhulp van het Rode Kruis in Nederland behelst de opvang van slachtoffers, het verlenen van medische assistentie en het herstellen van contact tussen familieleden die elkaar zijn kwijtgeraakt.

In de wereld

Noodhulp in een internationale omgeving is voor ons meer dan het bieden van acute, levensreddende hulp bij rampsituaties en gewapende conflicten. Noodhulp behelst ook hulp bij de wederopbouw na een catastrofe en (steeds nadrukkelijker) activiteiten in de fase ervoor, waarbij wordt ingezet op rampenvoorbereiding en -preventie. Dit is een terrein waarop we in Nederland specifieke expertise ontwikkelen.

Klimaatverandering en de stijging van het aantal natuurrampen geven daartoe alle aanleiding. Maar een cycloon hoeft geen menselijk drama te zijn. Met evacuatieplannen, waarschuwingssystemen, schuilplaatsen en getrainde hulpverleners kan veel leed worden voorkomen. In 2002 richtten we daarom het Rode Kruis Klimaatcentrum op, dat wetenschappelijk inzicht over klimaatverandering samenbrengt met praktische kennis over rampenhulp. Vanuit deze gebundelde kennis helpen we gemeenschappen zich beter voor te bereiden op noodsituaties ontstaan door extreem weer.

Het antwoord op humanitaire problemen ligt volgens ons niet bij externe experts, maar zij kunnen wél helpen. Daarom werken we met de Universiteit van Eindhoven aan betere noodhulpmaterialen: lichtere tenten, veiliger kooktoestellen, zuiniger noodkachels.

INHOUDELIJK SPEERPUNT: SOCIAAL ISOLEMENT VOORKOMEN EN DOORBREKEN

In Nederland

De maatschappelijke samenhang in ons land staat onder druk. Mensen wonen in aangrenzende huizen maar kennen elkaar niet. Steeds minder zijn er lid van een voetbalvereniging of kerkgenootschap; steeds vaker trekken ze zich terug achter de voordeur. En daar wacht soms een ongenode gast: isolement. Vooral chronisch zieken en gehandicapten zijn er gevoelig voor. Omdat wij geloven in een maatschappij waarin iedereen meedoet, en een allesoverheersend gevoel van alleen zijn het emotionele en fysieke welzijn van mensen bedreigt, is het voorkomen en doorbreken van sociaal isolement voor ons een prioriteit. De meeste van onze vrijwilligers zijn hier mee bezig.

Menselijk contact is ons antwoord op isolement.

In de wereld

Isolement kent vele oorzaken, en een ervan is onwetendheid. In grote delen van de wereld leidt zij tot uitsluiting van mensen met HIV of aids. Uit angst voor besmetting lopen burens en vrienden met een grote boog om HIV-patiënten heen – en om hun familie. Sociale verbanden vallen letterlijk uiteen. Hele gezinnen worden uitgesloten van huisvesting, scholing en andere basisvoorzieningen. Daarom richten wij ons internationaal niet alleen op het bieden van medische en fysieke zorg aan mensen met HIV/AIDS. We doen minstens zoveel aan voorlichting en het tegengaan van discriminatie. We bestrijden stigmatisering en helpen patiënten in hun eigen woonomgeving te blijven. Bijvoorbeeld door de burens uit te leggen dat ze geen HIV oplopen door het schudden van een hand of het delen van een klaslokaal.

Het Nederlandse Rode Kruis is sinds 1998 betrokken bij de strijd tegen HIV/AIDS en de sociale uitsluiting die de ziekte meebrengt.

INHOUDELIJK SPEERPUNT: HUMANITAIRE WAARDEN UITDRAGEN

Het is de taak van elke Rode Kruis- en Rode Halve Maan-vereniging bij te dragen aan een wereld met respect voor iedereen. Een wereld waarin gelijkheid heerst en mensen vriendschappelijk en vreedzaam samenleven. De nog jonge 21e eeuw toont de kwetsbaarheid van deze humanitaire waarden dagelijks. Racisme in West-Europa, discriminatie van vluchtelingen en asielzoekers, seksueel geweld tegen vrouwen in Congo, uitsluiting van wie anders is en 'vreemd'. Culturen schuren tegen elkaar aan én botsen met elkaar. Op wijkniveau en wereldschaal. Mensen zoeken naar wat hen bindt, maar zien soms alleen nog wat hen scheidt.

Opvattingen en gedrag beïnvloeden

Ons doel is een menswaardige wereld waarin respect en tolerantie aan ieder mens toekomen. Daartoe 'leven' we de grondbeginselen waarin we geloven – onze uitgangspunten – en dragen ze actief uit. Daarnaast verspreiden we het humanitair oorlogsrecht en zien toe op naleving ervan. Zo hebben we de Nederlandse overheid diverse malen aangesproken op haar standpunt over clustermunities. Wat uiteindelijk heeft bijgedragen aan ondertekening door minister Verhagen, eind vorig jaar, van het internationaal verbod op die munitie.

Maar we spreken ook gewone burgers aan, op onze gedeelde verantwoordelijkheid de maatschappij vorm te geven. Dus organiseren we contact tussen mensen die hun culturele wortels in Nederland hebben en mensen bij wie ze elders liggen. En willen we dat zoveel mogelijk personen hun Eerste-Hulpdiploma behalen, zodat ze een vriend of een vreemdeling letterlijk het leven kunnen redden.

Het is onze diepe overtuiging dat elk mens recht heeft op respect en waardigheid, waar en wanneer dan ook.

RANDVOORWAARDELIJK SPEERPUNT: HELDER IMAGO EN TRANSPARANTIE

Bij delen van het publiek blijkt onduidelijkheid over het Rode Kruis te bestaan. Zo weet tachtig procent van de Nederlanders dat we internationale noodhulp bieden, maar slechts 36 procent weet dat we in eigen land veel doen om het sociale isolement te doorbreken waarin behoorlijke aantallen mensen verkeren. Bovendien hangt er een zweem van vanzelfsprekendheid over ons heen. Alsof we 'zomaar' zouden bestaan en onze hulp niet staat of valt bij vrijwillige donaties. Zonder donateurs kunnen we echter niemand helpen. Dus moeten mensen weten wie we zijn, wat we doen en hoe we dat doen. Voor ons ligt hier een stevige taak want onze hulp is zeer divers en onze vereniging is complex en soms wat ondoorzichtig.

Duidelijker beeld

Sinds 2005 presenteren we ons daarom in elk geval nadrukkelijker als fondsenwervende organisatie. Daarnaast geven we een duidelijker beeld van onszelf door goed zichtbaar in de media te zijn en daar over zowel onze noodhulp als onze sociale hulp te vertellen. En over de resultaten die we op deze terreinen boeken. Uit onderzoek van

het bureau GfK bleek in 2008 dat de totale naamsbekendheid van het Nederlandse Rode Kruis honderd procent was: in 2007 was dat ook al zo.

Externe transparantie

Naast een helder imago is transparantie erg belangrijk. Mensen willen weten hoe hun geld wordt besteed en met welk resultaat: de buitenwacht stelt eisen aan ons. Zo kwam de commissie Wijffels in 2005 met een Code Goed Bestuur Goede Doelen. Deze geeft richtlijnen voor professioneel bestuur en toezicht, en benoemt onderwerpen waarover publiekelijk verantwoording moet worden afgelegd. Zoals de besteding van middelen, de omgang met vrijwilligers en het realiseren van de doelstelling. Het Nederlandse Rode Kruis onderschrijft de code. De code is inmiddels opgenomen in het CBF-reglement.

Interne transparantie

Om goed inzicht te kunnen geven in wat we doen, vergroten we in de eerste plaats de interne transparantie: door bedrijfsmatig te werken, resultaatgerichte afspraken te maken en onze resultaten consequent te meten. In toenemende mate werken we met 'gelaagde' meetmethoden. Hierbij onderzoeken we output, impact en proces. Anders gezegd: we bekijken hoeveel tenten we hebben geleverd (output), of ze nuttig waren (impact) en of bij aankoop en distributie de juiste weg is gevolgd (proces: is er bijvoorbeeld voldoende gedaan om corruptie tegen te gaan?). Door intern goed zicht te creëren op wat we doen, hoe en met welke uitkomsten, wordt extern rapporteren makkelijker en inzichtelijker. Ook het traject Samen 1 vergroot de interne transparantie.

We willen heldere informatie geven aan iedereen die daar belang bij heeft.

RANDVOORWAARDELIJK SPEERPUNT: SLAGVAARDIGHEID VERGROTEN

We zijn een democratische vereniging met 319 afdelingen (inclusief de Nederlandse Antillen en Aruba) die namens onze leden het beleid van de organisatie bepalen. De besluiten die we met elkaar nemen, worden breed gedragen maar komen soms langzaam tot stand of worden langzaam doorgevoerd. Zo kan zich nationale traagheid voordoen: als 'vereniging van verenigingen' lijken we niet optimaal ingericht. Waardoor we doelstellingen niet altijd halen en onvoldoende snel kunnen inspelen op veranderende hulpvragen of andere ontwikkelingen. Fondsenwerving bijvoorbeeld vereist meer slagvaardigheid, professionaliteit, uniformiteit, collectiviteit en transparantie dan voorheen. Ook komt het nu voor dat een afdeling door financiële tekorten geen (extra) hulp kan bieden, terwijl een andere financiële overschotten heeft die ze niet kan delen.

Onze huidige verenigingsstructuur maakt ons weinig wendbaar.

Eén vereniging

Eind 2005 is een stuurgroep daarom gestart met het schetsen van een Rode Kruis-organisatie die wel optimaal is ingericht en snel op belangrijke veranderingen buiten de organisatie kan inspelen. De stuurgroep – bestaande uit plaatselijke bestuurders ondersteund door beroepskrachten – bracht een jaar later advies uit. De kern daarvan: kom tot één vereniging waarin alle lokale Rode Kruis-verenigingen opgaan. Afdelingen en districten blijven in deze opzet bestaan. Maar op overkoepelende thema's waar centrale sturing nodig is, moet die sturing voortaan mogelijk zijn.

Statutenwijziging

In 2008 heeft de algemene ledenvergadering de stap naar één vereniging inderdaad gezet. Daartoe heeft ze een wijziging van de statuten doorgevoerd die er toe leidt dat eind 2009 alle lokale afdelingen hun status als autonome vereniging opgeven. Volgend jaar werken we ook een nieuw systeem voor de verdeling en inzet van onze financiële middelen uit, om ervoor te zorgen dat we altijd zoveel mogelijk hulp kunnen bieden. Bovendien voeren we een reorganisatie door die de ondersteuning aan onze vrijwilligers, vanuit het beroepsapparaat, zal verbeteren.

Het proces om onze organisatie slagvaardiger te maken noemen we Samen 1

Sneller en efficiënter kunnen handelen is niet alleen in de Nederlandse context van groot belang: dat is het ook internationaal, waar grote rampen en conflicten slagvaardigheid van onze gehele Beweging vragen. In die context valt op dat nationale verenigingen ter plaatse, steeds vaker een hoofdrol spelen in (de coördinatie van) onze gezamenlijke hulp. Bij de verkiezingsonlusten in Kenia in 2008 bijvoorbeeld, leidde het Keniaanse Rode Kruis de hulpoperatie – en niet het Internationale Comité van het Rode Kruis wat gebruikelijk is in dit soort situaties. Nadat Birma was getroffen door cycloon Nargis in mei was de inzet van het Birmese Rode Kruis in de eerste fase na de ramp cruciaal: er mochten nauwelijks buitenlandse hulpverleners het land in.

Het opzetten van het Stille-Rampenfonds is een heel concreet middel onze slagvaardigheid te vergroten. Met dit fonds hebben we financiële middelen in huis vóór een ramp zich voltrekt. Zo kunnen we ook bij kleinere crises helpen en bij rampen 'naast' het wereldtoneel, waarvoor doorgaans weinig geld wordt gegeven. We zijn immers minder afhankelijk van media-aandacht.

RANDVOORWAARDELIJK SPEERPUNT: MEER JONGEREN EN ALLOCHTONEN

36 Procent van de bevolking is jonger dan dertig jaar en steeds meer Nederlanders hebben hun culturele wortels niet in dit land. Gemiddeld zijn onze vrijwilligers echter 53 en heeft slechts drie procent een andere culturele afkomst. Het contact met mensen uit andere culturen is binnen de organisatie beperkt, waardoor we ook beperkt weten van de problemen waarmee zij leven. Omdat we alle mensen willen bereiken die onze hulp nodig hebben, we een afspiegeling van de bevolking willen zijn en we in de toekomst willen blijven helpen, moeten we verjongen en meer 'samenvallen' met de levens van mensen van wie de culturele wieg niet in Nederland heeft gestaan.

Te weinig resultaat

Serieuze pogingen om dat te bereiken zijn we zo'n vijf jaar geleden begonnen. Aanvankelijk echter, leverden ze te weinig op. Onze plaatselijke afdelingen hadden vaak te weinig mensen of tijd om projecten op te zetten die specifiek voor jonge en allochtone vrijwilligers aantrekkelijk zijn. Zoals taal- en computerlessen voor migranten. Of maatschappelijke stages, waarbij scholieren als onderdeel van hun opleiding contact leggen met mensen die sociaal geïsoleerd zijn of dreigen te raken.

Kenniscentrum

In 2007 hebben we daarom acht beroepskrachten aangesteld om de afdelingen tot 2010 heel concreet te helpen met projecten die onze diversiteit bevorderen. In feite is dit de laatste stap die we moeten zetten. Eerder hebben we activiteiten getest, handreikingen verspreid en toegelicht, workshops gegeven over jongeren- en allochtonenwerving en intussen hebben we een goed idee van wat wel en niet werkt. Nu staan de laarzen in de modder, wat vóór het einde van 2009 moet leiden tot tienduizend nieuwe jonge vrijwilligers en drieduizend nieuwe allochtone vrijwilligers. Een door ons ingericht Kenniscentrum helpt daarbij; door adviezen uit te brengen, relevante ontwikkelingen te volgen en samenwerking binnen andere maatschappelijke initiatieven aan te gaan.

Begin 2010 maken we de balans op van al onze inspanningen en bepalen we onze richting voor de toekomst.

Veel mensen met een andere culturele achtergrond kennen het Rode Kruis nauwelijks. Het betrekken van allochtonen bij de organisatie begint daarom vaak bij het leggen van contact.

1.1.2. Uitgangspunten en principes

Onze doelstelling is bijdragen aan een vreedzame, tolerante en humane wereld door het helpen van mensen wier leven, gezondheid, welzijn of waardigheid wordt bedreigd.

Onze **doelstelling** is bijdragen aan een vreedzame, tolerante en humane wereld door het helpen van mensen wier leven, gezondheid, welzijn of waardigheid wordt bedreigd.

Onze **missie** is het voorkomen en verzachten van menselijk lijden waar dan ook, het beschermen van levens en gezondheid en het waarborgen van respect voor ieder persoon, in het bijzonder tijdens gewapende conflicten en andere noodsituaties. Daartoe mobiliseren we de kracht van menslievendheid en solidariteit: we creëren een ruimte waarin vrijwillige hulpverleners en donoren samenkomen met mensen in nood en invulling geven aan de verantwoordelijkheid van ons allemaal om anderen te helpen.

Onze **visie** is dat onze vrijwillige hulpverlening gemeenschappen moet en kan versterken, zodanig dat zij zelf in staat zijn menselijk lijden te beantwoorden met hoop, met respect voor de waardigheid van elk individu en vanuit een gevoel van rechtvaardigheid.

We werken vanuit zeven **grondbeginselen**:

- menslievendheid;
- onpartijdigheid;
- neutraliteit;
- onafhankelijkheid;
- vrijwilligheid;
- eenheid;
- algemeenheid.

Voor ons betekenen ze dat ieder mens recht heeft op respect en waardigheid. Dat mensen in de grootste nood als eerste moeten worden geholpen. Dat hun geloof, nationaliteit, ras, afkomst of politieke mening hierbij niet ter zake doet. Dat we geen partij kiezen in conflicten behalve die van de slachtoffers. Dat we ons niet laten leiden door overheden en hun voor- of afkeuren. Dat we onze hulp professioneel voorbereiden maar vrijwillig bieden. Dat we wereldwijd een beweging van Rode Kruis en Rode Halve Maan organisaties vormen die elkaar helpen en bijstaan op basis van gelijkwaardigheid.

De **opdracht** van het Rode Kruis is vastgelegd in een internationaal mandaat met een juridische basis en – specifiek voor de Nederlandse context – een Koninklijk Besluit.

Mandaat

Het Rode Kruis heeft een humanitair mandaat met een juridische basis, dat door de internationale gemeenschap is geschonken. De juridische basis ligt in:

- de Verdragen van Genève en de Aanvullende Protocollen, die het Rode Kruis opdracht geven families te herenigen, krijgsgevangenen te bezoeken, humanitaire hulp te bieden en toe te zien op naleving van het humanitair oorlogsrecht tijdens gewapende conflicten;
- de Statuten van het Internationale Rode Kruis, die ons opdragen hulp te bieden tijdens natuurrampen en andere humanitaire crises. De Statuten geven ons daarnaast de voortdurende taak ons in te zetten voor de meest kwetsbare mensen in de samenleving.

De Verdragen van Genève zijn door alle staten ondertekend en wereldwijd bindend, terwijl de Aanvullende Protocollen zijn geratificeerd door ruim tachtig procent van alle landen. De Statuten zijn opgesteld door de Rode Kruis- en Rode Halve Maan-Beweging en de ondertekenaars van de Verdragen van Genève. Ook zij worden onderschreven door alle staten.

Koninklijk Besluit

In Nederland wordt de opdracht van het Rode Kruis behalve door ons internationale mandaat ook bepaald en nader ingevuld door een Koninklijk Besluit :

“Het Rode Kruis heeft voor het gehele Koninkrijk tot taak hulp te verlenen aan gewonden, zieken en anderszins hulpbehoevenden, die slachtoffer zijn van een gewapend conflict, ramp, zwaar ongeval of andere bijzondere gebeurtenis, zulks in overeenstemming met de bepalingen van de Verdragen en Protocollen van Genève en de grondbeginselen van het Rode Kruis (...).”

Daarnaast “werkt het Rode Kruis naar vermogen mede aan (...) het lenigen van de nood bij rampen, zware ongevallen en andere bijzondere gebeurtenissen buiten het Koninkrijk [en] het anderszins verzachten of zo mogelijk voorkomen van menselijk leed. Het Rode Kruis werkt voorts naar vermogen mede aan de verwezenlijking van de doelstellingen van het Internationale Rode Kruis.”

1.1.3. Organisatie

Het Nederlandse Rode Kruis is een hulpverleningsorganisatie die vooral werkt met vrijwilligers: het leeuwendeel van onze hulp wordt gegeven door mensen die er geen geld voor krijgen.

Het Nederlandse Rode Kruis is een hulpverleningsorganisatie die vooral werkt met vrijwilligers: het leeuwendeel van onze hulp wordt gegeven door mensen die er geen geld voor krijgen. Ze werken vooral in hun eigen woonplaats of regio, via de plaatselijke afdelingen die we in bijna alle gemeenten in Nederland hebben en die samenwerken in districten. Doordat we zo overal – en ‘op de grond’ – aanwezig zijn, hebben we goed zicht op lokale hulpbehoeften en zijn we er altijd om iets aan die behoeften te doen. Daarbij krijgen de vrijwilligers ondersteuning van beroepskrachten, van wie de meesten werken op ons landelijk bureau in Den Haag; een aantal werkt regionaal. Een kleine groep betaalde krachten voert ook zelf hulptaken uit, in binnen- en buitenland. Alle medewerkers van het Rode Kruis, vrijwillig en betaald, moeten in hun werk de grondbeginselen van de organisatie naleven.

Behalve een hulpverleningsorganisatie zijn we ook een vereniging. Dat betekent dat onze leden het laatste woord hebben: uit hun naam voeren lokale en landelijke bestuurders hun taken uit. Leden zijn lid op afdelingsniveau en hebben het recht daar mee te beslissen over beleidszaken. Hiertegenover staat de plicht elk jaar contributie te betalen en – net als onze medewerkers – te handelen volgens onze grondbeginselen. In de loop van 2009 worden overigens al onze vrijwilligers die dat willen ook lid van de organisatie. Nu zijn ze dat alleen als ze daar ook contributie voor betalen; straks zijn ze dat automatisch: hun bijdrage is de tijd die ze aan een ander geven.

Tot slot is het Rode Kruis een fondsenwervende organisatie. Zonder geld kunnen we geen hulp verlenen, en voor dat geld zijn we afhankelijk van giften. Daarom doen we actief aan fondsenwerving, waarmee we onze inkomsten proberen te vergroten om op langere termijn meer mensen te kunnen helpen. Omdat maar liefst 68 procent van ons geld wordt gegeven door burgers en bedrijven, richten wij ons vooral op hen.



1.2. INTERN

Om de activiteiten van het Nederlandse Rode Kruis in goede banen te leiden is de organisatie voortdurend in beweging. Belangrijke onderdelen van de organisatie worden belicht: Samen 1, de Vereniging, Nederlandse Antillen en Aruba, Vrijwilligers, Personeel en Kwaliteitszorg.

1.2.1. Samen 1

Het Nederlandse Rode Kruis bestaat nu nog uit 319 zelfstandige Rode Kruis-afdelingen. Nu nog, want met de goedkeuring van het traject Samen 1 zullen we ná 1 januari 2010 officieel één vereniging vormen.

SAMEN 1: FUSIEVOORSTEL GOEDGEKEURD

Het Nederlandse Rode Kruis bestaat nu nog uit 319 zelfstandige Rode Kruis-afdelingen. Nu nog, want met de goedkeuring van het traject Samen 1 zullen we ná 1 januari 2010 officieel één vereniging vormen. En via die vereniging kunnen we verantwoordelijkheden en middelen zó verdelen dat we in het hele land de hulp kunnen bieden die nodig is.

In juni stemde een grote meerderheid van de ledenvergadering vóór het samen opgaan in één vereniging. In september werden de nieuwe statuten en reglementen gepresenteerd. En als kroon op ons plan, keurde de ledenvergadering in december het definitieve fusievoorstel goed en stelde de statuten vast voor de nieuwe vereniging. Samen 1 is een feit.

De kern van Samen 1 is:

- een overzichtelijke organisatie (ook voor de buitenwereld) - één vereniging in plaats van aparte juridisch zelfstandige afdelingen;
- leden en vrijwilligers hebben via de ledenvergaderingen rechtstreeks invloed op de gang van zaken binnen het Nederlandse Rode Kruis;
- optimale samenwerking binnen de vereniging;
- de districten zijn de verbindende schakel tussen het Rode Kruis lokaal en landelijk;
- een objectievere verdeling van de centrale inkomsten, op basis van inwonersaantal;
- het instellen van een solidariteitsfonds van en voor de vereniging;
- vanuit zeven regionale ondersteuningscentra en met een vast contactpersoon (ondersteuningsregisseur) per district vraaggerichte en flexibele ondersteuning bieden, die dichterbij de vrijwilligers ligt.

De nieuwe vereniging gaat op 1 januari 2010 van start.

AMBITIES VOOR 2009

- We gaan verder met de voorbereiding van de fusie per 1 januari 2010. De ondersteuning aan de vereniging krijgt daarbij veel aandacht;
- Het model voor de nieuwe beroepsorganisatie wordt begin 2009 voorgelegd aan de organisatie, de ondernemersraad en de vakbonden. Als het nieuwe model akkoord is, start de plaatsingsprocedure en het opzetten van de regionale ondersteuningscentra;
- Het nieuwe leden- en vrijwilligersbeleid gaan we verder ontwikkelen, samen met een plan van aanpak voor de versterking van de districten;
- Vijftien afdelingen doen mee aan een pilot Lokale fondsenwerving om ervaring op te doen met verschillende wervingsmethoden;
- Het district Zuid-Limburg neemt in de eerste helft van het jaar alvast de proef op de som met een tijdelijke 'ondersteuningsregisseur';
- Half juni kondigen we het fusievoorstel formeel aan;
- In het najaar spreken de ledenvergaderingen van afdelingen en districten zich uit over het fusievoorstel;
- In een werkconferentie over de strategie van het Nederlandse Rode Kruis willen we samen met de vereniging de prioriteiten vaststellen in onze hulpverlening.

De aanloop naar Samen 1

Half december 2008 werd Rode Kruis-geschiedenis geschreven. De ledenvergadering van het Nederlandse Rode Kruis moest beslissen over de nieuwe statuten en reglementen en de tekst van het formele fusievoorstel. Alles werd goedgekeurd. Samen 1 is een feit.

Aan de uiteindelijke goedkeuring gaat natuurlijk een verhaal vooraf. Samen 1 speelt al sinds 2007. Toen stelden drie werkgroepen, bestaand uit bestuurders uit het land en van het landelijk bestuur, een voorstel op voor het samengaan van de ruim driehonderd zelfstandige Rode Kruis-afdelingen. Het voorstel leverde veel discussie op binnen de vereniging. Afdelingen en districten vroegen meer informatie en een concretere invulling van de plannen.

Overgangsregeling

Om tegemoet te komen aan zorgen en suggesties vanuit de afdelingen en districten werd het voorstel op meerdere punten aangepast. Afdelingen blijven nu bijvoorbeeld zelf verantwoordelijk voor aanschaf, beheer en onderhoud van hun eigen verenigingsgebouw of hulpverleningsvoertuigen. Ook komt er een overgangsregeling van drie jaar voor afdelingen die er door de nieuwe financiële verdeling op achteruit gaan.

Werkconferentie

Begin maart vond een speciale werkconferentie plaats over het conceptvoorstel Samen 1. Bestuurders kwamen met veel praktische vragen. Ook werd duidelijk dat niet alle afdelingen het opheffen van de juridische zelfstandigheid zagen zitten. Verder hielden de financiën de gemoederen bezig. Wel was het plan duidelijk verbeterd, vonden veel afdelingen en districten.

Concrete ondersteuning

Na deze werkconferentie werd het voorstel nog een laatste keer aangepast. Afdelingen die door de nieuwe financiële verdeling erop achteruit gingen, krijgen nu bijvoorbeeld concrete ondersteuning bij het werven van lokale fondsen. En afdelingen en districten mogen behalve 'gewone' leden ook bestuursleden afvaardigen naar de ledenvergaderingen van het district en de landelijke vereniging.

Positief besluit

In het eindvoorstel Samen 1 werd dus de praktische inbreng van afdelingen meegenomen. Hierdoor nam het draagvlak binnen de vereniging toe. In juni stemde dan ook een grote meerderheid van de ledenvergadering vóór samengaan in één vereniging.

Nieuwe statuten

Dan de volgende stap. Tijdens een nieuwe werkconferentie in september werd een conceptversie voor de nieuwe statuten en reglementen van het Nederlandse Rode Kruis gepresenteerd. Voor na de fusie. Verder kwamen aan bod:

- het fusieproces zelf;

- de aanpak van lokale fondsenwerving;
- de gewenste ondersteuning bij de dagelijkse hulpverlening;
- de ideeën over ledenbeleid;
- het versterken van de districten.

Met het commentaar en de inbreng van de bestuurders konden de werkgroepen vervolgens verder aan de slag.

Vorbereiding fusie

Begin november ontvingen alle afdelingen en districten een fusiedraaiboek. Hierin staan alle formele stappen die we moeten zetten om per 1 januari 2010 te kunnen samengaan tot één vereniging. Het landelijk bureau ondersteunt de afdelingen daarbij. Onder andere met de Helpdesk Samen 1, fusiecoördinatoren bij de districten en ondersteuning bij het opstellen van de benodigde jaarrekeningen.

Vragen beantwoorden

Natuurlijk speelden ook bij de medewerkers van het Nederlandse Rode Kruis vragen over Samen 1 en de gevolgen voor hun dagelijks werk. Verschillende informatiebijeenkomsten verschaften de eerste antwoorden op die vragen. We organiseerden bijeenkomsten voor de medewerkers in Den Haag en voor de beroepskrachten die in het land werken. Voor de afdelingen die zelf personeel in dienst hebben, was er apart overleg. Hun medewerkers komen namelijk na de fusie rechtstreeks in dienst van de landelijke vereniging.

Eigen medewerkers

Als gevolg van de veranderingen verdwijnen er geen arbeidsplaatsen en ook de arbeidsvoorwaarden blijven zoveel mogelijk gelijk. Medewerkers konden in september tijdens twee speciale Dialoogdagen hun visie geven op hun rol binnen het Rode Kruis. Het nieuwe organisatieschema en het sociaal plan zullen begin 2009 aan de organisatie worden voorgelegd.

1.2.2. Vereniging

Iedereen kent het Rode Kruis van de internationale hulpverlening. Maar juist ook in eigen land zijn we zeer actief.

HET NEDERLANDSE RODE KRUIS IN EIGEN LAND

Iedereen kent het Rode Kruis van de internationale hulpverlening. Maar juist ook in eigen land zijn we zeer actief. Dankzij 35.355 vrijwilligers, verdeeld over 319 afdelingen (inclusief de Nederlandse Antillen en Aruba).

Wat doen we zoal? Onze activiteiten in eigen land zijn zeer divers. Het is onmogelijk alles te beschrijven. Daarom een greep uit de activiteiten 'in het land', georganiseerd door de afdelingen in de vereniging.

Sociale hulp

Nederland vergrijst. Steeds meer ouderen worden afhankelijk en dreigen te vereenzamen. Deze groep krijgt dan ook nadrukkelijk aandacht. Dat geldt ook voor jongeren die om welke reden dan ook weinig contacten hebben. Of mensen met een beperking die anders de deur niet uitkomen.

Gasten

Gasten in ons land, zoals asielzoekers en vluchtelingen, hebben weinig mogelijkheden voor recreatie. Daarom organiseerde de afdeling Heerlen ook in 2008 weer een uitstapje. Vijftig mensen hadden een ontspannen, leuke dag in een pretpark. Het Duitse Rode Kruis regelde het vervoer.

Noodhulp

Ook in Nederland is noodhulp van oudsher een belangrijk onderdeel van ons werk. Noodhulp komt om de hoek kijken bij rampen en calamiteiten.

Eerste Hulp

Vaak bemant het Rode Kruis de EHBO-post bij grote evenementen. In 2008 deden we dit onder meer bij Pinkpop, Lowlands, de Vierdaagse van Nijmegen, de Parade in Brunssum, de Nieuwjaarsviering in Amsterdam en de Amstel Goldrace. Regelmatig werken verschillende afdelingen, districten of zelfs landen hierbij samen.

Afspiegeling maatschappij

Het Nederlandse Rode Kruis streeft naar een vrijwilligersbestand dat een goede afspiegeling van onze maatschappij is. Helaas constateren we dat we relatief weinig multiculturele vrijwilligers en hulpvragers hebben. Daarom kwamen ook in 2008 de projectleiders 'Diversiteit' weer in actie. Ook het aandeel jongeren binnen het bestand aan vrijwilligers en hulpvragers is niet groot. Ook daar blijft onze aandacht naar uit gaan.

Zorg voor vrijwilligers

Vrijwilligers zijn ons kapitaal, dus daar zorgen we goed voor:

- We organiseren bijeenkomsten en workshops om met elkaar van gedachten te wisselen. Zo was er op 28 november een landelijke bijeenkomst voor de coördinatoren en bestuursleden Sociale Hulp;
- Onze medewerkers maken soms schokkende zaken mee. Het kan bijvoorbeeld gebeuren dat een reanimatie mislukt. Zij kunnen in die gevallen terecht bij getrainde vrijwilligers van het Netwerk Psychosociale Zorg.

Zomaar een activiteit: leuke middag voor ouderen in Geleen

Het is niet wereldschokkend. Een middagje volksdansen of kaarten, een hapje en een drankje, een leuk gesprek. En weer met de bus naar huis. Maar voor veel ouderen geeft het net dat beetje extra glans aan het leven. Dat hebben ze nodig. In Geleen hebben ze dat helemaal begrepen. Lees verder

Zomaar een vrijwilliger: Jan de Jong

Jan de Jong is een zeer betrokken vrijwilliger. Zoals we er zoveel hebben. Hij is voorzitter van het district Midden Limburg en penningmeester van zijn afdeling Echt. Daarnaast

zet hij zich in als collectecoördinator en is hij lid van een van de werkgroepen binnen Samen 1.

De Jong is zeer positief over de toekomst van Het Nederlandse Rode Kruis en de ontwikkelingen binnen Samen 1. "Er zijn nog wat hobbels te nemen voordat we één vereniging zijn", zegt hij. "Maar met voldoende ondersteuning vanuit het bestuur moet dat goedkomen."

AMBITIES VOOR 2009

- Effectief functioneren binnen de vereniging na het besluit van Samen 1.

Vereenzamen

Menig afdeling organiseerde een mobieltjesmiddag of een computercursus. Erg waardevol, want toegang tot de moderne communicatiemiddelen maakt de kans op vereenzaming kleiner. Overigens kunnen ook jongeren vereenzamen. Door een ziekte, een handicap of gewoon door omstandigheden. Ook voor hen zetten onze vrijwilligers activiteiten op.

Voor jong en oud organiseerden we bijvoorbeeld de cursus 'Vrienden maken'. Daarvan hebben er inmiddels al ruim twintig plaatsgevonden. De cursus is bedoeld voor iedereen die graag gemakkelijker contact wil leggen.

Rampen en calamiteiten

- In augustus 2008 schoten we te hulp toen in het ziekenhuis in Sassenheim de MRSA-bacterie opdook. Twintig Rode Kruis-vrijwilligers stonden het personeel een aantal dagen bij;
- Eind augustus was er een illegale houseparty in Assen, waar 1.500 bezoekers op afkwamen. De toestand dreigde te escaleren en de politie besloot te ontruimen. Onze vrijwilligers regelden opvang voor degenen die niet naar huis konden.

Multicultureel

De projectleiders 'Verkleuring' werken onder meer samen met het project 1001 Kracht. Dit project heeft als doel allochtone vrouwen actief mee te laten doen in de maatschappij. In juni 2008 was er bijvoorbeeld een uitstapje naar de Efteling voor dertig koppels: een vrijwilliger en een hulpvrager.

Jongeren

De projectleiders 'Verjonging' hebben in 2008 veel werk verzet om jongeren te interesseren voor het Rode Kruis. Een paar voorbeelden van jongerenactiviteiten:

- De Studentendesk in Eindhoven organiseerde in juni een wedstrijd appeltaarten bakken. Dit in samenwerking met bewoners van een woonzorgcentrum;
- In Middelburg zamelden leerlingen in het kader van hun maatschappelijke stage geld in voor het Rode Kruis. Dit gebeurde onder meer via een sponsorloop en activiteiten als appelflappen bakken en auto's wassen.

De maatschappelijke stage is een goed middel om jongeren te betrekken bij vrijwilligerswerk. Tot juni 2008 zijn 2.500 stages georganiseerd. Voor 2009 staan er 5.000 stageplaatsen op het programma.

Het is niet wereldschokkend. Een middagje volksdansen of kaarten, een hapje en een drankje, een leuk gesprek. En weer met de bus naar huis. Maar voor veel ouderen geeft het net dat beetje extra glans aan het leven. Dat hebben ze nodig. In Geleen hebben ze dat helemaal begrepen.

De afdeling Westelijke Mijnstreek Zuid, bestaande uit Geleen, Stein en Beek, probeert te voorkomen dat oudere mensen vereenzamen. Vrijwilligers halen regelmatig meer dan vijftig ouderen met de bus op en brengen ze een halve dag later weer thuis. In de tussentijd hebben ze een gezellige middag met een steeds wisselend programma. Volksdansen, oud-Hollandse spelletjes, noem het maar op. Maar ook: hoe werkt een mobieltje, wat kan ik met een computer, et cetera.

Hoe werkt een mobieltje, wat kan ik met een computer?

Kortom: ze beleven een inmiddels befaamde RUZ-middag. RUZ staat voor de samenwerkende organisaties Rode Kruis, Unie van Vrijwilligers en Zonnebloem. Twintig vrijwilligers - chauffeurs, gastvrouwen, gastheren, een geluidstechnicus, een kok – bezorgen de bezoekers een heerlijke middag. De belangstelling voor de middagen is groot; er is zelfs een wachtlijst ontstaan. Ook de gemeente Sittard-Geleen waardeert het initiatief. Ze beloonde deze activiteit met de vrijwilligersprijs 2008.

1.2.3. Nederlandse Antillen en Aruba

De 350 Rode Kruis-vrijwilligers op de Nederlandse Antillen en Aruba werken met gedrevenheid en enthousiasme.

HETZELFDE EN TOCH ANDERS

Onze activiteiten op de Nederlandse Antillen en Aruba? Die komen in principe overeen met die in Nederland. De 350 Rode Kruis-vrijwilligers op de Nederlandse Antillen en Aruba werken met gedrevenheid en enthousiasme. Opvallend verschil ten opzichte van de afdelingen in Nederland is het aandeel van de jeugd: één op de drie vrijwilligers is onder de 30 jaar.

Eén op de drie vrijwilligers is onder de dertig jaar

DE AFDELINGEN

Het Nederlandse Rode Kruis heeft zes plaatselijke afdelingen op de Nederlandse Antillen en Aruba. Deze zijn ondergebracht in twee districten. District Benedenwinden met de afdelingen Aruba, Bonaire en Curaçao en het district Bovenwinden met de afdelingen Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten.

PROBLEMEN

De omstandigheden waarin de vrijwilligers werken zijn niet altijd ideaal. De afdelingen krijgen geen structurele fondsen van de plaatselijke of Nederlandse overheden en met name op de kleinere eilanden is het vaak erg moeilijk om de benodigde fondsen te werven aangezien er relatief veel organisaties bij hetzelfde kleine publiek aankloppen.

Ook is het vaak moeilijk om voor de verleende assistentie de benodigde vergoeding te krijgen. Zo is het op Aruba onmogelijk geworden nog hulp te bieden tijdens het jaarlijkse carnaval, het belangrijkste sociale evenement op de eilanden, waar elk jaar op Aruba en Curaçao zo'n tachtig vrijwilligers voor worden ingezet.

Tijdens de carnavalsdagen met verschillende optochten en andere activiteiten, staat het Rode Kruis paraat om met de ambulances en vrijwilligers de verschillende Eerste Hulp posten te bemannen. Ook lopen er vrijwilligers mee in de optochten om direct ter plaatse te zijn bij eventuele problemen. De zeer kleine vergoeding die de carnavalsvereniging voor deze assistentie aan het Rode Kruis gaf, heeft er in 2007 toe geleid, dat het Rode Kruis op Aruba heeft aangegeven niet langer de hoge kosten van inzet van de ambulances en vrijwilligers zelf te bekostigen. Dit met het directe gevolg dat de afdeling in 2008 voor de eerste keer in de geschiedenis geen assistentie tijdens

het carnaval heeft kunnen geven. Ook op Curaçao is de hoogte van de vergoeding voor de assistentie van het carnaval ieder jaar een terugkerend discussiepunt.

Naast de financiële perikelen omtrent het carnaval krijgen de vrijwilligers ook steeds vaker met agressief gedrag te maken van het publiek door veelvuldig drank- en drugsmisbruik.

De hulpverlening bij carnaval komt in gevaar

Ook de hulpverlening bij rampen komt in gevaar door financiële nood. De overheid maakt voor de hulpverlening bij rampen gebruik van de aanwezigheid van het Nederlandse Rode Kruis, omdat de (financiële) middelen om deze hulp te verlenen nog steeds onvoldoende zijn. Geruime tijd maken de Rode Kruis-afdelingen aan de overheid van de Nederlandse Antillen en Aruba duidelijk, dat ze zonder een structurele vorm van inkomsten, niet langer in staat zijn om goed adequate hulp te verlenen. Ook het publiek heeft deze boodschap al meerdere malen gehoord. Toch heeft dit onvoldoende resultaat gehad, waardoor er onvoldoende geld is om de vrijwilligers trainingen te laten volgen of verouderde materialen te vervangen.

(NATUUR)RAMPEN

Het risico op ingrijpende (natuur)rampen is groot in dit gebied: sinds 1995 teisterden meer dan zeven orkanen de Nederlandse Antillen en Aruba. In 2008 trok de storm Omar langs de benedenwinden om vervolgens als orkaan kracht drie over de bovenwinden te trekken. Rode Kruis-vrijwilligers waren paraat om de bevolking indien nodig te helpen met evacuatie en opvang. Alhoewel de materiële schade aan de kust groot was, bleef de menselijke schade beperkt tot grote wateroverlast, vooral op Aruba. Op dit eiland heeft het Rode Kruis in 2008 ook tweemaal hulp verleend aan de bemanning van schepen die voor de kust aan hun lot waren overgelaten.

De bevolking helpen met evacuatie en opvang

Hulpverlening was ook op Curaçao in 2008 van levensbelang. Windhozen raasden over het eiland en zorgden ervoor, dat veel mensen letterlijk geen dak meer boven hun hoofd hadden. Uiteraard kwamen onze vrijwilligers in actie. Ze gingen vier maanden lang aan de slag om zeventig gezinnen te helpen. Ze repareerden daken met hulp van een aannemer. Ook deed het Rode Kruis een oproep aan de bevolking om mee te helpen. Hieraan werd helaas niet veel gehoor gegeven.

PREVENTIEPROGRAMMA HIV/AIDS

De Rode Kruis-afdelingen op de Nederlandse Antillen en Aruba organiseren ook sociale hulpactiviteiten. Op Curaçao bijvoorbeeld is sinds 2000 een HIV/AIDS preventieprogramma opgezet, dat dankzij de financiële ondersteuning van de Stichting Antilliaanse Medefinancierings Organisatie (AMFO) een belangrijk project in de Curaçaose samenleving is geworden. Belangrijk onderdeel van het programma is bewustwording en voorlichting via campagnes en het stimuleren van veilige seks. Jongeren nemen zelf de voorlichtingsactiviteiten voor hun rekening.

Belangrijk onderdeel van het programma is het geven van voorlichting

NIEUWE ONTWIKKELINGEN

- Het landelijk bureau maakte in 2008 een nieuwe start met de ondersteuning van de Rode Kruis-afdelingen op de Nederlandse Antillen en Aruba;
- De zes afdelingen stemden in 2008 positief over [het organisatietraject Samen 1](#). Daarnaast is een stuurgroep opgericht die de uitzonderlijke positie en behoeftes van deze afdelingen gaat onderzoeken;
- Rode Kruis- afdelingen en -districten in Nederland voelen zich verbonden met hun collega's op de Nederlandse Antillen en Aruba. Het district Noord-West Veluwe en de Rode Kruis-afdeling in Leidschendam werken al actief samen met hun collega's overzee.

AMBITIES VOOR 2009

- Betere ondersteuning moet leiden tot adequater werkende afdelingen.

1.2.4. Vrijwilligersbeleid

Eén ding staat als een paal boven water: zonder vrijwilligers geen Rode Kruis. Ze helpen kwetsbare mensen in de Nederlandse samenleving.

HET HART VAN ONZE ORGANISATIE

Eén ding staat als een paal boven water: zonder vrijwilligers geen Rode Kruis. Ze helpen kwetsbare mensen in de Nederlandse samenleving. Ze begeleiden andere vrijwilligers. En ze besturen de afdelingen. En wij? Wij ondersteunen al deze vrijwilligers met hart en ziel.

"Daar gaat ze. Mijn moeder, 83 jaar, aan de arm van een vreemde man. Vol vertrouwen kijkt ze naar hem op. Langzaam loopt ze het warme water in van het zwembad van De Valkenberg. Voor het eerst van haar leven in een zwembad, en ze geniet met volle teugen." [Lees verder >](#)

Het Nederlandse Rode Kruis telde in 2008 totaal 35.355 vrijwilligers. Die willen we graag behouden. We hebben daarom een vrijwilligersbeleid ontwikkeld, waarin naar voren komt hoe we als organisatie vrijwilligers kunnen binden. Onderdelen uit dat beleid zijn het verstrekken van een vrijwilligersovereenkomst, waarmee een verbintenis ontstaat tussen vrijwilliger en het Rode Kruis en duidelijkheid wordt geschept over zaken als onkostenvergoeding, gebaseerd op de werkelijk gemaakte kosten. Vrijwilligers zijn tijdens de uitoefening van hun activiteit verzekerd. In 2007 is het Rode Kruis gestart met het voeren van intake-, voortgangs-, en afsluitingsgesprekken met vrijwilligers. Deze zullen in toenemende mate plaatsvinden. Daarnaast volgen onze vrijwilligers cursussen aan de Rode Kruis Academie.

De Rode Kruis Academie

Voor het waarborgen van de kwaliteit van de hulpverlening investeren we veel in de scholing van onze vrijwilligers. De Rode Kruis Academie biedt een breed scala aan gecertificeerde en niet-gecertificeerde opleidingen. Het aanbod bestaat uit een basiscursus en functie- en verdiepingscursussen. Alle nieuwe vrijwilligers volgen de introductiecursus. Bestuurders en coördinatoren volgen daarnaast een meer op de functie toegespitste cursus.

Functiecursussen zijn gericht op een specifieke functie. Voorbeelden:

- Hulpverlenen bij ongevallen en calamiteiten;
- Zorg (bedoeld voor vrijwilligers die zieken en/of gehandicapten begeleiden bij de bijzondere vakanties);
- Verbindingen;
- Opvang & verzorging.

Verdiepingscursussen zijn cursussen die de vaardigheden verder verdiepen.
Voorbeelden:

- Omgaan met lastig gedrag en agressie;
- Bedienen van de Automatische Externe Defibrillator (AED);
- Gespreksvaardigheden;
- Coachen van vrijwilligers.

In 2008 namen 2.092 vrijwilligers deel aan het cursusaanbod van de Rode Kruis Academie. De verdiepingcursussen voorzagen in een grote behoefte. Bij de functie­cursussen waren vooral de cursussen op het terrein van de noodhulpverlening in trek. Daarnaast boden we onze vrijwilligers in 2008 de cursussen Dementie en Rouwbegeleiding aan. Hoewel ze geen deel uitmaken van het reguliere aanbod, voldeden ze aan een grote behoefte.

VRIJWILLIGERS IN CIJFERS

Verdeling naar leeftijdsgroep

	2008
Leeftijd niet opgegeven	1.073
Tot 35 jaar	5.765
36 - 55 jaar	9.786
56 - 75 jaar	16.211
Ouder dan 75 jaar	2.520
Totaal	35.355

Verdeling naar geslacht en werkt terrein

	Aantal personen		
	2008		
	man	vrouw	Totaal
Bestuur	1.252	1.090	2.342
Internationale activiteiten	127	190	317
Sociale Hulp	3.559	14.689	18.248
Noodhulp	4.910	6.299	11.209
Fondsenwerving en Communicatie	508	747	1.255
Vrijwilligersmanagement en Opleidingen	749	1.184	1.933
Overigen	13	38	51
Totaal	11.118	24.237	35.355

Eén van de manieren waarop het Rode Kruis zijn waardering toont voor de inzet van haar vrijwilligers is het verlenen van een onderscheiding. Over 2008 zijn de volgende erkenningen en onderscheidingen uitgereikt:

	Aantal
Kruis van Verdienste	0
Medaille van Verdienste in Zilver	6
Medaille van Verdienste in Brons	1
Legpenning	4
Medaille 10 jaar trouwe dienst	471
Gesp 20 jaar trouwe dienst	326
Gesp 30 jaar trouwe dienst	160
Gesp 40 jaar trouwe dienst	59
Gesp 50 jaar trouwe dienst	9

Ambities voor 2009

- Uitbreiden van de groep vrijwillige docenten;
- Actualiseren van het bestaande cursusmateriaal;
- Bijscholen van de vrijwilligers, vooral op het gebied van bestuurlijk en uitvoerend werk;
- Versterken van de bestuurlijke kracht om Samen1 waar te maken.

DAAR GAAT ZE

"Daar gaat ze. Mijn moeder, 83 jaar, aan de arm van een vreemde man. Vol vertrouwen kijkt ze naar hem op. Langzaam loopt ze het warme water in van het zwembad van De Valkenberg. Voor het eerst van haar leven in een zwembad, en ze geniet met volle teugen."

"De rest van de week gaat ze elke ochtend 'zwemmen'. Het doet haar goed. Hoe meer de week vordert, hoe beter ze loopt, de wandelstok lijkt niet meer nodig. Aan het eind van de week zetten dames uit het dorp haar haren netjes in de krul. Ze ziet ze er weer piekfijn uit en is klaar om naar huis te gaan. Om te vertellen hoe ze heeft genoten van:

- de aandacht en zorg van de vele vrijwilligers;
Het is indrukwekkend om te zien dat zoveel mensen hun vrije tijd beschikbaar stellen om anderen een plezierige vakantie te bezorgen. Velen komen uit het dorp zelf. Je ziet dat De Valkenberg een plaats in neemt in hun bestaan.
- de verhalen van de andere gasten;
We merken dat er veel eenzame mensen zijn. Gelukkig geldt dat niet voor mijn moeder. Ik moet een paar keer per dag een SMS'je sturen naar het thuisfront, dat met ons meeleeft. En als mijn moeder thuiskomt van deze vakantie, zijn drie van de vijf kinderen present voor ontvangst. Maar er zijn dus ook mensen waar niemand op wacht. Ook is er een echtpaar dat noodgedwongen gescheiden leeft. Hij in een verpleeghuis, zij thuis. Deze vakanties zijn de enige momenten waarop ze langer dan een paar uurtjes samen kunnen zijn. En zo heeft elke gast wel wat te vertellen. Dat maakt diepe indruk.
- de uitstapjes;
Wat spannen de chauffeurs en begeleiders zich in om er een mooi tripje van te maken. Geen moeite is te veel.
- de feestavond;
Met als toppunt het dansje met het hoofd van het begeleidingsteam van die week. Alle bekende melodieën komen voorbij: Greetje uit de polder, de Zuiderzeeballade, de lichtjes op het Leidse Plein. Maar ook Jantje Smit en Frans Bauer ontbreken niet. Iedereen zingt volop mee. We kijken onze ogen uit als enkele gasten in rolstoel helemaal uit hun dak gaan. Met zulke beperkingen zo te kunnen genieten, dat stemt tot nadenken en tevredenheid.
- het afscheidsdiner;
We voelen ons de koning te rijk. Het mooiste servies, de begeleiders in feestkleding, een viersterren menu. Ze halen alles uit de kast om ons te verwennen.

Het afscheid die zaterdag is hartverscheurend. Sommigen, waaronder mijn moeder, gaan graag weer naar huis. Anderen kijken daar minder naar uit. Voor hen is zo'n vakantieweekje een feest waaraan geen eind zou mogen komen. Ook wij nemen afscheid, van de Valkenberg, de gasten, de begeleiders en elkaar. Ik zet mijn moeder thuis af en ga weer naar mijn eigen huis. De persoonlijke begeleiding zit erop. Ik heb nog dagen nodig om alle indrukken te verwerken en weer met beide benen op de grond te komen.

Volgend jaar ga ik weer. Mijn moeder niet, die moet nog een jaartje wachten. Maar op mij wordt gerekend. Het Rode Kruis heeft er een vrijwilliger bij."

1.2.4.1. Daar gaat ze.

"Daar gaat ze. Mijn moeder, 83 jaar, aan de arm van een vreemde man. Vol vertrouwen kijkt ze naar hem op. Langzaam loopt ze het warme water in van het zwembad van De Valkenberg. Voor het eerst van haar leven in een zwembad, en ze geniet met volle teugen."

"De rest van de week gaat ze elke ochtend 'zwemmen'. Het doet haar goed. Hoe meer de week vordert, hoe beter ze loopt, de wandelstok lijkt niet meer nodig. Aan het eind van de week zetten dames uit het dorp haar haren netjes in de krul. Ze ziet ze er weer piekfijn uit en is klaar om naar huis te gaan. Om te vertellen hoe ze heeft genoten van:

- De aandacht en zorg van de vele vrijwilligers;
Het is indrukwekkend om te zien dat zoveel mensen hun vrije tijd beschikbaar stellen om anderen een plezierige vakantie te bezorgen. Velen komen uit het dorp zelf. Je ziet dat De Valkenberg een plaats in neemt in hun bestaan.
- De verhalen van de andere gasten;
We merken dat er veel eenzame mensen zijn. Gelukkig geldt dat niet voor mijn moeder. Ik moet een paar keer per dag een SMS'je sturen naar het thuisfront, dat met ons meeleeft. En als mijn moeder thuiskomt van deze vakantie, zijn drie van de vijf kinderen present voor ontvangst. Maar er zijn dus ook mensen waar niemand op wacht. Ook is er een echtpaar dat noodgedwongen gescheiden leeft. Hij in een verpleeghuis, zij thuis. Deze vakanties zijn de enige momenten waarop ze langer dan een paar uurtjes samen kunnen zijn. En zo heeft elke gast wel wat te vertellen. Dat maakt diepe indruk.
- De uitstapjes;
Wat spannen de chauffeurs en begeleiders zich in om er een mooi tripje van te maken. Geen moeite is te veel.
- De feestavond;
Met als toppunt het dansje met het hoofd van het begeleidingsteam van die week. Alle bekende melodieën komen voorbij: Greetje uit de polder, de Zuiderzeeballade, de lichtjes op het Leidse Plein. Maar ook Jantje Smit en Frans Bauer ontbreken niet. Iedereen zingt volop mee. We kijken onze ogen uit als enkele gasten in rolstoel helemaal uit hun dak gaan. Met zulke beperkingen zo te kunnen genieten, dat stemt tot nadenken en tevredenheid.
- Het afscheidsdiner;
We voelen ons de koning te rijk. Het mooiste servies, de begeleiders in feestkleding, een viersterren menu. Ze halen alles uit de kast om ons te verwennen.

Het afscheid die zaterdag is hartverscheurend. Sommigen, waaronder mijn moeder, gaan graag weer naar huis. Anderen kijken daar minder naar uit. Voor hen is zo'n vakantieweekje een feest waaraan geen eind zou mogen komen. Ook wij nemen afscheid, van de Valkenberg, de gasten, de begeleiders en elkaar. Ik zet mijn moeder thuis af en ga weer naar mijn eigen huis. De persoonlijke begeleiding zit erop. Ik heb nog dagen nodig om alle indrukken te verwerken en weer met beide benen op de grond te komen.

Volgend jaar ga ik weer. Mijn moeder niet, die moet nog een jaartje wachten. Maar op mij wordt gerekend. Het Rode Kruis heeft er een vrijwilliger bij."

1.2.5. Personeel

Ambities genoeg bij de afdeling Personeel en Organisatie (P&O) van het Nederlandse Rode Kruis. Ook in 2008.

ZORGEN VOOR EIGEN MENSEN

De CAO-onderhandelingen waren volop in gang en we werkten hard aan een handboek P&O dat alle procedures, regelingen en arbeidsvoorwaarden bevat. Daarnaast werd het programma voor psychosociale zorg uitgebreid.

We boekten in 2008 een hoop vooruitgang. Ook al is nog niet alles gerealiseerd. De CAO-onderhandelingen hebben aanzienlijk langer geduurd dan gedacht en zijn nog niet volledig afgerond. Daardoor heeft ook de publicatie op het intranet van het handboek Personeel & Organisatie vertraging opgelopen.

De CAO-onderhandelingen duurden aanzienlijk langer dan gedacht

LUISTEREN EN GEHOORD WORDEN

Het afgelopen jaar hielden we organisatiebreed en op clusterniveau zogenaamde Kgotla- bijeenkomsten. Deze bijeenkomsten werden gekenmerkt door een open dialoog tussen medewerkers en management. Het doel was om zoveel mogelijk aandachtspunten ter plekke op te lossen door middel van formele besluitvorming. Ook in 2009 zullen we van deze systematiek gebruik blijven maken. Het komt namelijk de samenwerking en effectiviteit van onze organisatie ten goede.

WAARDEVOLLE VOORUITGANG

In 2008 introduceerden we het psychosociale zorgprogramma voor internationale staf. Aanvankelijk werd dit met de nodige scepsis ontvangen. Deze scepsis verdween echter snel. Nu wordt de voorziening als zeer waardevol ervaren. In de loop van 2009 zullen we het programma verder ontwikkelen en uitrollen.

Open dialoog tussen medewerkers en management

ZWAAR WEER

Eind 2008 sloeg de financiële crisis wereldwijd hard toe. Ongetwijfeld zal dit ook personele gevolgen voor het Nederlandse Rode Kruis hebben. De eerste signalen werden al in het laatste trimester van 2008 zichtbaar. Als gevolg hiervan werden we voorzichtiger in ons aannamebeleid. Zo kijken we nu extra kritisch naar vacatures. Is het noodzakelijk deze in te vullen? Uiteraard mag onze dienstverlening hier niet onder lijden.

We kijken extra kritisch naar vacatures

NIEUWE ORGANISATIESTRUCTUUR

De ondersteuning van het beroepsapparaat aan de vereniging moet verbeterd worden. Deze roep klinkt al vele jaren tijdens de algemene ledenvergadering. In 2008 maakten we daarom in overleg met de vereniging afspraken over een nieuwe organisatiestructuur.

PERSENELE BELANGEN

Een belangrijk deel van de beroepsmatige ondersteuning zal dichterbij de vrijwilligers worden ondergebracht. In zogenaamde servicecentra. Ook binnen het landelijk bureau gaan we ons anders organiseren. Hierbij krijgt de ondersteuning van de hulpverlening een nog centralere positie. Uiteraard zal tijdens dit decentralisatieproces op een uiterst zorgvuldige manier gekeken worden naar de personele belangen.

De beroepsmatige ondersteuning wordt dichterbij de vrijwilligers ondergebracht

OVER DE GRENZEN

Het Nederlandse Rode Kruis zond in 2008 een honderdtal specialisten uit. Voor directe noodhulp na natuurrampen (Haïti, Myanmar) en noodhulp bij conflicten (Tsjaad, Congo, Afghanistan). Maar soms ook voor duurzame ondersteuning van de capaciteit van een nationale zustervereniging. De daling van het aantal uitgezonden medewerkers is een direct gevolg van het afronden van de Tsunami-operatie.

Betaalde krachten	2008	2007	2006	2005
In Nederland	441	413	381	361
In het buitenland	45	59	42	47
totaal	486	472	423	408
Man/vrouw	151/335	156/316	128/295	126/282
Ziekteverzuim	4,6%	4%	4,2%	4,5%
stagiaires	30	45	44	28
vrijwilligers	35.355	34.000	34.000	34.000

INVESTEREN IN MEDEWERKERS

We stimuleren de ontwikkeling van onze medewerkers. In 2008 werd drie procent van de brutoloon som besteed aan opleidingen. Het uiteindelijke bedrag ligt 79 procent hoger dan in 2007. Dat komt door onze opleidingsfunctionaris. Deze nieuwe medewerker bood zowel op individueel als op afdelingsniveau ondersteuning om het budget zo effectief mogelijk te benutten.

OPLEIDINGEN

In 2008 sloten we raamcontracten met een aantal erkende opleidingsinstituten. Er werd steeds gezocht naar trainingen en opleidingen die zoveel mogelijk aansloten bij de ontwikkeldoelen van de medewerker. Daarnaast zijn we gestart met introductiedagen voor nieuwe medewerkers. Hierin komen zowel kennis- als cultuuraspecten van onze organisatie aan de orde. Bijvoorbeeld onze [7 grondbeginselen](#). Zo brengen we het personeel snel op de hoogte van de waarden die ten grondslag liggen aan ons werk. Ook wordt tijdens deze dag de kiem gelegd voor samenwerking.

AMBITIES VOOR 2009

- Opstellen en uitvoeren van het sociaal plan in het kader van Samen 1;
- Grote onderhoudsbeurt voor ons functiewaarderingssysteem;
- Afronden CAO en Handboek;
- Uitwerken leeftijdsbewust personeelsbeleid.

1.2.6. Kwaliteitszorg

We richten ons altijd op de beste kwaliteit. Goed kan beter. Daarom stond 2008 in het teken van 'Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector' (HKZ).

MET HET OOG OP KWALITEIT

We richten ons altijd op de beste kwaliteit. Goed kan beter. Daarom stond 2008 in het teken van 'Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector' (HKZ). Dit keurmerk hopen we voor onze Bijzondere Vakanties en Mappa Mondo binnen te halen. Eerder al, maart 2007, ontvingen we het 9001:2000 ISO-certificaat voor onze internationale hulpverlening.

Met het oog op de HKZ-eisen beschreven we in 2008 alle relevante werkprocessen. Om onze zorgverlening in de toekomst verder te verbeteren, werken we aan een goed registratiesysteem van klachten- en incidentmeldingen. Ons doel is om halverwege 2009 het HKZ-keurmerk te halen.

We werken aan een goed registratiesysteem van klachten- en incidentmeldingen

ISO 9001:2008

Het in 2007 behaalde ISO-certificaat werd in 2008 omgezet naar de nieuwe versie van ISO, 9001:2008. In ons gecertificeerde ISO staat onze werkwijze rond internationale hulpverlening vastgelegd voor zover de processen in Nederland plaatshebben. Het systeem bestaat uit een kwaliteitsbeleid, een procesbeschrijving en een reeks procedures. Het certificaat is drie jaar geldig.

CONTINU VERBETEREN

Ondanks dit ISO-certificaat gaan we door met het waarborgen van kwaliteit. De komende jaren zullen we het kwaliteitssysteem voor de internationale hulpverlening continu verbeteren. Vooral door processen en procedures te vereenvoudigen. Daarnaast is nieuw Monitoring & Evaluatiebeleid ontwikkeld voor onze internationale projecten en programma's, dat de basis zal vormen voor (bij)sturing van internationale activiteiten en verbeterde programma's.

Kwaliteitssysteem voor de internationale hulpverlening continu verbeteren

KERNGEGEVENS

De Atlas is een gids met kengetallen per Rode Kruis-district en de daaronder vallende Rode Kruis-afdelingen. Hiermee kunnen de plaatselijke districten en afdelingen de eigen resultaten vergelijken met die van andere districten en afdelingen (binnen en buiten het eigen district). Over 2008 bood de Atlas een goed inzicht in de verschillende resultaten en hoe deze zich tot elkaar verhielden. De gegevens per Rode Kruisdistrict en -afdeling zijn verdeeld in vier resultaatgebieden:

- Hulpverlening;
- Vrijwilligers;
- Fondsenwerving;
- Financieel.

De informatie is afkomstig uit verschillende administratiesystemen van het Nederlandse Rode Kruis. De Atlas is een jaarlijkse uitgave en verscheen in 2005 voor de eerste keer.

AMBITIES VOOR 2009

- Halverwege 2009 willen we het keurmerk 'Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector' behalen voor onze Bijzondere Vakanties en Mappa Mondo;
- Begin 2009 willen we het ISO-certificaat behalen voor de activiteiten van de afdeling Opsporing & Ondersteuning;
- In 2009 wordt begonnen met het ISO-certificeringsproces van alle activiteiten die we in het buitenland uitvoeren.

1.3. COMMUNICATIE

Het Rode Kruis is zowel wereldwijd als om de hoek actief. In onze externe communicatie stond internationale noodhulp en sociale hulp in Nederland centraal.

1.3.1. Bekendheid

In 2008 stond internationale noodhulp en sociale hulp in Nederland centraal. Via allerlei acties en evenementen ontvingen we hiervoor veel media-aandacht.

ONZE CAMPAGNES SCOREN

Het Nederlandse Rode Kruis helpt. Zowel wereldwijd als om de hoek. Dit communiceren we graag naar de buitenwereld. In 2008 stond internationale noodhulp en sociale hulp in Nederland centraal. Via allerlei acties en evenementen ontvingen we hiervoor veel media-aandacht. Een goede zaak, want daardoor krijgt het Nederlandse publiek meer inzicht in de noodzaak van ons werk.

In 2008 lanceerden we verschillende campagnes. Van april tot juni wilden we de sociale hulpactiviteiten van de afdelingen meer bekendheid geven. Centraal stond: het resultaat van de hulp. 'Een kopje koffie helpt direct' of 'Even op bezoek gaan helpt direct'.

'OP DE VLUCHT'

Wanneer je vorig jaar oktober en november televisie keek, had je grote kans de campagne 'Het Nederlandse Rode Kruis Helpt Direct' te zien. Deze campagne had als thema 'Op de vlucht' en besteedde aandacht aan vluchtelingen. Naast de zendtijd op televisie was de campagne ook drie weken te zien in tijdschriften/kranten en op diverse internetsites.

De campagne 'Het Nederlandse Rode Kruis Helpt Direct' op televisie

EFFECT

De campagne 'Op de vlucht' had succes. Uit de effectmeting blijkt, dat 13 procent (voorheen 9 procent) van de ondervraagden denkt aan het Nederlandse Rode Kruis als organisatie die zich inzet voor vluchtelingen (Top-of-Mind). De spontane bekendheid hiervan stijgt van 22 procent naar 26 procent en de geholpen bekendheid is van 81 procent naar 83 procent gestegen. Daarnaast wist nog 62 procent van de ondervraagden die de campagne gezien hadden, dat deze over vluchtelingen ging.

GIVE A DAY

Ook nieuw in 2008 was het jongerenplatform [Give a day](#). Dit platform informeert jongeren en daagt hen uit in actie te komen. Dit kan eenmalig of vaker, een dag of een week. Wat dacht je bijvoorbeeld van een dagje iets doen met een oudere of geld ophalen met je klas voor vluchtelingen?

Platform Give a day informeert jongeren en daagt hen uit in actie te komen

JAARLIJKS ONDERZOEK

Elk jaar onderzoeken we de effectiviteit van campagnes, onze naamsbekendheid en imago. Met de resultaten kunnen we, waar nodig, het communicatiebeleid bijstellen. Het onderzoeksbureau GfK kwam met de volgende resultaten:

- de totale naamsbekendheid van het Nederlandse Rode Kruis in 2008 was 100%. Alle Nederlanders van achttien jaar en ouder kennen onze naam;
- ten opzichte van 2007 steeg het overall-imago van het Nederlandse Rode Kruis met een significant verschil van een 6,6 naar een 6,8 (in rapportcijfers);
- in 2008 waren sterke punten van ons imago: het bereiken van goede resultaten, succesvol in het bieden van hulp en eerlijk zijn;
- op het gebied van transparantie scoorde ons imago beter dan in 2007. Er was een stijging te zien in de stelling 'duidelijk informeren hoe het gedoneerde geld besteed wordt' (een significante stijging in een rapportcijfer van 5,5 naar 6,2);
- verdere stijgingen van de imagostellingen zijn: het Nederlandse Rode Kruis benadert de mensen op een correcte manier, besteed het geld goed dat ze krijgt, geeft een waarheidsgetrouw beeld over de projecten waar ze aan werkt en handelt in het belang van haar projecten.

CHARIBAROMETER

Onderzoeksbureau Mediad onderzoekt de bekendheid en het imago van goede doelen in Nederland. We stonden jarenlang op nummer één in hun Charibarometer, met een gecombineerde score van 'bekendheid' en 'waardering'. In 2005 zakten we naar de derde plaats, om vervolgens in 2006 en 2007 weer op de eerste plaats te eindigen. In 2008 wisten we deze eerste plaats te behouden.

TOP

In de ranglijst van de veertig meest bekende fondsenwervende instellingen uit de Charibarometer van 2008 staan we op de tweede plaats. Net zoals in 2007 eindigden we na de gezondheidsorganisatie KWF Kankerbestrijding. Ook op de meeste gewaardeerde fondsenwervende instellingen eindigt het Rode Kruis op een tweede plaats. Helaas zakten we wel op de ranglijst van de individuele betrouwbaarheidsscores. Stonden we in 2007 nog op plaats twee, in 2008 werd dat plaats acht.

AMBITIES VOOR 2009

- We blijven via de landelijke media campagne voeren. Zo benadrukken we de noodzaak van onze noodhulp wereldwijd;
- De slogan 'Het Nederlandse Rode Kruis Helpt Direct' zetten we ook in om de bekendheid van ons sociale hulpaanbod te vergroten. Dit gebeurt via publiciteit in regionale en lokale media;
- We willen meer en betere informatie geven over de besteding van donaties en de betekenis van onze hulpverlening. We streven naar optimale transparantie;
- De totale naamsbekendheid van het Nederlandse Rode Kruis van 100 procent willen we behouden;
- We houden statistische gegevens bij van alle districtwebsites. Zo kunnen we de groei per district analyseren en vergroten. Ook bekijken we hoe de webredacteuren het best ondersteund kunnen worden. Bijvoorbeeld met cursussen en persoonlijke uitleg. En ook voor de afdelingen maken we het mogelijk om informatie op de districtswebsite te plaatsen.

1.3.2. Lokale en regionale communicatie

Het Nederlandse Rode Kruis is lokaal sterk verankerd. De plaatselijke afdelingen staan midden in de samenleving.

ONDERSTEUNING VAN ONZE VRIJWILLIGERS

Het Nederlandse Rode Kruis is lokaal sterk verankerd. De plaatselijke afdelingen staan midden in de samenleving. Regionale en lokale communicatie nemen dan ook een

belangrijke plaats in.

Het werven van vrijwilligers voor activiteiten van lokale afdelingen, het benaderen van mensen die hulp nodig hebben bij de ondersteuning van lokale fondsenwerving en het organiseren van publiciteit voor lokale afdelingen zijn belangrijke onderdelen van communicatie.

SOCIALE HULP

Helaas denken mensen bij de naam Rode Kruis vooral aan noodhulp bij rampen. Minder mensen weten, dat we ons ook inzetten voor sociale hulp. Ver weg, maar zeker ook om de hoek.

Sociale hulp is een van de taken van de 35.355 vrijwilligers. Hiermee bedoelen we hulp aan mensen die behoefte hebben aan contact, ontspanning of praktische hulp bij dagelijkse dingen. Maar omdat veel mensen hier geen weet van hebben, is het lastig nieuwe vrijwilligers te werven voor deze activiteiten. Ook de mensen die sociale hulp goed kunnen gebruiken, weten ons niet altijd te vinden. Daar gaan we in 2009 met behulp van communicatie iets aan doen.

Meer bekendheid geven aan ons sociale hulpaanbod

AFSPIEGELING

Vrijwilligers zijn het kloppend hart van onze organisatie. Ze weten wat we te bieden hebben, waar de nood het hoogst is en steken de handen uit de mouwen. We bereiken onze vrijwilligers vooral via internet en regionale media zoals de krant. We willen graag dat onze vrijwilligers een afspiegeling vormen van de Nederlandse samenleving. Daarom richt onze communicatie zich ook op jongeren en op Nederlanders met een allochtone afkomst.

Vrijwilligers: het kloppend hart van onze organisatie.

AMBITIES VOOR 2009

- We geven meer bekendheid aan ons sociale hulpaanbod. Hierdoor weten mensen dat ze bij ons terecht kunnen voor hulp. Ook kunnen we hierdoor sneller vrijwilligers werven. We willen dat eind 2009 25 procent van de bevolking weet dat het Nederlandse Rode Kruis sociale hulp biedt;
- We willen dit bereiken door het inzetten van een breder scala aan communicatiemiddelen. Afdelingen kunnen teksten en foto's van landelijke communicatiemiddelen aanpassen aan hun eigen activiteiten en doelgroepen. Via de speciale intranetsite 'de promotiestudio' zijn alle middelen elektronisch beschikbaar én volledig op maat te maken;
- We zetten extra landelijke campagnemiddelen in voor sociale hulp. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om billboards en om advertenties in regionale kranten en huis-aan-huisbladen.

1.3.3. Acties en evenementen

Het Rode Kruis verscheen in 2008 veelvuldig in de media. Of het nu ging om hulpverlening na de aardbeving in China of om de activiteiten voor Serious Request: het was allemaal nieuws.

RODE KRUIS IN DE SPOTLIGHTS

Het Rode Kruis verscheen in 2008 veelvuldig in de media. Of het nu ging om hulpverlening na de aardbeving in China of om de activiteiten voor Serious Request: het was allemaal nieuws. Uiteraard gaven onze ambassadeurs deze media-aandacht een extra impuls. Daar waren we blij mee.

Media-aandacht is erg belangrijk voor een organisatie als het Rode Kruis. Hoe meer geld er binnenkomt, hoe meer mensen we kunnen helpen. Maar dan moet het grote publiek wél weten wat we doen.

VOLOP IN DE MEDIA

In 2008 verschenen in totaal 2.254 artikelen over het Rode Kruis in de dagbladen. De media publiceerden over de hulpverlening, kondigden activiteiten aan en leverden achtergrondreportages. Televisie- en radioprogramma's bleven niet achter. Hierbij kwamen vooral onze drijfveren sterk naar voren. En natuurlijk de hulpverlening aan de mensen voor wie we het allemaal doen.

EEN GREEP UIT DE MEDIA-AANDACHT.

Januari: Noodtoestand in Kenia en gijzelaars in Colombia

Onrust en geweld in Kenia. De gespannen situatie overheerst de media in januari. Journalisten weten het Rode Kruis te vinden als betrouwbare informatiebron. Onze medewerkers vertellen hoe het er ter plaatse voorstaat. En natuurlijk sturen we hulpgoederen.

Het Rode Kruis komt verder in het nieuws als bemiddelaar in het conflict tussen Colombia, Venezuela en de rebellenbeweging FARC. De vrijlating van gijzelaars is een prioriteit.

Rode Kruis als betrouwbare informatiebron

Februari: Noodhulp in Kenia en een nationale Valentijnsactie voor ouderen

Het Rode Kruis biedt in februari internationale hulp aan Kenia, Tsjaad en Colombia. Drie landen waar de bevolking gebukt gaat onder geweld en bedreigingen. We verspreiden verder objectieve berichten over de toestand ter plaatse.

Maar we zijn niet alleen actief over de grens. In februari krijgt onze Valentijnsactie veel aandacht in de media. Jongeren delen rozen uit aan ouderen in een verzorgingshuis in Amsterdam. Een sympathieke actie, die veel waardering krijgt.

Maart: Wandeltochten en Humberto Tan in Congo

Het Rode Kruis is aanwezig bij sportieve evenementen als wandeltochten, de Kennedymars en de marathon van Utrecht. Naast veiligheid zorgt dit voor veel zichtbaarheid in de media. Op internationaal gebied hebben de media onder meer oog voor de humanitaire situatie in Irak en de hulp die het Rode Kruis in dit land verleent. Ook besteden ze aandacht aan de lange wachttijden voor Bijzondere Vakanties van het Rode Kruis. Speciale aandacht is er voor Rode Kruis-ambassadeur Humberto Tan. Hij reist op ons verzoek af naar de Democratische Republiek Congo om familieherenigingen in beeld te brengen.

April: Lintjesregen en 'twee aan tafel'

Eind april daalt er traditioneel een regen van lintjes neer over Nederland. Ook enkele van onze vrijwilligers mogen een Koninklijke onderscheiding in ontvangst nemen. Terecht besteedden de media daar ook aandacht aan. Er verschijnen onder meer artikelen over het project 'twee aan tafel', waarbij vrijwilligers koken voor eenzame mensen. Ook is er

veel aandacht voor de zoektocht van onze vrijwilligers naar een vermiste vrouw.

Mei: Veel media-aandacht met rampen in Myanmar en China

De media staan in mei bol van de natuurrampen in Azië. [Een cycloon treft Myanmar](#) en maakt veel slachtoffers. Het Rode Kruis opent - namens de Samenwerkende Hulp Organisaties (SHO) - een gironummer voor hulp aan de slachtoffers.

De media noemen het Rode Kruis verder in verband met hulpverlening na de aardbeving in China. Dat geldt ook voor de ontploffing van een pijpleiding in Nigeria en het geweld tegen immigranten in Zuid-Afrika.

Juni: Midden-Oosten en het Wereld Rampen Rapport

In deze periode hebben de media veel aandacht voor Israël en de Hezbollah. Hierbij gaat het om de ruil van een Hezbollah-gevangene voor de stoffelijke overschotten van twee Israëlische militairen. Daarnaast wordt de humanitaire crisis in Somalië onder de loep genomen en de scheepsramp na een tyfoon op de Filipijnen. We komen verder uitgebreid in de media na de presentatie van het Wereld Rampen Rapport. Dit rapport rapporteert dat jaarlijks de meeste slachtoffers vallen door natuurrampen.

Juli: De Vierdaagse in Nijmegen en misbruik van het embleem

Een in het oog springend item in de binnenlandse media is de wandelvierdaagse in Nijmegen. Het Nederlandse Rode Kruis zet honderden vrijwilligers in die Eerste Hulp bieden.

Een belangrijke buitenlandse situatie waarbij het Rode Kruis betrokken is, is de registratie van Roma-zigeuners in Rome. Ook de inspanningen van het Rode Kruis in Colombia komen weer veel in het nieuws. Uiteraard bij de vrijlating van gijzelaars van de FARC, maar ook in verband met misbruik van ons embleem. Het Colombiaanse leger gebruikte tijdens de reddingsoperatie van onder meer Betancourt ten onrechte het Rode Kruis-embleem.

Honderden vrijwilligers bij de wandelvierdaagse

Augustus: Oorlog in Georgië en vermissingzaken Tweede Wereldoorlog

Op het internationale vlak komt het Rode Kruis het meest in het nieuws in verband met de gespannen situatie in Zuid-Ossetië. De media noemen ons: hulpgevende instantie, bruggenbouwer en informatiebron. We krijgen verder aandacht via het nationale thema Opsporing en Ondersteuning. Hierbij gaat het om een project om vermissingzaken uit de Tweede Wereldoorlog op te lossen. De media berichten ook over de invoering van een landelijk telefoonnummer voor vermiste kinderen.

September: Hulp in Haïti en een database voor vermisten

In de Verenigde Staten bereidt de bevolking zich voor op een orkaan. Mensen worden geëvacueerd. Het Rode Kruis helpt door het uitdelen van noodhulp, het evacueren van de meest kwetsbaren en het verstrekken van informatie. Daarnaast komen we in het nieuws naar aanleiding van de watersnoodramp in Nepal en India. Duizenden mensen slaan op de vlucht. Het Rode Kruis opent een gironummer om de meest kwetsbaren direct te kunnen helpen.

Duizenden mensen slaan op de vlucht.

Oktober: Reisje naar Mallorca en wederopbouw Georgië

Het Rode Kruis organiseert, samen met andere organisaties, een eendaagse trip naar Mallorca. Deze is bedoeld voor chronisch zieken en gehandicapten. Daarnaast komen we deze maand in het nieuws door de opvang van Afrikaanse bootvluchtelingen in Spanje. Verder besteden de media aandacht aan de financiering van de wederopbouw van Georgië. Ze melden daarbij dat het Rode Kruis hierbij kan helpen dankzij een eerdere schenking van de Nederlandse regering. Aan het eind van de maand komt het Rode Kruis in het nieuws omdat we ons uitspreken over de slechte voorzieningen in Irak.

November: Hulpprojecten in Congo en Haïti

Het Rode Kruis fungeert deze maand onder meer als bron voor journalisten die informatie zoeken over de onrustige situatie en de hulpprojecten in Congo. We openen onder meer een gironummer om geld in te zamelen. Verder komen we in het nieuws met hulp die we bieden na het instorten van een school in Haïti.

December: Serious Request en hulpverlening in Kenia

De maand december staat voor het Rode Kruis in het teken van [de actie Serious Request](#). De inspanningen van de radiozender 3FM komen ten goede aan onze vluchtelingenprojecten.

Op internationaal niveau staan we begin december in de spotlights vanwege de hulpverlening in Nigeria. Hulp is nodig vanwege het religieuze geweld in het land. Aan het eind van de maand speelt ook het conflict in de Gazastrook op.

AMBITIES VOOR 2009

- Zoveel mogelijk aandacht vragen in de landelijke media voor internationale noodhulp;
- Via de media aandacht vestigen op de achtergronden van ons werk;
- Doorgaan met het ondersteunen van onze afdelingen en productgroepen op het gebied van persvoorlichting.

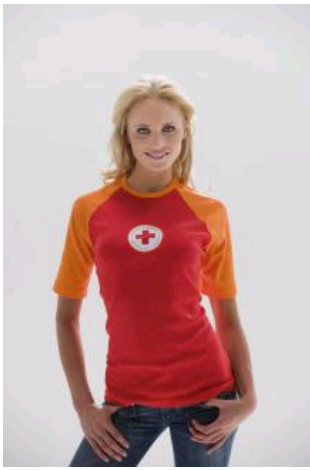
1.3.4. Ambassadeurs

Onze ambassadeurs Irene Moors, Humberto Tan, Eric Corton, Floortje Dessing en Yfke Sturm zetten met hun bekendheid onze hulpverlening in de spotlights.

ONMISBARE SCHAKEL BIJ FONDSENWERVING

Onze ambassadeurs Irene Moors, Humberto Tan, Eric Corton, Floortje Dessing en Yfke Sturm zetten met hun bekendheid onze hulpverlening in de spotlights. Ze zijn oprecht betrokken bij het werk van het Rode Kruis en zetten zich als ambassadeur belangeloos in.

Een voorbeeld is internationaal topmodel Yfke Sturm. Zij vraagt met haar [Yfke for kids-fonds](#) nadrukkelijk aandacht voor wat wij op internationaal gebied doen. Ook riep zij het publiek in 2008 op vooral geld te doneren aan het Rode Kruis.



Yfke Sturm

MAART: HUMBERTO TAN VRAAGT AANDACHT VOOR FAMILIEHERENIGING IN CONGO

Het zal je maar gebeuren. Je land is in oorlog en je bent je familieleden kwijt geraakt. Televisiepresentator Humberto Tan trok zich dit leed aan en reisde als ambassadeur van het Rode Kruis af naar Congo. Daar vroeg hij aandacht voor het thema 'tracing': het opsporen van familieleden door het Rode Kruis. Het filmmateriaal gemaakt tijdens de reis naar Congo is vervolgens gebruikt om nieuwe donateurs te werven via het televisieprogramma Aperitivo. Met resultaat! 639 Mensen meldden zich direct aan als nieuwe donateur van het Rode Kruis.



Humberto Tan

JUNI: IRENE MOORS KOMT IN ACTIE TIJDENS DE DAG TEGEN DE EENZAAMHEID

Vrienden zijn een goede remedie tegen eenzaamheid. Voor sommigen is het een fluitje van een cent om vrienden te maken, anderen kunnen er best wat hulp bij gebruiken. Daarom heeft het Rode Kruis de cursus 'Vrienden Maken kun je leren' in het leven geroepen. Tijdens deze cursus leer je bijvoorbeeld actief te luisteren, een compliment te geven aan anderen en een simpel gesprek te voeren. Rode Kruis-ambassadeur Irene Moors liet op 12 juni, de Dag tegen de Eenzaamheid, Tweede Kamerleden van de VVD, Groen Links, Christen Unie en CDA kennismaken met deze unieke cursus. Zo heeft het Rode Kruis kunnen benadrukken, dat we ook een probleem als eenzaamheid graag de wereld uit helpen.



Irene Moors

NOVEMBER: HUMBERTO TAN LEEFT ALS EEN VLUCHTELING

Hoe is het om op de vlucht te moeten slaan, alles achter te moeten laten en in leven te blijven met behulp van een voedselpakket? Humberto Tan heeft in november aan den lijve ondervonden hoe het is om een week te leven op een voedselpakket van het Rode Kruis. Een indringende ervaring, waarmee hij aandacht vroeg – en kreeg - voor de vele vluchtelingen in de wereld en onze hulpverlening.

DECEMBER: ERIC CORTON BEZOEKT VLUCHTELINGENKAMPEN

Eric Corton – dj, presentator, acteur en zanger – bezocht in december vluchtelingenkampen in Kenia. Hiermee zette hij het wereldwijde vluchtelingenprobleem en de hulpverlening van het Rode Kruis in de schijnwerpers. Dit als opwarmer voor de radioactie Serious Request.



Eric Corton

DECEMBER: FLOORTJE DESSING IN ACTIE VOOR SERIOUS REQUEST

Floortje Dessing neemt de televisiekijker in haar programma's mee naar elke uithoek van de wereld. Zo zag zij met eigen ogen de ellendige situatie waarin vluchtelingen verkeren, maar ook wat het Rode Kruis onderneemt om hun leed te verzachten. In december, tijdens de dagelijkse TV uitzending van Serious Request, vertelde Floortje waarom het vluchtelingenprobleem haar zo raakt. Floortje sliep bovendien een nacht in het Glazen Huis met de 3FM dj's en sprak gedurende die nacht onder andere over haar ambassadeurschap voor het Rode Kruis. Tijdens het slotevenement van Serious Request maakte Floortje samen met de dj's het bedrag bekend, dat Serious Request had opgebracht: € 5.637.937. Een prachtig resultaat!



Floortje Dessing

1.3.5. Interne communicatie

35.355 Vrijwilligers, verspreid over het land. 486 Medewerkers verdeeld over meerdere vestigingen. Al deze mensen komen elkaar niet vanzelf tegen.

DE SMEEROLIE VAN DE ORGANISATIE

35.355 Vrijwilligers verspreid over het land. 486 Medewerkers verdeeld over meerdere vestigingen. Al deze mensen komen elkaar niet vanzelf tegen. Om er toch een geoliede organisatie van te maken, is interne communicatie enorm belangrijk.

INTRANET

Het intranet is door het grote bereik en de toegankelijkheid hét digitale middel voor interne communicatie. In 2008 maakten we dan ook optimaal gebruik van de vele mogelijkheden van deze elektronische snelweg. Vrijwilligers en medewerkers hebben, met de juiste inlogcodes, altijd toegang tot ons intranet. Zij vinden hier alle belangrijke informatie. Nieuwsberichten en ervaringsverhalen, maar bijvoorbeeld ook declaratieformulieren. Activiteiten van afdelingen en districten kregen in 2008 een prominentere plaats op ons intranet.

KRUISELINGS EN HELPEN

Kruiselings is het verenigingsblad op papier voor bestuurders en beroepskrachten. Het verscheen afgelopen jaar vier maal. Veel lokale afdelingen reageerden enthousiast op het blad. Daarnaast heeft het donateurmagazine Helpen een uitgebreid katern speciaal voor vrijwilligers. Ook dit blad komt vier maal per jaar uit.

HUISSTIJL

Onze huisstijl zorgt voor een krachtig beeld naar buiten. Voorwaarde is dan wel dat we het consequent gebruiken. De plaatselijke afdelingen kunnen regels en tips voor gebruik van de huisstijl vinden op een speciale intranetsite: de promotiestudio. Daarnaast staan op deze site alle communicatiemiddelen die we als vereniging gebruiken. Afdelingen kunnen teksten en foto's aan hun eigen situatie aanpassen en zelf laten drukken.

INTERNATIONALE CONTACTEN

Medewerkers en vrijwilligers van het Rode Kruis kunnen van elkaar leren, waar ook ter wereld. Daarom hebben de Rode Kruis-verenigingen in verschillende landen regelmatig contact met elkaar. Dit gebeurt bijvoorbeeld via medewerkers van de internationale hulpverlening en de persvoorlichters. Ook zijn er regelmatig bijeenkomsten met verwante organisaties en het Internationale Rode Kruis. Ook hier wisselen medewerkers en vrijwilligers kennis en informatie uit.

AMBITIES VOOR 2009

- We gaan het intranetgebruik door vrijwilligers extra stimuleren. Dit om ervoor te zorgen dat de lijn in het aantal intranetbezoekers verder stijgt;
- We gaan het gebruik van de promotiestudio promoten. Hierdoor zullen de afdelingen de huisstijl nog beter gaan gebruiken;
- We gaan ons verder buigen over de vraag hoe we de vrijwilligers optimaal kunnen bereiken;
- Het nieuwe blad Kruiselings slaat aan. Daarom gaan we het in 2009, net als in 2008, vier keer uitbrengen.

1.3.6. Nationale Postcode Loterij

Het Nederlandse Rode Kruis is één van de 57 organisaties die geld krijgt uit de opbrengsten van de Nationale Postcode Loterij.

ONDERSTEUNING DOOR DE NATIONALE POSTCODE LOTERIJ

Het Nederlandse Rode Kruis is één van de 57 organisaties die geld krijgt uit de opbrengsten van de [Nationale Postcode Loterij](#). We kregen in 2008 ruim vier miljoen euro.

De Nationale Postcode Loterij wil een bijdrage leveren aan een groenere en meer rechtvaardige wereld. Het is de grootste 'goede-doelenloterij' van Nederland. Maar liefst 2,5 miljoen huishoudens spelen mee. In 1991 kwam Stichting DOEN voort uit de Postcode Loterij. Deze stichting verdeelt geld onder talloze kleinere organisaties en bijzondere initiatieven.

225 miljoen euro

In 2008 verdeelde de loterij € 225.000.000. Dit is de totale netto-opbrengst van de loterij, die naar zeer diverse charitatieve organisaties gaat. Het zijn organisaties die actief zijn voor natuur en milieu, mensenrechten, ontwikkelingssamenwerking of sociale cohesie in Nederland. Ook financiert de Nationale Postcode Loterij [de HIER-campagne](#). In dit kader ontvingen we geld voor een klimaatproject in Guatemala. Wij werken daar met het Guatemalteekse Rode Kruis samen in gebieden die bijzonder kwetsbaar zijn voor de verwachte gevolgen van klimaatverandering. Het zijn veelal kleine maar doeltreffende projecten zoals EHBO-cursussen, de bouw van een weerstation, het planten van bomen en educatieve projecten met leerlingen. De uitvoer is in handen van lokale vrijwilligers.

De meest kwetsbare mensen in Guatemala weerbaarder maken

1.4. FONDSENWERVING

Zonder leden en donateurs is er geen Nederlands Rode Kruis! Dankzij hen kunnen we direct hulp verlenen aan slachtoffers van rampen en conflicten. Ver weg en dichtbij. Naast particuliere donateurs neemt ook het bedrijfsleven een steeds belangrijkere plaats in voor het werven van fondsen.

1.4.1. Het Nederlandse rode kruis helpt direct

Zonder steun van leden, donateurs, stichtingen en het bedrijfsleven is er geen Nederlands Rode Kruis. Gelukkig kunnen we al jaren rekenen op vele begunstigers die onze organisatie een warm hart toedragen. Waardoor we direct hulp kunnen verlenen aan slachtoffers van rampen en conflicten.

DONATEURS

2008 was een spannend jaar vol uitdagingen. Het was zoeken naar een goede balans tussen het werven van fondsen voor ons werk, de wensen van onze achterban en het transparant terugkoppelen van wat we doen en hoe het geld besteed wordt. Het internet speelt hierbij een belangrijke rol.

Een spannend jaar vol uitdagingen

EVENEMENTEN

Jaarlijks houdt het Rode Kruis een aantal grote publieksacties. Zo was Den Haag gedurende één jaar Rode Kruis-stad. In juni houden we elk jaar onze nationale collecteweek. En voor het vijfde jaar op rij vond 3FM Serious Request plaats. Dit was wederom een groot succes.

NOODHULP

Snel in actie komen op momenten, dat het echt nodig is. Ook in 2008 was noodhulp weer een belangrijk onderdeel van ons dagelijks werk. We lieten in 2008 steeds beter zien bij welke rampen we betrokken waren, wat de hulpverlening inhield en hoe deze eruit zag.

Snel in actie komen op momenten, dat het echt nodig is ...

VERMOGENDEN EN STICHTINGEN

Een stijgend aantal vermogende particulieren, bedrijven en stichtingen wil graag een specifiek project steunen. We weten steeds beter in te spelen op deze wens. In 2008 is het eerste Rode Kruis Fonds op Naam in het leven geroepen: 'Het Reddingsboei Fonds'. Jaarlijks komt een deel van het totaalbedrag vrij voor de doelbestemming (stille rampen). Door groei van het fonds is in 2008 een bedrag van € 10.150 blijven staan, wat nog moet worden besteed aan de doelbestemming. Verder hadden we een aantal successen op het gebied van fondsenwerving bij stichtingen en vermogensfondsen. Zo ontstonden er mooie samenwerkingsverbanden met goede resultaten.

BEDRIJFSLEVEN

Belangrijke ontwikkeling is dat – naast de nog steeds groeiende steun van particulieren – ook de steun vanuit het bedrijfsleven in betekenis toeneemt. Dit kan financiële steun zijn, maar juist ook heel veel steun in kennis en materialen waardoor het werk van het Rode Kruis mogelijk wordt gemaakt. Aan de hand van thema's bekijken we hoe we vorm kunnen geven aan een voor beide partijen vruchtbare samenwerking.

Een aantal belangrijke partners van het Rode Kruis in 2008 waren: Rabobank Foundation, Eureko Achmea Foundation, Ordina, DELA, Campina, Philips, Deloitte, OMRON en ING.

RESULTATEN FONDSENWERVING

Wat was nou uiteindelijk het resultaat van al onze inspanningen om geld binnen te halen voor ons werk? Onze totale inkomsten uit eigen fondsenwerving bedroegen in 2008 € 42 miljoen. Het meeste geld kwam binnen via contributies, periodieke schenkingen, nalatenschappen en extra giften. Deze inkomsten maakten in totaal 79 procent uit van onze totale inkomsten uit eigen fondsenwerving. De resterende 21 procent kwam hoofdzakelijk binnen door de collecte en speciale acties.

Meer dan een miljoen mensen heeft betrokkenheid getoond bij onze organisatie. We zijn netto gegroeid met 31.939 mensen die doneren.

Verder speelde de buscollecte een belangrijke rol. In 2008 deden in totaal 216 afdelingen mee en werd er € 261.350 extra opgehaald. 28 afdelingen deden voor het eerst mee aan de Nationale Collecteweek.

Den Haag Rode Kruis-stad leverde € 136.000 op. Ook dit jaar was 3FM Serious Request een groot succes. Naast een geweldige exposure leverde het in Nederland voorlopig € 5.637.937 op (inclusief bijdrage van het Ministerie van Buitenlandse Zaken), want ook na 24 december bleven de giften binnenstromen.

De financiële steun van het bedrijfsleven was hoger dan in 2007 en dit is behaald door beter te kijken naar wederzijdse belangen en bedrijven gericht te benaderen met specifieke thema's. Dit resulteerde in enkele nieuwe strategische partnerships.

ECONOMISCHE ONTWIKKELINGEN

Aan het einde van het jaar werden we geconfronteerd met de kredietcrisis. In eerste instantie lijkt dit nog weinig invloed te hebben op onze inkomsten.

AMBITIES VOOR 2009

- We willen nog meer partnerships aangaan met het bedrijfsleven. Partnerships leveren een waardevolle bijdrage aan het werk van het Nederlandse Rode Kruis en maken echt verschil. Uitgangspunt is, dat we zoeken naar een voor beide partijen vruchtbare samenwerking;
- De ingezette groei bij de buscollecte willen we in 2009 doorzetten. We gaan onze inspanningen richten op het betrekken van zoveel mogelijk nieuwe afdelingen bij de collecte;
- Voor een deel van het Nederlandse publiek is noodhulp synoniem aan het Rode Kruis. We willen hierop nog nadrukkelijker inspelen bij de fondsenwerving;
- Het Nederlandse Rode Kruis is geen organisatie op afstand. Integendeel: we zijn sterk verankerd in lokale afdelingen en daarmee in de samenleving. Een aantal afdelingen gaat in 2009 testen of er daardoor lokaal nog meer mogelijkheden liggen om fondsen te werven;
- Vanwege strenge(re) regelgeving in onder andere het telefonisch benaderen van mensen, wordt het steeds moeilijker nieuwe gevers te bereiken. In 2009 zullen we daarom het maximale uit de bestaande activiteiten halen en kijken naar innovaties: via welke nieuwe kanalen kunnen we in de toekomst gevers werven;
- In fondsenwerving bij bestaande leden en donateurs ligt de nadruk in 2009 nog meer op binding en behoud. We trachten nog beter in te spelen op hun wensen en behoeften. Tevens kijken we naar trends en kiezen we voor een meer persoonlijke aanpak. Het experimenteren met nieuwe kanalen, zoals internet, speelt wederom een belangrijke rol.

1.4.2. Publieksacties

We doen nooit vergeefs een beroep op het grote publiek. Noodhulpacties, de jaarlijkse collecteweek, Den Haag Rode Kruis-stad en 3FM Serious Request: ook in 2008 brachten deze acties weer veel geld op.

HET PUBLIEK IN ACTIE

Orkanen, overstromingen, aardbevingen, oorlogen: veel tijd om na te denken is er niet. We moeten vooral actie ondernemen. Direct. Op verschillende manieren proberen we op zo'n moment zo veel mogelijk geld in te zamelen. Het Rode Kruis opende in 2008 negen keer een gironummer voor de slachtoffers van een ramp. De acties leverden in totaal netto € 449.000 op.

We moeten snel en direct actie ondernemen

Rampen in 2008

- Slachtoffers verkiezingsgeweld Kenia (januari);
- Overstromingen Zuidelijk Afrika (januari);
- Aardbeving China (mei);
- Slachtoffers tyfoon Fengshen Filippijnen (juni);
- Overstromingen Oekraïne en Moldavië (augustus);
- Vluchtelingen internationaal conflict Georgië (augustus);
- Overstromingen in Nepal (augustus);
- Orkaan Gustav en tropische stormen Hanna en Ike op Haïti (september);
- Vluchtelingen Congo (november).

Samenwerkende Hulp Organisaties (SHO)

Tijdens grote rampen wordt door een aantal hulporganisaties samengewerkt om te voorkomen, dat het publiek wordt overstelpt met giftverzoeken door de verschillende organisaties die voor hetzelfde doel werven. Het Nederlandse Rode Kruis was in 2008 voorzitter van de Samenwerkende Hulp Organisaties (SHO). In 2008 was er één SHO-actie: voor de slachtoffers van de aardbeving in Myanmar (Birma). Deze actie bracht ongeveer € 3,5 miljoen op. Het Rode kruis kreeg daarvan € 599.000

Nationale collecteweek

De collecteweek is een grote publieksactie van het Rode Kruis en er deden in totaal 216 Rode Kruis- afdelingen mee. Dit waren er 28 meer dan in 2007. De 21.800 collectanten haalden in totaal € 1.665.579 op. Dat was € 261.350 meer dan voorgaande jaar. Er waren dan ook bijna 4.000 collectanten meer dan het jaar ervoor.

Den Haag Rode Kruis-stad

Op 1 oktober 2008 eindigde het jaar 'Den Haag Rode Kruis-stad'. Een jaar lang hebben we fondsen geworven bij tal van activiteiten in Den Haag. Zo ging de opbrengst van popfestival Beatstad in 2007 en 2008 naar het Nederlandse Rode Kruis. Doel was om zoveel mogelijk geld binnen te halen voor de slachtoffers van conflicten in Soedan, Somalië en Tsjaad. Met de opbrengst van € 136.000 hielpen we onder andere vluchtelingen aan onderdak en voedsel. Ook zorgden we voor schoon water en sanitaire voorzieningen in vluchtelingenkampen.

Zes dagen lang zonder vast voedsel in een glazen huis

3FM Serious Request

Een ludieke actie die altijd veel aandacht trekt: drie populaire dj's van Radio 3FM die zich opsluiten in het Glazen Huis. In 2008 was het alweer de vijfde keer dat deze actie plaatsvond. Dit keer was de eer aan Giel Beelen, Coen Swijnenberg en Paul Rabbering. Zes dagen lang, 24 uur non-stop én zonder vast voedsel vestigden ze de aandacht op de vluchtelingenproblematiek. En met reden, want meer dan 36 miljoen mensen zijn op de vlucht. De - voorlopige - opbrengst van € 5.637.937 was bestemd voor het Nederlandse Rode Kruis. Natuurlijk leverde deze actie een fantastische exposure op.

De opbrengsten van Serious Request 2008 komen ten goede aan vluchtelingen in de Centraal Afrikaanse Republiek, Kenia, Soedan, Somalië, Democratische Republiek Congo, Oeganda, Sri Lanka en de Filippijnen.

Mensen op de vlucht hebben direct een aantal basisbehoeftes. De belangrijkste zijn water, sanitaire voorzieningen, voedsel, onderdak en medische verzorging. Vluchtelingen verblijven helaas soms jaren in kampen. Na de eerste opvang verlenen we daarom ook hulp voor de langere termijn, zoals psychosociale hulp en onderwijs. Ook zorgen we zo nodig voor werk of inkomen. Zo kunnen mensen een nieuw bestaan opbouwen als ze teruggaan naar huis.

Na de eerste opvang verlenen we ook hulp voor de langere termijn

€ 5.637.937

De Nederlandse opbrengst van Serious Request was € 5.637.937 (inclusief € 2,5 miljoen van het Ministerie van Buitenlandse Zaken). Studio Brussel in Vlaanderen haalde € 3.503.246 op (inclusief de bijdrage van de Belgische overheid). De Zweedse equivalent heet Musikhälpén en bracht € 277.778 bij elkaar.

Er zijn nieuwe interactieve communicatiekanalen ingezet ([hyves](#), [www.komzelfinactie.nl](#) en [www.stuureenhulp pakket.nl](#)). Hiermee wilden we het publiek op een andere manier bij onze hulpverlening te betrekken. We wisten in samenwerking met 3FM verschillende zakelijke partners aan ons te binden. Zij leverden een bijdrage in de vorm van kennis, producten of geld.

	2008	2007
Totaal aantal aanvragen plaatjes	46.051	34.993
Opgehaald bedrag met plaataanvraag	€ 1.584.419	€ 1.089.743
Inkomsten via de brievenbus	€ 492.237	€ 245.413
Inkomsten via de veiling	€ 158.000	€ 225.567
Bijdrage van de overheid	€ 2.500.000	€ 2.624.733
Bereik internet (unieke bezoekers)	623.000	371.000
Aantal luisteraars	5,9 miljoen	5,2 miljoen
Aantal kijkers	6 miljoen	5,4 miljoen

1.4.3. Bedrijfsleven

Voor ons werk in binnen- en buitenland ontvangen we steun en het bedrijfsleven speelt hierbij een belangrijke rol. In financiële zin, maar ook in de vorm van kennis, middelen en materialen.

HET BEDRIJFSLEVEN EN HET RODE KRUIS: SAMEN STERK

Voor veel organisaties in Nederland is samenwerking met het Nederlandse Rode Kruis logisch. Op deze manier kunnen zij namelijk hun maatschappelijke betrokkenheid tonen. En voor ons is het een grote steun. Het bedrijfsleven verdient dan ook speciale aandacht.

Via samenwerking maatschappelijke betrokkenheid tonen

In 2008 lag de focus op het versterken van de relaties met de bestaande partners. Daarnaast zochten we natuurlijk ook naar nieuwe samenwerkingsverbanden. Hieronder wordt een aantal 'partnerships' nader toegelicht:

Campina & Klus Contact

Sinds 2006 werken het Nederlandse Rode Kruis en Campina samen. Zo ondersteunde Campina een water- en sanitatieprogramma in Vietnam. Daarnaast leverde het



zuivelconcern in 2008 een belangrijke bijdrage aan het tot stand komen van een uniek Klus Contact-programma in Eindhoven.

In Eindhoven doen scholieren klusjes bij ouderen: van het aanhaken van de tuin tot het instellen van de televisie. Waar het écht om gaat, is het leggen van sociale contacten. Contacten tussen ouderen en jongeren. Campina financiert het project volledig. Het is door staatssecretaris Van Bijsterveld van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap in januari 2008 officieel gelanceerd als voorbeeld van een maatschappelijk stagetraject voor scholieren.

Eindhoven was blij met het Klus Contact-programma. Een groot succes. Om die reden gaan we het programma waarschijnlijk ook in andere steden uitrollen.

Ordina

Ordina, het Nederlandse Rode Kruis en Esteamwork hebben al vanaf eind 2006 een samenwerkingsverband. Ordina pakt diverse ICT en organisatorische uitdagingen op. Voornamelijk in het kader van capaciteitsversterking van Afrikaanse zusterverenigingen.



Jaarlijks organiseren we gezamenlijk een drietal missies naar landen die de expertise van Ordina goed kunnen gebruiken. Ook in 2008. De drie missies hadden toen als bestemming Oeganda en Ethiopië. Diverse medewerkers boden ondersteuning bij ICT en organisatieontwikkeling.

Deloitte

Deloitte is een organisatie die veel aandacht besteedt aan maatschappelijk verantwoord ondernemen. Het bedrijf draagt vooral de innovatie en educatie een warm hart toe. Ook heeft Deloitte een Rampenfonds. Op 1 juni 2008 zijn Deloitte en het Nederlandse Rode Kruis een driejarig partnerschap aangegaan.



Via het Nederlandse Rode Kruis ondersteunt Deloitte met haar rampenfonds onze hulpverlening wereldwijd bij rampen die plaatsvinden. In 2007 en 2008 doneerde Deloitte gul bij Cycloon Sidr in Bangladesh en Cycloon Nargis in Myanmar.

OMRON

In 2008 vierde Omron samen met het Rode Kruis haar 75ste verjaardag. Tijdens dit 15e jubileum werd de basiswaarde van het bedrijf weer in het middelpunt gezet: 'Werken ten goede van de samenleving'. Door middel van een vrijwilligersproject zetten de 35.000 medewerkers van Omron zich zes maanden in om een positieve bijdrage te leveren aan het milieu en de maatschappij.



Aan de hand van verschillende activiteiten door heel Europa zamelden de medewerkers samen een bedrag van € 71.000 in. Dit geld wordt nu besteed aan een gezondheidsprogramma in Malawi.

ING

Ook ING heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan het Nederlandse Rode Kruis in 2008. Hiermee zijn de slachtoffers van cycloon Nargis in Myanmar ondersteund. ING en het Nederlandse Rode Kruis zijn van plan om in 2009 een structurele samenwerking aan te gaan.



Ook de onderstaande organisaties verleenden in 2008 hun steun aan het Nederlandse Rode Kruis:



Rabobank



AMBITIES VOOR 2009

- In 2009 zetten we bestaande samenwerkingsverbanden met het bedrijfsleven voort;
- We zoeken naar nieuwe mogelijkheden om met het bedrijfsleven samen te werken;
- We willen kennisdeling mogelijk maken tussen organisaties die zich actief inzetten voor het Rode Kruis;
- Thema's blijven centraal staan in de samenwerking met bedrijven. De thema's zijn: Gezondheid, Water en sanitaire voorzieningen, Noodhulp en onderdak, Capaciteitsopbouw (het vergroten van de slagkracht van Nationale Rode Kruis-verenigingen wereldwijd), Familiecontactherstel, Humanitair Oorlogsrecht, Klimaatverandering en rampenvoorbereiding en tot slot Projecten in Nederland;
- Behalve financiële steun kunnen Nederlandse bedrijven ook mankracht, producten en kennis leveren, gericht op hun branche en bovenstaande thema's. Dit betekent een meerwaarde voor het Nederlandse Rode Kruis én de bedrijven die ons werk steunen.

1.4.4. Werving nieuwe donateurs

Het aantal (natuur)rampen stijgt en de hulpvraag groeit. We hebben dus meer inkomsten nodig en moeten groeien. Sinds twee jaar werken we dan ook hard aan het werven van nieuwe donateurs.

NIEUWE DONATEURS, NIEUWE KANSEN

In 2008 hebben we met het accent op persoonlijk contact gevers geworven via telefonische gesprekken en huisbezoeken. Gevers die ons een keer hadden gesteund, belden we na om te vertellen hoe we hun bijdrage aan het gesteunde project hebben besteed. De donateurs vonden dit een sympathieke actie.

Ook zijn er testen gedaan met nieuwe concepten voor werving via het internet en met TV-uitzendingen zoals 'Aperitivo' en 'Tijd voor Max'. In 'Tijd voor Max' werd een uitzending gewijd aan de watersnoodrampen. Kijkers konden direct bellen om donateur te worden. Dit bleek heel succesvol te zijn.

Centraal in onze aanpak staat het luisteren naar wat de wensen van onze nieuwe gevers zijn.

Nieuwe donateurs door persoonlijk contact

Uitstroom donateurs	2008
Status	Personen
Donateur	8.500
Incidentele gever	8.815
Lid	6.779
Totaal	24.094

Instroom nieuwe donateurs	2008
Status	Personen
Donateur	28.545
Incidentele gever	26.343
Lid	1.145
Totaal	56.033

De netto groei bedraagt 31.939.

AMBITIES VOOR 2009

- Analyse van activiteiten in 2008 vormt de basis voor de werving in 2009. Wat succesvol was, zetten we door;
- We gaan verder met het verkennen van nieuwe manieren om donateurs te benaderen. Voorbeelden hiervan zijn mobile marketing en internet;
- Noodhulp wordt één van de speerpunten voor het werven van nieuwe donateurs. Rode Kruis en noodhulp zijn synoniem en mensen geven hier graag voor;
- We willen in 2009 groeien met 31.000 nieuwe donateurs.

1.4.5. Communicatie met donateurs

Welke activiteiten ontplooit het Nederlandse Rode Kruis en waarom? Wat gebeurt er met mijn geld? Onze achterban heeft behoefte aan eerlijke en open communicatie. Daarom staat communicatie met onze donateurs hoog op ons prioriteitenlijstje.

EEN OPEN ANTWOORD OP VRAGEN

De landelijke, regionale en lokale media berichten regelmatig over onze activiteiten. Uiteraard nemen we zelf ook initiatieven om onze achterban op de hoogte te houden van de besteding van hun geld.

- Leden of donateurs die het op prijs stellen en een bepaalde bijdrage per jaar doen, ontvangen vier keer per jaar ons magazine HELPEN. Hierin staat informatie over de voortgang van projecten en nieuwe activiteiten;
- Ook onze digitale nieuwsbrieven en de website geven informatie over projecten. Bovendien melden ze steeds het laatste nieuws;
- Juli 2008 stuurden we voor het eerst een verkort jaarverslag naar leden en donateurs. Dit verslag biedt alle informatie over 2007 in een notendop;

IN SPELEN OP WENSEN EN BEHOEFTE

Hoe willen onze donateurs informatie over het Rode Kruis ontvangen? En hoe vaak? In 2008 heeft onderzoek plaatsgevonden om informatie te achterhalen met betrekking tot de wensen en behoeften van onze donateurs. Daaruit blijkt bijvoorbeeld, dat 95 procent van onze donateurs de informatie die zij van het Rode Kruis ontvangt (zeer) goed vindt.

Een kleine groep mensen vindt, dat wij minder geld aan publiciteit moeten besteden en meer aan hulp. De frequentie waarin donateurs informatie van ons zouden willen ontvangen, verschilt. Sommigen willen meer informatie ontvangen, anderen juist minder. Ruim een kwart (26 procent) heeft helemaal geen behoefte aan informatie van ons.

Hoe jonger de donateur, hoe vaker de voorkeur uitgaat naar een e-mail nieuwsbrief. In 2008 hebben we daarom weer verschillende stappen gezet om beter aan te kunnen sluiten bij de verschillende wensen van de diverse groepen donateurs. Zo is voor het eerst een giftverzoek per e-mail gestuurd, aangezien steeds meer donateurs liever per e-mail dan per brief benaderd willen worden. Ook is er een mailuiting gemaakt, waarbij op de behoefte is ingespeeld om concrete feiten en cijfers van onze hulpverlening te verkrijgen.

Weinig klachten

Het Rode Kruis hecht aan beleefde omgangsvormen. Ons uitgangspunt is om met onze achterban en nieuwe begunstigers altijd een prettig gesprek te voeren dat ook goed wordt afgerond. In 2008 hebben we in totaal 2,6 miljoen uitingen verstuurd en via telefonisch contact fondsen geworven. Hierover hadden driehonderd mensen (0,01%) een klacht. Deze ervaringen en de uitkomsten uit het onderzoek vormen weer de basis voor onze activiteiten in 2009.

Een groot vertrouwen in ons werk

AMBITIES VOOR 2009

- We willen in 2009 nog meer inzicht krijgen in de individuele wensen en behoeften van onze donateurs. Op die manier kunnen we de vorm en frequentie van onze communicatie verbeteren;
- We zullen meer gebruik gaan maken van elektronische media, zoals e-mail. Een groot deel van onze donateurs ontvangt liever een e-mail dan een brief. Mooie

bijkomstigheid is dat dit ons in de toekomst veel kosten kan besparen. Het geeft ons bovendien de kans onze donateurs sneller op de hoogte te stellen van rampen;

- We willen onze informatievoorziening via www.rodekruis.nl, de e-nieuwsbrief en het magazine HELPEN nog transparanter maken. Zo verbeteren we de communicatie met onze donateurs.

Meer gebruik van elektronische media

1.4.6. Bestaande donateurs

Hoe meer mensen we willen helpen, hoe meer geld het kost. En aangezien we erg veel mensen willen helpen, hebben we veel geld nodig. Een simpele, maar harde waarheid.

OP HANDEN GEDRAGEN

Geen wonder dus dat we onze donateurs op handen dragen.

Onze fondsenwerving richt zich op het vergroten van de inkomsten. Zo kunnen we ook op lange termijn zo veel mogelijk mensen helpen. Meer dan de helft van de inkomsten uit eigen fondsenwerving is afkomstig van onze bestaande achterban. De belangrijkste bronnen zijn de jaarlijkse contributies, extra giften, incidentele schenkingen en nalatenschappen.

- In 2008 probeerden we bij de bestaande achterban, buiten de vaste contributies om, op verschillende manieren te werven: Met een brief met aangehechte acceptgiro vroegen we verschillende keren om een extra donatie. Twee van deze verzoeken stuurden we mee met ons magazine HELPEN en één verstuurdde we tijdens de collecteweek;
- We deden een test met een extra donatieverzoek via een e-mailing;
- We hebben een mailing ontwikkeld waarin concrete feiten en cijfers worden genoemd op het gebied van hulpverlening. Onze donateurs blijken daar behoefte aan te hebben. Inmiddels hebben we de mailing twee keer ingezet met een goed resultaat;
- Via de websites www.komzelfinactie.nl en www.stuureenhulppakket.nl betrokken we in 2008 de donateurs op een andere manier bij onze hulpverlening;
- In 2008 benaderden we een selecte groep met informatie over het nalaten van een erfenis aan het Nederlandse Rode Kruis. De reacties hierop waren positief;
- Donateurs die veel gaven, maakten we attent op mogelijk fiscaal voordeel.

Het resultaat van al deze acties was goed: we haalden € 42.042.000 op binnen de bestaande achterban. Dat is minder dan in 2007. Het gemiddelde kostenpercentage van alle fondsenwervende acties is hoger dan in 2007. Dat wil dus zeggen, dat we iets meer kosten hebben gemaakt in verhouding tot wat we hebben ontvangen.

Eigen inkomsten vooral afkomstig van bestaande achterban

BEHOUD EN VERLIES VAN DONATEURS

De bijdragen van onze donateurs zijn letterlijk van levensbelang. Daarom doen we er alles aan om de bestaande donateurs te houden. De recessie, die eind 2008 toesloeg, heeft gelukkig nauwelijks invloed gehad op de directe giften aan het Nederlandse Rode Kruis. Er kwamen niet meer opzeggingen binnen dan normaal. Ook de inkomsten uit nalatenschappen zijn ongeveer gelijk gebleven aan vorig jaar.

We ondernamen belacties naar donateurs die hadden opgezegd, lange tijd geen gift hadden gedaan of hun incasso hadden stopgezet. Hierdoor veranderde een rendabel percentage van mening en bleef donateur.

Uitstroom donateurs 2008	
Reden niet meer actief	Personen
Opgezegd	12.070
Overleden	12.024
Totaal	24.094

Instroom nieuwe donateurs 2008	
Status	Personen
Donateur	28.545
Incidentele gever	26.343
Lid	1.145
Totaal	56.033

Totale aantallen 2008	
Status	Personen
Donateur	238.364
Lid	326.187
Incidentele gever	251.703
Totaal	816.254

De recessie had niet veel invloed op de directe giften

Inspelen op wensen en behoeften

Onze donateurs willen graag weten hoe hun geld wordt besteed. In 2008 probeerden we dan ook de wensen en behoeften van onze donateurs nog beter op een rijtje te krijgen. Zie ook hoofdstuk '[Communicatie met donateurs](#)'.

Onderzoek naar de wensen van onze donateurs leverde in 2008 veel bruikbare informatie op. Zo bleek dat donateurs graag een verkort jaarverslag ontvangen. In juli viel de

verkorte versie samen met een mailing op de deurmat.

In 2008 stuurden we onze donateurs voor het eerst een bedankkaart. Dit moment grepen we meteen aan om nog beter te weten te komen wat er speelde bij de donateurs. Ook bleven we extra aandacht geven aan donateurs die veel doneren. We bedankten iedere grote geveer met een brief. Daarnaast startten we met het 'Fonds op Naam'.

Service Center

Om onze achterban en het publiek beter van dienst te zijn, openden we in oktober 2007 een Service Center. Via persoonlijk contact kunnen we beter en sneller reageren op vragen die leven. Ook in geval van klachten zijn we in staat heel adequaat te handelen en weten we mensen voor onze organisatie te behouden. Met de signaalfunctie van het Service Center weten de fondsenwerfers nog beter wat er leeft en kunnen hierop met hun activiteiten inspelen. Zo snijdt het mes aan twee kanten.

Bestaande donateurs even belangrijk als nieuwe

AMBITIES VOOR 2009

- In 2009 gaan we actiever nieuwe grote gevers werven. We bieden hen projecten op maat aan en werken aan een verbeterd accountmanagementsysteem, waardoor we deze donateurs persoonlijker en transparanter kunnen bedienen;
- Het nalaten van erfenissen aan het Nederlandse Rode Kruis willen we beter onder de aandacht brengen bij donateurs en het algemeen publiek. Dit doen we via verschillende kanalen en in sommige gevallen in samenwerking met andere doelen;
- We willen de jaarlijkse acties in 2009 verder verbeteren. Met als doel uiteraard het binnenhalen van nieuwe donateurs en meer geld;
- Het behouden van de bestaande donateurs is even belangrijk als het binnenhalen van nieuwe. 'Binding en behoud' krijgt dan ook veel aandacht in 2009. We willen in de eerste plaats onze donateurs beter leren kennen. Zo kunnen we ze op de beste manier benaderen en zorgen voor een grotere klanttevredenheid;
- Verder gaan we door met het testen en verbeteren van online activiteiten. Voorbeelden hiervan zijn de e-mailings en de nieuw ontwikkelde websites;
- Ook gaan we inspelen op de veranderingen in het betalingsverkeer. Zo zullen we als test een eenmalige machtiging met een mailing meesturen in plaats van een acceptgiro.

1.5. RISICOMANAGEMENT

Met ruim 35.355 vrijwilligers, 486 beroepskrachten en een omzet van circa € 50 miljoen op jaarbasis lopen we risico's. Dit wordt versterkt doordat we zowel in Nederland als in het buitenland actief zijn in soms lastige en kwetsbare situaties. Risicomanagement is daarom essentieel voor onze hulpverlening.

1.5.1. Risicopreventie

Iedere organisatie stelt zich bloot aan bepaalde risico's. Brandgevaar is een concreet risico. Maar ook reputatieschade vormt een bedreiging. Het in kaart brengen van de risico's en daar zo goed mogelijk op insprijgen is dan ook een continu proces.

Het bestuur, de directie en het management startten onder begeleiding van externe adviseurs een uitgebreid programma voor risicopreventie. Dit programma betreft niet alleen de plaatselijke afdelingen en districten, maar ook de activiteiten van het landelijk bureau. Tijdens werksessies werden mogelijke risico's van werkgebieden in kaart gebracht.

DRAAIBOEK VOOR CALAMITEITEN

We willen altijd en overal goed voorbereid zijn. Daarom ontwikkelden we een draaiboek voor calamiteiten. Dit draaiboek beschrijft een aantal situaties en geeft aan hoe de directie en het management hierop zouden moeten reageren. De volgende crises zijn omschreven:

- een acute fysieke bedreiging van vrijwillige of betaalde medewerkers. Of een bedreiging die ontstaat door brand in een Rode Kruis-gebouw;
- een extreme ramp die zo'n forse rol van het Rode Kruis vraagt voor het verlenen van noodhulp, dat onze mogelijkheden daarvoor onvoldoende zijn. In dat geval moeten we snel aanvullende inzet kunnen organiseren;
- een niet-fysieke bedreiging, ofwel een communicatiecrisis.

CRISISTEAM

In dit soort situaties stellen we, afhankelijk van de situatie, een crisisteam samen. Sowieso is er continu een communicatiecrisisteam actief. Die houdt contact met vrijwilligers, bestuursleden, beroepskrachten, donateurs, media en het publiek.

1.5.2. Operationele risico's

Operationele risico's zijn misschien op de korte termijn minder merkbaar, maar op lange termijn erg belangrijk.

OPERATIONELE RISICO'S: VRIJWILLIGERS EN BEROEPSKRACHTEN

Natuurlijk verloop en ziekte zorgen voor een constante wisseling van personeel en vrijwilligers.

In ons vrijwilligersbeleid zijn de uitgangspunten en regelingen vastgelegd voor het traject dat vrijwilligers doorlopen. Vanaf het moment dat ze zich bij ons aanmelden tot aan het afscheid. Zo ontstaat meer eenduidigheid over de manier waarop we met vrijwilligers omgaan. En dit verhoogt de kwaliteit van onze dienstverlening.

Vrijwilligers

We doen onze best voor de vrijwilligers. Toch lopen ook wij het risico dat vrijwilligers tijdelijk of langdurig afwezig zijn. Of dat ze de organisatie verlaten. Dat maakt ons kwetsbaar in de uitvoering van onze activiteiten. Daarom moeten we met behulp van goede werkinstructies en een goede overdracht zorgen dat hun kennis met anderen wordt gedeeld.

Goede werkinstructies en goede overdracht essentieel

Beroepskrachten

Dit geldt natuurlijk ook voor beroepskrachten. Het soort activiteiten en de omvang van de organisatie maken het onvermijdelijk dat ook onder beroepskrachten sprake is van verloop. Door tijdig in te spelen op dit (natuurlijke) verloop kunnen we de overdracht goed organiseren. Zodat nieuwe medewerkers hun activiteiten probleemloos kunnen oppakken.

Verzekeringen

Om de gevolgen van risico's of situaties te verminderen, stelden we een pakket aan verzekeringen samen. Voor plaatselijke Rode Kruis-afdelingen en -districten zijn veel van die verzekeringen verplicht. Regelmatig evalueren we alle vormen van schadeverzekeringen en bespreken deze met onze externe adviseurs.

Ook wij hebben een team van bedrijfshulpverleners

Bedrijfshulpverlening

Binnen het landelijk bureau is een team van bedrijfshulpverleners aanwezig, dat dagelijks paraat staat om op te treden in noodsituaties. Om hun paraatheid en kennis actueel te houden, bieden we een groot aantal opleidingen over ontruiming, Eerste Hulp, reanimatie en brandpreventie aan. Ook vinden jaarlijks (evacuatie)oefeningen plaats.

1.5.3. Politieke risico's en veiligheid

Het lijkt wel of hulpverleners steeds grotere risico's lopen. In 2008 werden zowel buitenlandse als nationale stafleden het doelwit van gewelddadige acties.

Soms gaat het om een bewuste politieke daad. Soms gaat het simpelweg, zoals bij ontvoering, om het verkrijgen van losgeld. We mogen echter niet vergeten dat de meest voorkomende incidenten nog altijd verkeersongevallen, inbraak en beroving zijn.

Een aantal jaren geleden hebben we een eigen veiligheidsbeleid ontwikkeld. Hierin staat dat medewerkers van het Nederlandse Rode Kruis die in het buitenland werken zich altijd voegen naar de veiligheidsrichtlijnen en beslissingen van het Internationale Rode Kruis, indien die in de betreffende gebieden aanwezig is. Zo niet, dan stelt het Nederlandse Rode Kruis haar eigen richtlijnen op.

BESLISSINGEN NEMEN

Bijvoorbeeld wanneer we in een ogenschijnlijk rustig gebied werken waar de veiligheidssituatie plotseling omslaat. In die gevallen moet ook onze eigen mensen beslissingen kunnen nemen over het tijdelijk stilleggen van projecten of tot evacuatie van hulpverleners. Natuurlijk altijd in samenspraak met de Rode Kruis- of Rode Halve Maanvereniging van het betreffende land.

PRINCIPES

Met het veiligheidsbeleid en de bijbehorende trainingen bereiden we onze staf zo goed mogelijk voor op situaties van dreiging en onveiligheid. Het handhaven van de Rode Kruisprincipes van neutraliteit, onafhankelijkheid en onpartijdigheid spelen daarbij een belangrijke rol. Daarnaast treffen we een groot aantal praktische preventieve maatregelen. In 2009 moet het opstellen van eigen richtlijnen en geven van trainingen worden uitgebreid.

VEILIGHEID

Ondanks deze inspanningen werden medewerkers van het Nederlandse Rode Kruis in 2008 met bedreigende situaties geconfronteerd. In Colombia is om die reden een project tijdelijk stil gelegd. In Soedan werden staffleden van de Soedanese Halve Maan en het Nederlandse Rode Kruis slachtoffer van een gewapende overval. In beide gevallen raakte gelukkig niemand gewond. Beide voorvallen tonen echter wel aan hoe belangrijk veiligheid is. Het heeft dan ook onze permanente aandacht.

1.5.4. Financiële risico's

Het Rode Kruis gaat zorgvuldig om met zijn beschikbare middelen. We hebben immers een verantwoordelijkheid.

Naar donateurs, giftgevers, bedrijven, instellingen en overheden die hun gift aan ons toevertrouwen. Maar ook naar de meest kwetsbaren in de samenleving, die afhankelijk zijn van de juiste besteding van die gift. We proberen dan ook financiële risico's te vermijden. Dit vraagt aandacht, want de geldstromen binnen het Rode Kruis zijn complex:

- inkomsten ontvangen door het landelijk bureau;
- inkomsten ontvangen door plaatselijke afdelingen en districten;
- uitgaven op landelijk niveau;
- uitgaven op lokaal niveau;
- uitgaven op internationaal niveau door zusterverenigingen en/of gedelegeerden.

Binnen deze stroom zijn er risico's die we voortdurend proberen te ondervangen:

VERPLICHTINGEN HULPVERLENING

Wij zien het als onze plicht om hulp te verlenen. En zeggen die hulp ook toe. Soms gaat het om kleine projecten die een groot verschil kunnen maken in een mensenleven. Maar vaak financieren of implementeren we omvangrijke, kostbare hulpprojecten uit. Om onze toezeggingen waar te maken, hebben we voldoende inkomsten nodig. Hierin speelt fondsenwerving een cruciale rol. Jaarlijks ontwikkelen en testen we nieuwe methoden. Ook fondsenwerving op lokaal niveau heeft onze aandacht. Een onderdeel van de implementatie van het Samen 1 proces is fondsenwervende ondersteuning van het landelijk bureau aan lokale afdelingen. De herinvoering van de beproefde buscollecte is hier een goed voorbeeld van.

VERANTWOORDING BESTEDINGEN

Het Rode Kruis is een sterk merk. Wereldwijd genieten we het vertrouwen van hulpvragers en giftgevers. Dat vertrouwen willen we niet verspelen. Een duidelijke verantwoording hoe we onze middelen besteden is dan ook noodzakelijk. Hiervoor volgen we twee sporen:

- Internationale administratie
Voor internationale projecten introduceerden we in 2007 het systeem Winpacss, waarmee gedelegeerden en zusterverenigingen op een eenduidige manier en volgens de eisen van het Rode Kruis en zijn donoren hun financiële administratie voeren.
- Lokale administratie
Een belangrijk onderdeel van het Samen 1 traject is de beheersing van verschillende administratieve processen. Het landelijk bureau ondersteunt de plaatselijke afdelingen in het voorbereiden en produceren van de jaarrekening. In 2005 introduceerden we een boekhoudpakket, waarmee Rode Kruis-afdelingen en –districten hun administratie kunnen voeren. Inmiddels werken ruim 225 afdelingen met dit pakket.

We willen het vertrouwen van onze hulpvragers en giftgevers niet verspelen

BELEGGINGEN

Geen risico's, optimaal rendement. Dat is in een notendop het beleggingsbeleid voor de hele Rode Kruis-vereniging. Belangrijkste uitgangspunt is dat de hoofdsom gegarandeerd is. Dat wil zeggen dat na verloop van tijd het in bewaring genomen bedrag in principe even hoog moet zijn als toen in het ontvangst werd genomen. Liever zelfs meer. We blijven scherp op onze beleggingsportefeuille en proberen zo jaarlijks een gegarandeerd rendement te krijgen. We hebben een beleggingsbeleid binnen de vereniging vastgesteld en streven ernaar om alle portefeuilles daaraan te laten voldoen. Het landelijk bureau en een aantal afdelingen heeft haar beleggingen in handen van een professionele vermogensbeheerder, die werkt conform hetgeen is vastgelegd in het beleggingsbeleid. Het beleggingsbeleid is geheel afgestemd op de afspraken binnen de goede doelen sector, aangevuld met de overheidsregels (wet FIDO) en onze grondbeginselen.

Kredietcrisis

Tot nu toe heeft de kredietcrisis die eind 2008 inzette, nauwelijks invloed gehad op het vergaren van onze inkomsten of op onze beleggingsportefeuille. Maar we blijven hier onze volle aandacht op vestigen om eventuele financiële risico's als gevolg van de crisis, te ondervangen.

1.5.5. Reputatierisico's

Wie kent ons niet? Het Nederlandse Rode Kruis heeft een goede reputatie onder de doelgroepen opgebouwd.

Daarnaast hebben we een zeer herkenbaar beeldmerk. Door omstandigheden kan de betrouwbaarheid van de organisatie op het spel komen te staan.

Goede naam behouden

We communiceren zo open en transparant mogelijk met onze stakeholders. Op verschillende manieren, onder andere via ons internet en magazines. We willen natuurlijk voorkomen dat onze reputatie schade oploopt. Daarom zijn we voortdurend alert op interne en externe invloeden. Directie en management oefenen jaarlijks met crisissimulaties.

1.5.6. Compliance

Transparantie en betrouwbaarheid staan bij ons hoog in het vaandel. Daarom willen we voldoen aan de regels die de samenleving aan een organisatie van onze omvang stelt.

We toetsen voortdurend of we voldoen aan de wet- en regelgeving op het gebied van fiscaliteiten, personeelsbeleid, Arbo, privacy en persoonsgegevens. Bovendien hebben we regels die specifiek voor organisaties in onze branche zijn ontstaan. In onze dagelijkse praktijk voldoen we aan de normen en regels opgesteld door:

- het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) ;
- de VFI (branchevereniging van landelijk wervende goede doelen);

1.6. HET INTERNATIONALE RODE KRUIS

De internationale organisatie van het Rode Kruis is actief in meer dan 180 landen. Verschillende visies en mogelijkheden van Rode Kruis- en Rode Halve Maan-verenigingen moeten op elkaar worden afgestemd om zo effectief en efficiënt mogelijk te kunnen werken.

1.6.1. Internationale organisatie

Het Nederlandse Rode Kruis maakt deel uit van de Rode Kruis- en Rode Halve Maan-Beweging, het grootste onafhankelijke humanitaire netwerk ter wereld.

Dit Internationale Rode Kruis-netwerk bestaat uit:

- 186 nationale Rode Kruis- en Rode Halve Maan-verenigingen;
- de Internationale Federatie van Rode Kruis- en Rode Halve Maan-verenigingen (Federatie);
- het Internationale Comité van het Rode Kruis (ICRC).

Samenwerking

Samenwerking binnen het Internationale Rode Kruis-netwerk gebeurt op verschillende manieren:

- praktisch bij het verlenen van hulp en het delen van expertise;
- financieel wanneer verenigingen hun collega's steunen bij hun activiteiten;
- strategisch en beleidsmatig waar het Internationale Rode Kruis als geheel de uitdagingen in de wereld bespreekt – zoals de humanitaire gevolgen van klimaatverandering en de strijd tegen HIV/AIDS – en er antwoorden op formuleert.

186 verenigingen, samen één Beweging: praktisch, financieel en strategisch

Council of Delegates

Een belangrijke arena waarin de beleidsmatige samenwerking plaatsvindt, is de zogeheten Council of Delegates: een tweejaarlijkse bijeenkomst van afgevaardigden van alle nationale verenigingen, de Federatie en het ICRC.

International Conference

Daarnaast vindt elke vier jaar de International Conference plaats. Hier bespreken het Internationale Rode Kruis en vertegenwoordigers van staten humanitaire problemen en hun mogelijke oplossingen. Uit de conferentie vloeien doorgaans verschillende actieplannen.

Standing Commission

De Council en Conference worden beide voorbereid door de Standing Commission, het hoogste bestuurlijke orgaan van onze Beweging. Deze commissie ziet toe op onderlinge harmonie en samenwerking. Leden zijn twee vertegenwoordigers van de Federatie, twee van het ICRC en vijf van de nationale verenigingen.

NATIONALE VERENIGINGEN

In de Verdragen van Genève – ondertekend door alle staten van de wereld – is vastgelegd dat in elk land slechts één nationale Rode Kruis- of Rode Halve Maan-vereniging mag bestaan: alleen zij mag het embleem van het Rode Kruis, de Rode Halve Maan of het Rode Kristal (sinds 2006) voeren. Deze nationale vereniging, drijvend op vrijwilligers, heeft als uitgesproken taak de overheid te helpen in situaties van menselijke nood. Ze werkt daarbij altijd volgens de grondbeginselen van de Beweging.

INTERNATIONALE FEDERATIE VAN RODE KRUIS- EN RODE HALVE MAAN-VERENIGINGEN (FEDERATIE)

De Federatie is de koepelorganisatie van de nationale Rode Kruis- en Rode Halve Maan-verenigingen. Ze helpt verenigingen hun vermogen te vergroten om in eigen land hulp te verlenen. Ze bevordert hun onderlinge samenwerking en coördineert hun internationale noodhulp na (natuur)rampen. De Federatie is opgericht in 1919.

Besluitvorming

De algemene vergadering is het hoogste orgaan van de Federatie, met vertegenwoordigers van alle nationale verenigingen die elke twee jaar bijeenkomen. De vergadering bepaalt het raamwerk – van doelstellingen, beleid, strategie en budget – waarbinnen de verenigingen werken. Ook stelt ze de jaarrekening vast. Eind 2007 kwam ze voor het laatst bijeen en verwelkomde toen het 186e lid van de Beweging: het Rode Kruis van Montenegro.

Bestuur

Het bestuur van de Federatie geeft invulling aan het door de algemene vergadering bepaalde beleid. Ook ziet het bestuur toe op de uitvoering hiervan. Het bestaat uit twintig vertegenwoordigers van de nationale verenigingen, een president en vijf vice-presidenten die elke vier jaar door de algemene vergadering worden gekozen. Daarnaast zitten de voorzitters van twee speciale Federatie-commissies voor jeugd en financiën in het bestuur. Sinds 2005 heeft het Nederlandse Rode Kruis een bestuurszetel. H.K.H. prinses Margriet is onze vertegenwoordigster, waar wij uiteraard trots op zijn. Zij maakt zich met name sterk voor verbetering van de bestuurlijke processen binnen onze internationale organisatie en het creëren van een gezonde financiële huishouding.

De Federatie: voor verenigingen, door verenigingen

Organisatiestructuur

De Federatie heeft een hoofdkantoor in Genève, zeven zone-kantoren verspreid over de wereld, delegaties in 44 landen en veertien regio's, en drie regionale logistieke centra. Wereldwijd werken er 1.775 betaalde medewerkers, die worden aangestuurd door de Secretaris-Generaal. Deze neemt deel aan vergaderingen van het bestuur, maar is daarvan geen lid (en heeft daarom geen stemrecht). In 2008 is een nieuwe Secretaris-Generaal door het bestuur benoemd: de Ethiopiër Bekele Geleta, die eerder onder meer minister en ambassadeur voor zijn land is geweest, Secretaris-Generaal van het Ethiopische Rode Kruis en hoofd van de Afrika-afdeling van de Federatie.

Financiering

Federatie-hulp wordt betaald door overheden en instellingen als de Europese Unie maar vooral door Rode Kruis- en Rode Halve Maan-verenigingen. Zij betalen bijna de gehele basisinfrastructuur en dragen ongeveer zeventig procent van de kosten van alle hulpprogramma's. In 2008 was het budget voor de infrastructuur € 35,8 miljoen en voor hulpprogramma's € 229,4 miljoen. Hieraan droeg het Nederlandse Rode Kruis bij met ruim € 508.000 respectievelijk € 6,6 miljoen. De Federatie legt met rapportages verantwoording af over de besteding van dit geld.

INTERNATIONALE COMITÉ VAN HET RODE KRUIS (ICRC)

Het ICRC beschermt en helpt slachtoffers van gewapend conflict, volgens een mandaat dat is vastgelegd in het internationaal recht. Dankzij zijn neutraliteit en onafhankelijkheid is het ICRC in bijna alle conflictgebieden ter wereld aanwezig. Het coördineert daarbij ook de inzet van nationale Rode Kruis- en Rode Halve Maan-verenigingen en de Federatie. Het ICRC is opgericht in 1863 en is grondlegger van alles dat Rode Kruis en Rode Halve Maan heet.

Besluitvorming

Het hoogste orgaan van het ICRC is de *Assemblée*: een groep van momenteel zestien mensen met de Zwitserse nationaliteit om het onpartijdige en neutrale karakter van de hulp te waarborgen. De *Assemblée* kiest de eigen leden, komt enige keren per jaar bijeen, formuleert beleid, stelt algemene doelen, strategie en jaarrekening vast en houdt toezicht op alle activiteiten. Vijf leden vormen de *Assemblée Raad*. Deze bereidt de werkzaamheden van de *Assemblée* voor en heeft eigen bevoegdheden, bijvoorbeeld op het gebied van fondswerving en communicatie. Ze is de schakel met het *Directoraat* – het orgaan dat op uitvoering van het beleid toeziet en de dagelijkse leiding heeft. De zes leden hiervan worden voor vier jaar benoemd door de *Assemblée*.

Organisatiestructuur

Het ICRC heeft een hoofdkantoor in Genève, delegaties in zestig en activiteiten in tachtig landen. Wereldwijd werken er meer dan 12.000 betaalde medewerkers voor de organisatie.

Financiering

ICRC-hulp wordt betaald door nationale Rode Kruis- en Rode Halve Maan-verenigingen, staten en instellingen als de Europese Unie en particuliere donoren. In 2008 was het budget voor de infrastructuur honderd miljoen euro en het hulpbudget € 597 miljoen. Hieraan droeg het Nederlandse Rode Kruis bij met respectievelijk ruim € 160.000 en € 2 miljoen. Het ICRC legt met rapportages verantwoording af over de besteding van dit geld.

1.6.1.1. Nationale verenigingen

In de Verdragen van Genève – ondertekend door alle staten van de wereld – is vastgelegd dat in elk land slechts één nationale Rode Kruis- of Rode Halve Maan-vereniging mag bestaan: alleen zij mag het embleem van het Rode Kruis, de Rode Halve Maan of het Rode Kristal (sinds 2006) voeren. Deze nationale vereniging, drijvend op vrijwilligers, heeft als uitgesproken taak de overheid te helpen in situaties van menselijke nood. Ze werkt daarbij altijd volgens de grondbeginselen van de Beweging.

1.6.1.2. Federatie

INTERNATIONALE FEDERATIE VAN RODE KRUIS- EN RODE HALVE MAAN-VERENIGINGEN (FEDERATIE)

De Federatie is de koepelorganisatie van de nationale Rode Kruis- en Rode Halve Maan-verenigingen. Ze helpt verenigingen hun vermogen te vergroten om in eigen land hulp te verlenen. Ze bevordert hun onderlinge samenwerking en coördineert hun internationale noodhulp na (natuur)rampen. De Federatie is opgericht in 1919.

Besluitvorming

De algemene vergadering is het hoogste orgaan van de Federatie, met vertegenwoordigers van alle nationale verenigingen die elke twee jaar bijeenkomen. De vergadering bepaalt het raamwerk – van doelstellingen, beleid, strategie en budget – waarbinnen de verenigingen werken. Ook stelt ze de jaarrekening vast. Eind 2007 kwam ze voor het laatst bijeen en verwelkomde toen het 186e lid van de Beweging: het Rode Kruis van Montenegro.

Bestuur

Het bestuur van de Federatie geeft invulling aan het door de algemene vergadering bepaalde beleid. Ook ziet het bestuur toe op de uitvoering hiervan. Het bestaat uit twintig vertegenwoordigers van de nationale verenigingen, een president en vijf vice-presidenten die elke vier jaar door de algemene vergadering worden gekozen. Daarnaast zitten de voorzitters van twee speciale Federatie-commissies voor jeugd en financiën in het bestuur. Sinds 2005 heeft het Nederlandse Rode Kruis een bestuurszetel. H.K.H. prinses Margriet is onze vertegenwoordigster, waar wij uiteraard trots op zijn. Zij maakt zich met name sterk voor verbetering van de bestuurlijke processen binnen onze internationale organisatie en het creëren van een gezonde financiële huishouding.

De Federatie: voor verenigingen, door verenigingen

Organisatiestructuur

De Federatie heeft een hoofdkantoor in Genève, zeven zone-kantoren verspreid over de wereld, delegaties in 44 landen en veertien regio's, en drie regionale logistieke centra. Wereldwijd werken er 1.775 betaalde medewerkers, die worden aangestuurd door de Secretaris-Generaal. Deze neemt deel aan vergaderingen van het bestuur, maar is daarvan geen lid (en heeft daarom geen stemrecht). In 2008 is een nieuwe Secretaris-Generaal door het bestuur benoemd: de Ethiopiër Bekele Geleta, die eerder onder meer minister en ambassadeur voor zijn land is geweest, Secretaris-Generaal van het Ethiopische Rode Kruis en hoofd van de Afrika-afdeling van de Federatie.

Financiering

Federatie-hulp wordt betaald door overheden en instellingen als de Europese Unie maar vooral door Rode Kruis- en Rode Halve Maan-verenigingen. Zij betalen bijna de gehele basisinfrastructuur en dragen ongeveer zeventig procent van de kosten van alle hulpprogramma's. In 2008 was het budget voor de infrastructuur € 35,8 miljoen en voor hulpprogramma's € 229,4 miljoen. Hieraan droeg het Nederlandse Rode Kruis bij met ruim € 508.000 respectievelijk € 6,6 miljoen. De Federatie legt met rapportages verantwoording af over de besteding van dit geld.

1.6.1.3. ICRC

INTERNATIONALE COMITÉ VAN HET RODE KRUIS (ICRC)

Het ICRC beschermt en helpt slachtoffers van gewapend conflict, volgens een mandaat dat is vastgelegd in het internationaal recht. Dankzij zijn neutraliteit en onafhankelijkheid is het ICRC in bijna alle conflictgebieden ter wereld aanwezig. Het coördineert daarbij ook de inzet van nationale Rode Kruis- en Rode Halve Maan-verenigingen en de Federatie. Het ICRC is opgericht in 1863 en is grondlegger van alles dat Rode Kruis en Rode Halve Maan heet.

Besluitvorming

Het hoogste orgaan van het ICRC is de *Assemblée*: een groep van momenteel zestien mensen met de Zwitserse nationaliteit om het onpartijdige en neutrale karakter van de hulp te waarborgen. De *Assemblée* kiest de eigen leden, komt enige keren per jaar bijeen, formuleert beleid, stelt algemene doelen, strategie en jaarrekening vast en houdt toezicht op alle activiteiten. Vijf leden vormen de *Assemblée Raad*. Deze bereidt de werkzaamheden van de *Assemblée* voor en heeft eigen bevoegdheden, bijvoorbeeld op het gebied van fondswerving en communicatie. Ze is de schakel met het *Directoraat* – het orgaan dat op uitvoering van het beleid toeziet en de dagelijkse leiding heeft. De zes leden hiervan worden voor vier jaar benoemd door de *Assemblée*.

Organisatiestructuur

Het ICRC heeft een hoofdkantoor in Genève, delegaties in zestig en activiteiten in tachtig landen. Wereldwijd werken er meer dan 12.000 betaalde medewerkers voor de

organisatie.

Financiering

ICRC-hulp wordt betaald door nationale Rode Kruis- en Rode Halve Maan-verenigingen, staten en instellingen als de Europese Unie en particuliere donoren. In 2008 was het budget voor de infrastructuur honderd miljoen euro en het hulpbudget € 597 miljoen. Hieraan droeg het Nederlandse Rode Kruis bij met respectievelijk ruim € 160.000 en € 2 miljoen. Het ICRC legt met rapportages verantwoording af over de besteding van dit geld.

1.6.2. Internationale strategie

De wijze waarop het Rode Kruis zijn missie invult om wereldwijd menselijk leed te voorkomen en verzachten is vastgelegd in Strategy 2010.

Dit document geeft richting aan het werk van alle Rode Kruis- en Rode Halve Maan-verenigingen voor de periode 2000-2010. Het is de uitkomst van een proces waaraan alle verenigingen hebben bijgedragen. Uitvoering is hun individuele en gezamenlijke verantwoordelijkheid, en die van hun Federatie. Strategy 2010 creëert focus en synergie. Vanuit het mandaat en de doelstelling duidt ze

- wie we helpen;
- hoe we helpen;
- wat we doen.

Een internationaal team, waarin ook het Nederlandse Rode Kruis zitting heeft, werkt momenteel aan de opvolger van Strategy 2010 voor het komend decennium: Strategy 2020 .

Wie we helpen

Het Rode Kruis helpt de meest kwetsbare mensen. Voor ons zijn dat personen die in hun overleving worden bedreigd, of in hun vermogen om te leven met een minimum aan sociaal-economische zekerheid en menselijke waardigheid. Kwetsbaarheid is daarbij relatief en dynamisch. Ze hangt vaak samen met armoede, maar gaat ook over isolement, leven met grote onzekerheid en onbeschermd zijn tegen gevaar.

Hoe we helpen

Om kwetsbaarheid te verminderen, vergroten we vermogens: zelfredzaamheid is waar we naar streven. Daartoe werken we lokaal, met de capaciteiten, vaardigheden en middelen van kwetsbare gemeenschappen zelf. De mensen met en voor wie we werken, kennen de lokale omstandigheden, de onderlinge man/vrouw-verhoudingen, de etnische verschillen en religieuze gebruiken en weten vaak prima wat wel en niet werkt. Daarom zijn bijna al onze hulpverleners lokale vrijwilligers, die zichzelf en hun burens helpen om bedreigingen het hoofd te bieden.

Het Rode Kruis helpt mensen, maar maakt niemand afhankelijk van hulp.

Wat we doen

Er zijn vier terreinen benoemd waarop elke nationale vereniging actief dient te zijn. Behalve door ons mandaat, onze doelstelling en de humanitaire noden in de wereld, zijn ze ingegeven door de specifieke expertise die we met decennialang hulpverleners hebben opgebouwd. Ze houden rekening met wat anderen (beter) doen en maken maximaal gebruik van onze lokale aanwezigheid vóór, tijdens en na noodsituaties. Het werk dat we op deze terreinen doen, hebben we vertaald in de concrete doelen en prioriteiten van de zogenaamde Global Agenda De werkterreinen zijn:

- noodhulpverlening .
- rampenvoorbereiding;
- basisgezondheids- en welzijnszorg;
- bevordering van respect door het uitdragen van humanitaire waarden en onze grondbeginselen.

De statuten van onze Beweging geven ons nóg een opdracht: het verspreiden van het humanitair oorlogsrecht.

Sinds 2006 leidt en coördineert het Rode Kruis overal ter wereld de grootschalige opvang van slachtoffers van natuurrampen. De Verenigde Naties hebben ons deze leidende rol gegeven.

Om onze taken zo goed mogelijk uit te voeren, dient elke nationale vereniging volgens Strategy 2010

- de hulpcapaciteit van de eigen organisatie en die van zusterverenigingen te versterken en te waarborgen;
- bij te dragen aan (verbetering van de) onderlinge samenwerking en coördinatie.

Global Agenda 2005-2010

De doelen en prioriteiten van het Rode Kruis zijn:

- **Doel 1:** verminderen van het aantal (dodelijke) slachtoffers bij rampen en van de gevolgen van rampen;
- **Doel 2:** verminderen van het aantal (dodelijke) slachtoffers van ziekten, van de gevolgen van ziekten en de gevolgen van noodsituaties die de volksgezondheid bedreigen;
- **Doel 3:** vergroten van het vermogen van lokale gemeenschappen en Rode Kruis- en Rode Halve Maan-verenigingen om de meest acute situaties van kwetsbaarheid het hoofd te bieden;
- **Doel 4:** bevorderen van respect voor menselijke waardigheid en diversiteit en verminderen van intolerantie, discriminatie en sociale uitsluiting.

Onze prioriteiten

- Verbeteren van onze lokale, regionale en internationale capaciteit om te reageren op rampen en noodsituaties die de volksgezondheid bedreigen;
- Opschalen van activiteiten in en met kwetsbare gemeenschappen om hun gezondheid te bevorderen, ziekten te voorkomen en de gevolgen van rampen te verminderen;
- Fors uitbreiden van onze programma's om HIV/AIDS te voorkomen en hun fysieke en sociale gevolgen te verminderen;
- Vernieuwen van onze pleitbezorging op belangrijke humanitaire thema's: vooral de bestrijding van intolerantie, stigmatisering en discriminatie, en het verminderen van de gevolgen van rampen.

1.6.3. Internationale bestuurlijke ontwikkelingen

Met vier Afrikaanse en drie westerse zusterorganisaties heeft het Nederlandse Rode Kruis het initiatief genomen een Code on Good Partnership te formuleren.

CODE ON GOOD PARTNERSHIP

Met vier Afrikaanse en drie westerse zusterorganisaties heeft het Nederlandse Rode Kruis het initiatief genomen een Code on Good Partnership te formuleren. Deze code helpt de verenigingen binnen het binnen het Internationale Rode Kruis duidelijk te maken:

- hoe partnerschap het beste vormgegeven kan worden;
- aan welke voorwaarden het partnerschap moet voldoen;
- wat er van de partner verwacht mag worden.

Rode Kruis- en Rode Halve Maan-verenigingen werken immers nauw samen, waarbij verenigingen uit rijkere landen veelal die in armere ondersteunen met geld, goederen en mensen. Vaak verbinden de eerste hun eigen wensen en eisen aan deze hulp, bijvoorbeeld waar het de inzet van gedelegeerden betreft of de (financiële) rapportage. Zeker als een nationale vereniging van meerdere collega's ondersteuning krijgt, besteedt ze noodgedwongen veel tijd en middelen aan coördinatie om aan alle uiteenlopende wensen te voldoen – tijd en middelen die niet aan hulpverlening kunnen worden besteed.

De Code on Good Partnership heeft in 2008 geleid tot de ontwikkeling van een methodiek om 'partnerschap' te meten en beoordelen: de measurable partnership chart. Langs de meetlat staan punten als:

- gelijkwaardig en respectvol communiceren;
- integriteit;
- duurzame samenwerking;
- leiderschap;
- verenigingsbrede betrokkenheid.

De measurable partnership chart wordt inmiddels door verschillende nationale verenigingen gebruikt, waaronder het Nederlandse Rode Kruis. De Code on Good Partnership wordt in november 2009 in zijn geheel aan de Beweging gepresenteerd.

Samenwerking, strategie en geloof in Afrika

Strategy 2020

Het strategiedocument dat in het komend decennium richting zal geven aan het werk van alle Rode Kruis- en Rode Halve Maan-verenigingen is Strategy 2020. Ze is de opvolger van Strategy 2010 – het document dat momenteel ons richtsnoer is bij het invullen van de missie om wereldwijd menselijk leed te voorkomen en verzachten. Met het opstellen van Strategy 2020 is een internationaal team in 2008 begonnen. Het Nederlandse Rode Kruis heeft een medewerker voor dit team beschikbaar gesteld en neemt ook op andere manieren actief deel aan discussies over de opzet en inhoud van de nieuwe strategie. Bijvoorbeeld via haar positie in het bestuur van de Internationale Federatie van Rode Kruis- en Rode Halve Maan-verenigingen.

Eind 2009 moet Strategy 2020 door de algemene vergadering van de Federatie worden goedgekeurd.

Toekomst

Stel je eens voor: met een klein bootje de Middellandse Zee over. De positie van migranten is kwetsbaar. Daarom is migratie een van de drie kwesties die thuishoort in ons nieuwe beleidsplan Strategy 2020. Samen met klimaatverandering, waar vooral de armsten het slachtoffer van zijn. Deze mensen willen wij helpen zichzelf te beschermen. Net als stedelingen die steeds vaker te maken hebben met geweld van gangs en drugkartels. Ook zij moeten een veilige toekomst kunnen opbouwen.

Together in action for Africa – regionale conferentie in Johannesburg

In de ogen van velen is Afrika het continent van 'oorlog, armoede en aids'. In de ogen van het Rode Kruis is ze echter ook het continent van hoop. Eens per vier jaar komen de nationale Rode Kruis- en Rode Halve Maan-verenigingen van Afrika bijeen om beide kanten van de medaille te bespreken. Dat gebeurde in 2008 voor de zevende keer, in het Zuidafrikaanse Johannesburg. Afgevaardigden van 53 nationale verenigingen spraken over de grootste humanitaire uitdagingen van dit moment en stelden een agenda op voor beantwoording ervan. Belangrijke onderwerpen:

- de vernietigende impact van HIV/AIDS en andere infectieziekten;
- de voortdurende en/of almaar terugkerende voedselschaarste;
- de humanitaire gevolgen van klimaatverandering;
- de oorzaken en negatieve effecten van migratie;
- en de ongelooflijk belangrijke rol die vrijwilligers van het Rode Kruis spelen bij het versterken van de eigen gemeenschap om deze problemen het hoofd te bieden.

De uitkomsten van de regionale conferentie, waar het Nederlandse Rode Kruis als toehoorder aanwezig was, zijn vastgelegd in de Johannesburg Commitments. Voorafgaand aan de conferentie is de internationale campagne Believe in Africa gestart. Hiermee wil het Rode Kruis een evenwichtiger, waarheidsgetrouw beeld van Afrika promoten, waarbij tegenover de huidige negatieve mediaberichtgeving, positieve beelden en verhalen uit Afrika worden gezet.

2. ONZE HULP IN NEDERLAND

Het Nederlandse Rode Kruis verleent in Nederland noodhulp en sociale hulp. Bij noodhulp gaat het om het geven van opvang en hulp bij rampen en calamiteiten. Denk daarbij aan geneeskundige hulp, opvang en verzorging van slachtoffers en het geven van informatie aan verwanten. We doen dit aanvullend aan de hulp die de overheid na een ramp biedt. Bij grootschalige evenementen staan plaatselijke Rode Kruis-afdelingen met vele vrijwilligers paraat.

Bij sociale hulp in Nederland gaat het om het voorkomen of verminderen van eenzaamheid en sociaal isolement. Daarmee versterken we de zelfredzaamheid van mensen. Het hebben of krijgen van contact staat hierbij centraal. Of het nu gaat om een huisbezoek, een vakantie onder begeleiding of een cursus Vrienden Maken. Rode Kruis-vrijwilligers organiseren deze activiteiten en geven de steun die nodig is.

We brengen familieleden, die elkaar door persoonlijke of andere omstandigheden uit het oog zijn verloren, weer met elkaar in contact. Dat doen we in Nederland, maar ook wereldwijd.

2.1. INLEIDING

De Nederlandse maatschappij individualiseert. We lijken steeds minder afhankelijk van anderen te worden.

VERANDERINGEN VRAGEN OM ACTIES

De Nederlandse maatschappij ondergaat ingrijpende veranderingen. Denk aan de vergrijzing, de toenemende individualisering en het moeten dragen van meer eigen verantwoordelijkheid voor eigen gezondheid en welzijn. Mensen hebben minder houvast aan traditionele structuren. De gevolgen van klimaatverandering zijn ook in Nederland merkbaar.

Deze veranderingen treffen vooral de meest kwetsbare mensen, zoals ouderen en mensen die chronisch ziek of gehandicapt zijn. Eenzaamheid en sociaal isolement kunnen het gevolg zijn. Wij bieden deze mensen hulp en stimuleren hen deel te nemen aan het maatschappelijke leven. Zo dragen wij bij aan het vergroten van de zelfredzaamheid van kwetsbare mensen. Hiermee willen we een sociaal isolement voorkomen en hopen we de eenzaamheid te verminderen.

Mensen kunnen ook kwetsbaar worden door onverwachte situaties. Bijvoorbeeld wanneer ze slachtoffer worden van een ramp of storm en eenvoudigweg niet meer naar huis kunnen. Ook in deze situaties kan iedereen een beroep doen op het Nederlandse Rode Kruis.

Klik [hier](#) voor projectvoorbeelden van het Nederlandse Rode Kruis die jongeren, ouderen en mensen met een andere culturele achtergrond meer betrekken in de samenleving.

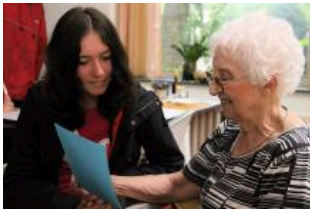
VOORBEELD KLUS CONTACT

Afdeling Eindhoven van het Nederlandse Rode Kruis werd op een ochtend blij verrast. Een vrolijk glimlachende mevrouw, niet groter dan één meter vijftig en haar rug al ver vergroeid, bezocht de afdeling.

Schuifelend achter haar rollator sprak de oude vrouw een medewerkster van het Rode Kruis aan. Ze vertelde dat ze zo blij was met het bezoek van een jonge vrijwilliger. Een week daarvoor had ze gebeld met de vraag of iemand haar kapstok lager kon hangen. Een jonge vrijwilliger van het project Klus Contact kwam vervolgens bij haar langs en verlaagde zorgvuldig haar kapstok. De dame was hem hier erg dankbaar voor en stopte hem spontaan wat geld toe. De jonge vrijwilliger bedankte haar voor dit gebaar, maar verzekerde dat het geld niet nodig was. Hij deed dit immers met veel plezier en op vrijwillige basis voor haar. Onder een genot van een kopje koffie en al gezellig pratend kwam de vrouw erachter dat het Rode Kruis op loopafstand van haar huis was. De volgende dag besloot ze bij de afdeling langs te gaan om nogmaals haar dank uit te spreken. Een prachtige blij van waardering.

Ieder voor zich?

De Nederlandse maatschappij individualiseert. We lijken steeds minder afhankelijk van anderen te worden. Niks mis mee, zou je zeggen. Maar voor sommige groepen levert deze trend flinke problemen op. En juist deze mensen willen we helpen. Direct. Gesteund door duizenden vrijwilligers. Dankzij hen kan het Nederlandse Rode Kruis zijn missie blijven uitvoeren.



De noodzaak van persoonlijk contact neemt af. Oorzaken? Mobiele telefoons, internet, noem maar op. Ook afstanden spelen een rol. Doordat we steeds verder uit elkaar wonen, worden vrienden en familie minder vaak bezocht. Mensen met beperkte mobiliteit, zoals ouderen en mensen met een handicap, lopen hierdoor sneller de kans om in een sociaal isolement te raken. Via allerlei projecten die sociale activering stimuleren en zelfredzaamheid bevorderen, proberen we deze negatieve effecten weg te nemen.

Continu inspelen op nieuwe vormen van kwetsbaarheid

Toenemende hulpvraag

We moeten continu inspelen op nieuwe vormen van kwetsbaarheid en een toenemende hulpvraag in een multiculturele samenleving. Dat kunnen we niet alleen. Daarom streven we ernaar om meer jongeren en mensen met een andere culturele achtergrond te bereiken en te betrekken bij het vrijwilligerswerk. Hiertoe zijn sinds 2007 acht projectleiders diversiteit actief. Door het hele land. Zij ondersteunen lokale en regionale projecten die de diversiteit binnen onze organisatie helpen bevorderen.

Met de hulp van deze projectleiders is een aantal succesvolle projecten van start gegaan:

- betrekken van middelbare scholieren via Maatschappelijke Stages;
- betrekken van studenten via Studentendesks;
- betrekken van mensen van allochtone afkomst via [Burenrecht](#)
- ouderen en jongeren met elkaar in contact brengen door [Meet & Greet](#)

Maatschappelijke stages

In januari 2008 hebben wij een convenant getekend met het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Samen spraken we af om 2.500 maatschappelijke stageplaatsen te realiseren. Dit aantal is in juni 2008 behaald. Leerlingen hebben zich onder meer ingezet voor [Meet&Greet](#), [Klus Contact](#), Dag van de vermiste kinderen, Respect, [Serious Request 2008](#) en Rhythm4Respect. In december 2008 is een vervolgconvenant getekend. Hierin spreken we de intentie uit om 2.500 stageplaatsen te realiseren voor eind december 2010.

www.studentendesks.nl

In twaalf steden zijn zogenaamde Studentendesks opgezet. Deze desks worden door studenten zelf gerund en bieden studenten de kans actief te zijn voor het Rode Kruis. Kijk voor details op www.studentendesks.nl.

Burenrecht

Voor het betrekken van meer vrijwilligers van allochtone afkomst ontwikkelden we het Burenrecht-project. Centraal staat het principe dat je omkijkt naar je naasten en hen zonodig hulp biedt. Momenteel wordt er ook gewerkt aan een project waarbij het Rode Kruis vrijwillige taalcoaches werft. Zij ondersteunen mensen die de taal beter willen leren spreken.

Tweeledig

Bij werving wordt bewust ingestoken op de kansen die vrijwilligerswerk biedt. Enerzijds betekenen je iets voor anderen en anderzijds kun je jezelf ontplooiën. Als vrijwilliger krijgen jongeren en mensen met een andere culturele achtergrond de kans om uiting te geven aan hun maatschappelijke betrokkenheid. Tegelijkertijd versterken ze hun sociale netwerk en bevorderen ze hun eigen ontwikkeling.

Resultaten 2008

In de volgende tabel zijn het aantal vrijwilligers per doelgroep weergegeven, die zich actief hebben ingezet voor bovenvermelde activiteiten.

Project met doelgroep	Aantal vrijwilligers 2008
Jongeren (14-28 jaar)	7.634
Mensen van allochtone afkomst	1.121
Totaal	8.755

AMBITIES VOOR 2009

- Vanaf 2009 zullen we de projecten van Verjonging & Verkleuring inbedden bij de verschillende afdelingen van het Nederlandse Rode Kruis;
- Ons streven is om eind 2009 (aan het einde van het driejarige programma), de einddoelstelling om 3.000 Nederlanders met een Turkse, Marokkaanse, Surinaamse of Antilliaanse achtergrond actief bij de activiteiten van het Nederlandse Rode Kruis te betrekken, te hebben behaald;
- Ons streven is om eind 2009 (aan het einde van het driejarige programma), de einddoelstelling om 10.000 jongeren actief bij de activiteiten van het Nederlandse Rode Kruis te betrekken, te hebben behaald.

PROJECTVOORBEELD MEET & GREET

Meet & Greet

Bij het Meet & Greet-project staat de ontmoeting tussen jong en oud centraal. Het project brengt hen met elkaar in contact. Waarom? Op deze manier willen we sociale betrokkenheid en solidariteit stimuleren en wederzijds begrip en respect bevorderen. Jong en oud hebben elkaar namelijk veel te bieden.



Samen een kopje koffie drinken, uit eten gaan, een filmpje pakken of gezellig internetten. Je kunt het zo gek niet bedenken of het staat op onze speciale 'menukaart'. Jongeren en ouderen die zich hebben aangemeld voor het Meet & Greet-project, kunnen gezamenlijk een optie van deze kaart kiezen. Of ze bedenken gewoon zelf een activiteit. Wij zorgen ervoor dat de verschillende generaties aan elkaar worden gekoppeld, bij voorkeur in de eigen omgeving. Zeker gezien het feit dat de vergrijzing nog steeds toeneemt in Nederland, vindt het Nederlandse Rode Kruis dit een belangrijk project.

Resultaten 2008

Met steun van het programmaministerie Jeugd en Gezin ging het project Meet & Greet begin 2008 van start. Veel leerlingen deden via hun Maatschappelijke Stage mee aan dit project. De doelstelling was om in 2008 duizend matches tussen jongeren van 14 t/m 28 jaar en ouderen (60+) te faciliteren. Deze doelstelling hebben we al in zes maanden tijd (februari tot juli) behaald.

We vulden het Meet & Greet-project in met uiteenlopende activiteiten:

- op Valentijnsdag, 14 februari, deelden jongeren rozen uit aan ouderen in verzorgingshuizen;
- leerlingen van allerlei scholen namen ouderen mee naar de bioscoop, Madurodam of een dagje varen op een driemaster;
- jongeren gaven ouderen uitleg over het gebruik van mobiele telefoons en internet;
- studenten en ouderen gingen samen eten en bezochten sport- en muziekevenementen.

Ambities voor 2009

- We gaan het Meet & Greet-project verder uitbouwen;
- Naast het faciliteren van de matches, gaan we veel zorg besteden aan de inbedding van het project;
- Met ingang van 2010 willen we het Meet & Greet-project kunnen aanbieden als vast onderdeel van onze sociale hulpactiviteiten.

PROJECTVOORBEELD BURENRECHT

Burenrecht

Stel, je spreekt de taal niet goed van het land waarin je woont. Dan word je misschien onzeker en blijf je thuis zitten. Gevolg: je raakt in een sociaal isolement. Dit probleem blijkt binnen de Marokkaanse en Turkse gemeenschap veelvuldig voor te komen en dan vooral onder vrouwen.

Daarom is in 2007 het project Burenrecht van start gegaan. Burenrecht gaat uit van het principe dat je zorg draagt voor je naaste. Bij dit project vragen we Marokkaanse en Turkse vrouwen zich als vrijwilliger in te zetten voor hun medemens. Zo sla je twee vliegen in één klap: de betrokken vrouwen krijgen de kans om hun eigen sociale netwerk te versterken én anderen te helpen.

Resultaten 2008

Het project Burenrecht wordt momenteel uitgevoerd in Amsterdam, Den Haag en Utrecht. In deze steden zetten in 2008 meer dan honderd vrouwen van Turkse en Marokkaanse afkomst zich actief in om ouderen een leuke dag te bezorgen. Enkele voorbeelden van activiteiten zijn:

- Een middag bloemschikken;
- Een dagje naar de Efteling;
- Een uitje naar de Keukenhof;

- Samen een wandeling maken.

De reacties van deelnemende ouderen waren hartverwarmend. Sommigen van hen waren al in geen tijden een dagje uit geweest. Ook de vrijwilligers waren tevreden. Het deed hen duidelijk goed om te zien wat hun inzet voor de ouderen betekende. Zo kreeg een dame tranen in haar ogen bij het afscheid en kon ze haar begeleidster niet genoeg bedanken voor het leuke uitje en haar prettige gezelschap.

Ambities voor 2009

- We gaan het project Burenrecht uitbreiden naar de steden Breda, Rotterdam en Nijmegen;
- In Amsterdam, Den Haag en Utrecht werken we voornamelijk aan de inbedding van het project bij de plaatselijke Rode Kruis-afdelingen;
- In Breda, Rotterdam en Nijmegen zetten we in op zowel uitvoering als inbedding.

2.2. NOODHULP

Mocht zich hier een ramp voordoen, dan kunnen we in nauwe samenwerking met professionele hulpdiensten duizenden vrijwilligers in korte tijd mobiliseren.

GOED VOORBEREID

Je kunt de televisie niet aanzetten of je wordt geconfronteerd met ingrijpende rampen. Meestal ver weg. Maar wat als Nederland op een dag wordt getroffen door bijvoorbeeld een overstroming die het halve land onder water zet? Als dat gebeurt, moeten we goed voorbereid zijn.

Mocht zich hier een ramp voordoen, dan kunnen we in nauwe samenwerking met professionele hulpdiensten duizenden vrijwilligers in korte tijd mobiliseren. Zij verlenen direct hulp in noodomstandigheden. De grote landelijke oefening Waterproef in november 2008 was een goede oefening hiervoor. Maar we komen niet alleen in actie bij landelijke rampen. Ook bij grote ongevallen, bijna-rampen en evenementen bewijzen Rode Kruis-vrijwilligers keer op keer hun waarde.

Het nieuwe jaar was nog maar enkele uren oud toen vanwege zeer dichte mist de A1 werd afgesloten. Veel feestvierders konden niet meer naar huis. De tientallen gestrande automobilisten werden door ons in Almelo opgevangen. Zo hadden ze toch een warme plek om de nacht door te brengen.

GENEESKUNDIGE ASSISTENTIE

In samenwerking met de EHBO-bonden stellen we vrijwilligers beschikbaar aan de GHOR-bureaus (Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen) in 25 veiligheidsregio's. Deze SIGMA-vrijwilligers (Snel Inzetbare Groep ter Medische Assistentie) bieden in teams van acht personen geneeskundige assistentie aan het ambulancepersoneel. Verspreid over heel Nederland staan ruim 1.200 SIGMA-vrijwilligers dag en nacht paraat voor een eventuele inzet. Ze kunnen binnen een uur aan de slag. Het afgelopen jaar waren er gelukkig geen grote rampen in Nederland. Wel hadden de reguliere hulpdiensten snel extra handen nodig bij een ontruiming en explosie met meerdere slachtoffers.

SIGMA-vrijwilligers bieden geneeskundige assistentie aan ambulancepersoneel

Branden en verkeersongevallen

In 2008 ondersteunden we ruim twintig keer de reguliere hulpdiensten. Zo zijn bij een aantal zeer grote branden in onder andere Haarlem, Groningen, Deurne en Amsterdam SIGMA-vrijwilligers ingezet. Zij hielpen bij het verzorgen en afvoeren van gewonden. Maar ook bijvoorbeeld bij ernstige verkeersongevallen in Ermelo en Waardenburg verleenden vrijwilligers assistentie aan de ambulancehulpverleners bij de verzorging van slachtoffers.

Kwaliteit borgen

Een grote calamiteit kan op ieder moment en op elke locatie plaatsvinden. Daarom is het belangrijk dat de kwaliteit van alle vrijwilligers goed is gewaarborgd. Met relatief weinig inzetten houden we onze vrijwilligers goed getraind én gemotiveerd. Na een intensieve, gecertificeerde opleiding vindt daarom continue bijscholing plaats. Ook oefenen ze frequent. Daarnaast wordt in een aantal regio's gewerkt aan de uitbreiding van inzetmogelijkheden van SIGMA-vrijwilligers in heel Nederland. We gaan dit in 2009 nauwgezet volgen. Eventueel zetten we zelf aanvullende activiteiten in gang. Over de invulling hiervan wordt nog nagedacht.

Zevenbergen, mei 2008. In een verpleeghuis woedt een grote brand. De 170 bewoners worden naar een sporthal geëvacueerd. De O&V-vrijwilligers (Opvang & Verzorging) van het Nederlandse Rode Kruis zijn snel ter plekke.

Sassenheim, augustus 2008. Een verpleeghuis wordt getroffen door MRSA. Wegens acuut eigen personeelgebrek en de onmogelijkheid om in de vakantieperiode snel extra personeel aan te trekken, worden wij ingeschakeld. Een honderdtal Rode Kruis-vrijwilligers verricht gedurende zes dagen uiteenlopende hand- en spandiensten. Naar volle tevredenheid van de bewoners.

Opvang en verzorging

Behalve gewonde slachtoffers, kent een rampsituatie vaak ook grote groepen niet-gewonden. En deze moeten tijdelijk worden opgevangen. Wij kunnen de gemeentes bij haar wettelijke taak ondersteunen. Ruim 3.000 speciaal opgeleide O&V-vrijwilligers (Opvang & Verzorging) ondersteunen de tijdelijke bewoners. Met een kopje koffie, een deken, een arm om de schouders en een luisterend oor.

DIENST VERWANTENINFORMATIE

Als jouw familie bij een ramp wordt geëvacueerd of opgevangen, wil je ze natuurlijk snel kunnen traceren. Wettelijk gezien ligt deze taak bij de betrokken gemeente. Zij heeft de wettelijke taak om informatie over de verblijfplaats van getroffen burgers vast te leggen en naar hen zoekende verwanten in te lichten. Om dit te realiseren start de gemeente het CRIB-proces (Centraal Registratie Informatie Bureau). Ze wordt hierbij ondersteund door onze Dienst Verwanteninformatie.

I-RIS

De Dienst Verwantenregistratie koppelt via een speciaal ontwikkeld internetregistratiesysteem, I-RIS (Internet Registratie Informatie Systeem), en ruim zeshonderd opgeleide vrijwilligers gegevens aan elkaar. Wat doen deze vrijwilligers? Ze verzorgen de registratie op de opvanglocatie, zij voeren gegevens in I-RIS en zij runnen op verzoek van de gemeente een speciaal voor de calamiteit ingericht telefoonteam. Dit telefoonteam registreert zoekvragen van verwanten en belt hen na akkoord van de gemeente terug. Met 294 gemeentes sloten wij contracten om deze ondersteuning te kunnen bieden.

Bijscholing

In september 2008 vond een update van I-RIS plaats. Parallel daaraan organiseerden we bijscholing voor onze vrijwilligers en werd de opleiding aangepast. Zo zijn de wijzigingen in het systeem bij iedereen bekend. In 2009 zullen er minimaal vier bijscholing per team plaatsvinden. Onze vrijwilligers oefenen dan samen met I-RIS en verplicht samen aan de telefoon. Op deze manier hopen we de betrokkenheid en paraatheid te vergroten.

Andere acties waren:

- klankbordoverleggen met de veiligheidsregio's Limburg Zuid en IJsselland. Deze overleggen krijgen in 2009 een regulier karakter;
- de website www.verwanteninformatie.nl werd operationeel;
- verspreiden van infobulletins aan hoofden, vrijwilligers en klanten (gemeentes);
- aanbieden van opleidingen aan gemeentes zodat zij zelfstandig in I-RIS kunnen werken;
- organiseren van informatiedagen.

Informatiedagen veiligheidsregio's

Het hele jaar is er met en door diverse gemeentes geoefend. Ook nodigden we de veiligheidsregio Groningen uit voor een informatiedag. Een delegatie werd bij het Nederlandse Rode Kruis ontvangen door het team Verwanteninformatie. In 2009 zullen ook andere veiligheidsregio's worden uitgenodigd. Op deze wijze kunnen we draaiboeken en werking van de dienst beter op elkaar afstemmen.

Hoofddag Verwanteninformatie

In 2008 vond een jaarlijkse Hoofddag Verwanteninformatie plaats. Tijdens de bijeenkomst deelden we informatie over de rol die we bij een daadwerkelijke inzet kunnen spelen. Daarnaast werd er gekeken naar de teamleidersrollen. Welke kwalificaties moeten deze mensen bezitten en welke opleidingen moeten we hiervoor ontwikkelen. Ook de Regio Coördinatoren Noodhulp werden hierbij uitgenodigd.

- *Heerlen, december 2008. Explosiegevaar dreigt in een flatgebouw. Bij de ontruiming worden drie VWI-vrijwilligers ingezet om de geëvacueerde personen te registreren.*
- *Doetinchem en Leiderdorp. Bij evacuaties vanwege een gasontploffing en brand wordt I-RIS gebruikt. Gezien de kleinschaligheid houden de gemeenten in beide gevallen de registratie in eigen hand.*

EERSTE HULP BIJ EVENEMENTEN

Noodhulp gaat voor het Nederlandse Rode Kruis verder dan de inzet van vrijwilligers bij rampen en grote calamiteiten. Ook bij concerten, sportwedstrijden en andere evenementen raken mensen gewond. Tienduizenden plaatselijke vrijwilligers staan jaarlijks paraat. Zij zijn opgeleid in het verlenen van Eerste Hulp en worden ingezet bij evenementen in hun plaatselijke afdeling, district of bij landelijke evenementen.



We verlenen Eerste Hulp bij kleine, middelgrote en grote manifestaties

Natuurlijke partner

Je hebt ons vast wel eens gezien bij de Vierdaagse van Nijmegen. Het Nederlandse Rode Kruis is een natuurlijke partner voor organisatoren van evenementen. We verlenen Eerste Hulp bij kleine, middelgrote en heel grote manifestaties. Gemeenten stellen hoge eisen aan het verlenen van vergunning voor evenementen. En zonder de inbreng van de Rode Kruis-vrijwilligers zouden veel grootschalige activiteiten niet door kunnen gaan.

Verdere professionalisering van onze organisatie staat hoog op de agenda. We maken bijvoorbeeld samenwerkingsafspraken tussen diverse afdelingen en districten waardoor we onze inzet kunnen vergroten. In het opgerichte netwerk Evenementenhulp worden de bestaande landelijke afspraken en documenten besproken, geactualiseerd en vernieuwd.

Bedden bij evenementen

Naast noodhulpinzetten biedt Logistiek ondersteuning bij diverse evenementen. Zoals bij de ieder jaar terugkerende Nijmeegse Vierdaagse en de Landelijke Eerste Hulp Wedstrijden. Dit jaar waren we ook van de partij op Sail Den Helder en vele kleine evenementen. Door onze inzet kregen bezoekers en deelnemers bedden om op te slapen. Hierdoor konden ze uitgerust hun werkzaamheden doen. In 2008 is in totaal 37 keer gebruik gemaakt van de diensten van Logistiek.

LOGISTIEK EN VERBINDINGEN

Als een noodsituatie zich voordoet, moeten hulpgoederen snel op de goede plek terechtkomen. In 2008 werd meerdere keren een beroep gedaan op de 32 vrijwilligers Logistiek van het Nederlandse Rode Kruis.

Vrijwilligers brachten tijdens een zware storm veldbedden naar Schiphol voor gestrande vliegpassagiers

Bedden bij noodsituaties

De 32 vrijwilligers kwamen op Nieuwjaarsdag in actie tijdens de dichte mist in Almelo door 150 veldbedden af te leveren voor de opvang van automobilisten. Twee maanden later brachten zij tijdens de zware storm veldbedden naar Schiphol voor de daar gestrande vliegpassagiers. En daar bleef het niet bij. Op eerste Pinksterdag werden de bewoners van een verpleeghuis in Zevenbergen opgeschrikt door een grote brand en in mei volgde een vuurzee in de TU Delft. Logistiek zorgde voor 170 bedden met beddengoed voor alle verpleeghuisbewoners. Ook in Delft bereidden we een grootschalige opvang van studenten voor. Uiteindelijk bleek het merendeel bij vrienden en kennissen terecht te kunnen en konden de vrachtwagens met spullen weer ongebruikt terug naar de magazijnen.

Ook als de reguliere telecommunicatie uitvalt, kunnen wij met onze vrijwilligers blijven communiceren

Eigen verbindingdienst

Daarnaast zijn 152 vrijwilligers actief in de eigen verbindingdienst van het Nederlandse Rode Kruis. Zij zijn in staat om in rampomstandigheden de communicatie met alle ingezette vrijwilligers te verzorgen. Ook als de reguliere middelen voor telecommunicatie uitvallen. Gelukkig hebben we in Nederland vrijwel nooit met deze situatie te maken. Maar door zeer regelmatige inzetten blijft de kwaliteit van deze ploeg en de middelen gewaarborgd. Voor het geval dat. In 2008 zijn vrijwilligers van de verbindingdienst 241 keer in touw geweest. Voor het merendeel, 174 maal, was dat bij diverse wiel- en wandeltochten zoals de Nijmeegse Vierdaagse. Verder waren vrijwilligers in het kader van oefeningen en opleidingen respectievelijk 37 en dertig keer actief.

Zelfredzaamheid bij burgers

Wie is het eerste op de plaats van de ramp, nog vóórdat de hulpdiensten aanwezig zijn? Antwoord: de burger ter plekke. Hij of zij kan op dat moment door adequaat te handelen mogelijk vele levens redden. In navolging van ervaringen in het buitenland groeit het besef dat bij een ramp de (eerste) hulpverlening van de plaatselijke burger essentieel is. Het vormt een belangrijk onderdeel van de rampenhulpverlening. Het Rode Kruis ging daarom in 2008 van start met onderzoek naar ontwikkelingsmogelijkheden op het gebied van zelfredzaamheid en burgerparticipatie. Natuurlijk in nauwe samenwerking met de overheid en andere externe partijen. In 2009 denken we verder na over concrete invulling van deze plannen.

AMBITIES VOOR 2009

- Bestaande diensten verbeteren en professionaliseren;
- Inrichten en vastleggen operationele processen;
- (ISO-)certificering voorbereiden;
- Oriënteren op nieuwe producten;
- Aansluiting zoeken bij de veranderende maatschappij zodat de meest kwetsbaren beter zelfredzaam zijn;
- Leren van ervaringen en kennis met rampen in het buitenland.

2.3. EERSTE HULP

Jaarlijks vinden er in Nederland 1,8 miljoen medische behandelingen plaats als gevolg van een privéongeval.

Weet wat je moet doen

Jaarlijks vinden er in Nederland 1,8 miljoen medische behandelingen plaats als gevolg van een privéongeval. Wekelijks worden ruim 300 mensen getroffen door een hartstilstand. In veel gevallen kan leed worden voorkomen of zelfs levens worden gered als omstanders iets doen. Die eenvoudige handelingen die iedereen kan leren, noemen we Eerste Hulp.

De Rode Kruis- en Rode Halve Maan-beweging verleent wereldwijd Eerste Hulp aan mensen in nood. Daarnaast verspreiden we ook actief kennis en kunde op het gebied van Eerste Hulp. In Nederland beschikt ongeveer één op de 33 personen (3,2 procent) over aantoonbare Eerste Hulp vaardigheden. Dat is veel minder dan wat in de ons omringende landen gebruikelijk is. En het aantal neemt nog langzaam af ook! Het Nederlandse Rode Kruis wil dat hier verandering in komt. Wij zetten ons om die reden de komende jaren actief in om op een toegankelijke en laagdrempelige manier Eerste Hulp kennis aan te bieden. Want: iedereen moet kunnen rekenen op Eerste Hulp.

Meer mensen verlenen Eerste Hulp

Door Eerste Hulp kennis aan te bieden, willen wij binnen twee jaar (2010) vijf procent meer mensen in staat stellen Eerste Hulp te verlenen. Hoe? Dit doen we door onze eigen organisatie te activeren en nauw samen te werken met alle partners op dit gebied. Daarnaast ontwikkelen we hoogwaardige producten die voldoen aan Europese normering. Denk aan handleidingen, cursussen en boeken. In 2030 willen we het aantal mensen dat Eerste Hulp kan verlenen, verdubbeld hebben.

Vier van de tien Nederlanders verleent geen Eerste Hulp

Onderzoek door TNS Nipo

Hoe is het gesteld met Eerste Hulp in Nederland? Wij lieten TNS NIPO onderzoek uitvoeren. De uitkomsten zijn zorgwekkend. Vier van de tien Nederlanders verleent geen hulp. Een gebrek aan kennis lijkt hierbij een dominante rol te spelen. Van de ondervraagden zegt 39 procent dat het wel Eerste Hulp zou verlenen als ze een diploma hebben. Over het belang van Eerste Hulp verlening zijn de meesten het eens: 90 procent beschouwt het verlenen van Eerste Hulp als burgerplicht. Een groot potentieel dus. Het verspreiden van Eerste Hulp kennis en vaardigheden draagt bij aan een veiligere en weerbare samenleving.

WAT NU?!

Met ons concept WAT NU?! schetsen we een algemeen schrikbeeld van als er thuis of op straat iets gebeurt. We maken het algemeen publiek bewust, dat Eerste Hulp niet moeilijk is. Iedereen kan het leren. We willen dit bereiken door lesmateriaal toegankelijk aan te bieden. Bijvoorbeeld in korte modules.

Korte modules maken het lesmateriaal toegankelijk

Immens bereik

Het Nederlandse Rode Kruis is een wijdvertakte organisatie met haar wortels in alle hoeken van de samenleving. Veel Rode Kruis-afdelingen dragen al bij aan de inzet van noodhulp of evenementenhulp. Door onze afdelingen te ondersteunen bij het verspreiden van kennis en kunde in de vorm van het geven van Eerste Hulp cursussen, hebben we een immens bereik. Het informeren, overtuigen en faciliteren van de afdelingen is een eerste stap die in 2008 is gemaakt en in 2009 verder zal worden uitgerold.

Met partners

In 2008 voerden we gesprekken met alle EHBO-bonden, opleidingsinstituten en commerciële aanbieders. Maar ook het Oranje Kruis, de Reanimatieraad en de Nederlandse Hartstichting zijn gesprekspartners. Het doel is gemeenschappelijk: het verspreiden van Eerste Hulp kennis. Veel partners zijn te spreken over onze enthousiaste aanpak. Samenwerkingsmogelijkheden worden in 2009 verder uitgewerkt.

Veel partners zijn te spreken over onze enthousiaste aanpak

Twee boeken

In samenwerking met medisch uitgeverij Bohn Stafleu van Loghum hebben we in 2008 twee boeken uitgegeven. Het oefenboek is een praktisch boek, dat wordt gebruikt bij cursussen. Het Eerste Hulp Boek is een volledige handleiding (naslagwerk) waarin de meest voorkomende situaties overzichtelijk staan beschreven. De boeken zijn via www.1ehulp.nu, de [uitgeverij](http://www.1ehulp.nu) en boekhandels te verkrijgen. De verkoop ging september 2008 van start. En uiteraard volgen ze de laatste Europese Eerste Hulp- en reanimatierichtlijnen.

www.1ehulp.nu

Een belangrijk doel van het Eerste Hulp project is om alle informatie te ontsluiten. Hiervoor is www.1ehulp.nu in het leven geroepen. Dit medium fungeert voor het algemeen publiek als entree naar alles wat met Eerste Hulp te maken heeft. Je kunt hier een cursus boeken, actueel nieuws bekijken, een tip downloaden of het boek bestellen. Ook EHBO-bonden, eigen afdelingen en andere partners vormen in de toekomst een belangrijke schakel in de informatievoorziening naar diverse doelgroepen. De website werd op 13 september 2008 (op Wereld Eerste Hulp Dag) gelanceerd.

Nieuw cursussysteem

In 2008 hebben we een nieuw cursussysteem opgezet. Een aantrekkelijk systeem. Zo is het mogelijk om korte cursussen te volgen volgens een modulaire structuur. In totaal zijn in 2008 zes modules ontwikkeld. Deze zijn door zeven pilotafdelingen getest en aangeboden. Via dit systeem kun je uitgebreide cursussen volgen, maar ook een reanimatiecursus van vier uur. Voor elke module wordt een certificaat uitgereikt. In het najaar van 2008 gingen 22 nieuwe afdelingen aan de slag met de voorbereidingen van deze cursussen.

Tenslotte ontwikkelden we in 2008 allerlei middelen (posters, folders, advertenties, banners) om de lokale afdelingen te ondersteunen in de promotie van Eerste Hulp.

Aantal afdelingen die Eerste Hulp cursussen aanbieden	Aantal certificaten uitgereikt	Aantal boeken verkocht	Aantal unieke bezoekers www.1ehulp.nu
7	46	2.163	6.614

AMBITIES VOOR 2009

Onze ambities voor 2009 zijn hoog. We hopen, dat in dat jaar een fors aantal instellingen (tweehonderd) cursussen gaan organiseren. Niet alleen onze eigen afdelingen, maar ook scholen en andere cursusaanbieders. De basis is al gelegd en de komende tijd kan met duurzame samenwerkingsverbanden én quick wins een grote slag wordt geslagen. Een actieplan is in samenwerking met de uitgeverij opgezet om de resultaten van de boekverkoop te verbeteren. Daarnaast worden Eerste Hulp producten ontwikkeld die voor de promotie van Eerste Hulp kunnen worden ingezet. Op Wereld Eerste Hulp Dag zal Eerste Hulp (12 september) onder de aandacht worden gebracht met een ludiek pers event.

2.4. SOCIALE HULP

Tien procent van de Nederlanders geeft aan zich sterk tot zeer sterk eenzaam te voelen. Dat zijn meer dan 1,1 miljoen mensen. Schrikbarend. Daarom proberen we met sociale hulp-activiteiten het isolement van mensen te doorbreken en zelfredzaamheid te bevorderen.

WEES BETROKKEN IN DE BUURT

Eenzaamheid treft niet alleen ouderen. Ongeveer twaalf procent van de 18 tot 24-jarigen geeft aan vaak eenzaam te zijn. En wat te denken van gehandicapten en chronisch zieken. Maar ook die 'succesvolle' tweeverdiener met drukke baan kan in een sociaal isolement zitten. Het Nederlandse Rode Kruis helpt iedereen.

Meer dan 1,1 miljoen Nederlanders geven aan vaak eenzaam te zijn

ACTIVITEITEN

- [Cursus Vrienden maken kun je leren](#);
- [Huisbezoek bij ouderen](#);
- Boodschappenhulp voor chronisch zieken;
- Oppashulp;
- Internetles;
- Taalstages;
- [Uitstapjes voor gehandicapte jongeren](#);
- [Scootmobiel-tochten](#);
- [Soos](#);
- [Training Netwerkcoach](#);
- [Nieuwe media](#).

KRACHTEN BUNDELEN

We zijn blij met de verbeterde samenwerking in 2008. Bij het opzetten van sociale hulpactiviteiten vonden de afdelingen en districten steeds beter de weg naar de ondersteuning van het landelijk bureau. Het punt is dat ze vaak wel over enthousiaste vrijwilligers beschikken, maar ervaring op het gebied van bijvoorbeeld projectmanagement missen. Samen kunnen we een goedlopend lokaal of regionaal project opzetten. Eventueel gaat hier nog een onderzoek aan vooraf. Op deze manier startten we vorig jaar bijvoorbeeld een project in de Hoeksche Waard om eenzaamheid te bestrijden. In 2009 staan nog twee van zulke initiatieven op stapel.

Het Nederlandse Rode Kruis maakt deel uit van het Landelijk Overleg Vrijwilligers in de Zorg (LOVZ), dat bestaat uit elf organisaties. Het LOVZ kwam in 2008 vijf keer bijeen. Aandacht ging onder meer uit naar het starten van nieuw onderzoek naar de veranderende coördinatie bij vrijwilligerswerk (Verwey Jonker). Daarnaast verkenden we de grenzen in en om vrijwilligerswerk. Ook adviseerde het LOVZ het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de nieuwe basisfuncties voor de WMO (Wet Maatschappelijke Ondersteuning).

WET MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING

2008 stond ook in het teken van de WMO. Wat betekent de WMO voor ons lokale vrijwilligerswerk? Deze wet wil mensen zo lang mogelijk zelfstandig laten wonen en ze ook zo lang mogelijk mee laten doen in de samenleving. Al dan niet met hulp van vrienden, familie, bekenden en zeker ook door de inzet van vrijwilligers. Hier ligt dus een belangrijke rol voor het Rode Kruis.

Vrijwilligers helpen mensen om zelfstandig te blijven wonen

SOCIALE HULPPRIJS

Een project van het Rode Kruis dat goed inspeelt op de Wet Maatschappelijke Ondersteuning is de [Training Netwerkcoach](#): vrijwilligers ondersteunen mantelzorgers bij het versterken en vergroten van hun sociale netwerk. Een schot in de roos, want met deze training hebben we de Sociale Hulp prijs 2008 gewonnen.

Criteria Sociale Hulp prijs:

- Activiteit is gebaseerd op de missie van het Nederlandse Rode Kruis: 'hulp aan de meest kwetsbaren';
- Activiteit bereikt zoveel mogelijk hulpvragers;
- Activiteit is innovatief, origineel en deelnemers zijn divers;
- Activiteit biedt mogelijkheid tot herhaling.

MOBIELE BRIGADE

Onze vrijwilligers zijn goud waard. Dankzij hen kunnen wij helpen. En we zijn dan ook altijd op zoek. Sociale Hulp wil graag jongeren betrekken bij de activiteiten en projecten. Want volgens ons draagt de samenwerking tussen jong en oud bij aan zelfredzaamheid.

Bijvoorbeeld op het gebied van mobiele telefonie. Om iemand te kunnen waarschuwen bij een ongeval, bezitten ouderen vaak een mobiele telefoon. Maar hoe werkt zo'n ding? Dan komen wij in beeld. Op meerdere locaties, zoals verzorgingshuizen, organiseert het Rode Kruis mobieltjesdagen. De bewoners stellen vragen over hun GSM en scholieren geven op hun beurt tekst en uitleg. Als Mobiele Brigade geven ze zo invulling aan hun [maatschappelijke stage](#).

Samenwerking tussen jong en oud

ONHAALBARE PROJECTEN

We wilden veel in 2008, maar niet alles lukte. Helaas. Vooral projecten waarbij ICT en externe partners betrokken waren, verliepen soms moeizaam. Zoals de [Reishelpdesk](#). Eind 2008 besloten we hier een punt achter te zetten.

Sociale Hulp in cijfers

Personeel	6,3 FTE
Vrijwilligers	16.384 vrijwilligers
Bereik	48.000 hulpvragers
Financiering	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport; donaties en giften

AMBITIES VOOR 2009

- De cursus Vrienden maken uitbreiden;
- Pilot cursus Vrienden maken gericht op jongeren. Zelfde opzet als de algemene vriendschapskursus alleen gericht op jongeren van 15 tot 20 jaar. Start: maart 2009;
- E-learning module voor de cursus Vrienden maken. Mensen kunnen online hun vaardigheden op het gebied van vrienden maken uitbreiden;
- Pilot cursus Leven met een chronische ziekte. Deze cursus geeft chronisch zieken inzicht in hun mogelijkheden, plus herkenning bij mensen in de groep. In samenwerking met Trimbos-instituut en ParnassiaBavogroep;
- Inzet van taalcoaches die inburgeraars één op één helpen met de Nederlandse taal.

2.4.1. Vrienden maken kun je leren

Volkskrant Magazine, Trouw en NRC Next. Veel media schreven over onze cursus 'Vrienden maken kun je leren'. De animo was dan ook groot. In 2008 bezochten al vierhonderd deelnemers de bijeenkomsten. En het aantal afdelingen dat de cursus aanbiedt, groeit.

Met deze cursus leren we deelnemers vaardigheden om vriendschappen te maken en onderhouden. We stellen ze in staat zichzelf te redden. Ook op de lange termijn. In 2006 startte Sociale Hulp met deze cursus, in samenwerking met de afdeling Preventie van de ParnassiaBravogroep, en in 2008 is het aantal flink uitgebreid. De cursussen worden verzorgd door 85 vrijwillige trainers. En deze vaak jonge, hoogopgeleide mensen zijn weer een waardevolle aanvulling van ons vrijwilligersbestand.

Jan (33 jaar, deelnemer): "Ik vond het vroeger best moeilijk om contact te leggen met andere mensen. Ik kan niet goed verklaren waarom, maar ik ben gewoon erg verlegen. Als een gesprek dan niet goed verliep, haalde ik allerlei dingen in mijn hoofd. Daarom heb ik via het Rode Kruis een cursus Vrienden maken gevolgd. Daar leerde ik onder meer waar je mensen kunt ontmoeten, maar vooral ook wat je moet doen als het eerste contact is gelegd. Dat ik goed moet luisteren naar de ander bijvoorbeeld en dat ik de gesprekspartner moet aankijken. Nu gaat het veel beter. Bovendien ga ik naar de sportschool om mensen te ontmoeten."

MOEILIJKE STAP

Steeds minder mensen hebben vertrouwelijke contacten. "Je durft de stap niet te zetten, of hebt een vriend uit je jeugd verloren." Eva Smits van het Rode Kruis snapt dat het moeilijk is om vrienden te maken. "Terwijl contacten en sociale steun juist erg belangrijk zijn. Als steun en bescherming, tegen eenzaamheid en depressiviteit bijvoorbeeld. Maar ook in goede tijden is het belangrijk om ervaringen te kunnen delen. Tijdens zes bijeenkomsten presenteren we de deelnemers een keur aan handvatten om vriendschappen te verstevigen en sociale contacten aan te gaan."

Vaak zie je in eerste instantie direct effect. Vervolgens gaan de mensen weer terug naar hun dagelijkse omgeving. En dan? Wat zijn de effecten op langere termijn? De grote vraag is: draagt de cursus bij aan het structureel verminderen van eenzaamheid? Het Nederlandse Rode Kruis liet daarom een onafhankelijk onderzoek uitvoeren door de Radboud Universiteit Nijmegen.

VRIENDEN MAKEN WERKT!

Onafhankelijk onderzoek

Het aanbod van sociale vrijwilligersactiviteiten voor hulpvragers is groot in Nederland. Maar zijn de activiteiten zinvol? Heeft de hulpvrager baat bij het aanbod? Worden de doelen gerealiseerd? Deze vragen blijven vaak onbeantwoord. Het is daarom uniek dat het Nederlandse Rode Kruis de cursus Vrienden maken wetenschappelijk heeft laten onderzoeken door Prof. Dr. Nan Stevens, hoofddocent Psychogerontologie aan de Radboud Universiteit Nijmegen.

Het is de eerste wetenschappelijke meting naar een vorm van vrijwilligerswerk binnen het brede kader van sociale hulp. Nooit eerder is in Nederland op een dergelijke grote schaal onderzoek uitgevoerd waarvan de resultaten betrouwbaar en significant genoemd kunnen worden.

Uitgangspunt

Stelling/hypothese van het onderzoek luidde: Cursus Vrienden maken leidt tot een verbeterde kwaliteit en kwantiteit van vriendschappen. Dit kan bijdragen aan vermindering van gevoelens van eenzaamheid.

Algemene conclusie

Uit het onderzoek bleek: cursisten van de cursus Vrienden maken zijn na het volgen van de cursus minder eenzaam. Zij ervaren meer positieve en minder negatieve gevoelens dan het geval was voordat de cursus begon. Er is ook een lichte, maar duidelijke vooruitgang in zelfredzaamheid en sociaal optimisme. De positieve veranderingen die al bereikt zijn tijdens de cursus houden stand. Twee maanden later zet de eenzaamheidsvermindering door, tenminste bij de deelnemers onder de 50 jaar. Hoewel de sterke eenzaamheid bij aanvang niet helemaal verdwijnt, is het niet meer kenmerkend voor de meerderheid van de deelnemers. Deze resultaten zijn opmerkelijk omdat ze redelijk snel plaatsvinden. Al tijdens de zesweekse cursus en binnen twee maanden na afloop van de cursus.

Respondenten

- Aan dit onderzoek hebben in totaal 105 deelnemers meegedaan uit verschillende cursussen over het land verspreid. Van deze 105 deelnemers is 61% vrouw en 39% man;
 - De gemiddelde leeftijd is 46 jaar;
 - De meerderheid van de deelnemers aan de cursus is tussen de 30 en 65 jaar oud;
 - De helft van de steekproef (51%) is ongehuwd, ongeveer een kwart (24%) gehuwd, 8% weduwe of weduwnaar en 17% gescheiden.
- Resultaten in detail
- Bij aanvang van de cursus is de eenzaamheid opmerkelijk hoog;
- Slechts 1% van de deelnemers is niet eenzaam bij aanvang van de cursus, ongeveer een kwart is eenzaam en bijna drie kwart is erg eenzaam;
 - Aan het einde van de cursus is 10% van de deelnemers niet eenzaam, 34% matig eenzaam en 55% erg eenzaam. Na twee maanden, bij de terugkombijeenkomst, is 11% niet eenzaam, en is minder dan de helft (46,5%) erg eenzaam;
 - Bij de deelnemers onder de 50 is de vermindering in eenzaamheid bij elke meting significant;

Tijdens de cursus neemt de beleving van positieve gevoelens toe. De deelnemer voelt zich vaker sterk, geïnspireerd en enthousiast. De beleving van positieve gevoelens blijft stabiel twee maanden na afloop van de cursus.

Tijdens de cursus nemen negatieve gevoelens significant af. Deze afname blijft ook twee maanden na afloop van de cursus stabiel. Deelnemers voelen zich minder vaak bedroefd, schuldig en prikkelbaar.

Positief effect

Omdat een controlegroep ontbreekt, mogen wij de verandering niet alleen toeschrijven aan de cursus. Wel kunnen we stellen dat er veel cursisten zijn, die binnen een redelijk korte periode hun eenzaamheid hebben verminderd. Zes maanden na de cursus zal er nog een meeting plaatsvinden. Houdt het positieve effect zo lang stand?

We zijn blij dat deelnemers echt baat hebben bij de cursus Vrienden maken. Ook toont het onderzoek dat het Nederlandse Rode Kruis zijn eigen activiteiten goed analyseert.

We vinden het belangrijk de effectiviteit van onze hulp te onderzoeken. Momenteel kijkt de productgroep Sociale Hulp naar mogelijkheden voor onderzoek op grotere schaal.

2.4.2. 2 aan Tafel

Een gezellig praatje. Veel ouderen zitten hierom verlegen.

In 2008 bracht het Rode Kruis in Amsterdam daarom ouderen en jongeren samen met het project '2 aan Tafel'. De opzet is simpel: jongeren die zich opgeven, worden gekoppeld aan een oudere Amsterdammer die behoefte heeft aan contact. Voor veel ouderen is juist de avondmaaltijd een moment waarop zij gezelschap missen. Het project zorgt dat zij minstens één keer per maand een tafelgenoot hebben.

Gelukkig blijken jongeren wel degelijk oog te hebben voor hun oudere medemens! De belangstelling is groot. Zeker 150 jongeren meldden zich aan en daarmee zijn er al veel koppels aan het koken geslagen.

2.4.3. Recreatie voor iedereen

Uitstapjes voor gehandicapte jongeren, tochten met de scooter en een soos. Leuk, maar niet vanzelfsprekend. Wel voor het Nederlandse Rode Kruis. Het grootste deel van onze afdelingen biedt een of meerdere van deze activiteiten aan op het gebied van sociale hulp. De helft van alle Rode Kruis-vrijwilligers in het land helpt zijn medemens met een van deze activiteiten. Met onze recreatieve activiteiten zijn in 2008 al 22.000 hulpvragers bereikt.

2.4.4. Training Netwerkcoach voor vrijwilligers

Vrijwilligers van het Rode Kruis in Nieuwegein werden in 2008 opgeleid tot netwerkcoach. In die functie helpen ze nu mantelzorgers bij het vergroten van hun sociale netwerk. Zo stimuleren we de zelfredzaamheid van deze mensen. En het mooie is: de getrainde vrijwilligers leiden op hun beurt weer anderen op tot netwerkcoach. Ofwel, het aantal mantelzorgers dat we kunnen helpen, groeit. En blijft groeien in dit continue proces.

2.4.5. Nieuwe media

De site www.maacontact.nl bracht ook in 2008 gehandicapten en niet-gehandicapten met elkaar in contact. Het Nederlandse Rode Kruis maakt gretig gebruik van dit soort nieuwe media. Via de digitale snelweg leg je makkelijk sociale contacten. Bezoekers gaan vaak mailen of bellen. Soms ondernemen ze samen ook iets actiefs. Gemiddeld heeft de site 2.500 unieke bezoekers per maand. Ook in 2008 is er bij dit project gebruik gemaakt van de kennis en kunde van Ordina op het gebied van ICT.

2.4.6. De Reishelpdesk

De Reishelpdesk had als doel om mensen met een lichamelijke beperking of een chronische ziekte onderweg te kunnen helpen. Soms ben je in zo'n situatie namelijk onzeker en ga je liever niet alleen op stap. Wij hadden bedacht deze mensen een speciale mobiele telefoon te geven. Als ze dan op straat onverwacht praktische (en niet-medische) hulp nodig hadden, konden ze via een callcenter de dichtstbijzijnde vrijwilliger benaderen. Die kwam dan weer in actie. De onderzoeks- en simulatiefase verliepen goed. De investering voor de pilotfase was echter te groot en één van de samenwerkingspartners zegde de samenwerking op. Hierdoor werd het project financieel niet meer haalbaar.

2.5. MAPPA MONDO

Het ziekenhuis is geen plek voor een kind. Toch verblijven ernstig zieke kinderen daar vaak onnodig lang. Bijvoorbeeld omdat de ouders (tijdelijk) zorg en werk niet kunnen combineren. Of omdat ze niet in staat zijn de benodigde medische handelingen uit te voeren.

Huiselijk alternatief

Onze Mappa Mondo-huizen bieden een alternatief. Veilig, professioneel en huiselijk.

We hebben goede medische zorg in Nederland. Maar deze biedt niet voor ieder kind een passende opvang. Als kinderen met een levensbedreigende of ernstige chronische ziekte geen ziekenhuiszorg nodig hebben, moeten ze thuis de noodzakelijke opvang krijgen. Soms kan dit niet, of niet elke dag. Onacceptabel, vinden wij. Voor deze kinderen hebben we drie Mappa Mondo-huizen opgericht.

Er staat een Mappa Mondo-huis in Wezep, Rijswijk en Waalre

Drie Mappa Mondo-huizen

Wat zijn Mappa Mondo-huizen? In deze huizen bieden we gespecialiseerde, hoogwaardige zorg aan kinderen tot 18 jaar met een levensbedreigende of ernstige chronische ziekte. We hebben huizen in Wezep (sinds 1997), in Rijswijk (sinds 2002) en in Waalre (sinds 2006). Met deze drie huizen is sprake van een landelijke dekking van deze zorg.

Harmonisatie

Afgelopen jaar hebben we veel energie gestoken in de onderlinge afstemming van de drie huizen. Met het oog op de HKZ-eisen (Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector) hebben we alle processen beschreven en vastgesteld. Met name die van het primaire proces. In 2009 gaan we alles vastleggen in het digitale handboek. En certificeren.

Meldingsstelsel incidenten

Als onderdeel van deze kwaliteitsslag besteedden we in 2008 ook veel aandacht aan M.I.K.'s (melding incidenten kindzorg). Via een meldingssysteem willen we (bijna) incidenten beter registreren. Door deze incidenten vervolgens te bespreken, kunnen we verbetervoorstellen doen. Doel is natuurlijk om onze zorg te optimaliseren. Van fouten moet je immers leren.

Een ziek kind heeft naast medische verzorging behoefte aan warmte

Huiselijke omgeving

Een ziek kind heeft natuurlijk medische verzorging nodig. Maar ook warmte. En daar voorzien onze Mappa Mondo-huizen in. Samen met onze vrijwilligers creëren we een normale, huiselijke situatie waarin de kinderen zich thuis voelen en niet elke dag aan hun ziekte worden herinnerd. Ze kunnen spelen, samen eten en andere dingen doen die ze leuk vinden. En ouders of verzorgers, broertjes en zusjes kunnen blijven logeren.

Sterke teams

De zorg voor kinderen met een ernstige ziekte vraagt om een goede samenwerking van alle partijen. In de Mappa Mondo-huizen werken we daarom met teams van gespecialiseerde verpleegkundigen en orthopedagogisch medewerkers. Deze teams worden bijgestaan door vrijwilligers. De benodigde zorg wordt afgestemd met ouders of verzorgers. Daarnaast werken we nauw samen met behandelend specialisten, fysiotherapeuten en andere zorgverleners. Maar ook met degenen die doorverwijzen naar Mappa Mondo, zoals bureaus voor nazorg, maatschappelijk werkers, jeugdzorg, medische dagverblijven en andere kinderspices.

Bezetting Mappa Mondo 2008

	Wezep	Rijswijk	Waalre
Beschikbare zorgdagen	3.276	3.276	3.276
Geboden zorgdagen	2100	2800	1700
Aantal kinderen woonzorg	5	9	8
Aantal kinderen logeerszorg	14	37	17
Bezettingspercentage	65%	85%	52%

Het gemiddelde bezettingspercentage ligt tussen de vijftig en 85 procent. Geen honderd. Dit komt onder meer omdat kinderen soms korte tijd in het ziekenhuis worden opgenomen. Of omdat er regelmatig enkele weken tijd zit tussen aanmelding en indicering. Daarnaast wordt personeel eerst geschoold en daarna pas ingezet.

Bekendheid van Mappa Mondo speelt een belangrijke rol in de bezetting van de huizen

Bekendheid Mappa Mondo

Elk Mappa Mondo-huis kan tussen de acht en tien kinderen tegelijkertijd opnemen. Er zijn vaak 'logeerkinderen', die elkaar afwisselen. De bezetting is in de weekeinden en vakanties altijd hoog. Op doordeweekse dagen juist weer lager. Bekendheid van Mappa Mondo speelt ook een belangrijke rol in de bezetting. Het afgelopen jaar hebben we opnieuw veel energie gestoken in voorlichting over Mappa Mondo. We geven regelmatig presentaties in ziekenhuizen en delen folders uit voor meer informatie. Elke medewerker heeft één of meerdere ziekenhuizen onder haar hoede en informeert deze regelmatig.

Cijfers Mappa Mondo

Uitgaven 2008	€ 2.561.000
Financiering	Leden, donateurs, particuliere initiatieven, A.W.B.Z., gelden in de vorm van PGB (PersoonsGebondenBudget) en verplaatste thuiszorg
Medewerkers	29,4 fte
Vrijwilligers	660

AMBITIES VOOR 2009

- Vergroten van de bekendheid Mappa Mondo onder ouders, ziekenhuizen, jeugdzorg, MEE en andere verwijzende instanties. We willen meer kinderen en ouders bereiken die Mappa Mondo nodig hebben;
- We willen meer vrijwilligers voor de huizen werven. Studenten gaan hiervoor een plan ontwikkelen;
- We gaan toelating aanvragen voor de AWBZ, van waaruit de zorg voor de kinderen kan worden gefinancierd;
- We willen gecertificeerd worden voor het kwaliteitssysteem HKZ;
- We verhelderen ons pedagogisch beleid;
- We breiden ons samenwerkingsnetwerk uit.

IMPACTVERHAAL

“Wij zijn de ouders van Bart”

“Bart is geboren met diverse afwijkingen aan zijn luchtwegen en spijsverteringskanaal. Hierdoor heeft hij 24 uur per dag zorg nodig. Sinds twee jaar gaat Bart één keer per maand een weekend naar Mappa Mondo in Waalre. Dan kunnen we zelf even bijtanken.”

“Naast Bart hebben we nog drie zonen. In deze ‘vrije’ weekenden kunnen we hen ook wat meer aandacht geven. In het begin was het wel moeilijk om Bart naar Mappa Mondo te brengen. Een aantal vragen speelde door onze hoofd: Krijgt hij de zorg die nodig is? Wordt hij voldoende in de gaten gehouden?”

Geen makkelijke stap

“We kenden al één van de Mappa Mondo-verpleegkundigen vanuit het ziekenhuis en onze thuissituatie. Dat maakte het voor ons makkelijker om de stap te zetten. En Bart? Hij vindt het daar over het algemeen geweldig. Gelukkig, want dat maakt het voor ons ook een stuk minder moeilijk om hem weg te brengen. Een vriendinnetje van Bart's broertje maakt ook gebruik van Mappa Mondo. We hebben kunnen regelen dat ze altijd in het zelfde weekend bij elkaar zitten. Ze hebben daar veel steun aan elkaar.”

Tenten bouwen

“Bart komt bijna altijd enthousiast thuis. Natuurlijk is het wel afhankelijk van de medewerkers en vrijwilligers die er zijn. Wordt er van alles ondernomen, dan vindt hij het prima. Dit hoeft niet altijd buiten de deur te zijn: tenten bouwen, verven, een spelletje doen of een dinosaurus in elkaar zetten, vind hij ook geweldig.”

Wat afstand nemen

“Voor ons is het heel belangrijk dat Bart het leuk blijft vinden. Anders wordt het voor ons heel moeilijk om hem in Mappa Mondo achter te laten. Gelukkig heeft hij het meestal prima naar zijn zin. Zo kunnen wij één weekend per maand wat afstand nemen van de voortdurende zorg voor die kanjer van een zoon van ons. We weten dat hij goed verzorgd wordt in het Mappa Mond huis in Waalre.”

2.6. BIJZONDERE VAKANTIES

Chronisch ziek, gehandicapt of in een sociaal isolement. Dan is vakantie niet zo vanzelfsprekend.

MET ZORG OP VAKANTIE

Toch een paar dagen ontspannen weg? Het Nederlandse Rode Kruis organiseert vakanties voor mensen die er niet meer zelfstandig op uit kunnen.

Lena (88 jaar):

"Ik ben nog nooit van mijn leven op vakantie geweest. Maar wat een fantastische ervaring! Ik heb het deze week buitengewoon naar mijn zin gehad. Heel veel dank. En ik hoop nog eens mee te mogen varen. (Gastenboek J. Henry Dunant)"

GENIETEN

Wij verzorgen vakanties voor mensen die er niet meer zelfstandig op uit kunnen. Het is fijn om onze gasten te zien genieten van alle gezelligheid, excursies en activiteiten. Hun persoonlijke wensen staan voorop. Geschoolde beroepskrachten en toegewijde, deskundige vrijwilligers nemen alle zorg over. Daarnaast zijn onze accommodaties voorzien van de nodige aanpassingen voor mensen met een ziekte of handicap.

MAATWERK

Onze gasten kunnen kiezen uit een verblijf in de hotels IJsselvliedt, De Valkenberg, De Paardestal of op het schip de J. Henry Dunant. Alleen óf samen met een familielid, vriend of mantelzorger. We houden rekening met de leeftijd, zodat mensen van ongeveer dezelfde leeftijd samen van hun vakantie kunnen genieten. Daarnaast organiseren we ook weken voor mensen met hetzelfde ziektebeeld, of mensen van allochtone afkomst.

Aandachtspunten 2008:

- [Kwaliteit zorg](#)
- [Kwaliteit faciliteiten](#)
- [Kwaliteit aanbod](#)
- [Gastvrijheid](#)
- [Vrijwilligers](#)
- [Stagiaires](#)

Exploitatie accommodatie

In 2008 boden we weekenden, midweken en zevendaagse-arrangementen aan. In de praktijk bleek dit laatste arrangement te vermoeiend voor zowel gasten als vrijwilligers. Ook de shift waarbij vrijwilligers elkaar halverwege de week vervangen, werd als onprettig ervaren. Met de openstelling in weekenden hoopten we een betere exploitatie van onze accommodaties te realiseren. Helaas bleken de extra inkomsten niet op te wegen tegen de extra kosten. Het concept kan alleen standhouden door een enorme prijsstijging in te voeren. Dit willen we niet en daarom stoppen we in 2009 met deze arrangementen.

Bezetting accommodaties*

	JHD	Valkenberg	IJsselvliedt
Bezettingspercentage (over 365 dagen)	56	56	62
Vervulde vrijwilligersfuncties	2.177	1.211	1.225
Verpleegkundigen -/ziekenverzorgenden-/artsfuncties	463	150	108

* De Paardenstal

De Paardenstal verhuurden we als groepsaccommodatie. We beschikken daarom over minder gedetailleerde informatie. In totaal is De Paardestal 34 weken verhuurd en stond het 14 weken leeg.

Dat is een week minder leegstand dan in 2007 en hetzelfde als in 2006. De positieve ontwikkeling is dus gering. Daarom hebben we besloten in 2009 De Paardestal weer in de arrangementen van De Valkenberg mee te laten lopen.

FONDSENWERVING

In 2008 ontvingen we een grote bijdrage van het Fonds NutsOhra. Met dit geld dienen we in de komende twee jaar vakantieweken voor allochtone kinderen te organiseren. Onze ervaring is echter, dat vakanties alleen voor kinderen deze doelgroep weinig aanspreken. Als we in 2009 geen multiculturele kinderweken organiseren, stopt NutsOhra de subsidiëring.

Sinds 2007 sponsort de afdeling Leidschendam ons. Dat werd dit jaar zichtbaar op twee punten: het uitkomen van de film over Bijzondere Vakanties en financiering van de terminale kamer. Dit is een kamer speciaal voor terminale gasten op al onze accommodaties. De kamer is tot kort voor de betreffende week te reserveren. Totaal is hier in 2008 34 weken gebruik van gemaakt. We krijgen van veel afdelingen gerichte donaties voor onze accommodaties en de vakanties in het algemeen.

AMBITIES VOOR 2009

- Eenzaamheidsbestrijding en zelfredzaamheid zijn aandachtsgebieden van het Nederlandse Rode Kruis. Bijzondere Vakanties wil hier de aandacht op vestigen door vakanties nog meer een schakel in de keten van de sociale hulp te maken;
- We moeten constant alert blijven op de meest kwetsbaren in de samenleving. Juist deze mensen moeten we helpen;
- We blijven streven naar een optimale exploitatie en gezonde geldstromen. Hiertoe onderzoeken we onder andere de mogelijkheden van AWBZ-gelden;
- In 2009 gaan we verder met de trajecten die in 2008 zijn ingezet;
- We willen minstens 150 nieuwe verpleegkundigen en 20 nieuwe artsen werven;
- We willen ervaringen en de tevredenheid van met name nieuwe vrijwilligers meten en evalueren;
- We willen op elke accommodatie een team van MBO-V stagiaires laten aansturen door een HBO-V stagiaire.

KWALITEIT ZORG

Kwaliteit moet zichtbaar zijn. Daarom startten we in 2008 met het behalen van het HKZ-keurmerk. HKZ staat voor Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector. Dit keurmerk is ook van belang voor het verkrijgen van AWBZ-gelden en voor het werven van fondsen.

Als onderdeel van het certificeringstraject stelden we een kwaliteitshandboek op met procedures en duidelijke werkinstructies voor medewerkers en vrijwilligers. En om onze zorgverlening in de toekomst verder te verbeteren, werken we aan een goed registratiesysteem van klachten- en incidentmeldingen. Ons doel is om halverwege 2009 het HKZ-keurmerk te halen. Om het keurmerk te behouden, moeten wij iedere drie jaar opnieuw gecertificeerd worden.

KWALITEIT FACILITEITEN

Het onderhouden en verbeteren van onze hotels is een voortdurende zorg. Zo kreeg Hotel De Valkenberg in 2008 nieuwe vloerbedekking en een efficiëntere keuken. En speciaal voor onze gasten is een nieuw oproepsysteem geïnstalleerd en verhardden we het pad naar het theehuis. In 2009 gaan we ook nog de instapplaats voor de bus verhogen.

Op de J. Henry Dunant troffen we de voorbereidingen voor een metamorfose van het hoofddek. Het casco was nog in goede conditie, maar het binnenwerk begon ernstig te slijten. De werkzaamheden zijn in week 52 begonnen. Natuurlijk na afloop van het vaarseizoen.

KWALITEIT AANBOD

12 tot 18 jaar

We willen maatwerk leveren. Elke doelgroep verdient zijn eigen vakantie, ook jongeren. De leeftijdsgroep 18 tot 25 jaar bieden we speciale jongerenweken. Gedurende de gezinsweken zijn juist de kleinere kinderen welkom. De groep 12 tot 18 jaar viel steeds buiten de boot. Daarom zijn we in 2008 gestart met het onderzoeken van mogelijkheden voor deze leeftijdsgroep. En het resultaat? In de zomer van 2009 organiseren we drie vakantieweken, speciaal voor deze groep. We zijn ook gestart met de werving van jonge vrijwilligers hiervoor.

MULTICULTURELE WEKEN

In 2008 breidden we ook de vakantiemogelijkheden voor onze multiculturele gasten uit. Naast de gebruikelijke week voor multiculturele gasten in Hotel IJsselvliedt organiseerden we twee multiculturele gezinsweken in Hotel De Paardestal. En dankzij de financiële ondersteuning van het fonds NutsOhra en de donatie van het NSGK van 2007 konden we deze weken met een aantrekkelijke korting aanbieden. Alhoewel De Paardestal niet helemaal vol zat, waren er voldoende aanmeldingen om de weken te laten slagen. Een succesvolle ontwikkeling ten opzichte van 2007 en 2006 toen we multiculturele weken moesten annuleren in verband met gebrek aan deelnemers.

KOERS OP KWALITEIT

Hoe beleeft onze gast de programmering van de activiteiten? Om dit duidelijk in kaart te brengen, startten we medio 2008 met het afnemen van gesprekken en enquêtes bij onze gasten. In 2009 worden de resultaten geëvalueerd. De avondprogramma's hebben al een behoorlijke actualisering ondergaan.

GASTVRIJHEID

Een gastvrije sfeer is onmisbaar voor het echte vakantiegevoel. Om die sfeer nog meer te verbeteren, zijn we een trainingstraject ingegaan. Hierin hebben we eerst de kwaliteiten van de beroepskrachten aangescherpt. Zij kregen vervolgens een train-de-trainer-opleiding en ontwikkelen nu de gastvrijheid van onze vrijwilligers. Dit traject loopt ook in 2009 door.

VRIJWILLIGERS

De kwaliteit van onze vakantieweken valt of staat met de inzet van vrijwilligers. In 2008 hebben 2.775 vrijwilligers zich hiervoor ingezet. Ruim 822 hiervan waren nieuw.

WERVING

We erkennen het belang van onze vrijwilligers en werken dan ook hard om het bestand continu aan te vullen. In 2008 richtten we ons vooral op verpleegkundigen. We adverteerden in hun vakbladen en ontwikkelden een digitale advertentiecampaignede beurs: het Nursing Event. Al met al leidde onze inspanningen tot 94 nieuwe verpleegkundige vrijwilligers. Helaas waren dit minder aanmeldingen dan voorgaande jaren. Daarom is ons doel in 2009 de wervingsactiviteiten verder te intensiveren en daarbij minstens 150 nieuwe verpleegkundigen en 20 nieuwe artsen te werven.

BETER EN PERSOONLIJK CONTACT

We ondernemen allerlei activiteiten om onze vrijwilligers te binden. In 2008 hebben we een 'Handboek vrijwilligers' geschreven. Hierin gaan wij dieper in op ons vrijwilligersbeleid en wordt beschreven hoe we om willen gaan met de vrijwilligers. Dit geeft houvast. Dan zijn er ook nog de contactdagen voor vakantiecoördinatoren en vrijwilligers. Tijdens deze dagen worden volop ervaringen uitgewisseld. We vinden dit persoonlijke contact erg belangrijk. Onder meer vanwege een probleem waar we steeds vaker tegenaan lopen: vrijwilligers die op het laatste moment afzeggen. Waarom? Zijn de tijden veranderd, of spelen er andere zaken mee? Om hier achter te komen, hebben we twee doelstellingen voor 2009: ervaringen van vrijwilligers evalueren en de tevredenheid van met name nieuwe vrijwilligers meten.

Vrijwilligers zeggen steeds vaker op het laatste moment af

KWALITEIT VERBETEREN

In 2008 zijn we gestart met introductiebijeenkomsten voor nieuwe vrijwilligers. Met deze bijeenkomsten bereiden we mensen beter voor op ons vrijwilligerswerk. Ons streven is dan ook om alle nieuwe vrijwilligers hieraan deel te laten nemen.

In 2008 organiseerden we ook weer verschillende cursussen. Zoals de 'Cursus ADL' (algemene dagelijkse levensverrichtingen) en 'Verpleegkundige handelingen'. Beiden werden goed bezocht. Soms moesten we zelfs extra cursusdata uitschrijven. We willen toe naar een logische opbouw van het cursusaanbod. Onze vrijwilligers kunnen dan stapsgewijs meer kennis opdoen. Ook houden wij in ons cursusaanbod rekening met de vaardigheden waarover verpleegkundigen dienen te beschikken in het kader van hun BIG-registratie.

HANDBOEK VAKANTIECOÖRDINATOREN

Voor onze vakantiecoördinatoren hebben wij een nieuw handboek opgesteld. Hierin staan al hun werkprocedures en richtlijnen beschreven. Het handboek kan makkelijk worden bijgewerkt.

VIPS

In 2007 implementeerden we een nieuw softwaresysteem voor onze reserveringen (VIPS). Ook het vrijwilligersbestand van Bijzondere Vakanties is hierin opgenomen. In 2008 wilden we vervolgens een koppeling tussen VIPS en Oracle (het centrale registratiesysteem) realiseren. Door technische problemen ontstonden hierbij grote vertragingen. Uit dit programma kunnen we veel managementinformatie halen.

STAGIAIRES

In 2008 draaiden op elk vakantieadres wekelijks 4 MBO-V stagiaires mee. En voor het eerst hadden we ook stagiaires ingepland van een HBO-V opleiding. Deze jonge mensen waren onder andere afkomstig van het ROC Twente en de Haagse Hogeschool. We hopen in 2009 op elke accommodatie een team van MBO-V stagiaires te kunnen laten aansturen door een HBO-V stagiaire. Natuurlijk onder begeleiding van onze beroepskrachten.

IMPACTVERHAAL

"Dankbaarheid spreekt boekdelen"

De gasten staan centraal tijdens onze bijzondere vakanties. Maar ook de vrijwilligers, locatiemanagers en andere betrokkenen genieten van de dankbaarheid die ze achteraf

krijgen.

Lees hieronder een aantal reacties uit het gastenboek van ons schip de J. Henry Dunant:

Gast:

Wat zal ik alles missen: de liefdevolle verzorging en de gezelligheid. Straks weer alleen, maar de herinneringen blijven. Dag lieve mensen.

Locatiemanager:

"Wat ons raakt, is de liefdevolle en onvoorwaardelijk inzet van de vrijwilligers, die een week lang, geheel belangeloos, voor onze gasten zorgen. Ondanks het feit, dat er behoorlijk veel van hen wordt gevraagd, blijven ze zich volledig inzetten. Dat is heel bijzonder om mee te maken in een tijd waarin normen en waarden niet vanzelfsprekend lijken te zijn."

Gast:

Wat heerlijk om als partner van ... eens niets te hoeven, nee zelfs niets te mogen doen! Heb me deze week daaraan overgegeven, al is het best moeilijk de zorg aan anderen over te laten. We hebben genoten van alles. Jullie zijn echte kanjers.

Vrijwilliger:

Als vrijwilliger voor de eerste keer mee met het schip de Henry Dunant. Geweldige sfeer. Ik genoot het meest van de gasten die het zo naar hun zin hadden.

Gast:

Wij hebben sinds een hele lange, moeilijke periode voor het eerst weer kunnen genieten van een onvergetelijke kleine vakantie die voor ons erg groot is geweest; in alle opzichten.

Locatiemanager:

"Het is schitterend om te zien hoe gedurende een week zowel de vrijwilliger als de gast verandert. Beiden komen enigszins gespannen binnen op de maandag; dan zie je op dinsdag dat de gast wat meer vertrouwd is, gewend raakt aan de omgeving en contact heeft met de andere gasten. Vanaf woensdag zie je dat het meer een eenheid wordt en men elkaar opzoekt. Met als emotioneel hoogtepunt het afscheid op zaterdag waarbij veel gasten het niet droog kunnen houden en menig traantje vloeit. Die dankbaarheid spreekt boekdelen."

Gast:

Wij genieten met volle teugen van de geweldige verzorging en liefdevolle aandacht van de vele vrijwilligers. Het is een zeer hartverwarmende ervaring om deze reis mee te mogen maken.

2.7. HULPLIJN VERMISTE PERSONEN

Jaarlijks worden in Nederland personen bij de politie als vermist opgegeven. Ongeveer 85 procent daarvan is binnen 48 uur terecht, de rest van de personen blijven langer dan drie weken vermist. De Hulplijn Vermiste Personen van het Nederlandse Rode Kruis biedt ondersteuning tijdens de vermissing.

Je moet er niet aan denken: een dierbare wordt vermist. Dat hakt diep in op je leven. Ook wanneer de vermissing van korte duur is. Een dochter, zoon, broer, moeder of partner verdwijnt van het ene op het andere moment uit je leven. Wat doe je? Waarschijnlijk zelf zoeken en rondbellen. Maar wat als die eerste zoekacties zonder resultaat blijven? Dan wordt het tijd om melding te doen bij de politie. En dan ...?

Stilzitten en afwachten, is voor de meeste achterblijvers geen optie

www.vermistepersonen.nl

Stilzitten en afwachten tot de vermiste gevonden wordt of terugkomt, is voor de meeste achterblijvers geen optie. De paniek slaat dan alleen maar harder toe. Daarom is de Hulplijn Vermiste Personen opgericht. Via het gratis telefoonnummer 0800-VERMIST (0800-837 64 78) en via de website www.vermistepersonen.nl kunnen achterblijvers direct bij deze Hulplijn terecht.

Ondersteuning

De Hulplijn Vermiste Personen biedt ondersteuning tijdens de vermissing. Zowel bij eenmalige vragen en verzoeken (informatieverzoeken) als bij structurele emotionele en/of praktische problemen. Al naar gelang de behoefte van de achterblijver.

2008

In 2008 kwamen er 149 nieuwe meldingen en 158 informatieverzoeken binnen bij de Hulplijn. 136 meldingen werden over 2008 afgesloten.

Leeftijd bij vermissing

	Aantal meldingen 2007	Aantal meldingen 2008
Tot 12 jaar	7	9
12 tot 18	14	20
18 tot 25 jaar	18	27
25 jaar en ouder	83	93
Totaal	122	149

Evaluaties:

Uit de cijfers van de evaluaties van 2008 komt naar voren dat onze hulpvragers zeer tevreden zijn over onze hulpverlening. Dit blijkt uit de volgende cijfers:

Eerste contact met de Hulplijn Vermiste Personen:

- 70 procent waardeert de werkwijze tijdens het eerste contact als zeer goed;
- 57,5 procent geeft aan dat de hulpverlening aan de verwachting voldoet met zeer goed.

Vervolgcontact:

- 77,5 procent waardeert de mate waarin de hulpverleners voldoende tijd nam voor de achterblijver met zeer goed;
- 80 procent voelt zich gesteund en begrepen door de telefonische hulpverlener;
- 62,5 procent vindt dat de telefonische hulpverleners de vragen van de achterblijver goed konden beantwoorden;
- 75 procent vindt de tips en adviezen zeer goed.

Activiteiten

De Hulplijn Vermiste Personen biedt één op één hulpverlening. Daarnaast organiseert ze jaarlijks voor achterblijvers de Internationale Dag van het Vermiste Kind (25 mei). Tot slot is er de eerste vrijdag van juni altijd de Nationale Dag van de Vermisten. Deze dag wordt georganiseerd in samenwerking met de Vereniging Achterblijvers na Vermissing (VAV).

25 mei, Internationale Dag van de Vermiste Kinderen

Vermiste Kinderen

Op 25 mei 2008 werd ter gelegenheid van de Internationale Dag van het Vermiste Kind les gegeven over vermissing. Locatie: veertien verschillende scholen in Nederland. De Hulplijn Vermiste Personen ontwikkelde het lesmateriaal. Van deze scholen gingen 1.100 scholieren de straat op om onder voorbijgangers vergeet-mij-nietjes uit te delen. Dit bloemetje staat symbool voor het vermiste kind. Op deze dag zijn zo'n 80.000 vergeet-mij-nietjes uitgedeeld.

6 juni, Nationale Dag van de Vermisten

Lotgenoten

Achterblijvers kunnen jaarlijks de Nationale Dag van de Vermisten bijwonen. Het middagprogramma biedt altijd de gelegenheid ceremonieel stil te staan bij de vermisten. En 's ochtends kan informatie verzameld worden over vermissing. Daarnaast is natuurlijk het contact tussen lotgenoten onderling van grote waarde.

Tiende keer

Op 6 juni 2008 was de tiende Nationale Dag van de Vermisten. Speciaal daarom werd de middagceremonie bij het monument voor vermisten geopend door de burgemeester van Utrecht. Het ochtendprogramma bood een lezing door het Landelijk Bureau Vermiste Personen van het KLPD en een workshop voor achterblijvers door Herman de

De Hulplijn Vermiste Personen schrijft jaarlijks twee artikelen over vermissing

Publicaties

De Hulplijn Vermiste Personen wil jaarlijks twee artikelen over vermissing en achterblijvers zelf schrijven. Helaas bleef het dit jaar door uitval van een collega bij één artikel. De tekst werd geschreven in samenwerking met een achterblijver. Het artikel heeft drie onderwerpen: de impact van vermissing op deze achterblijver, de hulpverlening die de Hulplijn haar biedt en het effect van de geboden hulpverlening. Verschillende huis-aan-huisbladen, samen goed voor een oplage van 54.1400 exemplaren, publiceerden het verhaal.

AMBITIES VOOR 2009

Om verschillende redenen waren de mogelijkheden om naast de dagelijkse hulpverlening en de jaarlijkse activiteiten andere activiteiten te beginnen in 2008 gering. Het komende jaar willen wij dan ook gebruiken om een aantal zaken op te pakken dan wel uit te breiden.

- Het contact met het nationale en internationale netwerk aanhalen en zo nodig het netwerk uitbreiden;
- In het najaar een informatief dagdeel organiseren voor achterblijvers van vermisten. Dit is in plaats van het informatieve gedeelte dat hoorde bij de Nationale Dag van de Vermisten;
- Het schrijven van twee artikelen over vermissingen en achterblijvers. Deze worden in verschillende huis-aan-huisbladen gepubliceerd;
- Verder willen wij er graag voor zorgen dat er meer evaluatieformulieren bij ons retour komen. Achterblijvers ontvangen van ons altijd een evaluatieformulier, maar sturen deze vaak niet terug. Door bijvoorbeeld na verloop van tijd de achterblijver nog eens te bellen en hen te verzoeken het formulier alsnog in te vullen, willen we meer feedback creëren.

IMPACTVERHAAL

Vermissing: 'Een onbeantwoorde vraag' Hulplijn Vermiste Personen ondersteunt achterblijvers

Jaarlijks komen er in Nederland 16.000 tot 20.000 meldingen van vermissing binnen bij de politie. Dit betekent, dat er per dag 32 tot 54 mensen vermist raken. 85 procent van deze vermiste personen is binnen 48 uur weer terecht. Ongeveer 700 tot 800 mensen blijven langer dan drie weken vermist. Per jaar blijven tien tot vijftien personen langer dan een jaar vermist. Al deze vermisten samen laten een nog veel groter aantal vaders, moeders, dochters, zonen, broers, zussen, echtgenoten, partners en vrienden achter: De achterblijvers van vermisten.

Een vermissing van een dierbare hakt diep in op het leven van de achterblijvers. Sinds 2001 kunnen achterblijvers van vermisten voor informatie, advies en emotionele ondersteuning terecht bij de Hulplijn Vermiste Personen van het Nederlandse Rode Kruis.

Jacqueline van den Berg is achterblijfstster van een langdurige vermissing: 40 jaar geleden verdween haar vader. "Een duistere onbeantwoorde vraag", zo omschrijft Jacqueline de verdwijning van haar vader Arie Cornelis van den Berg (25-04-1921).

11 december 1967

"Het was op maandagochtend 11 december 1967, dat mijn vader zijn woning in Amsterdam Sloterveer verliet. Hij was toen 46 jaar. Ik was 11 jaar oud en was die ochtend op school. Zo rond 09.00 uur had hij tegen mijn moeder gezegd, dat hij ging telefoneren. Wij hadden in die tijd geen telefoon en telefoneerden in een telefooncél van de PTT, ergens bij ons in de buurt. Hij heeft zijn jas aangetrokken en de woning verlaten om nooit meer terug te keren. Zijn sleutels, paspoort, fiets en andere persoonlijke bezittingen heeft hij thuis achtergelaten."

Wachten bij de halte van tramlijn 13

Jacqueline over de periode daarna: "Als kind heb ik die tijd beleefd als omsloten door een mist. Wanneer mijn vader vroeger van zijn werk kwam, haalde ik hem op bij de tramhalte aan het eind van de straat. Nog lang heb ik toen uitgekeken naar de halte van tramlijn 13, in de hoop dat hij eens zou uitstappen." Naarmate de jaren voorbij gingen, leerde Jacqueline omgaan met het mysterie dat rond haar vaders spoorloze verdwijning bleef hangen. Ze vond berusting en vergeving voor haar vader. Tegelijkertijd bleven de onbeantwoorde vragen hangen.

Herfst 2004: Een afgescheurde kalender en een oude bruine reiskoffer

In de herfst van 2004 kwam Jacqueline bij het ontruimen van haar ouderlijk huis, in haar moeders kledingkast de kalender van 1967 tegen. "Alle maanden tot en met november waren afgescheurd. De decembermaand hing na al die jaren nog aan een koordje aan haar kast. Met een pen was een kruisje gezet door de 11e december. De foto van de kalender toont een bergtop van de Matterhorn met op de voorgrond een grote vertakte boom aan een bergpad dat langs een afgrond kronkelt. Een van de hoofdvertakkingen is afgezaagd. Deze kalenderplaat verbeeldt voor mij de vermissing van mijn vader."

In haar ouderlijk huis vond Jacqueline ook een oude kartonnen reiskoffer met daarin haar vaders papieren herinneringen aan zijn jeugd: foto's van zijn familie en van een Engelse vriendin, brieven, zelfgeschreven gedichten. De brieven confronteerde Jacqueline met een onverwacht avontuurlijke kant van haar vader en met zijn fascinatie voor landen als Engeland en Nieuw Zeeland. Ook brachten ze Jacqueline op het idee, dat hij misschien ergens in een ver land een nieuw bestaan had opgebouwd.

11 december 2006: de Hulplijn Vermiste Personen

Op 11 december 2006, op de dag af 39 jaar na de vermissing van haar vader, neemt Jacqueline contact op met de Hulplijn Vermiste Personen van het Nederlandse Rode Kruis. Deze telefonische hulplijn biedt achterblijvers van vermisten praktische en emotionele ondersteuning gedurende de vermissing.

Jacqueline: "Ik werd ouder en begon achterom te kijken. Ik vroeg me af of mijn vader, als oude man van 80 jaar, nog ergens op de wereld in leven zou zijn. Toen ik via een kennis hoorde dat haar moeder via het Rode Kruis het contact met haar moeder had hervonden, besloot ik ook te bellen."

De Hulplijn ondersteunt Jacqueline in tijden dat zij het gevoel heeft even diep in het duister te tasten rondom de vermissing van haar vader: "Ik heb geen tastbare plek waar ik mijn vader kan herinneren of gedenken, er bestaat geen graf, er is nooit ergens als verstrooid. Ik heb ook nooit een periode van rouw gekend, wel opeenvolgende periodes van verbijstering, verdriet en woede. De Hulplijn biedt mij een 'telefonische plek' waar ik aandacht en begrip krijg voor mijn verhaal en waar naar me geluisterd wordt. Waar ik mijn gedachten over mijn vaders vermissing onder woorden kan brengen en ordenen. Het is een manier om het na al die tijd te verwerken."

De hulpverleners van de Hulplijn Vermiste Personen, die jaarlijks zo'n driehonderd vragen en ondersteuningsverzoeken omtrent vermissing behandelen, herkennen duidelijk een algemener beeld in Jacqueline's woorden. Hulpverleenster Karen Berger: "Hoewel iedere vermissing een op zich staand verhaal is en iedere achterblijver eigen is in de manier waarop hij of zij de vermissing beleeft, herken ik toch ook een algemene lijn in wat Jacqueline zegt. Anders dan bij nabestaanden van overledenen horen we wel vaker dat achterblijvers van vermisten niet echt kunnen rouwen om de vermiste. De grote onduidelijkheid omtrent wat er met de vermiste gebeurd is, de vraag of hij of zij nog in leven is of overleden, staat het rouwproces in de weg. En net als Jacqueline ervaren veel achterblijvers geen plek te hebben om hun bij hun vermiste dierbare stil te staan."

Om deze reden organiseert de Hulplijn, in samenwerking met de Vereniging Achterblijvers van Vermisten, jaarlijks op de eerste vrijdag van juni de Nationale Dag van de Vermisten. Deze dag biedt achterblijvers een vaste datum en een vaste plek om bij hun vermiste dierbaren stil te staan. Het belangrijkste onderdeel van deze dag is de gedenking van de vermisten door hun achterblijvers bij het monument 'Pauze-teken' in het Moreelse Park te Utrecht. Jacqueline: "Je bent daar als achterblijvers van vermisten een dag onder elkaar en je deelt en herkent elkaars pijn rondom een verdwijning. Je zit er niet gezellig met elkaar aan de koffie, daarvoor is vermissing een te beladen onderwerp. Bij een vermissing loop je tegen een muur op, je kan niet verder, maar je moet. Dat maakt het zo moeilijk."

2.8. OORLOGSNAZORG

Ons oorlogsarchief bevat de persoonlijke gegevens van meer dan 1,5 miljoen slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog.

TWEDE WERELDOORLOG LEEFT NOG STEEDS

Het archief is destijds opgezet om vermisten op te sporen en achtergebleven familieleden zoveel mogelijk op de hoogte te brengen van hun lot. Dat is nog steeds onze belangrijkste taak.

Het archief is de basis van ons werk. We hebben het decennialang dagelijks gebruikt voor onderzoek. En we willen het dan ook voor toekomstige generaties behouden. Daarom zijn we enkele jaren geleden, met subsidie van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, begonnen het archief beter toegankelijk te maken. En we hebben de belangrijkste gegevens gedigitaliseerd. Zo hoeven onderzoekers de kwetsbare stukken niet meer fysiek te raadplegen.

Onderzoekers hoeven de kwetsbare stukken niet meer fysiek te raadplegen

Brede samenwerking

We werken samen met andere archieven en herinneringscentra in binnen- en buitenland:

- Het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport;
- Het Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD);
- Het Centrum voor Holocaust en Genocide Studies;
- Herinneringscentra van de kampen Westerbork, Amersfoort en Vught;
- De Oorlogsgravendienst.

Studenten en onderzoekers kunnen het archief raadplegen, op voorwaarde dat de privacy van nog levende personen niet wordt geschaad. Door het digitaliseren van materiaal komen bronnen beschikbaar die voorheen minder toegankelijk waren.

Werkgroep Vermiste Personen WOII

In september 2008 klonk het startschot voor de nieuwe Werkgroep Vermiste Personen WOII. Dit werd mogelijk gemaakt door een startsubsidie van het Nationaal Fonds voor Vrijheid en Veteranenzorg. Samen met vrijwilligers, de Oorlogsgravenstichting, de Bergings- en Identificatiedienst en het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD) onderzoekt Oorlogsnazorg dossiers van niet-geïdentificeerde doden uit de Tweede Wereldoorlog in Nederland. Het doel is alsnog aan nabestaanden uitsluitel te geven waar hun dierbaren zijn begraven. Soms bestaat de mogelijkheid om met DNA zekerheid te verkrijgen. De publiciteit rond de oprichting van de werkgroep leverde tientallen nieuwe aanvragen op. Inmiddels zijn 25 dossiers bij de vrijwilligers in behandeling.

We willen nabestaanden alsnog uitsluitel geven waar hun dierbaren zijn begraven

Oorlogsgerelateerde uitkeringen

Oorlogsnazorg doet meer. Wij verzorgen namelijk rapportages voor de Pensioen- en Uitkeringsraad (PUR) voor het aanvragen van oorlogsgerelateerde uitkeringen. In 2008 vond een stijging van het aantal verzoeken plaats. Dit heeft te maken met het project Gerichte Benadering. Hierbij worden mensen die getroffen zijn door de oorlog Nederlands-Indië, gewezen op de mogelijkheid een uitkering aan te vragen. Dit project duurt drie jaar.

Informatieverzoeken

We verwachten dat het aantal verzoeken van de Pensioen- en Uitkeringsraad in de loop van 2009 zal dalen, maar dat de aanvragen van particulieren op hetzelfde niveau blijft. In 2008 handelden we alle verzoeken van de Pensioen- en Uitkeringsraad binnen de afgesproken vijf weken af. De particuliere aanvragen rondden we vrijwel allemaal binnen de vastgestelde termijn van twee tot drie maanden af.

Aantal verzoeken

	2006	2007	2008
Pensioen- en Uitkeringsraad	718	843	868
Particulieren	622	538	575
Onderzoekers en journalisten	69	64	60
Overige instellingen	56	60	50

Cijfers oorlogsnazorg

Uitgaven	€ 383.000
Financiering, Donaties en giften	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Pensioen- en Uitkeringsraad, opdrachtgevers voor onderzoek
Medewerkers	6,9 fte

AMBITIES VOOR 2009*

- Realiseren van een goede inventaris die bruikbaar is voor het publiek en via internet geraadpleegd kan worden. Hiervoor willen we subsidie aanvragen via het Programma Erfgoed van de Oorlog (Ministerie van VWS);
- Voor de materiële verzorging van het kwetsbare archief gaan we bij het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport ook subsidie aanvragen;
- Voor het oorlogsarchief zoeken we een geschikte bestemming. Dit moet een instelling zijn die het archief op professionele wijze beheert en voor wetenschappelijk en educatief gebruik toegankelijk maakt. Een onafhankelijke commissie geeft hierover advies.

* Sommige projecten duren langer dan een jaar

Twee jongens uit één gezin

Oorlog tekent en verscheurt families. Zoals bij mevrouw Camfferman. Zij is twee ooms verloren. De één stierf als Duitse krijgsgevangene in de Oeral, de ander verdrong op weg naar de geallieerden. De naoorlogse speurtocht naar de lotgevallen van beide jongens is vastgelegd in twee dikke dossiers in het archief van Oorlogsnazorg.



De vader en twee oom van Karin Camfferman

Karin Camfferman wordt dit jaar vijftig. Ze heeft geen broers en zussen en haar vader is al enige tijd geleden overleden. Karin weet dat ze twee ooms had die tijdens de oorlog zijn omgekomen, maar ze heeft zich altijd afgevraagd wat er precies met ze gebeurd is. Haar vader was daar niet erg spraakzaam over. Het blijft aan haar knagen.

Vermisten Tweede Wereldoorlog

In de zomer van 2008 leest ze in de krant dat het Nederlandse Rode Kruis een Werkgroep Vermisten van de Tweede Wereldoorlog instelt. Deze werkgroep doet opnieuw onderzoek naar vermisten op Nederlands grondgebied. Karin neemt contact op met de afdeling Oorlogsnazorg. Ze hoopt daar de informatie te vinden waar ze al jaren behoefte aan heeft.

Brieven van mijn oma

Op die afdeling van het Rode Kruis doet Raymund Schütz onderzoek naar de lotgevallen van oorlogsgetroffenen. Nadat hij de dossiers over beide ooms heeft gevonden, neemt hij contact met haar op. Ze kan de documenten komen inzien. "Ongelooflijk blij", is Karin met de informatie die ze dan te zien krijgt. "Er zijn brieven van mijn oma, verklaringen van getuigen. Allerlei correspondentie met instanties in Nederland, Duitsland en de Sovjet-Unie. Ik wist niet dat het Rode Kruis na de oorlog zoveel spoorwerk naar vermisten heeft verricht. Maar ik kwam er ook achter hoeveel moeite de tweede man van mijn grootmoeder heeft gedaan om de jongens terug te vinden. Dat geeft me een goed gevoel."

Verleid door propaganda

"Uit de documentatie blijkt dat de jongste broer van mijn vader, Chris, in augustus 1944 op 16-jarige leeftijd van huis in Den Haag wegliep. Hij had net de Mulo afgemaakt en zou naar de HBS gaan. Die zomervakantie verveelde hij zich en liet zich verleiden door de propaganda van de Duitsers. Chris ging naar een sportkamp in Duitsland. Maar dit bleek een soort trainingskamp te zijn voor jongens, die hier werden voorbereid om dienst bij de Duitsers te nemen. Hij schijnt verschillende pogingen te hebben gedaan om weg te komen, maar dat is niet gelukt. Het spoor leidt vervolgens naar Heiligenstadt, een stad in het Duitse Thüringen, waar hij in een fabriek tewerkgesteld werd. Maar ook daar liep hij weg.

In januari 1945 bleek hij ingelijfd te zijn bij de Duitse Waffen SS, divisie Wicking. De Duitsers leden zware verliezen en rekruteerden jonge jongens en oude mannen om de gesneuvelde soldaten te vervangen. Ze moesten tegen de oprukkende Russen vechten. Mijn oom Chris zat in een 'Ersatzbataljon' van de Panzers Grenadiers. Begin mei werd hij krijgsgevangen genomen door de Russen."

Krijgsgevangenkamp

Uit de documenten blijkt dat Chris samen met een Nederlandse jongen uit Rotterdam door de Russen gevangen werd gehouden. Die heeft de oorlog overleefd en later onder ede verklaard dat hij erbij was toen Chris in een krijgsgevangenkamp bij Sverdlovsk (in de Oeral) overleed aan waterzucht. Hij heeft hem zelf begraven in het bos bij het kamp. Pas in 1961 kreeg de moeder van Chris een officiële overlijdensverklaring, via het Nederlandse Rode Kruis. De oma van Karin heeft dit eigenlijk nooit kunnen verwerken. Haar zoon was pas zeventien toen hij stierf.

Manchetknopen

Begin januari 1945 probeerde oom Charles, de 21-jarige oudste broer van Karins vader, samen met vier vrienden de Biesbosch over te steken. Hij wilde naar het bevrijde zuiden om zich bij de geallieerden aan te sluiten. Met hen wilde hij dan het noorden van Nederland, waar de hongerwinter zijn tol eiste, bevrijden. Hij blijkt net als de andere vier bij deze poging te zijn verdrongen. Pas in 1946 is zijn skelet gevonden. Twee jaar later is hij geïdentificeerd aan de hand van kledingresten, zijn polshorloge en een van de manchetknopen, die hij kort daarvoor van zijn verloofde had gekregen. Hij is begraven op de erebegraafplaats in Loenen.

Feitelijke informatie

De vader van Karin was de middelste van drie broers. Beide verloor hij door de oorlog. Zijn moeder verloor twee van haar drie zoons en wachtte jaren op het definitieve antwoord op de vraag wat hen was overkomen. Zo zitten veel nabestaanden tot op de dag van vandaag met vragen over omgekomen familieleden. Die onzekerheid kan soms met behulp van het oorlogsarchief worden weggenomen. Ook de tweede en derde generatie hebben behoefte aan feitelijke informatie.

Van de toekomst

Karin vindt het belangrijk dat het materiaal wordt bewaard. "Voor altijd bewaren. Niet alleen voor familie, maar omdat het bewijst wat oorlog eigenlijk aanricht bij mensen. Mijn oudste zoon zit in het leger en heeft de mariniersopleiding bijna voltooid. Vermoedelijk wordt hij daarna uitgezonden naar Oezgistan. Hij is natuurlijk erg geïnteresseerd in alles wat met het verschijnsel oorlog te maken heeft. We zijn vorig jaar naar Auschwitz geweest, omdat ik het belangrijk vind dat hij zich realiseert waartoe oorlog kan leiden. Ik hoop dat hij leert dat je altijd je eigenwaarde moet behouden en niet blind bevelen moet uitvoeren. Helaas is oorlog niet alleen iets van toen, maar ook van nu en de toekomst."

3. INTERNATIONALE HULP

Aardbevingen, overstromingen, geweld en het gevecht tegen HIV/AIDS. Het Nederlandse Rode Kruis ondersteunde de meest kwetsbare mensen met goederen en/of financiële steun. Of hielp gezinnen weer bij elkaar te brengen die elkaar door oorlog of conflict uit het oog waren verloren.

3.1. INTERNATIONALE ACTIVITEITEN

Onze doelstelling is om kwetsbare mensen te helpen. Direct. Ook over de grens.

OVER DE GRENS

Internationale projecten, wat hebben wij daar mee te maken? Dat is duidelijk: onze doelstelling is om kwetsbare mensen te helpen. Direct. Ook over de grens. En dat kan door de projecten van onze buitenlandse zusterverenigingen te ondersteunen. Bijvoorbeeld in de vorm van geld of internationale uitwisselingen tussen vrijwilligers.



We kunnen internationale projecten alleen ondersteunen met voldoende draagvlak onder de Nederlandse bevolking. Daarom gaven zeker 300 vrijwilligers van plaatselijke Rode Kruis-afdelingen in Nederland in 2008 voorlichting over deze projecten. Daarnaast vroegen ze aandacht voor het Humanitair Oorlogsrecht en de humanitaire gevolgen van klimaatverandering.

Voorlichting en draagvlak

In 2008 gaven vrijwilligers van 45 Nederlandse districten voorlichting over de programma's van Rode Kruis- en Rode Halve Maan-verenigingen in het buitenland. Op die manier raken mensen in Nederland betrokken bij ons internationale werk. De vrijwilligers zorgden bovendien voor financiering van deze programma's. De gelden hiervoor komen uit plaatselijke fondsenwerving. Denk aan benefietconcerten, collectes en andere speciale acties. Ook uit contributiegelden voor de vereniging worden projecten gefinancierd.

Langdurige steun

In 2008 konden we meer dan € 850.000 bijdragen aan langdurige steun in Laos, Vietnam, Indonesië, Kirgizië, Bulgarije, Gaza, Namibië, Malawi, Soedan, Ivoorkust, Colombia en de Antillen. Deze hulp is vooral ten goede gekomen van eenzame ouderen, kinderen uit risicogezinnen, ontheemden en gezinnen in de minst ontwikkelde gebieden van deze landen.

Mede dankzij onze steun zijn meer dan 100.000 hulpvragers bereikt

Schoon drinkwater

Voor tientallen mensen in Kirgizië bestond de hulp uit het aanleren van Eerste Hulp vaardigheden, in Laos kregen dorpen beschikking over schoon drinkwater en in Colombia zijn ontheemden ondersteund bij het opbouwen van een nieuw leven op een nieuwe locatie. In totaal hebben deze projecten meer dan 100.000 hulpvragers bereikt.

Noodhulp

Wie herinnert zich niet de door rampen en oorlogen getroffen landen Myanmar, China, Congo en Darfur? Gelukkig wisten onze afdelingen en districten deze landen te steunen met meer dan € 250.000 aan [noodhulp](#).

Voorlichtersnetwerk Klimaatadaptatie

De meeste wetenschappers zijn het er over eens: onze planeet warmt in een ongekend tempo op. Inderdaad, klimaatverandering vormt één van de grootste wereldwijde problemen van de 21e eeuw.

"Nooit geweten dat het Rode Kruis ook met klimaatverandering bezig is. Maar nu ik dit zo hoor, is het natuurlijk logisch: beter voorbereid zijn op natuurrampen, dat is typisch iets voor het Rode Kruis!"
(festivalbezoeker tijdens popconcert Jack Johnson in Zuiderpark, Den Haag)



Infomarkt tijdens popconcert Jack Johnson in Zuiderpark, Den Haag

Het Rode Kruis is een van de eerste grote hulporganisaties die zich zorgen maakt over de humanitaire gevolgen van [klimaatverandering](#). Het gaat om gevolgen die grote invloed hebben op het leven van kwetsbare mensen, wereldwijd, maar vooral in ontwikkelingslanden. Een netwerk van vrijwilligers verzorgt voorlichting over klimaatadaptatie aan onze afdelingen, districten en het algemeen publiek. Voor het voorlichtingsnetwerk Klimaatadaptatie hebben we in 2008 zeker twintig vrijwilligers geworven en getraind. Negen hiervan waren onder de 28 jaar. Er waren 21 voorlichtingsmomenten aan 806 personen, waarvan 350 jonger dan 28 jaar.

Voorlichtersnetwerk Humanitair Oorlogsrecht

Het Humanitair Oorlogsrecht stelt grenzen aan oorlogvoering. Het beschermt mensen die niet (meer) meedoen aan het conflict. Ook verbiedt het bepaalde wapens en manieren van oorlogvoering.

De verspreiding van het [Humanitair Oorlogsrecht](#) (HOR) is een taak van het Nederlandse Rode Kruis. Ook in ons land is het van belang dat mensen weten dat er regels zijn die bescherming bieden aan mensen in oorlog en die grenzen stellen aan het geweld. Al is het hier geen oorlog, via de media worden we dagelijks geconfronteerd met gewapende conflicten. Nederland zendt militairen uit naar conflictgebieden en neemt vluchtelingen op uit deze gebieden.

Vandaar het voorlichtersnetwerk Humanitair Oorlogsrecht. Dit netwerk geeft (meestal in de eigen regio) voorlichting aan het brede publiek, jongeren en vrijwilligers van het Nederlandse Rode Kruis. Tijdens deze voorlichtingen staat het HOR en de rol van het Rode Kruis in conflictsituaties centraal. Ze kunnen ook een bepaald thema hebben, zoals kindsoldaten of wapens. Ook organiseren de netwerkers debatavonden, lezingen en acties tijdens evenementen. Daarnaast organiseert de afdeling HOR activiteiten waaraan netwerkers kunnen meedoen, zoals rollenspellen bij trainingen van NAVO militairen of de HILAC lezingen.

Jonger dan 30 jaar

In 2008 telde dit netwerk ruim honderd vrijwilligers verspreid over heel Nederland. Het merendeel was jonger dan dertig jaar. Gezamenlijk verzorgden zij 39 voorlichtingen en bereikten daarbij 3.500 personen. Dit was inclusief de tentoonstelling 'Kind onder Vuur'!

Activiteiten van Internationale Activiteiten:

- Ondersteuning projecten;
- Klimaatadaptatie en netwerk;
- Tentoonstelling 'Kind onder vuur'!
- House of Humanity.

Cijfers internationale activiteiten

Uitgaven	€ 598.000
Financiering	donaties en giften van afdelingen / districten
Medewerkers	6,3 fte
Vrijwilligers	400 bij Rode Kruis-afdelingen en -districten

Ambities voor 2009

- Inbedding en aansluiting van internationale activiteiten op Regionale Service Centra in Nederland;
- Innoveren van de bestaande presentatiematerialen;
- Minimaal acht districten begeleiden bij hun draagvlakvergroten activiteiten;
- Uitbreiden van het voorlichtersnetwerk over klimaatadaptatie naar 40 getrainde voorlichters;
- Voorlichting geven over klimaatadaptatie aan 1.000 personen;
- Onderzoeken of kwaliteitsbewaking via certificering kan worden ingevoerd bij de voorlichtersnetwerken Klimaatadaptatie en Humanitair Oorlogsrecht;
- Vrijwilligers brengen € 1.000.000 bijeen voor de financiering van projecten.

Ondersteuning projecten

45 Districten van het Nederlandse Rode Kruis geven voor meerdere jaren financiële ondersteuning aan projecten die worden uitgevoerd door andere Rode Kruis en Rode Halve Maan-verenigingen.

De vrijwilligers van deze districten ondernemen activiteiten om hun project in de publiciteit te krijgen en fondsen te werven. Een aantal vrijwilligers kreeg de mogelijkheid het projectland te bezoeken.

Begeleiding districten

Onze activiteiten om Nederlanders te betrekken bij het internationale werk van het Nederlandse Rode Kruis kwamen in het verleden onvoldoende uit de verf. In 2008 wilden we daar verandering in brengen. We begeleidden districten bij het opzetten van draagvlakvergroten activiteiten in Nederland. Inmiddels zijn we met zes districten deze activiteiten gestart. In 2009 volgen nog twee districten.

28 vrijwilligers uit Nederland, Indonesië en Kirgizië wisselden kennis en ervaring uit

Indonesië en Kirgizië

We deden nog meer. In 2008 wisselden 28 vrijwilligers van het Nederlandse Rode Kruis en de Rode Kruis/Rode Halve Maan-verenigingen van Indonesië en Kirgizië specifieke kennis en ervaring uit. Onder meer over fondsenwerving, pr-activiteiten en vrijwilligersmanagement. Ook gender-projecten kwamen aan bod. Hiermee wilden we vooral leren van de resultaten die bereikt zijn bij de traditioneel levende vrouwen op het platteland in Kirgizië. Een gender-project maakt hen bewust van de verhouding man-vrouw en traint hen in assertiviteit.

Het Rode Kruis streeft altijd naar het verbeteren van de hulpverlening en het vergroten van de betrokkenheid van vrijwilligers. Door uitwisselingen denken we dit te bereiken.

Uitzendingen

Wat is nu precies de professionele ervaring van ons vrijwilligersbestand? Deze vraag was de aanleiding om een enquête te houden onder de aanwezigen van de Internationale Vrijwilligersdag 2008. Met de uitkomsten hebben we de beschikbaarheid en capaciteit van onze vrijwilligers in kaart gebracht. Met dit handvat kunnen we korte missie-uitzendingen (maximaal één maand) gericht blijven organiseren.

Klimaatadaptatie en netwerk

Extreme droogte, hitte, regenval, krachtige orkanen en stormen. Door klimaatverandering zullen extremen in het weer toenemen. En zullen ziektes zich sneller uitbreiden. Wij zijn daar bezorgd over. Daarom is in 2002 het Rode Kruis/Rode Halve Maan Klimaatcentrum opgericht.

Voorlichting door vrijwilligers

Het Nederlandse Rode Kruis heeft een aantal activiteiten van het Klimaatcentrum overgenomen. In 2008 is weer een netwerk van vrijwilligers opgezet: het voorlichtersnetwerk Klimaatadaptatie. Het netwerk verzorgt voorlichting aan onze afdelingen, districten en het algemeen publiek. De betrokken vrijwilligers vertellen over de humanitaire gevolgen van klimaatverandering wereldwijd. En over de gevolgen voor ons werk.

Voor het voorlichtersnetwerk Klimaatadaptatie hebben we in 2008 zeker twintig vrijwilligers geworven en getraind. Negen hiervan waren onder de 28 jaar. Er waren 21 voorlichtingsmomenten aan 806 personen, waarvan 350 jonger dan 28 jaar.

De twintig vrijwilligers verzorgden o.a.:

- presentaties op basisscholen;
- presentaties op middelbare scholen in het kader van Maatschappelijke Stage;
- debat/informatieavonden;

- festival-infomarkten.

Tentoonstelling 'Kind onder vuur'!

We zien een verontrustende trend: een groeiend aantal oorlogsslachtoffers onder kinderen. Ze vormen een kwetsbare groep en worden dan ook vaak extra hard getroffen door oorlog. De tentoonstelling 'Kind onder Vuur!' vraagt hier aandacht voor.

'Kind onder Vuur!' is vooral gericht op jongeren van 10-14 jaar. De tentoonstelling laat hen inleven in de situatie van kinderen in oorlogsgebieden. Door middel van een kijkwijzer worden ze door de interactieve tentoonstelling geleid. Voel bijvoorbeeld hoe heet het is in Afrika. Ervaar hoe benauwend een gevangenis cel kan zijn. Pak je eigen vlucht koffer in en zie wat er in een voedselpakket zit. Luister naar het verhaal van een jonge vluchteling en kijk door de ogen van een kindsoldaatje uit Congo.



'Tentoonstelling Kind onder Vuur'. Wat neem je mee als je moet vluchten?

Wat neem je mee als je moet vluchten?

De tentoonstelling behandelt vijf thema's:

- dagelijks leven in oorlog;
- vluchten;
- gevangenschap;
- kindsoldaten;
- landmijnen.

Mobiele tentoonstelling

In 2008 hebben we 'Kind onder Vuur!' geheel vernieuwd. Het reist nu als mobiele tentoonstelling door het land. Afdelingen en districten kunnen de tentoonstelling boeken. In 2008 stond de tentoonstelling voor het eerst in vernieuwde vorm in Wassenaar (drie weken, 380 bezoekers) en op vijf plaatsen in Overijssel (twee maanden, ruim 2.000 bezoekers). De bezoekers waren erg lovend; de tentoonstelling wordt als interessant, indrukwekkend en leerzaam ervaren.

House of Humanity

In 2008 stelde de gemeente Den Haag een locatie beschikbaar voor de vestiging 'House of Humanity'. Jong en oud zijn welkom in dit publiekscentrum over humanitaire onderwerpen. Hier kun je ervaren wat de gevolgen zijn van rampen en conflicten. Het 'House of Humanity' gaat in februari 2010 open.

3.2. OPSPORING EN CONTACTHERSTEL

Je zet de televisie aan en ziet nieuws over oorlogen of rampen. Grote kans dat ergens het Rode Kruis opduikt. Actief in beeld.

Maar ook achter de schermen spelen we een onmisbare rol. Bijvoorbeeld door het contact te herstellen tussen mensen die elkaar in de oorlog zijn kwijt geraakt.

Mensen raken elkaar kwijt door een oorlog of ramp, maar ook door meer persoonlijke omstandigheden zoals emigratie en echtscheiding. De afdeling Opsporing en Ondersteuning helpt bij het opsporen van naasten die gemist worden. Naast de vijftien beroepskrachten op het landelijk bureau zijn hiervoor in het hele land 36 teams van vrijwilligers actief. De afdeling Opsporing en Ondersteuning bestaat uit drie onderdelen: Tracing, Sociale Opsporing en Hulplijn Vermiste Personen.

We herstellen het contact tussen mensen die elkaar zijn kwijt geraakt

HULPLIJN VERMISTE PERSONEN

Naast opsporing bieden we achterblijvers praktische en emotionele ondersteuning. Onze hulpverleners van [de Hulplijn Vermiste Personen](#) zijn dag en nacht bereikbaar voor mensen waarvan een dierbare vermist is.

2008

Ook in 2008 bleken de opsporingsactiviteiten van wezenlijk belang voor heel veel mensen. Door de verkiezingen in Kenia, de cycloon in Myanmar, de aardbeving in China en het conflict in Georgië verloren veel families contact met elkaar. Het Rode Kruis informeerde direct bij haar zusterverenigingen in de getroffen gebieden over de opsporingsmogelijkheden. Hoe konden we familieleden weer met elkaar in contact brengen?

Wij sturen Rode Kruis-berichten naar gebieden waar de post niet meer werkt

TRACING

Wat doet het onderdeel Tracing concreet? Wij kunnen Rode Kruis-berichten sturen naar gebieden waar de post niet meer werkt. Ook stellen wij opsporingsverzoeken op als het contact door een conflict of een natuurramp verbroken is.

OPSPORINGSVERZOEKEN

In 2008 ontvingen wij 930 nieuwe tracingverzoeken om dierbaren op te sporen. De meeste verzoeken hadden te maken met gewapende conflicten. Vooral veel mensen uit Somalië, Sierra Leone, Burundi, Afghanistan en Irak raakte het contact met hun familie kwijt. Goed nieuws: 215 van de gezochte personen werd daadwerkelijk gevonden

215 van de gezochte personen is daadwerkelijk gevonden

SOCIALE OPSPORING

Wat doet het onderdeel Sociale Opsporing concreet? Wij sporen dierbaren op met wie het contact verbroken is als gevolg van maatschappelijke en/of persoonlijke omstandigheden. Ofwel, familie of belangrijke vrienden in binnen- en buitenland die je door echtscheiding, adoptie of emigratie uit het oog bent verloren.

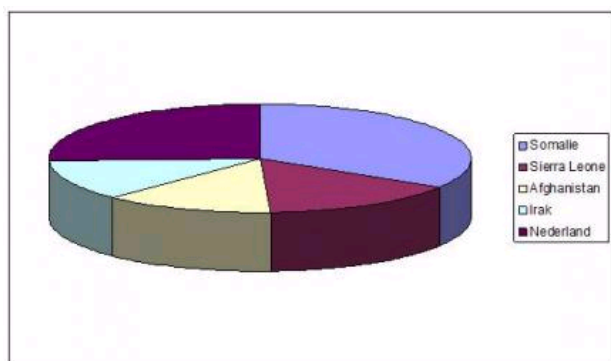
STIJGING

Na een daling in 2007 steeg het aantal sociale opsporingsverzoeken in 2008 met 37 procent. Dit komt waarschijnlijk door de verbeterde doorvoer van hulpvragen naar onze website www.vermistepersonen.nl. Het aantal nieuwe informatieverzoeken liep daardoor in 2008 echter terug. Dit is weer toe te schrijven aan bovenstaande werkwijze. Informatieverzoeken worden namelijk rechtstreeks via de website vermistepersonen.nl doorgestuurd naar een van de de tracingteams die de verzoeken direct in behandeling nemen.

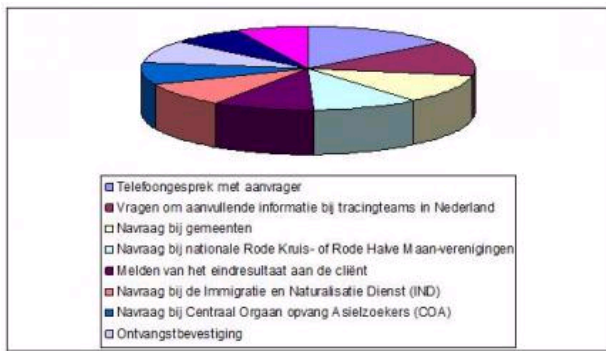
HOOG SLAGINGSPERCENTAGE

76 procent van de sociale opsporingsverzoeken werd in 2008 positief afgesloten. Sterker nog, zoektochten die zich afspeelden in Nederland hadden zelfs een slagingspercentage van boven de tachtig procent! Deze stijging van het slagingspercentage schrijven we mede toe aan een uitbreiding van onze zoekmogelijkheden. We konden bijvoorbeeld gebruik maken van nieuwe zoeksites op internet. Bovendien namen we bijna alle verzoeken binnen twee weken in behandeling.

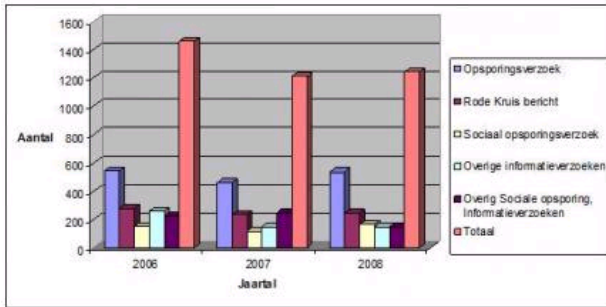
Cijfers Opsporing en Ondersteuning



Top 5 landen van herkomst Tracing en Sociale Opsporing 2008



Top 10 zoekacties Tracing en Sociale Opsporing 2008



Aantal nieuwe hulpverzoeken Tracing en Sociale Opsporing 2008

IN DE MEDIA

Het Nederlandse Rode Kruis verscheen in 2008 regelmatig met het thema opsporing in de media. Onze [ambassadeur Humberto Tan](#) bezocht de Democratische Republiek Congo. Hier vroeg hij aandacht voor onze opsporingsactiviteiten.

Ambassadeur Humberto Tan vroeg aandacht voor onze opsporingsactiviteiten

'APERITIVO'

Humberto Tan vertelde tijdens het programma 'Aperitivo' welke momenten veel indruk op hem maakten. Zo ontmoette hij Moïs, een twaalf jaar oude jongen die in een weeshuis verblijft. Hij moest vluchten na gevechten in zijn dorp. Zijn ouders zijn voor zijn ogen doodgeschoten. Moïs vertelde hem: "Ik mis mijn vader en moeder vreselijk. Maar ook de rest van mijn familie, zoals mijn grote broer. Ik weet eigenlijk niet eens of hij nog wel leeft. Ik wil maar één ding. En dat is bij mijn familie zijn."

NATIONALE POSTCODE LOTERIJ

Ook Jacqueline geeft de ondraaglijkheid van het gemis van dierbaren aan. In een advertentie van de [Nationale Postcode Loterij](#), gepubliceerd in de Volkskrant, vertelde ze over haar kinderen. Gelukkig vond zij hen met de hulp van het Rode Kruis terug. Jacqueline: "Ik was zo ontzettend blij toen ik hoorde dat mijn kinderen nog in leven waren. Ik moest huilen van geluk."

Huilen van geluk

EENVANDAAG

Doris Komba, vluchteling uit Sierra Leone, kreeg gelukkig ook te horen dat haar familie nog leefde. Tijdens een uitzending van EenVandaag vertelt zij over het contactherstel met haar familie: "De vrouw van het Rode Kruis belde me en zei dat ze goed nieuws had. Ze zei dat ze mijn man, mijn zus én mijn dochter gevonden hadden. Ik kon het niet geloven. Toen ik mijn man sprak aan de telefoon, moest ik huilen. Ik werd overweldigd door vreugde."

SLECHT NIEUWS

Helaas ontvangt maar een kleine groep aanvragers goed nieuws. Want bij 79 procent van de ingediende tracingverzoeken wordt er spijtig genoeg geen familie gevonden.

"Het ergste moment is als je ze bij de deur gedag moet zeggen. Vooral als het slecht weer is. Ik heb een keer gehad, dat iemand naar de lantarenpaal liep en tegen de paal begon te huilen. Ik weet op zo'n moment gewoon niet wat ik moet doen."
(Henny Krijger, vrijwilliger tracing-team Amsterdam)

RESTORING FAMILY LINKS

Restoring Family Links (RFL) is de nieuwe term voor onze activiteiten die het contact tussen familieleden die elkaar kwijt zijn, herstellen en behouden. Eind 2007 namen de Rode Kruis en Rode Halve Maan-bewegingen hiervoor een strategie aan voor tien jaar. Gedurende deze periode willen we het RFL-netwerk verder versterken. In 2008 zijn we gestart met de uitwerking van de doelstellingen: het versterken van de ondersteuning aan RFL en het verbeteren van de capaciteit en uitvoering van RFL.

DESKUNDIGHEID

In Nederland werkt het Rode Kruis met gedreven tracing-teams. Ieder team heeft een regio in Nederland als werkgebied. Totaal zetten 140 deskundige opsporingsvrijwilligers zich in voor mensen die op zoek zijn naar hun familie. Zij hebben intensief contact en zorgen voor de benodigde informatie om vermiste familieleden op te sporen.

"Heel belangrijk is, dat de cliënt zoveel mogelijk informatie geeft waarmee de vrijwilligers in het land waar gezocht moet worden, ook werkelijk aan de gang kunnen gaan."
(Jan van Frankenhuyzen, coördinator tracingteam Amsterdam)

Trainingen

In 2008 volgden 22 vrijwilligers de basistraining Tracing en Sociale Opsporing. Deze opleiding stelt hen in staat om de benodigde basistaken uit te kunnen voeren. Ook ontvingen ze handvatten om gesprekken te voeren.

Regionale dagen

Van goed naar beter. Om de deskundigheid van onze vrijwilligers verder te ontwikkelen, organiseerden wij de regionale dagen in Zwolle, Breda en Den Haag. Het thema was: 'Samenwerking'. Ook op de jaarlijkse Vrijwilligersdag Internationaal waren veel tracingvrijwilligers aanwezig. Voor hen was er in het middagedeelte een specifiek programma uitgewerkt. Onder andere over de nieuw aangenomen Restoring Family Links-strategie. Bovendien vertelde een vrijwilliger van het Oegandese Rode Kruis over zijn bijzondere praktijkervaringen.

Deskundigheid van onze vrijwilligers verder ontwikkelen

EUROPESE OPSPORINGSDATABASE

Op 30 augustus lanceerde het Rode Kruis de Europese opsporingsdatabase. Het gebruik van de database moet de opsporing in Europa vergemakkelijken. Wie op zoek is naar vermiste familieleden, moet zichzelf eerst bij één van de deelnemende Rode Kruis-landen laten registreren. Na invoer van de gegevens in het systeem wordt er gezocht naar familieleden. Bij elke nieuwe registratie zoekt de database naar een mogelijke 'match'. Zodra er een match is, wordt onmiddellijk contact opgenomen met het betreffende Rode Kruis om te verifiëren of het om de juiste persoon gaat. In totaal staan er al 237 personen in de database. In 2008 heeft er nog geen match plaatsgevonden.

Bij elke nieuwe registratie zoekt de database naar een mogelijke 'match'

ISO-CERTIFICERING

In 2008 gingen we ook van start met voorwerk voor ISO-certificering. Hiertoe moesten we processen ontwikkelen en beschrijven om onze werkwijze transparant te maken. We hopen in 2009 het ISO-certificaat voor onze opsporingsactiviteiten te ontvangen.

AMBITIES VOOR 2009

- Doorontwikkelen van de strategie voor Restoring Family Links;
- ISO-certificaat ontvangen;
- Start project mensenhandel. Hierbij begeleiden we mensen die het slachtoffer zijn geworden van mensenhandel.

FRIESE FIETSENMAKER

Het Rode Kruis verscheen in de media met een wel heel bijzonder en ontroerend verhaal. De Friese fietsenmaker Michiel Hoek vertelt over zijn halfbroer Daniel. Daniel zit in Ethiopië gevangen en ging op zoek naar familieleden in Nederland. Uiteindelijk wordt, via het Nederlandse Rode Kruis, Michiel opgespoord en benaderd. Michiel twijfelt geen moment: "Ik vond het fantastisch: een broer erbij. Familie is zo bijzonder!"

ZIEKE BROER

"Hoe kan ik jullie bedanken? Het is onbeschrijfelijk wat jullie voor me gedaan hebben!" De 80-jarige Alicia Smulders* heeft al geruime tijd niets meer van haar 82-jarige zieke broer in Australië vernomen. En ze maakt zich dan ook ernstig zorgen om zijn gezondheid. Het Rode Kruis slaagt erin binnen een paar dagen haar broer op te sporen. Hij lag in een ziekenhuis, herstellende van een beroerte. Helaas, kort nadat zij haar broer heeft gesproken, overlijdt hij.

WEER CONTACT

Na een langdurige en ernstige ziekte, benadert Petra Dekkers* het Nederlandse Rode Kruis met het verzoek haar dochter Charlotte* op te sporen voordat het te laat is. Veel van de brieven die zij aan Charlotte schreef, bleven namelijk onbeantwoord. Ze maakt zich dan ook ernstig zorgen, maar heeft geen manier om Charlotte te traceren. Via de halfbroer van Charlotte kunnen wij haar huidige adres in Nieuw-Zeeland achterhalen. Charlotte en haar moeder hebben na bijna tien jaar weer regelmatig contact.

* namen zijn gefingeerd

3.3. NOODHULP

Het Rode Kruis vangt bij rampen en conflicten de meest kwetsbare mensen zo snel mogelijk op. Dit doen we met voedsel, onderdak, schoon drinkwater en medische voorzieningen.

3.3.1. Algemeen

Onze zorg gaat uit naar de meest kwetsbaren. Doet een ramp of conflict zich voor, dan starten we levensreddende activiteiten, en bieden onderdak, voedsel, schoon drinkwater en medische voorzieningen.

Doel: zoveel mogelijk levens redden.

Onze steun in acute noodsituaties verloopt hoofdzakelijk via het internationale Rode Kruis: het Internationale Comité van het Rode Kruis (ICRC) bij gewapende conflicten en de Federatie bij natuurrampen. Met de Rode Kruis- of Rode Halve Maanvereniging ter plaatse wordt beoordeeld welke hulp nodig is. Daaraan draagt het Nederlandse Rode Kruis vervolgens naar vermogen bij met geld, personeel en goederen. Zo waarborgen we efficiënte en gecoördineerde hulp.

CONFLICTEN

De conflicten in Afghanistan, Irak, Soedan, Kenia en de Palestijnse gebieden trokken dit jaar de meeste aandacht. Conflicten in landen als Colombia, de Democratische Republiek Congo, Tsjaad, de Centraal Afrikaanse Republiek, Somalië en Sri Lanka waren minder in het nieuws, maar daarom niet minder ingrijpend voor de bevolking.

[Het Nederlandse Rode Kruis ondersteunde de voorziening van schoon drinkwater aan slachtoffers van conflict in acht landen in Afrika, waaronder Somalië, Centraals Afrikaanse Republiek, de Democratische Republiek Congo. In Colombia continueerde het Nederlandse Rode Kruis de steun aan een mobiel gezondheidsproject voor mensen die door het conflict geen toegang hebben tot basis gezondheidszorg.

OP DE VLUCHT

In situaties waarin mensen ontheemd raken, verleent het Rode Kruis levensreddende hulp door eerste hulp, onderdak, schoon drinkwater en gezondheidsvoorzieningen. In 2008 ondersteunde het Rode Kruis opvang van vluchtelingen o.a. in Tsjaad en Syrië, waar de komst van grote aantallen vluchtelingen de opvangcapaciteit van het gastland ver te boven gaat. Ook kwam het Rode Kruis direct in actie voor de slachtoffers van het verkiezingsgeweld in [Kenia](#).

Het aantal weergelateerde rampen is in de afgelopen twintig jaar meer dan verviervoudigd

NATUURRAMPEN

3.912 Natuurrampen (overstromingen, droogte, stormen of aardbevingen, e.d.) eisten in de afgelopen 10 jaar (1998-2007) het leven van meer dan 1 miljoen mensen . 200 miljoen mensen werden in 2007 door natuurrampen getroffen . Het aantal weergelateerde rampen is in de afgelopen twintig jaar meer dan verdubbeld. Een natuurramp treft de meest kwetsbare het zwaarst; dat zijn mensen die onvoldoende kennis en (financiële) armslag hebben om aan de dreiging of de gevolgen het hoofd te bieden. Het Rode Kruis ondersteunt gemeenschappen weerbaarder te worden tegen de gevolgen van natuurrampen en goed voorbereid te zijn op rampen. En uiteraard, verleent het Rode Kruis direct hulp bij rampen.

Myanmar werd getroffen door een orkaan. De daarmee gepaard gaande stormvloed eiste meer dan 100.000 slachtoffers; het Nederlandse Rode Kruis droeg met omstreeks € 1.8 miljoen bij aan de noodzakelijke hulpverlening. De zware aardbeving in China zorgde voor 69.200 doden, 375.000 gewonden en zeker 15 miljoen mensen raakten hun huis kwijt. Het Nederland Rode Kruis besteedde € 3.3 miljoen voor inzet van geld, hulpgoederen en personeel.

OVERSTROMINGEN

Het Rode Kruis helpt tijdens en na een overstroming. Direct. Met tijdelijk onderdak, voedsel en schoon drinkwater. Om grootschalige uitbraak van ziektes te voorkomen krijgen mensen klamboes, toiletartikelen en voorlichting over hygiëne. Ook legt het Rode Kruis latrines aan om overdracht van ziektes te voorkomen en besmetting van het drinkwater tegen te gaan. In 2008 verleende het Rode Kruis onder andere hulp aan getroffen bevolkingen in Midden Amerika, Oost- en Centraal Afrika.

HERSTEL EN WEDEROPBOUW

Al snel na de allereerste noodhulp kijken we naar de behoeften voor herstel en wederopbouw van basisvoorzieningen. Noodhulp en herstel en wederopbouw lopen vaak door elkaar. Tervijl sommige mensen hun leven weer trachten op te pakken, hebben anderen nog veel zorg en steun nodig.

[kader]

Na een natuurramp raken veel mensen hun huis kwijt. Ze kunnen niets meer op hun akkers verbouwen of hun vee laten grazen. Het is moeilijk schoon drinkwater te vinden. Ziektes, zoals malaria, cholera en diarree, liggen op de loer.

RAMPENCOÖRDINATIE

We willen de gevolgen van rampen beter opvangen. Daarom nemen we maatregelen om de coördinatie van noodhulp te verbeteren. Zo heeft het Nederlandse Rode Kruis in 2008 een DRU (Disaster Response Unit) opgericht. Deze unit coördineert alle internationale noodhulp van het Nederlandse Rode Kruis. Naast een betere coördinatie zal de Disaster Response Unit ook bijdragen aan kwaliteitsverbetering van de noodhulp die wij verlenen. Daarom nemen we maatregelen om de gevolgen van rampen te verminderen.

Lees meer over onze [hulp bij overstromingen](#), [Stille rampen](#) en het [Stille Rampenfonds](#)

Internationale noodhulp

Uitgaven	€ 10.505.149
Financiering	Ministerie van Buitenlandse Zaken, Europese Unie, Samenwerkende Hulporganisaties, bedrijven, leden en donateurs, plaatselijke afdelingen

AMBITIES VOOR 2009

- Doorgaan met de uitbreiding van de pool noodhulpsspecialisten met name op het gebied van onderdak;
- Verankering van vergrootte capaciteit door de in 2008 aangestelde adviseur Rampenmanagement;
- Verbeteren van het poolmanagement van noodhulpsspecialisten, en notificatiesystemen.

3.3.2. Nieuwe ontwikkelingen

Meer hulp is nog altijd nodig. En hulp kan altijd beter. En beter gecoördineerd. Daarom zijn we altijd op zoek naar nieuwe ontwikkelingen.

EXTRA MANKRACHT, KENNIS EN MATERIEEL

Een tent van karton? Waarom niet? Als dat onze hulpverlening sneller en beter maakt, zijn wij geïnteresseerd.

Om onze hulpverlening voor de toekomst te verbeteren, hebben we inzicht in de lange termijneffecten van eerdere projecten nodig. Wat merken begunstigden van onze hulp jaren later nog van onze hulp? En wat had beter gekund? Om dit te onderzoeken is een evaluatie van onze steun aan de slachtoffers van de tsunami in Indonesië en Sri Lanka uitgevoerd. En startten we in 2007 een samenwerking aan met de Technische Universiteit Eindhoven waarmee we de sociaaleconomische effecten van een programma uit 2001 voor noodopvang in Vietnam onderzochten.

TECHNISCHE UNIVERSITEIT EINDHOVEN

In 2008 startte een tweede onderzoek. Dit keer in Atjeh. Op een manier dat de resultaten te vergelijken zijn met het eerdere onderzoek in Vietnam. Waardoor een beter inzicht ontstaat de lange termijneffecten van verschillende projecten op de sociaaleconomische situatie. In ieder geval verliep de samenwerking met de Technische Universiteit van Eindhoven goed. In 2008 breidden we deze daarom verder uit. Met een drietal ontwikkeltrajecten voor producten en systemen om families makkelijker (tijdelijke) huizen te kunnen laten bouwen na een ramp.

LOKALE MATERIALEN

Soms kunnen hiervoor lokale materialen in plaats van tenten worden gebruikt. We bekijken ook of we andere materialen, zoals bewerkt karton, voor noodopvang kunnen inzetten. En wat zijn eigenlijk de voor- en nadelen van gemeenschappelijk onderdak als noodoplossing?

Soms kunnen lokale materialen in plaats van tenten worden gebruikt

EMERGENCY RESPONSE UNIT (ERU)

In 2007 stelde het Nederlandse Rode Kruis een noodhulpmodule van specialisten en materieel samen: de Relief ERU (Emergency Response Unit). Doel van deze module is het verdelen van noodhulpgoederen ter plaatse. Ze is snel en wereldwijd inzetbaar: op het vliegveld van Luxemburg staat de module klaar met auto's, telecomapparatuur, laptops en andere hulpmiddelen zoals multifunctionele tenten die dienen als kantoor, opslag of huisvesting. In 2008 werd de unit ingezet na de orkaan in Haïti.

Modules met auto's, telecomapparatuur en andere hulpmiddelen staan continu paraat

LUXEMBURG EN BELGIË

Voor deze Relief ERU werken we samen met de Rode Kruisverenigingen van Luxemburg en België, en uiteraard het Internationale Rode Kruis. Samen hebben we het aantal inzetbare hulpverleners vergroot van vijftig in 2007 naar zeventig in 2008. In 2009 staat geen verdere uitbreiding gepland. We zoeken het dan meer in verdieping van onze kennis. Vooral op het gebied van onderdak en de verdeling van geld onder getroffen.

NIEUWE CONTACTEN

Uit bovenstaande blijkt al, dat verbetering bereikt kan worden door samenwerking. Diverse contacten lagen er al. En in 2008 hebben we nog meer stappen gezet. Vooral in de richting van organisaties die ons kunnen helpen met water en sanitaire voorzieningen en het terugvinden van verwanten. In 2009 zal dit verder worden opgevolgd.

Samenwerking op het gebied van water en sanitatie en het terugvinden van verwanten

TRAINEN VAN SPECIALISTEN

Iedereen is wel ergens goed in. Het Nederlandse Rode Kruis traint mensen voor speciale vaardigheden. Bijvoorbeeld in logistiek, distributie van noodhulp, gezondheidszorg of voorzieningen voor water en sanitaire voorzieningen. We trainen deze specialisten onder meer voor onze Field Assessment and Coordination Teams (FACT). In 2006 trainden we twee FACT-specialisten en in 2008 nog eens vier. Het Internationale Rode Kruis bepaalt waar en wanneer de teams worden ingezet.

Het Rode Kruis leidt mensen op tot specialisten

COÖRDINATIE VAN HULP VOOR NOODOPVANG

Op verzoek van de Verenigde Naties heeft de Internationale Federatie van Rode Kruis en Rode Halve Maan verenigingen zich bereid verklaard de coördinatie te verzorgen van de hulp voor noodopvang die verschillende hulpverleningsorganisaties bieden bij grootschalige natuurrampen. Het Nederlandse Rode Kruis draagt bij, door het creëren van de benodigde capaciteit deze taak uit te voeren: in 2008 zijn vijf hulpverleners getraind in coördinatie, en het bepalen van technische standaarden voor noodopvang. En ze gingen gelijk aan de slag. Want Myanmar, Nepal, China en Pakistan konden hun hulp goed gebruiken.

AMBITIES VOOR 2009

- Verbeteren van de inzet van tijdelijk onderdak, mede door het ontwikkelen en vernieuwen van materiaal voor tijdelijk onderdak;
- Meten van de effecten van noodopvang op de lange termijn; afronden van ons onderzoek hoe we families beter kunnen helpen bij de bouw van (tijdelijke) behuizing na een ramp;
- Ontwikkelen van nieuwe en versterken van bestaande, snel inzetbare eenheden voor wereldwijde noodhulp: voor water en sanitatie, basisgezondheidszorg en het vinden van dierbaren na een ramp;
- Kijken naar verdere uitbreiding van de pool van noodhulpspecialisten (FACT). Vooral op de gebieden van noodopvang, distributies, water en sanitaire voorzieningen;
- De jaarlijkse training en herhalingscursus voor de Relief ERU-leden. Zo houden we hun kennis up-to-date.

3.4. NOODHULP PROJECTVOORBEELDEN

Lees hier meer over stille rampen, de tsunami en projectvoorbeelden in Kenia, Myanmar en China.

3.4.1. Kenia

HULP NA VERKIEZINGSGEWELD IN KENIA

Etnische spanningen tussen de Kikuyu- en de Luo-stam waren er altijd al. Maar na de presidentsverkiezingen in december 2007 werd het echt gewelddadig. Volgens officiële tellingen overleden ruim 1.500 mensen, raakten zo'n 1.200 mensen gewond en zijn zeker 300.000 Kenianen ontheemd van huis en haard.

Toen bekend werd dat de zittende president Kibaki (van de Kikuyu-stam) de presidentsverkiezingen zou hebben gewonnen, ging de bevolking massaal de straat op. Eerdere voorspellingen wezen namelijk oppositieleider Odinga (van de Luo-stam) als winnaar aan. De situatie liep onverwachts helemaal uit de hand.

60% van de bevolking moet leven van één euro per dag

EÉN EURO PER DAG

In het verleden zaten mensen met een Kikuyu-achtergrond altijd in de regering, kregen de beste banen en hadden meer geld. Vaak ten koste van anderen. Het tij leek te keren. Totdat dus de verkiezingsuitslag bekend werd. Dit ontketende het bloedige conflict. Daarnaast speelde ook de hoge werkloosheid – 60 procent van de bevolking moet leven van één euro per dag – een belangrijke rol.

“Vooral in de sloppenwijken waren de mensen totaal overvallen door het geweld. Werken ging niet meer. Ze kregen bijna een week geen inkomen en hadden geen eten. Alle winkels waren gesloten. Die situatie duurde dagen achtereen. Daarnaast sloegen ook nog veel mensen op de vlucht.”
(Annelies Thiele, hulpverlener van het Nederlandse Rode Kruis in Nairobi)

NOODOPROEP

Op 4 januari 2008 doet [het Keniaanse Rode Kruis een noodoproep uitgaan](#). Hierin vragen zij om ondersteuning voor hun hulpverlening aan 500.000 mensen voor een periode van één maand. Het Nederlandse Rode Kruis draagt, met financiële steun van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, € 1,5 miljoen bij.

NOODHULP

Snel werd duidelijk, dat de operatie langer zou gaan duren dan één maand. Daarnaast kreeg het Keniaanse Rode Kruis het verzoek van de regering om extra taken op zich te nemen, zoals het management van tijdelijke kampen voor ontheemde mensen. In overleg met het Keniaanse Rode Kruis en het Internationale Rode Kruis kwamen we overeen om onze bijdrage van € 1,5 miljoen te besteden aan noodhulp voor mogelijk 500.000 mensen, via:

- transport en distributie van hulpgoederen;
- opzetten en management van 300 tijdelijke kampen, inclusief water, sanitaire voorzieningen en gezondheidszorg;
- Eerste Hulp, transport en verzorging van gewonden;
- herstellen van contact en hereniging met familie.

“Normaal voert het Internationale Rode Kruis de coördinatie als er een conflict uitbreekt. Zij hebben het mandaat onder internationaal recht om ‘onpartijdige activiteiten te ondernemen voor gevangenen, gewonden, zieken en burgers, die last ondervinden van het conflict.’ Maar in Kenia was de rol die het Keniaanse Rode Kruis speelde uniek. Niet alleen was hun inzet enorm, ze waren goed voorbereid op de situatie en dankzij haar netwerk van regiokantoren kon ze overal snel reageren. Ze waren sterk en goed georganiseerd en kregen de lokale steun van de regering. Het Keniaanse Rode Kruis nam hierdoor de lead.”
(Annelies Thiele, hulpverlener van het Nederlandse Rode Kruis in Nairobi)

KENIA WAS VOORBEREID

Omdat zich in het verleden ook onlusten voordeden bij verkiezingen, was het Keniaanse Rode Kruis voorbereid op mogelijke onrust. Ongeveer 500 hulpverleners en vrijwilligers waren getraind. Communicatiemiddelen, voorraden en transportmiddelen waren paraat. Een dag na het uitbreken van de ongeregeldeheden werden de brandhaarden bezocht om een reële inschatting te maken van benodigdheden. Daarnaast zijn gewonden vervoerd en is Eerste Hulp verleend. Vanwege een nieuwe organisatiestructuur hadden regiokantoren meer capaciteit en verantwoordelijkheden gekregen om sneller en adequater te handelen.

Het Keniaanse Rode Kruis verzorgde opvang en onderdak voor 157.585 getroffen

STABIELE VLUCHTELINGENKAMPEN

Na enkele weken zorgde het Keniaanse Rode Kruis voor opvang en onderdak van 157.585 getroffen. Het Oegandese Rode Kruis deed hetzelfde voor 3.100 personen uit Kenia die de grens waren overgestoken. In 185 stabiele vluchtelingenkampen werd gezorgd voor:

- distributie van 12.686.000 kilo voedsel aan 725.000 personen;
- distributie van hulpgoederen zoals keukengerei, slaapmatten, dekens en zeep aan 71.305 families;
- aanleg van drinkwater- en sanitaire voorzieningen en geven van hygiënevoorlichting aan 383.669 personen (1.684 latrines, 1.157 wasruimtes en 863 vuilstortplaatsen);
- verstrekking van essentiële medicijnen aan 83.114 patiënten;
- ondersteunen van 8 klinieken door het uitzenden van medische specialisten;
- bieden van tijdelijk onderdak aan maximaal 300.000 personen;
- opsporing van vermiste familieleden (met name kinderen, ouderen en gehandicapten) en familiehereniging (in totaal 2.279 personen);
- psychosociale opvang van ontheemden, maar ook van vrijwilligers en hulpverleners van het lokale Rode Kruis.

WEDEROPBOUW

143 Nieuwe hulpverleners en 4.600 vrijwilligers zijn aangetrokken om de activiteiten op het hoofdkantoor en in de regio's (Eldoret, Kisumu en Nakuru) te versterken. Na zes maanden keerde de rust enigszins terug. Op dat moment werd zaaigoed uitgedeeld om landbouw mogelijk te maken. Ook werd aan de zwaarst getroffen steun gegeven bij de wederopbouw van hun onderkomen.

ERVARINGEN

- De nieuwe organisatiestructuur van het Keniaanse Rode Kruis werkt efficiënt. Er zijn essentiële voorraden, goede transport- en communicatievoorzieningen en goed getrainde hulpverleners en vrijwilligers in de regio;
- Het is een enorme uitdaging om hulp te (blijven) verlenen in kampen waarin continu wisselende aantallen ontheemden toevlucht zoeken;
- Zo snel mogelijk inzicht in potentiële partners en hun donaties, het snel beschikbaar stellen van financiering, en flexibiliteit in de besteding is essentieel gebleken om direct hulpverlening te kunnen bieden.

CIJFERS

Beschikbare fondsen	€ 1.500.000 (te besteden tussen 1-2008 en 6-2009)
Uitgaven in 2008	€ 1.500.000 plus € 33.000 kosten hulpverleners)
Donoren	• Ministerie van Buitenlandse Zaken • Nederlandse Rode Kruis
Werkwijze	Ondersteuning van het Keniaanse Rode Kruis
Samenwerking	• ICRC • IFRC
Aantal geholpen mensen	Meer dan 500.000
Aantal hulpverleners	• Het Nederlandse Rode Kruis stuurde twee hulpverleners, die werkten voor de Federatie en ICRC • Het Keniaanse Rode Kruis werkte met 5.200 hulpverleners en vrijwilligers

AMBITIES VOOR 2009

- Voedseldistributie aan 70.000 ontheemden in de Rift Valley, Nyanza en Western provincies;
- Onderdak bieden aan 55.000 mensen in kampen met aandacht voor sanitaire voorzieningen en gezondheidszorg;
- Herbouw van in totaal 1.000 verbrande of verwoeste huizen op de oorspronkelijke locaties. Honderd huizen zijn al klaar. Een huis kost ongeveer € 800;
- Constructie van 10 leslokalen en andere faciliteiten bij scholen.

3.4.2. Myanmar

HULP NA CYCLOON NARGIS IN MYANMAR

Nargis staat op de achtste plek van dodelijkste cyclonen aller tijden. Op 2 en 3 mei 2008 raasde de cycloon over [Myanmar](#) en verwoestte de regio's Ayeyarwaddy en Yangon. 84.500 mensen kwamen om het leven en 53.800 mensen worden nog steeds vermist.

Nargis trof in totaal 2,4 miljoen mensen. De hulp van het Rode Kruis was snel. 27.000 Hulpverleners van het Myanmarse Rode Kruis kwamen direct na de ramp in actie. Binnen twee dagen maakte het Nederlandse Rode Kruis € 500.000 over en binnen drie dagen kochten we de eerste partij hulpgoederen. Conform de eerste behoeften kocht het Nederlandse Rode Kruis hygiënepakketten, afdekzeil, dekens, watertabletten en zwemvesten. Later konden we nog eens € 875.000 bijdragen aan het Emergency Appeal van de Federatie.

DOELEN HULP

Het Nederlandse Rode Kruis werkte in Myanmar via de Federatie. Op 16 mei en 8 juli 2008 bracht de Federatie een aangepast Emergency Appeal uit, zodat de hulp nog beter aansloot op de noden en ons doel, ziekte en sterfte door de ramp te verminderen, beter kan worden bereikt. Met deze herziening hoopten we 100.000 huishoudens (500.000 mensen) te kunnen helpen over een periode van 36 maanden.

Meer dan 280.000 huishoudens ontvingen noodhulp goederen

De specifieke doelen voor de noodhulpfase waren onder meer:

- 100.000 huishoudens ontvangen voedsel, hulpgoederen, hebben toegang tot schoon drinkwater, voldoende sanitaire voorzieningen en ontvangen hygiënevoorlichting;
- Geselecteerde huishoudens ontvangen gereedschappen en materiaal voor noodonderdak;
- Voedsel en economische veiligheid voor de meeste kwetsbare huishoudens wordt gegarandeerd vanaf de fase net na de ramp;
- Getroffen huishoudens ontvangen steun voor het hervatten van hun inkomstgenererende activiteiten;
- De getroffen mensen ontvangen psychosociale en materiële steun;

Om deze doelen te kunnen bereiken is de operationele capaciteit in gezondheidszorg en psychosociale hulp van het Myanmarse Rode Kruis vergroot op hoofdkantoor- en afdelingsniveau.

RESULTATEN HULP

- Meer dan 280.000 huishoudens ontvingen noodhulp goederen;
- Meer dan 95.000 huishoudens kregen materialen voor tijdelijk onderdak;
- 35.666 Hulpbehoevenden ontvingen dagelijks schoon water dankzij elf zuiveringsinstallaties van de water- en sanitatie [ERUs van de Federatie](#). (26.725 mensen ontvangen nog steeds water van zes van de geïnstalleerde installaties);
- 65 Waterreservoirs en zestien putten zijn schoongemaakt, vijf andere reservoirs werden hersteld, keuringsteams voor schoon drinkwater werden gevestigd in vijf locaties; 24 waterbouwkundige ingenieurs en technici zijn in dienst genomen en getraind;
- 200 Noodhulp gezondheidzorg kits zijn aangeschaft, 100 hiervan zijn verdeeld onder klinieken op het platteland en mobiele eenheden; 600 tuberculosepakketten zijn gedistribueerd; 41 gezondheidswerkers werden in dienst genomen om de capaciteit van het lokale Rode Kruis te versterken;
- 304 Eerste Hulpvrijwilligers waren betrokken bij de noodhulpfase en ontvingen korte, intensieve trainingen; 2.000 Eerste Hulppakketten zijn aangeschaft en gedistribueerd aan de vrijwilligers; 25 trainingssessies voor nieuwe Eerste Hulpvrijwilligers vonden plaats;
- 25 Trainers in psychosociale hulp zijn uitgezonden naar de zwaarst getroffen gebieden, 360 mensen zijn getraind in het verlenen van psychosociale steun;
- Een voorlichtingscampagne over hygiëne werd opgestart;
- Start van programma's die mensen ondersteunen om weer zelf in hun levensonderhoud te voorzien.

IN VOLLE GANG

Op dit moment is de operatie nog steeds in volle gang. De noodhulpfase van de operatie wordt op dit moment geëvalueerd. De Federatie zal de resultaten en de geleerde lessen te zijner tijd delen met de partners.

CIJFERS

Beschikbare fondsen	€ 1.879.377 (te besteden tussen 2008-2009)
---------------------	--

Uitgaven in 2008	€ 1.762.126
Donoren	• Ministerie van Buitenlandse Zaken • SHO • ING Bank • Deloitte & Touche • Nederlandse Rode Kruis • Particulieren
Samenwerking met	De Federatie
Aantal geholpen mensen	280.000
Medewerkers	Vijf hulpverleners van het Nederlandse Rode Kruis

AMBITIES VOOR 2009

Het Appeal van de Federatie dekte een periode van 36 maanden en loopt tot mei 2011. In 2009 zetten we activiteiten voort in de volgende sectoren, en zal geleidelijk meer nadruk komen te liggen op wederopbouwactiviteiten:

- (tijdelijk) onderdak;
- levensonderhoud;
- gezondheidszorg en Eerste Hulp;
- psychosociale hulp;
- water en sanitatie;
- rampenvoorbereiding en vermindering van risico's op rampen.

HUMANITAIRE CONTEXT

De bevolking van Myanmar telt bijna 48 miljoen mensen en bestaat uit maar liefst 170 verschillende ethno-linguïstische groepen. De Bamar zijn met 69% de grootste bevolkingsgroep. 89 procent van de bevolking van Myanmar is Boeddhistisch.

Myanmar ligt in Zuidoost Azië aan de Andaman Zee en de Golf van Bengalen. Het land grenst aan Bangladesh, India, China, Laos en Thailand. De hoofdstad is Rangoon (Yangon), maar Nay Pyi Taw in centraal Myanmar dient als de administratieve hoofdstad. De militaire regering heeft in 1989 de naam van het land van Birma in Myanmar veranderd. De regering is autoritair en beperkt buitenlandse invloed (en ook van hulpverleners) tot een minimum. Dankzij goede contacten met het consulaat van Myanmar slaagden we erin binnen een paar dagen diverse visa te verkrijgen. Vijf Nederlandse Rode Kruis-gedelegeerden verleenden hulp in Myanmar na de ramp. Twee van hen gaan als water-, sanitatie- en wederopbouwcoördinatoren ook in 2009 door met hun missies.

129E PLEK

Armoede, onvoldoende gezondheidszorg en onderwijs. Myanmar worstelt met uiteenlopende socio-economische problemen. Het land staat op de 129ste plek (van 177 landen) van de UNDP Human Development Index (HDI) ranglijst van 2007-08. Myanmar is dus slecht ontwikkeld. En helaas blijft de financiering van wederopbouwprogramma's achter.

MYANMARESE RODE KRUIS

Het Myanmarse Rode Kruis is een leidende organisatie op het gebied van hulpverlening. Daarnaast is het een belangrijke partner van de overheid en VN organisaties op het gebied van 'disaster response'. Deze zustervereniging heeft 325 afdelingen overal in het land. De plannen van het Myanmarse Rode Kruis voor 2009-2010 concentreren zich, naast het voortzetten van de Cycloon Nargies operatie, op rampenmanagement, gezondheidszorg en capaciteitsopbouw.

EMERGENCY RESPONSE UNIT (ERU)

In 2007 stelde het Nederlandse Rode Kruis een noodhulpmodule van specialisten en materieel samen: de Relief ERU (Emergency Response Unit). Doel van deze module is het verdelen van noodhulpgoederen ter plaatse. Ze is snel en wereldwijd inzetbaar: op het vliegveld van Luxemburg staat de module klaar met auto's, telecom apparatuur, laptops en andere hulpmiddelen zoals multifunctionele tenten die kunnen dienen als kantoor, opslag of huisvesting.

3.4.3. Tsunami

HULPVERLENING TSUNAMI: EINDEVALUATIE

Hoe hebben de tsunami slachtoffers onze hulp ervaren? Op deze vraag zochten we antwoord. Een externe evaluatie, uitgevoerd aan het eind van de tsunami operatie, onderzocht zowel de geboden noodhulp als onze ondersteuning bij de wederopbouw.

De belangrijkste uitkomst is ongetwijfeld, dat vrijwel alle betrokkenen tevreden zijn over de door ons geboden hulp. De mate van tevredenheid over de hulpverlening is groter naarmate de ontvangers van de hulp zelf meer betrokken waren bij de opzet en uitvoering van de projecten. De kroon werd wat dat betreft gespannen door de zogeheten 'home owner-driven' projecten voor huizenbouw op Sri Lanka.

HOME OWNER-DRIVEN

De toekomstige bewoners waren bij de 'home owner- driven' projecten van begin tot eind betrokken bij de bouw van hun huis. Dit gold voor het ontwerp, de bouw en de oplevering. Voor het Rode Kruis is dit een belangrijk leerpunt. Ook in toekomstige activiteiten zullen we getroffen gemeenschappen goed betrekken in het plannen en uitvoeren van onze activiteiten.

Getroffen gemeenschappen betrekken bij de activiteiten

LEERPUNTEN

De ontvangers van de hulp gaven ook punten van kritiek aan. Zo was onze aanpak niet altijd 'geïntegreerd'. Dat wil zeggen dat we niet voldoende gezorgd hadden dat zaken als huizenbouw, aanleg van water, sanitaire voorzieningen en bestrating goed op elkaar waren afgestemd.

WIE ZIJN WE

Op het eiland Nias in Indonesië hebben we onvoldoende duidelijk gemaakt wie en wat het Rode Kruis is. Aanvankelijk werd het Rode Kruis daar dan ook vooral gewoon als een groot bedrijf gezien. Welke waarden bij het Rode Kruis horen en waar het Rode Kruis voor staat, was niet altijd bekend bij de bevolking.

WEL OF NIET

Een kritische noot was ten slotte dat het Nederlandse Rode Kruis beter moet bepalen welke activiteiten we wel of niet doen in de fase van wederopbouw. Die expertise kan dan goed verankerd worden in de organisatie. Andere terreinen moet het Rode Kruis dan overlaten aan anderen.

Deze en andere leerpunten van de tsunami operatie verwerken we nu in een speciaal 'wederopbouw beleid'. In dit beleid verwoorden we welke activiteiten het Nederlandse Rode Kruis bij wederopbouw wil ondernemen en op welke wijze we de kwaliteit van ons werk op die terreinen kunnen waarborgen.

Nogmaals de resultaten van de afgelopen vijf jaar in een notendop:

RESULTATEN NOODHULP

In Sri Lanka werden:

- 79.100 mensen geholpen door directe hulpverlening van het Nederlandse Rode Kruis (lokale aankoop van voedsel en import van noodhulpgoederen zoals dekens, keukensets en hygiënepakketten);
- 350.000 mensen geholpen door activiteiten van het International Committee of the Red Cross (ICRC) en de Federatie waaraan het Nederlandse Rode Kruis een financiële bijdrage leverde.

In Indonesië werden:

- 20.500 mensen geholpen door directe hulpverlening van het Nederlandse Rode Kruis;
- 708.000 mensen geholpen door activiteiten van het ICRC en de Federatie waaraan het Nederlandse Rode Kruis zowel een financiële bijdrage gaf als noodhulpgoederen leverde.

RESULTATEN WEDEROPBOUW

In Sri Lanka werden:

- 10.685 mensen geholpen;
- 622 huizen gebouwd in Hambantota, Galle, Ampara en Kalutara provincies (461 direct door het Nederlandse Rode Kruis, 161 door partners zoals de Federatie en het Rode Kruis Vlaanderen);
- Levensonderhoud projecten in Hambantota en Galle provincies opgezet. Zoals financiële en materiële steun aan vissers, steun bij het opzetten van eigen bedrijfjes en gemeenschapsprojecten zoals het herbouwen van markt- en sportplaatsen;
- Disaster management- en capaciteitsopbouwprojecten in Hambantota en Galle provincies opgezet.

In Indonesië werden:

- totaal 34.860 mensen geholpen;
- 694 huizen gebouwd op Nias, Sabang en Atjeh (627 door het Nederlandse Rode Kruis, 67 door Sorooptimist International Jakarta);
- 5 scholen gebouwd op Nias;
- 2.390 mensen geholpen met tijdelijk onderdak in Atjeh en Nias;
- Gezondheidszorg en water- en sanitatie projecten gestart in Nias en Atjeh.

3.4.4. Stille rampen

STILLE RAMPENFONDS

Een overstroming. De zee vaagt hele dorpen weg en maakt honderden slachtoffers. In stilte, want er zijn geen media die er op bovenop springen.

Het Nederlandse Rode Kruis beheert sinds 2004 een speciaal fonds om de getroffen van stille rampen te assisteren. Stille rampen zijn vaak relatief bescheiden in omvang en krijgen weinig of geen aandacht van de media, donoren en het grote publiek. Het verlies en de ellende van de getroffen zijn er niet minder om. Het Stille Rampenfonds helpt hen. Direct.

INKOMSTENBRONNEN

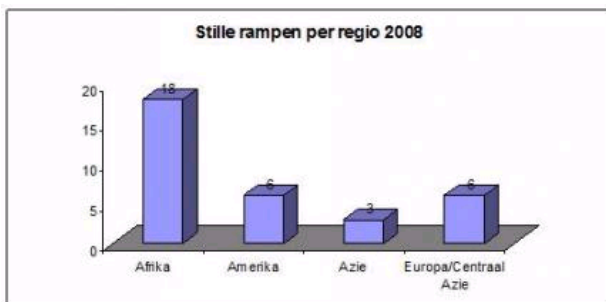
Het Stille Rampenfonds kent twee inkomstenbronnen:

- Ministerie van Buitenlandse Zaken
Het Ministerie van Buitenlandse Zaken stelt € 5.000.000 ter beschikking voor de periode 2008 - 2011. Hiervan was € 1.000.000 bestemd voor 2008;
- Eigen fondsenwerving
In 2008 werd € 191.439 aan eigen fondsen gewonnen voor besteding via het Stille Rampenfonds.

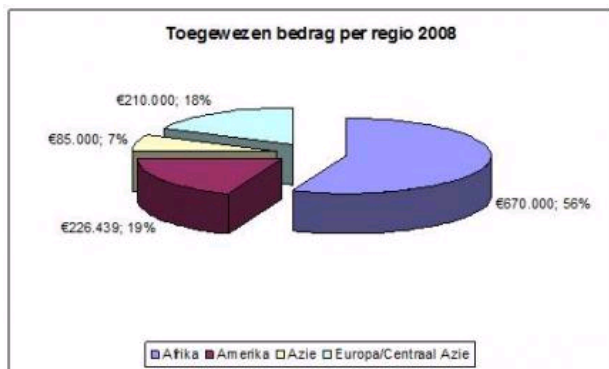
Totaal hadden we in 2008 dus € 1.191.439 ter beschikking voor hulpoperaties naar aanleiding van stille rampen.

BESTEDING PER REGIO

Wij gebruikten dit bedrag om de getroffen van 33 stille rampen in vier regio's te helpen. Bijdragen varieerden tussen € 10.000 en € 50.000 per ramp. Afrika had 18 rampen, waarvoor € 670.000 (56 procent van het totaalbedrag) aan ondersteuning werd uitgetrokken, het grootste bedrag van alle regio's.



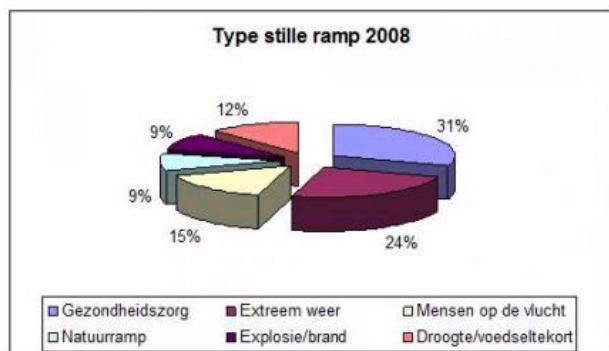
Stille rampen per regio 2008



Toegewezen bedrag per regio 2008

BESTEDING PER TYPE RAMP

31 Procent van de 33 gefinancierde operaties werd gestart naar aanleiding van gezondheidsproblemen zoals epidemieën. Deze categorie werd gevolgd door crises veroorzaakt door extreme weersomstandigheden (bijvoorbeeld cyclonen en overstromingen), mensen op de vlucht, droogte/voedseltekort, natuurrampen en explosies.



Type stille ramp 2008

DISASTER RELIEF EMERGENCY FUND (DREF)

Voor de stille rampenproblematiek werken wij nauw samen met de Federatie, die het Disaster Relief Emergency Fund (DREF) beheert. Dit is een speciaal noodhulpfonds, gestart in 1985. DREF stelt de nationale Rode Kruis- of Rode Halve Maanverenigingen in staat om snel en effectief hulpoperaties uit te voeren na een ramp.

Snel en effectief hulpoperaties uitvoeren

De kracht van het DREF is de snelheid waarmee het de financiële middelen voor de operatie beschikbaar stelt. Hierdoor kan het Rode Kruis snel reageren als ergens in de wereld een (stille) ramp plaatsvindt. DREF-geld wordt gebruikt als opstartgeld in de eerste dagen na een grootschalige ramp of voor het financieren van activiteiten bij kleinere operaties, waaronder stille rampen.

GROTE DONOR

Ons Stille Rampenfonds financiert in beginsel de DREF-operaties die als stille ramp kwalificeren. Dankzij de steun van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, aangevuld met eigen middelen, zullen we in de periode 2008-2011 een totaal bedrag van € 5.325.000 besteden aan de stille rampen-operaties. Hiermee is het Nederlandse Rode Kruis een van de grotere donoren aan DREF.

EIGEN KEUS

Door het DREF-fonds van de Federatie aan te vullen, bieden we flexibiliteit aan de zusterverenigingen. Dit is een voorbeeld van goed donorschap en wordt algemeen gezien als een model voor andere donoren. We kiezen echter wel zelf aan welke rampen wij een bijdrage leveren. Op deze manier volgt het Nederlandse Rode Kruis nog steeds haar eigen strategie en prioriteiten.

De afspraken tussen het Nederlandse Rode Kruis en de Federatie zijn in een samenwerkingsovereenkomst vastgelegd. Deze wordt begin 2009 ondertekend.

3.4.5. China

AARDBEVING IN CHINA

Op 12 mei 2008 slaat de schaal van Richter plots uit naar 8.0 punten. Een aardbeving verwoest Wenchuan en de omliggende drie provincies Sichuan, Gansu and Shaanxi in westelijk China. De gevolgen zijn gruwelijk: 69.200 doden en 375.000 gewonden. Nog steeds worden 18.000 mensen vermist. Zeker 15 miljoen mensen raakten hun huis kwijt.

De Federatie doet een hulpoproep voor China. Het Nederlandse Rode Kruis reageerde direct. We verleenden hulp met tenten en specialisten en een financiële bijdrage.

Binnen vier dagen verwerven we een contract voor de aankoop van tenten

DIRECTE ACTIE

Direct na de ramp reisde onze programmamanager in Beijing, China, naar het getroffen gebied, en coördineerde daar de hulpoperatie in samenwerking namens de Federatie. Binnen drie dagen werd de eerste € 500.000 overgemaakt aan de Federatie voor onmiddellijke actie door het Internationale Rode Kruis. En binnen vier dagen wisten we een contract van € 2.000.000 te verwerven bij ECHO in Brussel voor de aankoop van tenten. Daarnaast zetten we een medewerker in die het gebruik van de aangeleverde tenten

ging monitoren.

3.3 MILJOEN EURO

In totaal hebben we € 3,3 miljoen ingezameld voor de getroffensten van de aardbeving in China. Naast ECHO (€ 2 miljoen) en het Ministerie van Buitenlandse Zaken (€ 1 miljoen) doneerden ook de gemeente Rotterdam (€ 100.000) en verschillende Rode Kruisafdelingen en particulieren gul aan de operatie.

11.211 TENTEN

Behalve de eerste financiële bijdrage en een gering bedrag aan gedelegeerdskosten werden de inkomsten volledig gebruikt voor de aankoop en distributie van tenten: 11.211 stuks in totaal. Hiermee hielpen we 56.055 mensen aan een noodonderdak.

“Ik ben zo dankbaar voor iedereen die zich hebben bekommerd over ons. We hebben water, eten en onderdak gekregen toen we niets meer hadden.”
(Ms. Yan Wen, slachtoffer van de aardbeving)

3.5. STEUN LANGE TERMIJN

Naast noodhulp geven we ook steun voor de lange termijn: verminderen van de risico's als gevolg van rampen, het versterken van de gezondheidszorg voor gemeenschappen en het versterken van Rode Kruis- en Rode Halve Maan-verenigingen wereldwijd.

3.5.1. HIV/AIDS

HIV/AIDS is een wereldwijde catastrofe van ongekennde omvang. En krijgt al jaren onze volledige aandacht. Dus ook in 2008.

HIV/AIDS: EEN WERELDWIJDE CATASTROFE

Zo hebben we onder meer een fulltime HIV/AIDS adviseur aangetrokken om onze projecten technisch inhoudelijk te verbeteren.

We zoeken continu naar mogelijkheden om ons bereik en slagvaardigheid te vergroten

GLOBAL ALLIANCE ON HIV/AIDS

Het Nederlandse Rode Kruis werkt voor alle HIV/AIDS programma's onder de paraplu van de Federatie, genaamd 'Global Alliance on HIV/AIDS'. Binnen dit samenwerkingsverband werken wij schouder aan schouder met andere Rode Kruis- en Rode Halve Maanverenigingen. We bundelen onze krachten om verdere uitbreiding van deze ramp te voorkomen. Daarnaast probeert het Rode Kruis de negatieve effecten als gevolg van HIV/AIDS zoveel mogelijk weg te nemen.

SAMEN MET ZUSTERVERENIGINGEN

Het Nederlandse Rode Kruis ondersteunt HIV/AIDS programma's van zusterverenigingen via:

- Specifieke HIV/AIDS projecten, zoals in Haïti, Dominicaanse Republiek, Honduras, China, Indonesië, Kenia, Ethiopië, Oeganda, Soedan en Eritrea;
- HIV/AIDS werk als onderdeel van een groter gezondheidszorgproject, zoals in Centraal Azië. Daar is HIV/AIDS werk een onderdeel van bijv. Eerste Hulp trainingen of maakt het deel uit van voorlichting aan de bevolking over hygiëne, voeding, etc.

Bovengenoemde specifieke HIV/AIDS projecten van het Nederlandse Rode Kruis bevatten vier componenten:

- Preventie
- Zorg en ondersteuning
- Stigma vermindering
- Capaciteitsopbouw

PREVENTIE DOOR VOORLICHTING

Voorlichting speelt een erg belangrijke rol. Wij spitsen de voorlichting zoveel mogelijk toe op verschillende doelgroepen, zoals jeugd, prostituees en mannen die seks hebben met mannen. Binnen een bepaald land of een bepaalde context proberen we juist die groepen te bereiken die zich in de kern van de epidemie bevinden. In China zijn dit bijvoorbeeld drugsgebruikers en mannen die seks hebben met mannen.

We proberen vooral die groepen te bereiken die zich in de kern van de epidemie bevinden

TRAINEN VAN TRAINERS

Deze voorlichting geven we vaak in de vorm van 'peer education'. Hierbij wordt gestart met het trainen van trainers. Deze getrainde mensen verspreiden hun kennis onder mensen met dezelfde achtergrond. De methode doet het goed onder jongeren. Op een school worden bijvoorbeeld 25 jongeren getraind in kennis over HIV en manieren om goede keuzes te maken. Daarnaast leren we deze jongeren hoe ze die kennis over kunnen dragen. Dit doen zij dan ook. Meestal aan een groepje van zo'n vijf à tien vrienden en op een informele manier. De jongeren moeten zich namelijk op hun gemak voelen. Want alleen dan komt een goede discussie over seks en HIV op gang.

ZORG EN ONDERSTEUNING

Mensen die erg ziek zijn ontvangen thuiszorg. Vrijwilligers van het Rode Kruis verlenen verpleegkundige hulp. De patiënten krijgen lichamelijke verzorging, aandacht en psychologische begeleiding. Mensen die er lichamelijk erg slecht aan toe zijn, krijgen in sommige landen ook tijdelijk voedselhulp. In enkele landen worden ook weeskinderen (omdat één of beide ouders overleden zijn, vaak ten gevolge van AIDS) ondersteund, zodat ze het overlijden van de ouders kunnen verwerken en naar school kunnen (blijven) gaan.

We kijken samen hoe de patiënt weer een inkomen kan verkrijgen

EIGEN INKOMEN

Vaak zijn HIV positieve mensen hun baan kwijt geraakt als gevolg van hun ziekte of door discriminatie. Als de patiënt weer in staat is om te werken, kijken we samen hoe hij of zij opnieuw een eigen inkomen kan verkrijgen. Zien zij bijvoorbeeld toekomst in een handel in kippen, dan ondersteunen wij hen met geld om hierin te investeren.

STIGMA VERMINDERING

Vooroordelen. Lastig en in veel landen onontkoombaar. Vooroordelen zorgen ervoor dat mensen met HIV vaak gestigmatiseerd worden. Ze worden met de nek aangekeken en mensen die weten dat zij HIV positief zijn, zullen dan ook minder snel voor hun HIV besmetting uit komen. En dat is dan weer een belangrijke reden waarom zij geen adequate hulp ontvangen. Om nog maar te zwijgen over het risico voor verdere uitbreiding van de HIV epidemie.

Het stigma moet onder de aandacht worden gebracht!

MASSACAMPAGNES

Dit stigma moet onder de aandacht gebracht! Daarom organiseren we massacampagnes en verspreiden we kennis over het onderwerp. In de praktijk blijken juist ook activiteiten als thuiszorg sterk stigmareducerend te werken. De familie van een patiënt ziet dan in dat de vrijwilliger die hun zus verzorgt geen HIV krijgt. Vaak nemen ze dan zelf die taak weer over.

CAPACITEITSOPBOUW

Capaciteitsopbouw is een ondersteunende activiteit. Het doel is dat zusterverenigingen onze begeleiding steeds minder nodig hebben en op termijn zelfstandig HIV-projecten kunnen uitvoeren. We bieden ze (on the job) training in technische aspecten van het HIV werk, organisatieontwikkeling en financieel management. [Meer over capaciteitsopbouw >](#)

Zusterverenigingen kunnen op termijn hun eigen HIV projecten uitvoeren

3.5.2. Rampenvoorbereiding en risicovermindering

Wij nemen maatregelen om de impact van toekomstige rampen te verminderen. En zorgen vooraf voor een goede voorbereiding van mensen en organisatie op een mogelijke ramp.

EEN VOORBEREID MENS TELT VOOR TWEE

Op die manier kan later adequate hulpverlening plaatsvinden. Kortom: we zijn al actief vóórdat een ramp plaatsvindt.

Extreem weer door klimaatverandering. Iedereen merkt het. De afgelopen twee decennia verdubbelde het aantal rampen die het gevolg waren van slecht weer. Volgens deskundigen zet deze trend zich de komende jaren verder voort. Dat heeft invloed op ons werk.

Juist in die eerste uren worden de meeste levens gered

PREVENTIEF

Wanneer een ramp plaatsvindt, reageren we natuurlijk direct. Plaatselijke Rode Kruis- en Rode Halve Maanvrijwilligers en -hulpverleners zijn als eerste ter plekke. Zeker binnen 24 tot 48 uur, niet zelden nog veel eerder omdat veel vrijwilligers in de getroffen gebieden wonen. De nationale of internationale inzet van reddingswerkers is dan nog aan het begin. Juist in die eerste uren worden doorgaans de meeste levens gered. Zeker bij niet- klimaatgerelateerde rampen als aardbevingen, maar ook bij weer- en klimaatgerelateerde rampen zijn de eerste uren cruciaal. Vrijwilligers, overlevenden die dankzij training weten wat ze moeten doen zijn dan van levensbelang voor kleine en grote gemeenschappen. Door een goede voorbereiding ter plekke kunnen dus vele mensenlevens worden gered.

TER PLEKKE

Wij ondersteunen maatregelen die erop gericht zijn om de noodhulpverlening snel en efficiënt te laten verlopen. Denk daarbij aan rampenplanning, het aanleggen van noodvoorraden, het organiseren van Eerste Hulp opleidingen voor vrijwilligers, het opzetten van lokale reddingsteams en het gereed maken en 'stand by' houden van informatie- en communicatiesystemen.

Noodhulpverlening snel en efficiënt laten verlopen

EVACUATIEPLANNEN

Daarnaast is het Nederlandse Rode Kruis ook op lokaal vlak betrokken. Bijvoorbeeld bij het opzetten van waarschuwingssystemen, het uitwerken van evacuatieplannen en het prepareren van bijv. scholen als toekomstige schuilplaatsen. Deze aanpak maakt het mogelijk om mensen tijdig te evacueren en een veilig onderdak te bieden. Voordat een ramp hen treft.

RISICO'S OP RAMPEN

Het risico, dat een extreem natuurfenomeen uitgroeit tot een vernietigende ramp, kan worden verminderd door vooraf allerlei beschermende maatregelen te nemen. De kans op aardverschuivingen in heuvelachtige gebieden is te verminderen door de aanplant van bomen en de aanleg van terrassen op de hellingen. De aanleg van mangrovebossen langs kustlijnen kan helpen de kracht van de golven ten gevolge van een cycloon of tsunami te breken. Zo lopen kustdorpen minder risico op grote schade. De impact van een droogte kan worden verminderd door boeren droogtebestendige zaden te geven, waterputten te graven en bodembescherming toe te passen.

BEWUSTWORDING

Menselijk handelen kan dus het risico op een ramp zowel vergroten als verkleinen. Bewustwording hiervan kweken bij de bevolking, capaciteitsopbouw van zusterverenigingen maar ook lobbywerk naar plaatselijke overheden kunnen allemaal bijdragen tot het verminderen van de gevolgen van rampen.

Op termijn zal deze preventieve benadering veel geld en leed besparen

We ondersteunen projecten voor rampenvoorbereiding en risicovermindering bij tien nationale Rode Kruis- en Rode Halve Maanverenigingen. Het totale budget is meer dan € 5 miljoen en wordt gefinancierd door overheden, bedrijven en particulieren.

HULP VAN BUITEN

In Centraal-Amerika ondersteunt de [Nationale Postcode Loterij](#) projecten die zich richten op de invloed van klimaatverandering op natuurrampen.

In Centraal- en Zuidoost Azië alsmede Centraal Amerika draagt de Europese Commissie financieel bij. We versterken daar de capaciteiten van onze zusterverenigingen en lokale gemeenschappen om de risico's op rampen te verminderen.

KLIMAATADAPTATIE

In Jakarta zijn de Rabobank en Eureko-Achmea betrokken bij een van onze projecten. Dit project moet het overstromingsgevaar in twee sloppenwijken beperken. De Nederlandse overheid verleent steun aan projecten in Colombia, Ethiopië en Indonesië. Alle projecten zijn gericht op de integratie van klimaatadaptatie en de vermindering van rampenrisico's.

3.5.3. Capaciteitsversterking

Onze zusterverenigingen weten het beste wat er in hun gemeenschap speelt. Zij weten ook het beste hoe de meest kwetsbaren geholpen kunnen worden. En waarmee. Het ontbreekt hen echter vaak aan de benodigde middelen en materialen. Wij helpen hen om deze capaciteiten te versterken.

Steun om de capaciteit van onze zusterverenigingen te versterken is hard nodig. Het is nodig om hen duurzaam in staat te stellen om snel en effectief te helpen. Met onze

steun vergroten zij de zelfredzaamheid van een lokale gemeenschap om zorg te verlenen aan haar meest kwetsbare leden.

Het Nederlandse Rode Kruis is solidair met haar zusterverenigingen

NIVEAUS VAN CAPACITEITSVERSTERKING

a. Capaciteitsversterking bij de doelgroep. Bijvoorbeeld:

- Het geven van Eerste Hulp training aan lokale Rode Kruisvrijwilligers in vluchtelingenkampen waar geen medische zorg en infrastructuur is;
- Het geven van voorlichting over goede hygiëne, belang van vaccinaties of consequent medicijngebruik.

b. Capaciteitsversterking aan de lokale Rode Kruisafdeling. Bijvoorbeeld:

- Training en kennisuitwisseling van medewerkers en vrijwilligers op het gebied van lokale fondsenwerving;
- Omgang en samenwerken met lokale partners;
- Identificeren, monitoren en rapporteren van activiteiten;
- Aantrekken en motiveren van vrijwilligers.

c. Capaciteitsversterking aan de zustervereniging. Bijvoorbeeld:

- Op het gebied van decentralisatie van taken en verantwoordelijkheden aan lokale afdelingen;
- Het ontwikkelen van een meerjarig strategisch plan;
- Het meten van de impact uit activiteiten en het maken van rapportages;
- Omgang met media en versterken van het eigen imago;
- Het uitvoeren van inkomensgenererende activiteiten;
- Het onderhouden van databestanden, computernetwerk en internetverbindingen.

d. Capaciteitsversterking bij onszelf en met onze partners. Bijvoorbeeld:

- Delen van goede (en eventuele minder goede) ervaringen en verbeterpunten die zijn opgedaan in een bepaalde context of regio. Door continu lessen te leren, komen we tot een efficiëntere en effectievere hulpverlening.

STIJGING VASTE KOSTEN

Er wordt steeds vaker een beroep gedaan op onze zusterverenigingen. Of ze willen helpen op het gebied van gezondheidszorg, HIV/AIDS, rampenbestrijding en klimaatverandering. Als de vereniging hierop inspringt, betekent dit een groeiend aantal activiteiten. Dit leidt weer tot een groeiend aantal donoren met allen hun eigen eisen, rapportagestructuren en deadlines. Kortom: een uitbreiding van organisatie, personeelsbestand, aanpassingen aan het financieel administratieve systeem en de fysieke infrastructuur.

Het uiteindelijke gevolg? De vaste lasten van de organisatie stijgen enorm! Er is een duurzame financiële armslag nodig, mede vanwege de grote afhankelijkheid van zusterverenigingen in landen waar conflicten voortduren. We willen hierbij helpen. Dit aspect van capaciteitsversterking heeft daarom onze speciale aandacht.

De vaste lasten van veel zusterverenigingen stijgen enorm

ROL PRIVATE SECTOR

Het Nederlandse Rode Kruis werkte ook in 2008 samen met de private sector.

Bijvoorbeeld met Estamwork selecteerden we vooraanstaande Nederlandse vastgoedbedrijven die het Oegandese Rode Kruis adviseerden. Onderwerpen van advies:

- mogelijkheden en risico's om het terrein van het hoofdkantoor in Kampala voor andere doeleinden te gebruiken. Doel: op termijn inkomsten genereren voor de financiering van vaste kosten.

Ook zetten we de samenwerking met Ordina succesvol voort. Acties:

- een drietal uitzendingen van expertteams naar Ethiopië en Oeganda om het lokale Rode Kruis te adviseren op het gebied van Informatie, Communicatie, Technologie en organisatieontwikkeling.

AMBITIES VOOR 2009

De partnerships worden verder voortgezet en leiden hopelijk tot innovatieve uitkomsten. Deze kunnen we dan vertalen naar concrete oplossingen en praktische handvatten voor de dagelijkse uitdagingen van onze doelgroep, zusterorganisaties en ook van onszelf. Bijvoorbeeld door:

- ontwikkelen van een database-instrument met relevante informatie over alle vrijwilligers (plus leden en donateurs) om slagvaardiger te zijn in tijden van nood;
- ontwikkelen van een toolkit die basisproblemen van computersystemen van nationale verenigingen signaleert, analyseert en eventueel oplost;
- verder ontwikkelen van een analyse-instrument, dat de samenwerking met partners beschrijft en eventueel versterkt.

3.5.4. Gezondheidszorg

Een belangrijk deel van ons werk ligt in de basisgezondheidszorg. Het Nederlandse Rode Kruis draagt daarmee actief bij aan de verbetering van de gezondheid van kwetsbare groepen mensen.

CRUCIALE PARTNER IN BASISGEZONDHEIDSZORG

Een belangrijk deel van ons werk ligt in de basisgezondheidszorg. Het Nederlandse Rode Kruis draagt daarmee actief bij aan de verbetering van de gezondheid van kwetsbare groepen mensen.

Wij ondersteunen 29 basisgezondheidszorgprogramma's in Afrika, Azië en Latijns-Amerika. Wij voeren de basisgezondheidszorgprogramma's niet zelf uit. Dit gebeurt door de Nationale Rode Kruis- of Rode Halve Maanvereniging van het land zelf.

We zijn betrokken bij de basisgezondheidszorg in:

Malawi, Namibië, Soedan, Kenia, Ethiopië, Oeganda, Ivoorkust, Eritrea, China, Mongolië, Indonesië, Laos, Nepal, Kirgizië, Tadjikistan, Haïti, Colombia, Honduras, Dominicaanse Republiek, Syrië, Libanon en in de Palestijnse gebieden.

We ondersteunen verschillende typen gezondheidsprogramma's:

- Eerste hulp en medische zorg in noodsituaties, zoals natuurrampen en conflicten;
- zorg, preventie en stigmareductie;
- epidemiecontrole, zoals op het gebied van HIV/AIDS, malaria, tuberculose;
- gemeenschapsversterking.

Onze benadering is zo veel mogelijk die van geïntegreerde basisgezondheidszorg, namelijk voorlichting en preventie en zorg, waarbij de specifieke gezondheidsproblemen in de gemeenschap als uitgangspunt worden genomen voor de interventiedoelen en activiteiten in die gemeenschap. Die problemen zijn immers verschillend per gemeenschap.

WATER EN SANITAIRE VOORZIENINGEN

2008 was het jaar van water en sanitatie. Veilig drinkwater, goede sanitaire voorzieningen en goede hygiëne zijn essentieel voor gezondheid, overleven en ontwikkeling. Helaas zijn deze faciliteiten nog steeds een luxe voor veel mensen. Wij probeerden hier verandering in te brengen door verschillende projecten te ondersteunen o.a. in Indonesië, Nepal, Laos en Soedan.

AMBITIES VOOR 2009

- In 2009 starten we met water en sanitatie projecten in Eritrea;
- Aantrekken van een adviseur water en sanitaire voorzieningen om kwaliteit te verbeteren en borgen.

3.6. STEUN LANGE TERMIJN PROJECTVOORBEELDEN

Lees hier meer over projectvoorbeelden in Haiti, China, Guatemala, Ivoorkust en Zuid-Soedan.

3.6.1. Haïti

HIV/AIDS IN HAÏTI

Het Caribische gebied. Wij denken aan mensen die leven met HIV/AIDS. En dan vooral in Haïti. Het land telde in 2005 naar schatting 271.582 besmette mensen. Waaronder 11.634 kinderen. Het aantal mensen dat stierf als gevolg van de ziekte, bedroeg 32.511 (Report/ratio UNGASS 2005, IHE). En dat op een populatie van ongeveer 8,5 miljoen mensen!

PUBLIEK GEZONDHEIDSPROBLEEM

Haïti omschrijft HIV/AIDS terecht als een groot gezondheidsprobleem. De laatste 15 jaar heeft de ziekte zich alarmerend snel verspreid. Daarnaast is er sprake van een 'feminisatie van de epidemie' (ratio man/vrouw ging van 6/1 in 1988 tot 1/1 sinds 2002). De belangrijkste onderliggende oorzaken van deze trends zijn: het grote aantal ontheemde mensen, een cultuur van ongelijke man-vrouw verhoudingen, het taboe dat rust op HIV/AIDS en de beperkte toegang tot informatie, gebrek aan onderwijs en communicatie. Daarnaast werken de slechte economische condities prostitutie aanzienlijk in de hand.

De laatste 15 jaar verspreidde HIV/AIDS zich alarmerend snel

JONGE BEVOLKING

Ook de leeftijdsopbouw speelt een rol. De Haïtiaanse bevolking is een jonge bevolking. Tweederde is jonger dan 24 jaar (en ongeveer 3,4 miljoen jonge mensen is tussen 15 en 24 jaar oud). Deze groep wordt gezien als de meest kwetsbare groep binnen de context van de HIV/AIDS epidemie. De departementen Zuidoost, Zuid en Grand' Anse worden gekenmerkt door overbevolking, veel risicovol gedrag en kinderprostitutie.

ONS PROGRAMMA

Wij helpen de meest kwetsbare groepen in Haïti met een integrale programmatische aanpak. Dit betekent dat er naast preventie (bewustwordingsactiviteiten voor jonge mensen van 14 tot 24) ook aandacht is voor zorg en ondersteuning en stigmareductie (activiteiten met het oog op het verminderen van taboes rond HIV en discriminatie van mensen die leven met HIV/AIDS).

Integrale benadering bij de hulp aan de kwetsbare groepen in Haïti.

Het programma spitst zich toe op geïsoleerde departementen waar weinig andere organisaties actief zijn (Zuidoost, Zuid en Grand' Anse). Deze groepen zijn:

- jeugd tussen 14-24 jaar (geschoold en niet-geschoold);
- taxichauffeurs, prostituees en straatkinderen.

Specifieke doelen van het programma zijn:

- seksuele voorlichting en activiteiten om bewustwording te vergroten van jonge mensen;
- verminderen van stigmatisering en discriminatie van personen die leven met HIV/AIDS, het ondersteunen van de getroffen families (wezen, weduwen);
- capaciteitsversterking van het Haïtiaanse Rode Kruis m.b.t. het effectief kunnen uitvoeren van HIV-projecten.

RESULTATEN BEREIKT IN 2008

- We voerden verschillende activiteiten uit met als doel preventie. Zoals het trainen van de 'peer educators' in scholen;
- We lanceerden een bewustwordingscampagne rond stigma en discriminatie, specifiek gericht op lokale leiders, straatkinderen, prostituees en taxichauffeurs;
- We hebben "zelfhulp groepen" van HIV-positieve mensen helpen opzetten en versterken;
- We hebben projecten opgestart en ondersteund die inkomen moeten genereren voor mensen met HIV/AIDS;
- Capaciteitsversterking van de lokaal verantwoordelijken voor het HIV/AIDS project op het gebied van projectmanagement en rapportage.

WAT HEBBEN WE GELEERD?

Een kritische blik op ons eigen werk leverde een aantal leerpunten op::

- In de HIV/AIDS trainingen aan de 'peer educators' moeten we nog meer aandacht besteden aan hun vaardigheden om kennis over te dragen;
- Samenwerking met lokale organisaties die zijn opgericht door en bestaan uit HIV-positieve mensen is erg belangrijk. Het blijkt o.a. de meest efficiënte manier om problemen veroorzaakt door stigma en discriminatie aan te pakken;
- HIV-positieve mensen beschikken veelal niet over de middelen om in hun basisbehoeften te voorzien. Wil een project kans van slagen hebben, dan zullen we eerst aan deze basisbehoeften tegemoet moeten komen. Bijvoorbeeld door het opstarten van inkomen genererende activiteiten.

Het Nederlandse Rode Kruis in Haïti

Beschikbare fondsen	€ 232.524 (beschikbaar tussen februari en december 2008)
Uitgaven in 2008	€ 198.342,45
Donoren	Ministerie van Buitenlandse Zaken
Ondersteuning van	Haïtiaanse Rode Kruis
Aantal begunstigen	• 24.643 mensen voor preventie • 2.650 mensen met HIV/AIDS en hun families
Medewerkers	• 1 Nederlandse Rode Kruis-medewerker • 11 hulpverleners in Haïti

3.6.2. China

HIV/AIDS VOORLICHTING IN CHINA

Per dag raken ruim tweehonderd mensen in China geïnfecteerd met HIV. Kortom: HIV/AIDS is een serieus en groeiend probleem. Dat was ook de constatering van chemieconcern Akzo Nobel. Daarom stelde het bedrijf in 2005 een bedrag van € 700.000 beschikbaar voor HIV/AIDS voorlichting in dit land.

Het Nederlandse Rode Kruis steunde het Chinese Rode Kruis bij het opzetten van voorlichtings-programma's. Het resultaat mocht er zijn: een 2,5 jaar durend voorlichtingsprogramma waaraan medewerkers van Akzo Nobel in China meewerkten. Het programma werd in december 2008 afgesloten. De resultaten vormen de drijfveer om door te gaan in de strijd tegen HIV/AIDS.

OVERZICHT ONTBREEKT

Op dit moment lopen in China 700.000 mensen rond met HIV/AIDS. Waarschijnlijk zijn dit er nog wel meer, maar de overheid en het Rode Kruis hebben geen totaaloverzicht. Dat komt voornamelijk, omdat de mensen erover zwijgen.

*"Ik zie een duidelijke overeenkomst tussen China en Nederland: de meeste mensen denken dat HIV/AIDS de ander overkomt, niet henzelf."
(Dean Creer, hulpverlener Rode Kruis)*

GROTE AANTALLEN

De bevolking van China bezit onvoldoende kennis over HIV/AIDS. Hierdoor kan de ziekte zich gemakkelijk verspreiden. De ziekte kan zich verspreiden van hoogrisicogroepen - zoals prostituees en hun klanten, druggebruikers en homoseksuelen - naar een deel van de algemene bevolking. De HIV/AIDS-epidemie groeit in dit land met zijn enorm groot aantal inwoners, waar een kleine percentuele toename van HIV-positieve mensen in absolute aantallen een enorme druk kan leggen op het gezondheidsapparaat. Meerdere rapportages tonen een erg laag kennisniveau over de ziekte in China aan. Zelfs bij lokale autoriteiten.

VEEL GEBREK AAN KENNIS

Eén op de vijf respondenten van een recente peiling gaf aan nog nooit van HIV/AIDS te hebben gehoord. En bijna tachtig procent wist niet, dat een condoom bescherming biedt. Dit gebrek aan kennis bemoeilijkt het voorkomen van de verspreiding van HIV sterk.

SOCIAAL STIGMA

De vooroordelen over HIV/AIDS zijn erg hardnekkig in China. Hierdoor durven veel mensen zich niet te laten testen en durven ze ook niet om advies te vragen. Mensen van wie men weet, of denkt te weten, dat zij HIV-positief zijn, komen moeilijk aan werk en hebben moeite een huis te vinden of te behouden. Ze kunnen hun vrienden verliezen, hun klanten en zelfs de steun van hun familie. Dat drijft ze naar de marges van de samenleving. Dit sociale stigma vormt een groot probleem bij de bestrijding van HIV/AIDS.

Veel mensen durven zich niet te laten testen

PROGRAMMA'S

Wij ondersteunden het Chinese Rode Kruis bij het opzetten en uitvoeren van voorlichtingsprogramma's. Zo werden onder meer lokale Rode Kruismedewerkers getraind in HIV/AIDS preventieactiviteiten. Ook ontwikkelden we een effectief zorg- en preventieprogramma voor jongeren, arbeiders, Akzo Nobel medewerkers en de bevolking in Shanghai, Beijing en de provincie Hubei en Jiangsu. Voor iedere doelgroep maakten we een op maat gesneden programma. Voor migranten die van het platteland naar de stad verhuisden tot aan universiteitsstudenten toe. Ook juist diegenen die al met HIV/AIDS besmet waren.

Op maat gesneden zorg- en preventieprogramma's

BEREIKTE RESULTATEN

De voorlichtingsprogramma's van het door Akzo Nobel gesteunde project zorgden voor grootschalige kennisverspreiding over HIV/AIDS. Resultaat: een betere zorg voor mensen die HIV-positief zijn en toename van kennis m.b.t. preventie van HIV/AIDS. Daarnaast hebben we bijgedragen aan het verminderen van het bestaande sociale stigma.

Getrainde voorlichters voor jongeren	500
Aantal jongeren dat voorlichting is gegeven	255.000
Getrainde Akzo Nobel werknemers	700
Getrainde voorlichters voor arbeiders	200
Aantal arbeiders dat voorlichting is gegeven	4.200
Deelname HIV-geïnfecteerden in project	1.600
Getrainde voorlichters voor specifieke doelgroepen	600

ANGST WEGNEMEN

Hoewel de uitdagingen op het gebied van stigma nog groot blijven, heeft het programma bijgedragen aan het wegnemen van angst m.b.t. HIV. En hierdoor vermindert de stigmatisering en discriminatie van HIV-positieve mensen. Ze durven weer hun stem te laten horen en deel te nemen aan preventie- en zorgprogramma's. Daarmee is een belangrijke doelstelling van het Rode Kruisprogramma bereikt.

Mensen durven weer maatschappelijk actief te worden

ZELFHULPGROEPEN

Mensen die besmet zijn met het virus, richtten zelfhulpgroepen op. Ze werden hierbij technisch en financieel ondersteund door het Rode Kruis. De deelnemers aan de zelfhulpgroepen verkochten zelfgemaakte producten om extra inkomsten te krijgen. Zo konden ze hun gezin blijven onderhouden. Bovendien kregen zij psychologische hulp en voorlichting over voeding.

*"Ik ben blij dat ik voorlichting kon geven over HIV/AIDS. Ik hoop dat op een dag mensen HIV/AIDS als een normale ziekte zullen zien".
(Werknemer — AkzoNobel)*

*"De training heeft me veel geholpen. In het verleden was ik niet consequent met het op tijd innemen van mijn medicijnen. Nu weet ik hoe belangrijk het is."
(HIV-geïnfecteerd persoon)*

*"Ik denk dat de voorlichting een doorbraak is geweest. Voorheen schaamden we ons om met anderen te praten over seks. We wisten niet hoe condooms eruit zagen en hoe ze gebruikt moeten worden. Door de voorlichting weet ik hoe ik HIV-besmetting kan voorkomen. Ik vertel nu aan mijn klasgenoten wat ik heb geleerd en hoe ze condooms moeten gebruiken. Ik vind dat iedereen dit zou moeten weten."
(Student)*

3.6.3. Guatemala

'VEILIGE SCHOLEN' IN SANTO DOMINGO, SUCHITEPÉQUEZ, GUATEMALA

Overstromingen. Veel gezinnen in zuidwest Guatemala hebben er vaak mee te maken. Het stijgende water houdt je niet tegen, maar je kunt de bewoners er wel op voorbereiden. Via trainingen in EHBO, opsporing en reddingswerk zijn nu ruim 32.000 mensen weerbaarder dan vroeger.

Huizen langs de rivier de Nahualate of langs de lagune van Sesecapa lopen gevaar. Daar zijn namelijk regelmatig overstromingen. En daar niet alleen. Ook gezinnen die langs de afwateringskanalen van de suikerrietplantages of in het gebied bij de Stille Oceaan wonen, zijn kwetsbaar. [De kwetsbaarheid van deze gemeenschappen](#) wilden we verkleinen. Door te helpen vóór een ramp plaatsvindt.

Overstromingen zijn een potentiële ramp voor gezinnen

'VEILIGE SCHOLEN'

Met dat doel voor ogen ondersteunde het Nederlandse Rode Kruis samen met het Spaanse Rode Kruis in het departement Santo Domingo, Suchitepéquez een project dat in 2007 van start ging. De nadruk lag op 'Veilige Scholen'. Dat was dan ook de naam van het project. We gaven voorlichting over mogelijke rampen en namen maatregelen om effecten te verminderen. Zoals het verbeteren van evacuatie routes. Halverwege 2008 werd het project succesvol afgerond.

PLANNEN

Voor aanvang van het project werd er binnen en tussen dorpen in de regio niet goed samengewerkt. Ook ontbrak een degelijke gemeentelijke organisatiestructuur. Gedurende het project hebben we hier hard aan gewerkt. We stelden samen met 18 gemeenschappen plannen op. Zodat zij beter kunnen reageren op een natuurramp. Deze plannen zijn ook getest.

LERAREN VOORLICHTEN

Tijdens het project werden ook leraren van scholen voorgelicht. Hoe kunnen zij en hun leerlingen reageren op rampen? Denk hierbij aan evacuatieplannen, emotionele ondersteuning, Eerste Hulp en veiligheid op school. De scholen ontvingen ook Eerste Hulp pakketten.

*"Onze school heeft nu een fatsoenlijk dak. Lessen kunnen dus voortaan op normale tijden worden gegeven. Zonder rekening te moeten houden met hevige regenval of niet. In tijden van nood kan de school ook gebruikt worden als opvangplek."
(Schooldirecteur in Willi Wood)*

DE TOEKOMST

Alles moet natuurlijk ook goed blijven gaan nadat wij zijn verdwenen. Daarom werden de coördinatoren voor rampenreductie van de overheid nauw betrokken bij de voorbereiding en uitvoering van het project. Zowel op gemeentelijk, regionaal als nationaal niveau. Daardoor konden die instanties en hun stafleden zich ook ontwikkelen en verbeteren.

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Halverwege 2008 werd het project 'Veilige Scholen' afgerond. De resultaten zijn:

- training in EHBO, opsporing en reddingswerk, het opzetten van tijdelijke opvangcentra, het opstellen van rampenplannen, het houden van rampenoefeningen om zo beter te kunnen reageren in geval van een ramp in de dorpen en op de scholen;
- het uitvoeren van microprojecten om mogelijke rampen af te wenden of er juist op te anticiperen. Daarbij moet gedacht worden aan de reparatie van daken van scholen, bouw van keukens en latrines voor tijdelijke opvangcentra, kleine dijken tegen aardverschuivingen en aanschaf van waterpompen;
- donatie van EHBO-pakketten en basisuitrusting voor opsporings- en reddingswerk aan scholen en dorps-, gemeentelijke- en departementale rampencomités;
- donatie van computers en inrichting van een kantoor - gebruikt door het projectteam - aan gemeentelijk en provinciaal bestuur. En voor een deel aan de betrokken Rode Kruis afdeling;
- het installeren van een rampencommunicatiesysteem in de dorpen, dat in verbinding staat met het nationale centrum voor rampenreductie;
- training op gemeentelijk en provinciaal niveau over evaluatie van schade en analyse van behoeften, [SPHERE Project](#) en het maken van een rampenplan;
- verbetering van de communicatie tussen gemeentelijke en provinciale structuren, zodat de coördinatie beter verloopt in het geval van een ramp;
- om bewustwording over de noodzaak van rampenvoorbereiding te bevorderen, gebruikten we een radiocampagne, de campagne 'Rampenreductie begint op school', tekenwedstrijden, poppenkastvoorstellingen en affiches.

Wie hebben we bereikt?

	Geholpen mensen	Aantallen
Direct		13.260
Indirect		18.942
Totaal		32.202

VERHOUDING MAN-VROUW

Binnen de projectactiviteiten besteedden we veel aandacht aan man/vrouw rollen en emancipatie. De participatie van vrouwen in het project is erg belangrijk. Tijdens de uitvoering werd duidelijk, dat de vrouwen de meeste toewijding hadden. Ook was hun participatie het hoogste: 54.51% vrouwen tegen 45.48% mannen.

WAT HEBBEN WE GELEERD?

Natuurlijk hebben de plaatselijke gemeenschappen veel geleerd tijdens het project. Maar ook wij zijn door alle ervaringen weer een stukje wijzer geworden.

De gemeenschappen leerden:

- belang van het geven van trainingen en het leren omgaan met evacuatieplannen. Weten wat er moet gebeuren om tot een succesvolle mobilisatie over te gaan (wanneer een ramp zich voordoet). Kennis over evacueren en early warning systemen;
- belang van duidelijkheid omtrent de rol van verschillende betrokken instellingen (van lokaal tot nationaal). Weten wie het aanspreekpunt is in het geval van een ramp.

Wij leerden:

- belang van het faciliteren van leerprocessen en het uitwisselen van ervaringen. Je creëert een cultuur waarin mensen rekening houden met rampen en daar adequaat op kunnen reageren. Om dit doel te bereiken, moeten institutionele netwerken op lokaal, regionaal en nationaal niveau worden versterkt;
- belang van onderwijzers en leraren als strategische partner;
- belang van een team waarbinnen de verantwoordelijkheden duidelijk gedefinieerd zijn.

CIJFERS

Beschikbare fondsen	€ 304.942 (te besteden van februari 2007 tot juni 2008)
Uitgaven in 2008	€ 87.831
Donoren	European Commission's Humanitarian Aid Department (ECHO/DIPECHO)
Ondersteuning van	Guatamaltekse Rode Kruis
Samenwerking met	Spaanse Rode Kruis en de Federatie
Medewerkers	• 1 hulpverlener van het Nederlandse Rode Kruis • 8 hulpverleners van het Rode Kruis van Guatemala • 18 vrijwilligers

AMBITIES VOOR 2009

- Er is een begin gemaakt met een nieuw project, dat voortbouwt op het project 'Veilige Scholen'. In 2009 werken we dit verder uit. Dit nieuwe project wordt ook uitgevoerd in het zuiden van Guatemala in een andere provincie, Retalhuleu. Deze provincie kampt voor een groot deel met dezelfde problematiek. Het accent ligt echter ditmaal niet op veilige scholen, maar op veilige ziekenhuizen;
- We willen vergelijkbare projecten in meerdere Midden-Amerikaanse landen uitvoeren. Dus hulp op het gebied van voorbereiding op rampen.

GEMEENSCHAPPEN IN GUATEMALA

Na 36 jaar intern gewapend conflict werd in december 1996 een vredesakkoord ondertekend. Vanaf dat moment kon eindelijk begonnen worden met het sociaaleconomische herstel van Guatemala.

Het land kampt met een aantal structurele problemen, zoals extreme armoede en gebrek aan economische alternatieven. Daarnaast verkeren gebieden in isolement door afstand en moeilijk begaanbare of ontbrekende wegen. Een ander probleem is de discriminatie van etnische groepen binnen Guatemala.

EROSIE

Het zuidwesten van Guatemala leidt onder overstromingen. Oorzaken hiervan moeten onder andere gezocht worden in de ontbossing en de aanleg van irrigatiesystemen voor de plantages in het gebied. Erosie is het gevolg. Dit leidt tot een sterkere doorstroming van de rivier Nahualate. De normale loop van de rivier kan dit niet aan, waardoor een verhoogd risico ontstaat op overstromingen van de lager gelegen gebieden langs deze rivier.

3.6.4. Ivoorkust

CAPACITEITSVERSTERKING IN AFRIKA

Voedseltekort, slepend geweld en kinderen die sterven aan diarree of malaria. De humanitaire nood in Afrika lijkt groter dan ooit. Aan ons de taak om de Rode Kruis- en Rode Halve Maanverenigingen ter plaatse verder te versterken. Daarom stapten we eind 2006 in het 8NS Afrika Initiatief.

In het 8NS Afrika Initiatief werken vier westerse verenigingen nauw samen met een viertal Afrikaanse verenigingen. Eén op één. Het Nederlandse Rode Kruis is gedurende vijf jaar partner van het Rode Kruis van Ivoorkust. Liberia werd gekoppeld aan Canada, Sierra Leone aan Groot-Brittannië en Mozambique aan Noorwegen.

Wij zijn voor vijf jaar partner van het Rode Kruis van Ivoorkust

NEDERLAND EN IVOORKUST

Het 8NS Afrika Initiatief moet de Afrikaanse Nationale Verenigingen beter in staat stellen de meest kwetsbare groepen in de samenleving te bereiken en te ondersteunen. Dat kan alleen indien de Afrikaanse verenigingen sterker worden en minder afhankelijk van westerse donoren. Capaciteitsversterking is dan ook het directe doel aan het 8NS initiatief. Voor de samenwerking met Ivoorkust heeft het Nederlandse Rode Kruis jaarlijks € 50.000 beschikbaar.

STRATEGISCH PLAN

Maar we deden meer. Zo boden we ondersteuning aan het Rode Kruis van Ivoorkust bij het ontwikkelen van haar nieuwe Strategisch Plan 2008-2012. De organisatie Personele Samenwerking Ontwikkelingslanden (PSO) verleende hieraan financiële steun. Dit lange termijnplan is gebaseerd op een sterkte/zwakte analyse van de nationale vereniging en de situatie in Ivoorkust zelf. Daarnaast bevat het plan een analyse van de problemen van de lokale bevolking en hoe het Rode Kruis kan bijdragen aan de oplossing ervan.

VERSTERKING NODIG

Als vervolgactie bepalen we in 2009 samen met het Rode Kruis van Ivoorkust waar versterking het meest nodig is en ook daadwerkelijk kan plaatsvinden. Te denken valt aan het verder ontwikkelen van het personeelsbeleid, decentralisatie van taken en bevoegdheden, betere planning en rapportage van essentiële hulpactiviteiten. Een andere mogelijkheid is ondersteuning van lokale initiatieven op het gebied van fondsenwerving van het Rode Kruis van Ivoorkust. Hierdoor kan het zelf inkomsten genereren en wordt het financieel minder afhankelijk van derden.

TUSSENTIJDSE EVALUATIE

In 2008 was het 8NS Afrika Initiatief halverwege haar vijfjarig bestaan. Tijd voor evaluatie. Externe deskundigen analyseerden de vier speciale partnerrelaties, het Initiatief als geheel en de gestelde doelstelling. Belangrijkste uitkomsten waren:

- **Personeelsbeleid**
Human Resource Ontwikkeling is een sleutelement van capaciteitsversterking bij zusterverenigingen. En op dit punt moeten nog flinke stappen worden gemaakt. Het gaat om duidelijk personeelsbeleid waarbij de theorie daadwerkelijk in de praktijk wordt gebracht. Onder meer op het gebied van relevante systemen en procedures, reële salarissen en voorzieningen, verzekeringen en het management van vrijwilligers;
- **Financiën**
Het zelf verwerven van financiële middelen blijft voor de meerderheid van de Afrikaanse verenigingen een grote uitdaging. De deskundigen tekenden aan dat fondsenwerving op nationaal en lokaal niveau hoger op de agenda moet komen. Hiermee dienen de businessplannen terzake van de toekomst van de verenigingen gefinancierd te worden. Ook moet inzichtelijker worden wat de kernkosten van de bedrijfsvoering van de organisaties zijn. Daartegenover moeten partnerverenigingen de daad bij het woord voegen en (financiële) middelen, eventueel gezamenlijk, vrijmaken om hieraan duurzaam bij te dragen;
- **Onduidelijkheid**
Uit de evaluatie blijkt een ongewenste overlapping van statutaire verantwoordelijkheden en dagelijkse bedrijfsvoering tussen het management en het bestuur van verenigingen. Blijkbaar is de taakverdeling onduidelijk. Alhoewel dit niet een specifiek onderwerp is voor het 8NS Afrika Initiatief, bepaalt het wel sterk het mogelijke succes van capaciteitsversterkende interventies. 'Peer support' en het delen van 'best (en ook 'worst') practices' zouden hierbij kunnen helpen;
- **Verantwoordelijkheid**
De bevestiging, dat het proces van organisatieontwikkeling en capaciteitsversterking eigendom is van het lokale Rode Kruis. De partners onderschrijven deze verantwoordelijkheid. Op hun beurt ondersteunen zij waar mogelijk dit groeiproces en zoeken steun voor de implementatie daarvan;
- **Route**
Onze samenwerking met Ivoorkust kan verbeteren. Samenwerking op het gebied van activiteiten voor de meest kwetsbare groepen was succesvol. Samenwerking op het gebied van organisatieontwikkeling en fondsenwerving kan echter beter. Er is hierin te weinig voortgang geboekt. Daarom willen we de komende twee jaar regionale partners en lokale expertise meer in dit traject betrekken. Om met gebundelde kracht de ingeslagen route te volgen, de lokale capaciteit verder te ondersteunen en een duurzaam resultaat neer te zetten.

RELATIETEST

Het 8NS Afrika Initiatief definieert partnerschap als volgt: 'Een relatie gebaseerd op samenwerking om tevoren overeengekomen resultaten te behalen en het accepteren van een gedeelde verantwoordelijkheid voor het behalen daarvan'. Maar hoe weet je nou of zo'n relatie werkt? Dit wilden we graag onderzoeken. Het Nederlandse Rode Kruis nam daarom het voortouw en ontwikkelde een instrument, MPC genaamd.

Onderzoek de kwaliteit van je relatie

MPC

MPC staat voor Measurable Partnership Chart. Dit instrument benoemt de verschillende rechten en plichten van een partnerschap. Daarnaast omvat het zeven meetbare indicatoren die de essentie van samenwerking omschrijven. Te weten: gelijkheid en respect, integriteit, openheid, wederzijdse verantwoordelijkheid, voldoen aan verwachtingen en harmonisering. Door deze zeven elementen goed tegen het licht te houden, kun je de kwaliteit van een relatie onderzoeken en de vraag stellen: wat gaat goed en wat kan beter?

PAN AFRIKA CONFERENTIE

In 2008 is MPC getest binnen de 8NS Afrika Initiatief context, daarna geprint in de Engelse en Franse taal en uitgedeeld tijdens de Pan Afrika Conferentie in Johannesburg aan zusterverenigingen uit Afrika, en daarbuiten. In 2009 zullen we dit instrument daadwerkelijk gaan gebruiken. We nemen dan onze relatie met diverse zusterverenigingen onder de loep. En verbeteren deze daar waar nodig.

CIJFERS

Beschikbare fondsen	€ 50.000
Uitgaven in 2008	€ 36.000
Donoren	Nederlandse Rode Kruis
Ondersteuning aan	Rode Kruis van Ivoorkust
Samenwerking met	Rode Kruis verenigingen in Liberia, Sierre Leone, Mozambique, het Verenigd Koninkrijk, Canada en Noorwegen
Aantal geholpen mensen	Via capaciteitsopbouw van de uitvoerende nationale verenigingen worden uiteindelijk meer mensen bereikt met betere diensten
Medewerkers	• 3 hulpverleners Nederlandse Rode Kruis • 4 hulpverleners Rode Kruis van Ivoorkust • 50 vrijwilligers

3.6.5. Zuid-Soedan

BASISGEZONDHEIDSZORG IN ZUID SOEDAN

In het zuiden van Soedan woedde ruim 25 jaar een burgeroorlog. Geen wonder dus, dat dit deel van het land op dit moment geen adequate gezondheidszorg kan bieden. We zijn al 25 jaar actief in Soedan en sinds 2005 ondersteunen we het herstel van basisgezondheidsdiensten in het zuiden.

In 1986 werd voor het eerst HIV/AIDS bij een patiënt geconstateerd. Daarna ging het snel. Nu leven er ongeveer 600.000 mensen met HIV/AIDS in Soedan. Helaas maken stigma, discriminatie en tradities de aanpak van het probleem nog moeilijker. Samen met de Soedanese Rode Halve Maan vereniging besloten we HIV interventies te integreren in het basisgezondheidszorgprogramma.

In september 2004 namen het Nederlandse Rode Kruis en de afdeling Juba van de Soedanese Rode Halve Maanvereniging het basisgezondheidszorgprogramma over van het ICRC. Dit programma heeft als doel betere toegang tot gezondheidsfaciliteiten voor de bevolking. Het programma loopt tot en met 2010.

JUBA EN LAINYA

De wederopbouw van het basisgezondheidszorgsysteem richt zich vooral op de regio's Juba en Lainya in Zuid-Soedan.

KLINIEKEN BOUWEN

In de regio's Juba en Lainya willen we de gezondheidssituatie van kwetsbare gemeenschappen verbeteren. Hoe? Onder meer door basisgezondheidszorgklinieken te bouwen. Hierdoor krijgen mensen op lokaal niveau toegang tot gezondheidszorg. Deze klinieken voorzien ook in [HIV/AIDS activiteiten](#). Denk hierbij aan preventiemaatregelen, stigmareductie en bewustwordingsactiviteiten.

MINISTERIE VAN GEZONDHEID

We zetten niet een extra gezondheidsstructuur op, maar werken nauw samen met het Zuid-Soedanese Ministerie van Gezondheid. Zij zijn uiteindelijk verantwoordelijk voor het werk van de gezondheidsdiensten. De Soedanese Rode Halve Maanvereniging coördineert het programma met het Ministerie en draagt uiteindelijk onderdelen van de activiteiten over aan het Ministerie.

LOKALE GEMEENSCHAP

De bijdrage van de lokale gemeenschappen is erg belangrijk voor het succes van het programma. Rode Kruisvrijwilligers, religieuze en tribale leiders zijn nauw betrokken bij de uitvoering van de verschillende activiteiten binnen het programma.

CAPACITEITSVERSTERKING

Verder werkt het programma aan [capaciteitsversterking](#) van de Juba afdeling van de Soedanese Rode Halve Maanvereniging. Een sterke afdeling kan immers nog beter haar programma's uitvoeren. En dit is ook op de langere termijn goed voor de gezondheidszorg en gemeenschappen.

We ondersteunen onze Soedanese zustervereniging met:

- effectief management van personeel en vrijwilligers;
- het ontwikkelen van leiderschap;
- algemene vaardigheden in projectmanagement en financieel management.

DOELSTELLINGEN

Wat willen we bereiken met het wederopbouwprogramma?

Een belangrijke doelstelling is stigmareductie binnen de lokale gemeenschappen. Dit vermindert de kwetsbaarheid voor en negatieve effecten van HIV. Ook herstel van de bestaande basisgezondheidszorgprogramma's van de Soedanese Rode Halve Maanvereniging is belangrijk. Deze waren door de oorlog in het slop geraakt. Het programma zal focussen op het samengaan van preventieve gezondheidszorginterventies met andere Rode Kruisactiviteiten, inclusief HIV/AIDS interventies.

RESULTATEN

In 2008 hebben we mooie resultaten geboekt. De basisgezondheidszorgprogramma's in de districten Juba en Lainya zijn versterkt door:

- de opening van zes basisgezondheidszorgklinieken. Onze Soedanese zustervereniging bouwde vier nieuwe klinieken in Lomilikin, Logwili, Mangalla en Mobil. Bij iedere kliniek werd bovendien een waterput geslagen. Twee andere klinieken in Tongping en Gumbo zijn gerenoveerd en weer in gebruik genomen;
- de zustervereniging ondersteunde ook vier basisgezondheidszorgklinieken in Mobil, Tongping, Gumbo en Peiti. De hulp bestond uit voorlichting en behandeling. 16.391 patiënten bezochten de vier klinieken in de eerste helft van 2008;
- vier klinieken zijn voorzien van medicijnen en medische benodigdheden;
- de Juba afdeling bracht tweemaal per maand controlebezoeken aan de vier klinieken. Tijdens de bezoeken werd begeleiding en technische ondersteuning aan het personeel gegeven.

De wederopbouw van de bestaande basisgezondheidszorgprogramma's van de Soedanese Rode Halve Maanvereniging is in volle gang:

- in totaal trainden we 249 vrijwilligers in basisgezondheidszorg volgens de [PHAST methodiek](#). Vervolgens gaan de vrijwilligers hun eigen gemeenschappen voorlichten;
- [13 vrijwilligers zijn getraind in thuiszorg](#). Zij bereikten 40 van de 100 HIV/AIDS patiënten in twee gemeenschappen;
- we leidden 25 jongeren uit zeven kerkelijke gemeentes op tot trainers in [HIV/AIDS](#). Deze jongeren hebben vervolgens 76 andere jongeren van andere kerken getraind;
- het Rode Kruis organiseerde negen grote campagnes over HIV/AIDS. Het achterliggende idee is, dat bewustwording van stigma een eerste stap is op weg naar [vermindering daarvan](#). Met de campagnes bereikten we in totaal 3.139 mensen. Daarnaast werden 5.486 condooms uitgedeeld.

We renoveerden het afdelingskantoor in Juba van de Soedanese Rode Halve Maanvereniging. Personeel en vrijwilligers kunnen er nu volop aan de slag:

- HIV/AIDS- en basisgezondheidszorg projectleiders zijn aangenomen en operationeel;
- zes afdelingsmedewerkers werken voor en worden betaald door het programma;
- een externe auditor controleerde de financiële administratie en boekhouding. Hij maakte daar tevens rapport van op.

LEERPUNTEN

Natuurlijk zijn we bij onze activiteiten ook enkele obstakels tegengekomen. Twee voorbeelden:

- Personeel
Capaciteitsversterking blijft een uitdaging. Het is moeilijk om mensen met de juiste capaciteiten te vinden en te behouden. Door een deel van de activiteiten te richten op het versterken van het nationale personeel hopen we duurzaamheid en kwaliteit van de uitkomsten beter te garanderen;
- Veiligheid
Veiligheidsrisico's in het gebied blijven hoog en vergen in toenemende mate aandacht. In 2008 werd het kantoor van de Soedanese Rode Halve Maan en een Nederlandse Rode Kruis medewerker beroofd. Vernieuwde en verbeterde veiligheidsmaatregelen moeten de kans op zulke incidenten verminderen.

2008 in cijfers

Beschikbare fondsen	€ 1.490.172 (te besteden tussen 2005 en 2008) Het programma is verlengd tot 2010.
Uitgaven in 2008	€ 668.627
Donoren	Ministerie van Buitenlandse Zaken
Ondersteuning van	Soedanese Rode Halve Maan
Aantal geholpen mensen	• 40.000 mensen direct door basisgezondheidszorg klinieken • indirect alle inwoners van de regio's: 254.217.
Aantal hulpverleners	• 2 gedelegeerden Nederlandse Rode Kruis

AMBITIES VOOR 2009

Het oorspronkelijke programma is verlengd met een periode van twee jaar (tot 2010). We verwachten, dat zo'n 60.000 mensen gebruik zullen maken van de zes basisgezondheidszorgklinieken in zes gemeenschappen in zowel Juba als Lainya. De belangrijkste doelgroepen zijn kinderen jonger dan vijf jaar en vrouwen tussen 18 en 40 jaar.

We bieden de volgende gezondheidsdiensten aan:

- het behandelen van meest voorkomende ziektes, waaronder geslachtsziektes;
- zorg vóór, tijdens en na de bevalling door lokaal getrainde vroedvrouwen;
- promotie van het gebruiken van condooms;
- vaccinatie en het monitoren van groeiontwikkeling;
- gezondheidsvoorlichting;
- het reageren op noodsituaties.

Ook op het gebied van preventieve gezondheidszorg hebben we ambities. Via het grote netwerk van vrijwilligers zal het programma activiteiten uitvoeren in de gemeenschappen. De interventies bestaan uit:

- Eerste Hulp;
- hygiënevoorlichting en het opzetten van sanitaire- en drinkwatervoorzieningen;
- voorlichting gericht op ziektepreventie;
- distributies van muskietennetten aan zwangere vrouwen en kinderen jonger dan vijf;
- activiteiten gericht op stigmapermindering en preventie van HIV verspreiding, zoals het uitdelen en stimuleren van het gebruik van condooms.

Onze algemene doelstelling is om meer HIV positieve mensen te bereiken. In Zuid-Soedan rust een groot stigma op HIV/AIDS. Met het aanvullende programma en het grote netwerk van vrijwilligers hopen we het aantal bereikte HIV positieve mensen te kunnen verhogen naar 70%. Onder andere via thuiszorg en andere HIV/AIDS interventies.

SOEDAN

Sinds de onafhankelijkheid in 1956 verkeert Soedan voortdurend in conflict. Een van de grootste conflicten was de 25 jaar durende noord-zuid oorlog. De oorlog verwoestte de infrastructuur in Zuid-Soedan. Resultaat: twee miljoen doden en drie miljoen mensen die naar andere regio's in Soedan of naar buurlanden zijn gevlucht.

De internationale gemeenschap drong aan op een vredesakkoord. In januari 2005 werd dit ondertekend door de regering van Soedan en het vrijheidsleger in het Zuiden van Soedan (SPLA).

De Soedanese Rode Halve Maan is de grootste nationale humanitaire organisatie in Soedan. Ze heeft een netwerk van 21 afdelingen, 700 veldkantoren en meer dan 400.000 getrainde vrijwilligers. De afdeling in Zuid- Soedan werkt samen met verschillende internationale organisaties waaronder het Internationale Rode Kruis en het Nederlandse Rode Kruis. Zo kan de organisatie humanitaire hulp verlenen aan lokale gemeenschappen in de regio.

3.7. RESULTAAT/IMPACTMETING

Het Nederlandse Rode Kruis wil kwetsbare mensen zo goed mogelijk helpen. Maar bereiken we met onze steun ook echt de gewenste resultaten? Om dat te controleren, meten we de kwaliteit van de projecten.

KWALITEIT: VAN GOED NAAR BETER

We besteden veel aandacht aan de kwaliteit van onze hulpverlening. Kwaliteit betekent onder meer efficiënt werken. En efficiëntie bereiken we door een goede organisatie van het werk. Een belangrijk hulpmiddel daarbij is ISO. ISO is een kwaliteitsstandaard voor organisaties en bedrijven. De internationale afdeling van het Nederlandse Rode Kruis is sinds begin 2007 ISO-gecertificeerd.

De kwaliteitsnormen van ISO helpen ons de organisatie continu te verbeteren. Zo hebben we in 2008 de efficiëntie verhoogd door procedures en processen te vereenvoudigen. En hoe hoger onze efficiëntie, hoe meer mensen we kunnen helpen.

Hoe hoger onze efficiëntie, hoe meer mensen we kunnen helpen

WERKEN MET SPECIALISTEN

Ook de effecten van de hulpverlening zeggen iets over de kwaliteit van ons werk. De belangrijkste vraag hierbij is: hebben de mensen die wij hulp bieden daadwerkelijk iets aan onze steun gehad?

Natuurlijk probeert onze internationale afdeling altijd de beste resultaten te behalen. Hiertoe hebben we regiospecialisten en thema-adviseurs in dienst. Elk heeft een eigen specialiteit en samen ondersteunen ze onze zusterverenigingen bij het geven van hulp aan hen die dat nodig hebben.

KWALITEIT VERBETEREN

Om de effectiviteit en dus de kwaliteit van deze werkwijze te verbeteren, hebben we in 2008 nog een adviseur aangesteld, en de werving gestart voor nog twee andere. In het najaar startte de adviseur voor rampenrisico reductie en voorbereiding op rampen en is de werving gestart voor adviseurs op het gebied van water & sanitatie en capaciteitsopbouw & partnerschap.

GRONDBEGINSELEN

Kwaliteit heeft ook te maken met onze grondbeginselen. Het Nederlandse Rode Kruis als organisatie en onderdeel van de wereldwijde Rode Kruisbeweging heeft er zeven:

- Menslievendheid
- Onpartijdigheid
- Neutraliteit
- Onafhankelijkheid
- Vrijwilligheid
- Eenheid
- Algemeenheid

In 2008 heeft het Nederlandse Rode Kruis besloten meer nadruk te leggen op deze grondbeginselen. Voor het internationale werk betekent dit, dat we ze nadrukkelijker aan bod laten komen. Met de zeven grondbeginselen constant in ons achterhoofd geven we onze projecten vorm, en bewaken en evalueren ze.

METEN: LATEN ZIEN WAT WE DOEN

Zoals gezegd meten we de resultaten en impact van ons werk om de kwaliteit te bepalen en te verbeteren. Dit vinden we erg belangrijk. Maar we doen meer. We meten namelijk ook de voortgang van projecten. Waar staan we en hoeveel moeten we nog doen om het beoogde einddoel te halen? Zo'n situatieschets biedt niet alleen ons, maar ook de buitenwereld inzicht in wat we doen.

Waar staan we en hoeveel moeten we nog doen om het beoogde einddoel te halen?

RESULTAAT EN IMPACT

In de afgelopen jaren keken we vooral naar de activiteiten die binnen internationale projecten werden uitgevoerd. Nu ligt de nadruk meer en meer op resultaten en impact. Het doel dat bereikt wordt, is tenslotte belangrijker dan de manier waarop je daar bent gekomen. Bij resultaten gaat het om de directe doelen van een project. Impact gaat over de meer lange termijn effecten voor de mensen die wij ondersteunen.



CIJFERMATERIAAL VERZAMELEN

We verzamelen verschillende soorten informatie. We willen bijvoorbeeld weten hoeveel mensen we helpen binnen een bepaald project, maar ook wat de kwaliteit van de ondersteuning is geweest. Verder willen we horen wat de mensen zelf vinden van de ondersteuning die ze hebben ontvangen.

Deze verhalen zijn vooral belangrijk wanneer we iets willen weten over de impact van onze activiteiten. Ofwel: wat hebben mensen hier op lange termijn aan gehad. Deze laatste vraag komt aan bod tijdens (eind)evaluaties van projecten. De voortgang (resultaten) van projecten wordt op meer regelmatige basis gemeten.

Naast cijfermateriaal verzamelen wij ook verhalen van betrokkenen

VIA ZUSTERVERENIGINGEN

Hoe komen we aan deze informatie? De belangrijkste manier is via de vrijwilligers van onze zusterverenigingen. Zij zijn het die regelmatig contact hebben met de mensen die wij ondersteunen. Zij kennen ook de context van de projecten en de daarbij behorende verhalen van de hulpbehoevende. De informatie die vrijwilligers verzamelen wordt aangevuld met statistieken en meer algemene achtergrondinformatie. Deze is vaak afkomstig van overheidsinstellingen.

Plaatselijke vrijwilligers spreken vaak alleen de lokale talen

LASTIG

Het is meestal niet gemakkelijk om alle informatie te krijgen die we zouden willen hebben. Dit komt onder andere doordat veel vrijwilligers alleen lokale talen spreken. Bovendien kunnen ze vaak niet of onvoldoende lezen en schrijven. Ook zijn in veel landen veel minder statistieken beschikbaar dan bijvoorbeeld in Nederland. Voor mondiale consolidatie van gegevens is ook een knelpunt dat we ons willen aansluiten bij definities die de zusterverenigingen hanteren, maar waarvan de interpretatie per land kan verschillen.

SAMENWERKEN

Meten is weten. Daarom zetten we hoog in op het meer gestructureerd meten van resultaat en impact. In 2008 heeft het Nederlandse Rode Kruis, vooral rond HIV/AIDS projecten, samen met de zusterverenigingen gewerkt aan het meer gestructureerd meten van resultaat en impact. In 2009 zetten we dit voort door het gezamenlijk ontwikkelen van tools en het trainen van staf en vrijwilligers.

4. HUMANITAIR OORLOGSRECHT



Het humanitair oorlogsrecht is een verzameling regels die mensen in oorlogstijd moet beschermen. Zo mogen burgers niet worden aangevallen en is het gebruik van chemische wapens verboden. Ook in 2008 ondervonden slachtoffers in alle oorlogen in de wereld het belang van dit recht. Aan den lijve.

Het Rode Kruis is de drijvende kracht achter de ontwikkeling van het humanitair oorlogsrecht (HOR). Wereldwijd ziet het toe op de naleving ervan en maakt het de regels bij zoveel mogelijk mensen bekend.

Naleving van humanitair oorlogsrecht begint bij kennis ervan

VOORLICHTING

Omdat naleving van het oorlogsrecht begint bij kennis ervan, geeft het Rode Kruis voorlichting over de regels. In Nederland heeft in vredetijd het Nederlandse Rode Kruis als taak deze voorlichting te verzorgen. Bijvoorbeeld aan militairen, journalisten, juristen, studenten en het algemeen publiek.

MILITAIREN

Militairen spelen een cruciale rol bij naleving van het oorlogsrecht. Nederlandse soldaten nemen steeds vaker deel aan internationale missies. Vandaar dat we in nauw contact met de krijgsmacht lessen en trainingen over het humanitair oorlogsrecht geven aan militairen. In 2008 deden we dat vijftien keer aan totaal 578 personen. Daarnaast hebben we voor de eerste keer deelgenomen aan een militaire oefening.

Militairen en militair personeel ontvingen lessen en trainingen over het humanitair oorlogsrecht

JOURNALISTEN

Journalisten informeren het algemeen publiek over actuele kwesties. Wij dragen daarom bij aan de verbetering van hun kennis over humanitair oorlogsrecht. In 2008 verzorgden wij gastcolleges voor universitaire – en hbo-studenten journalistiek. Daarnaast boden wij journalisten regelmatig juridische achtergrond bij actuele kwesties, onder andere via een nieuwsbrief.

JURISTEN EN STUDENTEN

Juristen hebben behoefte aan meer specialistische kennis. Dat geldt ook voor studenten. Daarom organiseerden wij een speciale lezingencyclus over het humanitair oorlogsrecht in samenwerking met het T.M.C. Asser Instituut en de Universiteit van Amsterdam. Toonaangevende sprekers zorgden ervoor dat deze avondlezingen druk werden bezocht, onder andere door rechters van het Internationale Strafhof en het Joegoslavië Tribunaal.

ALGEMEEN PUBLIEK

Het algemeen publiek kon in 2008 op verschillende manieren kennis opdoen over het humanitair oorlogsrecht. Zo leidde de [3FM Serious Request-actie](#) voor de vluchtelingen tot publiciteit over dit oorlogsrechtelijke onderwerp.

VRIJWILLIGERSNETWERK

Ook verschenen er regelmatig nieuwsberichten op de website van het Nederlandse Rode Kruis. We gaven regelmatig lezingen op universiteiten, middelbare en lagere scholen en bij verschillende maatschappelijke organisaties. Veel van deze lezingen werden gegeven door ons [voorlichtersnetwerk](#). In 2008 hebben we aan 3.652 mensen voorlichting gegeven.

De 3FM Serious Request-actie leidde tot publiciteit over humanitair oorlogsrecht

PLEITBEZORGING

In 2008 brachten wij verschillende regels van het humanitair oorlogsrecht onder de aandacht van het parlement. Bijvoorbeeld ten aanzien van het verbod op het gebruik van clustermunitie. We drongen daarbij aan op strikte naleving van de regels van het humanitair oorlogsrecht. Het Rode Kruis heeft een grote rol gespeeld in de ontwikkeling van de Clustermunitie Conventie. Deze Conventie is op 3 december 2008 door de Nederlandse regering ondertekend. Daarnaast heeft er pleitbezorging plaatsgevonden op een aantal oorlogsrechtelijke kwesties. Dit is op vertrouwelijke basis direct aan de orde gesteld bij de overheid.

SAMENWERKING

Om de kennis over het humanitair oorlogsrecht goed te kunnen verspreiden, werken we samen met de overheid, de krijgsmacht, universiteiten, andere hulporganisaties en afdelingen binnen de eigen organisatie. We onderhouden nauwe banden met het Internationale Rode Kruis en nationale verenigingen en adviseren elkaar regelmatig.

Overzicht activiteiten

Voorlichtingen	Aantal	Aantal bereikte personen
Militairen	15	578
Studenten	18	562
Juristen	15 (waarvan 13 HILAC)	736
Algemeen Publiek		3652
Rode Kruis (vrijwilligers & beroepskrachten)		226

BESCHERMING EMBLEEM

Het Rode Kruis-embleem beschermt mensen in oorlogstijd. Die functie is van levensbelang. Misbruik is daarom strafbaar, ook in vreedstijd. Dit jaar wees het Nederlandse Rode Kruis 94 bedrijven en instellingen op het oneigenlijke gebruik van ons embleem. Het gebruik werd daarna meestal meteen stopgezet.

2008 in cijfers

Uitgaven in 2008	€ 296.000
Geldgevers	Leden en donateurs, uitnodigende instanties (via vergoedingen)
Medewerkers (in FTE)	3,9
Vrijwilligers	100

AMBITIES VOOR 2009

- Het publiceren van een humanitair oorlogsrechtshandboek voor hbo-studenten;
- Meer pleitbezorging op actuele humanitair oorlogsrechtthema's;
- De afdeling gaat zich op bredere internationale rechtsgebieden toelagen, zoals: mensenrechten, 'internationale disasters response law' en migratie.

5. KLIMAATVERANDERING



De trieste effecten van klimaatverandering zijn bekend. Meer overstromingen, langduriger droogtes, heviger orkanen, hittegolven en uitbreiding van ziektes zoals malaria en knokkelkoorts. En juist de armste mensen in de armste landen worden het hardst getroffen.

Het Nederlandse Rode Kruis richtte al in 2002 het Rode Kruis- en Rode Halve Maan Klimaatcentrum op. Dit internationale centrum, gevestigd in Den Haag, ondersteunt het Internationale Rode Kruis en individuele zusterverenigingen, vooral in ontwikkelingslanden. Het wil de gevolgen voor de meest kwetsbare groepen verminderen door kennis over klimaatrisico's te verwerken in plannen en activiteiten.

De banden met het Klimaatcentrum zijn nauw, maar met ingang van 2008 zijn de financiële gegevens van de Stichting Rode Kruis Klimaatcentrum niet langer in de consolidatie betrokken. Het beleid van deze Stichting wordt thans bepaald door de Federatie en de Stichting voorziet zelfstandig in de fondsenwerving.

WAAROM HET KLIMAATCENTRUM:

- De armste mensen in de armste landen zijn het vaakst slachtoffer van de gevolgen van klimaatverandering. Terwijl ze het minste bijdragen aan de oorzaken ervan. De armste landen hebben daarom prioriteit in de programma's van het Klimaatcentrum;
- Het Klimaatcentrum geeft technische ondersteuning aan de zusterverenigingen. Het faciliteert en versterkt de samenwerking tussen wetenschappelijke en humanitaire organisaties, nationaal en internationaal;
- Toenemende risico's van klimaatverandering moeten worden geïntegreerd in onze bestaande programma's. Op zichzelf staande klimaatprogramma's hebben minder kans van slagen;
- Het Klimaatcentrum vertaalt risico's van klimaatverandering, vaak nog op mondiale en regionale schaal beschreven, naar relevante kennis op nationaal en lokaal niveau.

De armste landen hebben prioriteit in de programma's van het Klimaatcentrum

VAN NEDERLAND...

Wij vragen het Klimaatcentrum regelmatig om hulp. Hun professionele voorlichters Klimaatadaptatie verzorgden bijvoorbeeld presentaties op lokaal niveau om het onderwerp ook daar op de agenda te krijgen.

...TOT WEST AFRIKA

Het regionale Federatiekantoor in Dakar vroeg het Klimaatcentrum in 2007 om advies over de aanpak van groeiende risico's in de regio. Het regenseizoen veroorzaakte hier namelijk grote problemen. Er kwam een samenwerking tot stand met het International Research Institute for Climate and Society, Columbia University (IRI) en het African Centre of Meteorological Application for Development (ACMAD). Een uit de regio afkomstige IRI-stagiair werkte de lokale medewerkers in op klimaatscenario's van 2008. Door deze informatie te gebruiken, leerden de medewerkers onder andere seizoens- en korte weersvoorspellingen correct te interpreteren. En heel belangrijk: ernaar te handelen. Zo konden ze op tijd zien waar ze overstromingen konden verwachten. Dankzij deze voorbereidingen vroeg in het seizoen, waren hulpverleners beter voorbereid.

KLIMAATGIDS

Het Klimaatcentrum staat in de belangstelling. Dat blijkt ondermeer uit de interesse voor de 'Red Cross/Red Crescent Climate Guide'. Deze gids werd eind 2007 uitgebracht en ook in 2008 nog regelmatig aangevraagd. Het beschrijft de ervaringen en lessen uit de eerste jaren. Daarnaast bevat het boekwerk praktische richtlijnen voor de Rode Kruis- en Rode Halve Maan-verenigingen. En natuurlijk andere geïnteresseerden.

Klimaatgids bevat praktische richtlijnen en ervaringen uit eerste jaren

In de Klimaatgids staat bijvoorbeeld beschreven hoe we klimaatrisico's op de diverse werkteerijnen aanpakken. Denk aan rampenmanagement, 'community based disaster preparedness' en gezondheidszorg. Natuurlijk wordt ook de dialoog met overheden en kenniscentra niet vergeten. Op www.climatecentre.org staan ervaringen uit alle landen waarmee het Klimaatcentrum samenwerkt en uiteraard meer achtergrondinformatie, tools en links naar kenniscentra.

INTERNATIONALE AFSpraak

Tijdens de Internationale Rode Kruis Conferentie 'Together for Humanity' (2007) is afgesproken om klimaatadaptatie te integreren in plannen en programma's voor rampenreductie en -respons. De afspraak is ondertekend door alle nationale Rode Kruis- en Rode Halve Maan-verenigingen, de Internationale Federatie en het Internationale Comité van het Rode Kruis en de staten die deelnemen aan de verdragen van Genève (waaronder Nederland). Het Klimaatcentrum steunt de nationale verenigingen bij het naleven van deze afspraken.

‘VOORBEREIDING OP KLIMAATVERANDERING’

Om de negatieve effecten van klimaatveranderingen het hoofd te kunnen bieden, is het 'Preparedness for Climate Change' (PfCC)-programma opgezet. Het budget komt sinds 2006 van het Ministerie van Buitenlandse Zaken in het kader van Thematische Mede Financiering (TMF). Inmiddels nemen er 37 nationale verenigingen aan deel.

Het PfCC-programma bestaat uit 4 stappen:

- een workshop voor en door Rode Kruis-medewerkers met presentaties van klimaatdeskundigen, vaak de meteorologische dienst. Dit is voor de Rode Kruis-verenigingen doorgaans de eerste kennismaking met het onderwerp;
- een achtergrondstudie door het Rode Kruis. Hierin brengen de nationale verenigingen de klimaatrisico's in het betreffende land in kaart. Natuurlijk onderzoeken ze ook eventuele raakvlakken met bestaande programma's daar. De resultaten presenteren ze op een publieksvriendelijke manier aan de gehele Rode Kruis-organisatie en andere geïnteresseerden. Bijvoorbeeld als brochure of videoproductie;
- een regionale workshop, waarin bevindingen en ideeën in de regio worden uitgewisseld. Tevens bereiden de nationale verenigingen dan vervolgstappen voor;
- een actieplan, dat beschrijft hoe de nationale zustervereniging de klimaatrisico's kan inpassen in haar reguliere werkzaamheden. Inclusief mobilisatie van capaciteit en middelen.

ACTIEPLANNEN

Hoe uiteenlopend de actieplannen ook zijn, ze delen een aantal belangrijke kenmerken. Samenwerking met:

- meteorologische instituten;
- universiteiten;
- verschillende ministeries;
- andere klimaatkenniscentra.

Overal richt de analyse zich op de klimaatrisico's voor de meest kwetsbare gemeenschappen. En overal wordt de dialoog met de eigen overheid geopend. Zodat ook zij zullen bijdragen aan de ontwikkelingen op gebied van klimaat.

De nationale verenigingen werken nu samen met meteorologische instituten, universiteiten, ministeries en andere klimaat-kenniscentra

KNELPUNTEN

In 2008 vroeg het Klimaatcentrum uitstel bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken voor de einddatum van het 'preparedness for climate change'-programma. Alle stappen konden volgens plan in december 2008 worden afgerond, maar toch zou iets meer tijd tot betere en meer duurzame resultaten leiden. Deze verlenging is goedgekeurd. Nu kunnen meer nationale verenigingen de laatste stap van het project afronden met een weldoordacht actieplan. De nieuwe einddatum is halverwege 2009.

Link tussen humanitaire hulp en lange termijn ontwikkelingsprogramma's

VERVOLGSTAPPEN: EARLY WARNING > EARLY ACTION

Klimaatverandering is een 'early warning' die vraagt om 'early action' vooral met de kwetsbare groepen in de armste landen. Zo wordt klimaatverandering meegenomen in de voorbereiding op rampen als overstromingen, orkanen, maar ook ziektes als malaria en knokkelkoorts.

Early Warning>Early Action legt de link tussen humanitaire hulp en wetenschappelijke informatie, waarbij vooral rekening gehouden wordt met relevante informatie voor verschillende tijdschalen.

Doel is een nog betere risicoreductie, rampenparaatheid (disaster preparedness) en rampenrespons door gerichte actie op basis van wetenschappelijke informatie. Het Klimaatcentrum ziet Early Warning>Early Action als logisch vervolg van het programma 'Preparedness for Climate Change'.

[Hoe dit in de praktijk werkt, leest u hier >](#)

VN-KLIMAATCONFERENTIE IN POLEN

Het jaar 2008 werd afgesloten met de grote VN-Klimaatconferentie in Polen. Een belangrijke gebeurtenis en dus reisden twintig medewerkers van Rode Kruis- en Rode Halve Maan-verenigingen af naar het Poolse Poznan. Ook secretaris-generaal Bekele Geleta van het Internationale Rode Kruis was aanwezig. Hij sprak onder meer over risicomanagement. Het Klimaatcentrum faciliteerde namens de Federatie een internationale 'taskforce' over klimaatverandering van de Inter Agency Standing Committee (IASC, het beleidsorgaan van de meeste humanitaire organisaties). De taskforce presenteerde samen met de VN International Strategy for Disaster Reduction (ISDR) een visie op de wijze waarop in een toekomstig klimaatverdrag ook het verhoogde risico op rampen kan worden aangepakt. In Poznan bleek dat veel regeringen deze visie steunden.

KOPENHAGEN 2009

De conferentie in Poznan was bedoeld om vervolgstappen te formuleren en de basis te leggen voor een vervolgakkoord van het Kyoto-protocol in december 2009 (Kopenhagen). De onderhandelingen verliepen echter langzaam en moeizaam. Dit betekent dat 2009 een spannend jaar wordt met nieuwe onderhandelingsronden en een climax in Kopenhagen. Het Klimaatcentrum zal zijn zorgen hieromtrent onder de aandacht houden van het brede publiek én de beleidsmakers.

AMBITIES VOOR 2009

De belangrijkste ambitie voor 2009 is het verder versterken van de capaciteit van nationale Rode Kruis-verenigingen om klimaatrisico's beter mee te nemen in de planning en programmering. Daarnaast zijn de onderhandelingen voor een nieuw verdrag in Kopenhagen van groot belang. Het Rode Kruis zal waar mogelijk ervoor pleiten dat mensen die het meest kwetsbaar zijn voor de gevolgen van klimaatverandering, worden beschermd in het nieuwe verdrag.

6. FINANCIËN



6.1. BESTUURSVERSLAG

Het bestuursverslag beschrijft de ontwikkeling van inkomsten en uitgaven in 2008, onze financiële positie, en de begroting voor 2009. Daarnaast geven wij een beeld van voor ons relevante wet- en regelgeving, hoe wij Governance toepassen en omgaan met de Code Wijffels.

6.1.1. Ontwikkeling in inkomsten

Het Nederlandse Rode Kruis kan jaarlijks rekenen op een aantal bronnen van inkomsten.

In 2008 waren dit:

EIGEN FONDSENWERVING

De inkomsten uit eigen fondsenwerving daalden met € 0,2 miljoen, van € 42,2 miljoen in 2007 naar € 42,0 miljoen in 2008. In de begroting gingen we uit van 40,6 miljoen aan inkomsten uit eigen fondsenwerving. Belangrijke stijgers waren de inkomsten uit nalatenschappen en eigen acties. Ook de collecte en de contributies van leden leverden meer op dan begroot. De giften en schenkingen ten behoeve van nationale en internationale doeleinden vielen lager uit dan in 2007.

BATEN UIT ACTIES VAN DERDEN

De inkomsten uit acties van derden betreffen vooral de bijdragen van de Nationale Postcode Loterij, de Sponsor Loterij en Stichting Vluchteling. De bijdrage van de Nationale Postcode Loterij aan het Nederlandse Rode Kruis bedroeg voor zowel 2007 als 2008 € 4 miljoen. Van de Sponsor Loterij ontvingen we € 0,7 miljoen. Dat is € 0,1 miljoen hoger dan in 2007. In 2008 ontvingen we € 0,6 miljoen uit de actie voor de slachtoffers van cycloon Nargis in Birma. Onder de noemer Baten uit acties van derden zijn ook de inkomsten uit de 3FM-actie opgenomen.

SUBSIDIES VAN OVERHEDEN

De overheid draagt bij voor onze nationale en internationale projecten en activiteiten.

De bijdrage van nationale projecten daalde licht van € 5,0 miljoen in 2007 naar € 4,5 miljoen in 2008. In de begroting gingen we uit van € 5,3 miljoen.

Voor internationale projecten droeg de overheid € 20,9 miljoen bij. Dat is een stijging ten opzichte van vorig jaar van € 5,8 miljoen en heeft onder andere betrekking op de inzet van het Rode Kruis ten tijde van rampen. In de begroting hielden we rekening met € 16,8 miljoen.

BATEN UIT BELEGGINGEN

Met bijna € 1,8 miljoen daalde het resultaat beleggingen. In de begroting was wel een daling voorzien, maar niet van deze omvang.

De samenstelling van de inkomsten over 2008 is als volgt:



6.1.2. Ontwikkeling in uitgaven

Ontwikkeling in uitgaven laat zien welke kosten wij gehad hebben om aan verplichtingen te voldoen.

VOORLICHTING EN BEWUSTMAKING

Onder deze post vallen de kosten voor pleitbezorging, een van onze statutaire doelstellingen, en de kosten voor het vergroten van de naamsbekendheid van het Nederlandse Rode Kruis. De kosten voor voorlichting en bewustmaking daalden van € 5,9 miljoen in 2007 naar € 4,4 miljoen in 2008. Voornaamste reden hiervoor is dat we in 2007 ook het Klimaatcentrum mee consolideerden, maar we deze vanaf 2008 buiten de consolidatiekring laten vallen, omdat ook andere nationale verenigingen en de Federatie hun aandeel hebben genomen in de financiering van het Klimaatcentrum en het beleid van het Klimaatcentrum thans door de Federatie wordt bepaald.

VOORBEREIDING EN COÖRDINATIE INTERNATIONALE ACTIVITEITEN

Onder deze kop zijn de kosten opgevoerd voor ondersteuning van internationale hulpverleningsprojecten die door het Nederlandse Rode Kruis worden uitgevoerd. Ook bijdragen aan de [Internationale Federatie](#) en het [ICRC](#) vallen hieronder.

De kosten voor de voorbereiding en coördinatie van internationale activiteiten waren met € 4,9 miljoen nagenoeg gelijk aan de uitgaven in 2007.

INTERNATIONALE ACTIVITEITEN

De kosten voor internationale activiteiten betreffen de kosten van [internationale hulpverleningsprojecten](#) die door het Nederlandse Rode Kruis worden uitgevoerd. De hulpverlening voor de uitvoer van specifiek overeengekomen projecten kan op drie manieren vorm krijgen:

Financiële ondersteuning

Dit betreft de projectverplichtingen die zijn aangegaan vanuit Nederland naar het internationale Rode Kruis of nationale Rode Kruis- en Rode Halve Maan-verenigingen.

Materiële ondersteuning

Dit betreft vanuit Nederland of ter plekke aangeschafte hulpgoederen of materialen die nodig zijn voor de uitvoer van het project.

Personele ondersteuning

Dit betreft de inzet van personeel voor verschillende activiteiten binnen het project.

De steun voor internationale activiteiten lag met € 32,5 miljoen opnieuw op een hoog niveau. Voor een groot deel komt dit door een aantal structurele financieringen van de overheid voor noodhulpacties en stille rampen.

NATIONALE ACTIVITEITEN

De kosten voor nationale activiteiten maken we voor sociale hulp en noodhulp binnen Nederland. Bijvoorbeeld voor de Mappa Mondo-huizen, Bijzondere Vakanties, Eerste Hulp en Opsporing en Contacttherstel. Hierin zijn ook de kosten opgenomen voor de centrale ondersteuning van deze activiteiten en de kosten voor vrijwilligersmanagement en opleidingen.

De kosten van de nationale activiteiten stegen licht van € 22,3 miljoen in 2007 naar € 24,6 miljoen in 2008. Reden hiervoor is dat de activiteiten van jaar tot jaar niet met elkaar te vergelijken zijn. Daarnaast hebben we in de uitgaven (voornamelijk JHD) ook te maken gehad met gestegen brandstofprijzen voor voornamelijk het vakantieschip de J.Henry Dunant en prijzen voor voeding voor voornamelijk de vakantie accommodaties en Mappa Mondo huizen).

WERVING BATEN

Hulpverlening kost geld. Voor een groot deel zijn we hiervoor afhankelijk van particulieren die aan ons willen doneren. De kosten voor werving baten betreffen alle kosten van activiteiten die direct of indirect helpen mensen te bewegen ons financieel te steunen. De kosten stegen van € 8,5 miljoen in 2007 naar € 8,8 miljoen in 2008. De kosten voor eigen fondsenwerving bedroegen over 2007 en 2008 gemiddeld 20,2 procent van de Baten uit eigen fondsenwerving. Hiermee blijven we ruim onder de door het Centraal Bureau van Fondsenwerving gestelde maximumnorm van 25 procent over een periode van drie jaar.

We blijven ruim onder de maximum kostennorm van het CBF

BEHEER EN ADMINISTRATIE

Onder Beheer en administratie zijn de kosten opgenomen voor een aantal vakafdelingen die niet direct gerelateerd zijn aan de hulpverlening, maar die noodzakelijk zijn om de organisatie te laten functioneren (zoals directie, financiële administratie, Kenniscentrum Diversiteit etc.).

De kosten voor Beheer en Administratie zijn in 2008 nagenoeg gelijk aan de begroting en met € 0,4 miljoen gestegen tegen opzichte van 2007. In procenten uitgedrukt bedragen de kosten Beheer en Administratie in 2008 7,4 procent van het totaal aan lasten.

De samenstelling van de uitgaven over 2008 is als volgt:



6.1.3. Financiële positie

Geld van goede doelen moet rollen. Daar zijn we het als Rode Kruis mee eens. Het is echter goed om reserves te hebben.

Zo kunnen we snel inspelen op rampen of andere onverwachte noodhulpsituaties. Ook in financiële onzekere tijden is het goed om een continuïteitsreserve te hebben. Niet te veel, maar genoeg om hulpverlening te kunnen blijven garanderen. Ongeacht uit welke hoek de financiële wind waait.

MATERIËLE VASTE ACTIVA

In 2008 betreffen de investeringen in onze vaste activa voor een groot deel vervangingsinvesteringen. Tevens investeerden we in 2008 in een systeem voor de Eerste Hulp en hebben we ons eigen salarissysteem vervangen.

Totaal bedragen de materiële vaste activa € 28,7 miljoen. Dit betreft voor € 7,5 miljoen bedrijfsmiddelen en € 16,1 miljoen aan activa die direct ingezet wordt voor de doelstelling. Tevens is hierin begrepen voor € 5,0 miljoen aan beleggingspanden (voornamelijk verkregen uit nalatenschappen en worden verhuurd). Het beleid van het Nederlandse Rode Kruis is erop gericht deze beleggingspanden zo spoedig mogelijk af te stoten, zodat de gelden beschikbaar komen voor de doelstelling.

BELEGGINGEN

Het bestuur van het Nederlandse Rode Kruis heeft in december 2006 het beleggingsbeleid vastgesteld. De beleggingsportefeuille van de Landelijke Vereniging sluit geheel aan bij dit beleggingsbeleid. Sinds het begin van 2007 zijn de plaatselijke Rode Kruis-afdelingen bezig om eventuele beleggingen om te vormen conform het beleggingsbeleid. Veel afdelingen beleggen conform het beleggingsbeleid. Het in december 2006 vastgestelde beleggingsbeleid sluit aan bij de Uitgangspunten Reserves en Beleggingsbeleid zoals opgenomen in het CBF-reglement.

Overtollige gelden beleggen we in ondernemingen die volgens de criteria van het Nederlandse Rode Kruis duurzaam zijn. Dat betekent dat de ondernemingen hun bedrijfsvoering inrichten op een manier die in de algemene maatschappelijke opinie aanvaard wordt en niet in strijd is met de grondbeginselen van het Nederlandse Rode Kruis. De duurzaamheidscriteria op grond waarvan we bepaalde beleggingen uitsluiten, zijn specifiek uitgewerkt.

Ons beleggingsbeleid is gericht op het realiseren van vermogensgroei op de lange termijn, waarbij de volgende algemene uitgangspunten gelden:

- de instandhouding van de hoofdsom dient verzekerd te zijn;
- de beleggingen van het Nederlandse Rode Kruis dienen beschermd te zijn tegen ongewenste financiële risico's, zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's;
- de prestaties van de beleggingsactiviteiten worden beoordeeld op een termijn van vijf jaar;
- de revenuen dienen aangewend te worden voor de doelstelling;
- de overtollige middelen worden uitsluitend in rekening-courant, spaarrekening, deposito's en garantieproducten belegd;
- Het beleggen in onroerend goed vermijden we zo veel mogelijk.

Beleggen doen we op een veilige, duurzame en verantwoorde manier

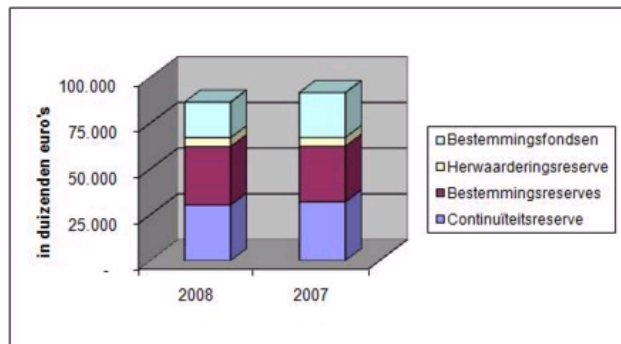
RESERVES EN FONDSEN

De continuïteitsreserve van het Nederlandse Rode Kruis heeft tot doel om de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie te kunnen financieren op het moment dat de inkomsten om welke reden dan ook mochten wegvallen. De continuïteitsreserve moet dan de voortgang van lopende (hulpverlenings)projecten en ondersteunende activiteiten mogelijk maken. Deze reserve mag volgens de intern voorgeschreven richtlijn eenmaal de kosten van de werkorganisatie zijn. In het CBF-reglement wordt een factor 1,5 gehanteerd. In 2008 bedraagt de factor 0,8. De continuïteitsreserve bedraagt in 2008 € 30,3 miljoen.

Conform het beleid van het landelijk bestuur wordt een reserve aangehouden ten behoeve van de financiële activa. Die reserve bedraagt thans € 23,5 miljoen. € 8,4 miljoen van de bestemmingsreserves wordt voor specifieke doelen/projecten aangehouden.

Inkomsten die door derden aan het Nederlandse Rode Kruis beschikbaar zijn gesteld met een specifiek doel, worden ondergebracht in bestemmingsfondsen. De bestemmingsfondsen zijn met € 5,0 miljoen afgenomen. Het beleid van het Nederlandse Rode Kruis is erop gericht om bestemmingsfondsen binnen drie jaar aan het doel te besteden waarvoor de gelden zijn ontvangen.

De samenstelling van de reserves en fondsen ultimo 2008 is als volgt:



6.1.4. Naleving en regelgeving

Het Nederlandse Rode Kruis wil een transparante en betrouwbare organisatie zijn. Leden en donateurs moeten erop kunnen vertrouwen dat hun geld wordt besteed aan het doel waarvoor ze het geven.

Transparantie betekent niet alleen dat de bestedingen inzichtelijk zijn. Ook de manier waarop besluitvorming plaatsvindt moet helder zijn.

CODE GOED BESTUUR VOOR DE GOEDE DOELEN

De Code Goed Bestuur voor de Goede Doelen, ook 'de Code' of de Code Wijffels genoemd -die thans is opgenomen in het reglement CBF-Keur- stelt onder andere eisen aan goed bestuur. Het toezicht daarop en de verantwoording die de organisatie aflegt aan belanghebbenden, zoals de leden en de donateurs, staan centraal:

- belangenverstrengeling tussen besturende en toezichthoudende organen van een organisatie moet worden voorkomen;
- de organisatie moet inzicht geven in de beloning van bestuurders en directieleden;
- de organisatie moet inzicht geven in de declaraties van bestuursleden in het kader van hun functie.

Het Nederlandse Rode Kruis voldoet aan de eisen van de Code. De algemene ledenvergadering heeft daarbij een toezichthoudende taak, het bestuur een uitvoerende. Eén van de verbeterpunten binnen het Nederlandse Rode Kruis is dat in de relatie met de Rode Kruis-afdelingen in het land de bestuurlijke en toezichthoudende functies nog scherper gescheiden moeten worden. De Algemene Ledenvergadering van de organisatie bestaat uit bestuurders van verschillende Rode Kruis-afdelingen, in plaats van uit algemene leden. Dit aandachtspunt is meegenomen in de huidige plannen van het project Samen 1.

EISEN VAN HET CBF-KEURMERK

Het Nederlandse Rode Kruis draagt het CBF-keurmerk. Dit keurmerk wordt alleen toegekend aan goede doelen die voldoen aan bepaalde eisen voor bestuur, beleid, fondsenwerving, communicatie en het afleggen van verantwoording.

Het Nederlandse Rode Kruis is strenger voor zichzelf dan het CBF de organisatie oplegt. Zo hanteren we een continuïteitsreserve met een maximale factor 1 in plaats van 1,5, zoals het CBF voorschrijft.

De organisatie streeft ernaar om enkele verbeteringen door te voeren bij de Rode Kruis-afdelingen in het land. Het merendeel voldoet aan de CBF-eisen, maar niet allemaal. We hebben geïnventariseerd op welke punten verbetering mogelijk is:

- de kwaliteit van de jaarstukken van de afdelingen
- de kosten die sommige afdelingen in het land besteden aan fondsenwerving kunnen omlaag. Deze mogen niet meer zijn dan 25 procent van de baten uit eigen fondsenwerving. Driekwart van de afdelingen voldoet aan dit bekende criterium. De andere afdelingen besteden meer dan 25 procent van de inkomsten uit eigen fondsenwerving aan fondsenwervende activiteiten;
- de continuïteitsreserve van plaatselijke afdelingen dient te voldoen aan intern en extern gestelde normen.

Een belangrijke verbetering hebben we reeds doorgevoerd. In het jaarrekeningtraject bood het landelijk bureau veel en tijdige ondersteuning aan de plaatselijke afdelingen. Zo werden de jaarrekeningstukken van de plaatselijke afdelingen op tijd ingediend.

Wij zijn strenger voor onszelf dan dat de regels ons opleggen

BELEID VOOR DE CONTINUÏTEITSRESERVE

De normen voor vermogensbeleid van de commissie Herkströter - die thans zijn opgenomen in het reglement CBF-Keur - geven kaders voor het afleggen van publieke verantwoording over bestedingen. Dit gaat vooral om normen voor het beleggen en het beheer van reserves. Het Nederlandse Rode Kruis voldoet aan deze normen. Wel willen we graag eenduidigheid in het beleid voor de reserves van de Rode Kruis-afdelingen in het land. Dit betekent dat naar verhouding iedere lokale afdeling over een even hoge reserve beschikt. Met het project Samen 1 brengen we dit in de praktijk.

6.1.5. Bestuur

Het bestuur van het Nederlandse Rode Kruis bestaat uit een voorzitter, twee vice-voorzitters en zeven overige bestuursleden.

Het bestuur van het Nederlandse Rode Kruis bestaat uit een voorzitter, twee vice-voorzitters en zeven overige bestuursleden. Momenteel is er een vacature in het bestuur. Lopende het traject Samen 1 zullen we deze niet invullen.

Het bestuur is gehouden onder meer op basis van het reglement CBF-Keur om in het jaarverslag een samenvatting op te nemen van de verantwoordingsverklaring. In de samenvatting moeten de volgende onderwerpen aan de orde komen:

- hoe intern toezicht op bestuurlijke en/of uitvoerende taken is georganiseerd en hoe daaraan uitvoering wordt gegeven;
- hoe er gewerkt wordt aan een optimale samenstelling van het bestuur en een eventueel toezichthoudend orgaan;
- hoe het functioneren van directie, bestuurders en eventuele toezichthouders wordt geëvalueerd;
- richtinggevend doelstellingen op alle relevante gebieden en niveaus;
- monitoren en evalueren van de uitvoering van activiteiten en interne processen;
- het in werking stellen van aanpassingen naar aanleiding van de evaluaties;
- wie de belanghebbenden van de organisatie zijn;
- de inhoud en kwaliteit van de aan belanghebbenden te verstrekken informatie;
- de wijze waarop de informatie wordt verstrekt;
- de inrichting van de communicatie, zodat de informatie relevant, eenduidig en toegankelijk is voor belanghebbenden;
- de manier waarop de instelling omgaat met de ideeën, opmerkingen, wensen en klachten van belanghebbenden.

Deze punten zijn in het bestuursverslag en in het jaarverslag opgenomen. Met name in de paragrafen “samenstelling bestuur en directie”, “toezicht op bestuur” en “jaarlijkse evaluatie” worden deze punten verder uitgewerkt en toegelicht. Korthedshalve wordt hiernaar verwezen.

In 2008 bestond de directie uit de algemeen directeur, de heer C. Breederveld. Vanaf 17 november 2008 is de heer P. Smeulders benoemd als (ad interim) directeur bedrijfsvoering. Na zijn vertrek zal de directie weer uit één algemeen directeur bestaan.

De verhouding tussen het aantal mannen en vrouwen in het bestuur is momenteel 7:3. De meerderheid van de bestuursleden is niet afkomstig uit de migrantenpopulatie. In totaal zeven bestuursleden zijn geboren in de periode 1940-1959. Drie bestuursleden zijn geboren in de periode 1960-1975.

Het Nederlandse Rode Kruis streeft het volgende bestuursprofiel na:

- Diversiteit: het bestuur bestaat uit zowel mannen als vrouwen van verschillende leeftijden met verschillende culturele achtergronden;
- Evenwichtige verdeling in ‘politieke kleur’: actieve politieke gebondenheid is echter geen vereiste.

Van de individuele bestuursleden vragen we het volgende:

- Hij of zij staat vierkant achter de doelstelling, missie en visie van het Nederlandse Rode Kruis;
- Hij of zij toont actieve maatschappelijke betrokkenheid.

De relevante nevenfuncties van de algemeen directeur zijn gerelateerd aan het internationale bestuurswerk.

HERBENOEMINGEN BESTUUR

De algemene vergadering heeft de bevoegdheid om leden van het bestuur te benoemen en te ontslaan. De voorzitter van het bestuur wordt echter benoemd en ontslagen door de Kroon op voordracht van het bestuur zelf. De vice-voorzitters worden benoemd en ontslagen door de Kroon op voordracht van de algemene vergadering.

De heer Brinkman is in 2008 door de Kroon herbenoemd als voorzitter van het bestuur van het Nederlandse Rode Kruis. Hij gaat zijn laatste termijn van vier jaar in. De Kroon heeft ook de heer d’Hondt voorgedragen voor herbenoeming als vice-voorzitter. Tot slot werden in 2008 de heren Van Schijndel, Harchaoui en Rosenmöller als lid van het bestuur herbenoemd. De eerste twee voor een tweede en laatste termijn van vier jaar. De laatste is herbenoemd voor een eerste termijn van vier jaar.

BEZOLDIGING DIRECTIE EN LANDELIJK BESTUUR

Het Nederlandse Rode Kruis is een grote, complexe organisatie die een groot aantal hulpverleningsactiviteiten uitvoert in Nederland en wereldwijd. Als één van de grootste charitatieve instellingen zijn we ons bewust van de verantwoording richting leden, donateurs en vrijwilligers. Openheid en duidelijkheid spelen daarbij een belangrijke rol.

De bezoldiging van de algemeen directeur is afgestemd op de verantwoordelijkheid die hij heeft. De bezoldiging van de algemeen directeur ligt onder de Wijffels-norm en onder de Balkenende-norm. De gegevens over de directiesalarissen staan vermeld in de jaarrekening. De bestuursleden van het Nederlandse Rode Kruis ontvangen alleen een vergoeding voor gedeclareerde onkosten.

TOEZICHT OP BESTUUR

Het Nederlandse Rode Kruis heeft de toezichhoudende en de bestuurlijke taak gescheiden. Het landelijk bestuur vervult de bestuurlijke taak. De algemene ledenvergadering houdt toezicht op het bestuur. De uitvoering van de dagelijkse leiding van het Nederlandse Rode Kruis berust bij de directie.

WIE DOET WAT?

De algemene ledenvergadering:

- Keurt de algemene beleidslijnen van de organisatie goed;
- Stelt het meerjaren- en jaarwerkplan met bijbehorende begroting vast;
- Keurt het jaarverslag en de jaarstukken goed.

Het bestuur:

- Stelt de beleidslijnen van de organisatie vast, met inachtneming van besluiten die de algemene vergadering neemt;
- Houdt toezicht op de hoofdlijnen van de uitvoering van het vastgestelde meerjaren- en jaarwerkplan;
- Maakt het jaarverslag en de jaarstukken op en stelt deze vast;
- Stelt de agenda van de algemene vergadering vast.

De directie:

- Is belast met de voorbereiding en uitvoering van de algemene beleidslijnen van de organisatie;
- Bereidt besluiten van het bestuur en de algemene vergadering voor en voert besluiten van het bestuur en de algemene vergadering uit;
- Bereidt het meerjaren- en jaarwerkplan met bijbehorende begroting, het jaarverslag en de jaarstukken voor het bestuur voor;
- Is aanwezig bij bestuursvergaderingen;

JAARLIJKSE EVALUATIE

Het bestuur evalueert het eigen functioneren regelmatig gedurende het jaar. De voorzitter van het bestuur en de algemeen directeur evalueren het functioneren van de algemeen directeur eenmaal per jaar. Daarnaast legt het bestuur jaarlijks verantwoording af aan de algemene vergadering over het gevoerde beleid in het afgelopen jaar.

In haar ledenvergadering van juni 2008 keurde de algemene vergadering het jaarverslag 2007 en de geconsolideerde jaarrekening 2007 van het Nederlandse Rode Kruis en van alle afdelingen en districten goed. Tijdens de ledenvergadering van december 2008 stelde de algemene vergadering de begroting voor het jaar 2009 en het werkplan 2009 van het Nederlandse Rode Kruis vast.

SAMEN 1

De algemene vergadering heeft in juni 2008 het Eindvoorstel Samen 1 aangenomen met een ruime meerderheid van stemmen (94%). Samen 1 is de fusie van de Landelijke Vereniging met alle districten en afdelingen van het Nederlandse Rode Kruis. Samen 1 betekent de heroriëntatie door de beroepsvereniging op de ondersteuning van de afdelingen en districten.

De volgende stap in het Samen 1 proces werd genomen in de ledenvergadering van december 2008. De algemene vergadering stelde toen een aantal documenten vast. Het gaat om de tekst van de statuten die deel uit zullen maken van het fusievoorstel en van een aantal reglementen: het reglement Afdelingen en Districten en het Algemeen Reglement. Beiden zullen van toepassing zijn in de nieuwe fusievereniging. Daarnaast stelde de algemene vergadering de tekst van de volmacht vast die het bestuur zal verstrekken aan de besturen van de afdelingen en districten. Door deze volmacht kunnen zij ook per 1 januari 2010 die activiteiten ontwikkelen die ze nu ook verrichten.

PARTNERSCHAP MET NEDERLANDSE OVERHEID

Tussen het Nederlandse Rode Kruis en de Nederlandse overheid bestaat een uniek partnerschap. In 2007 is dit partnerschap onder spanning komen te staan. Twee ontwikkelingen lagen hieraan ten grondslag. In de eerste plaats had een technische wijziging in de algemene wet bestuursrecht (die dateerde uit 1998) tot gevolg dat financiering op basis van het huidige erkenningsdocument - Het Koninklijk Besluit 1988 - niet meer mogelijk was. Dit betekende dat naar een nieuwe basis voor financiering gezocht moest worden.

In de tweede plaats werd tijdens de Internationale Rode Kruis en Rode Halve Maan Conferentie in 2007 een resolutie aangenomen die de staten en nationale verenigingen oproep hun partnerschap te heroverwegen in het licht van de veranderde humanitaire context. Gevraagd werd hierbij specifiek aandacht te besteden aan de samenwerking op nieuwe humanitaire thema's zoals klimaatverandering en migratie.

Voornoemde ontwikkelingen waren voor zowel het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties als het Nederlandse Rode Kruis aanleiding om op meer principiële wijze met elkaar in overleg te treden. Onder meer over een realistische en duurzame verhouding binnen de hedendaagse bestuurlijke verhoudingen.

In 2007 en 2008 vonden verschillende overlegondes plaats tussen de overheid en het Nederlandse Rode Kruis. De diverse momenten van reflectie en lering (van en met elkaar) hebben geleid tot een succesvolle vernieuwing van het bijzondere partnerschap. In 2008 werd op hoofdlijnen overeenstemming bereikt over de herijking van het Koninklijk Besluit 1988 als officieel en duurzaam erkenningsdocument van het Nederlandse Rode Kruis als de nationale vereniging.

Tevens is in 2008 een begin gemaakt met een hernieuwde financieringsstructuur die recht doet aan het bijzondere partnerschap en de wensen en beperkingen van beide partners. Tot slot is een vijftal humanitaire thema's geformuleerd, waarop de overheid en het Nederlandse Rode Kruis voornemens zijn de komende jaren op intensieve wijze kennis te delen en de mogelijkheden tot samenwerking te verkennen. Deze thema's zijn migratie, klimaatverandering, humanitair oorlogsrecht, zelfredzaamheid in relatie tot rampenhulpverlening en internationale hulpverlening.

Om het overleg ook op het niveau van het bestuur en hoog ambtelijk niveau vorm te geven, is gekozen voor een passend alternatief voor het College van Advies in de vorm van een jaarlijks terugkerende Ronde Tafel Conferentie. Daar wordt gesproken over de meerwaarde en de beperkingen van het Nederlandse Rode Kruis in relatie tot humanitaire uitdagingen van de overheid.

Het thema van de Ronde Tafel Conferentie 2009 is: "Samenwerking Nederlandse Rode Kruis en Nederlandse overheid: verstandshuwelijk of passie?".

FINANCIËLE ZAKEN

De algemene vergadering heeft het jaarverslag en het financiële verslag 2007 goedgekeurd. Het bestuur heeft kennis genomen van de regelmatig ter beschikking gestelde managementsrapportages.

De algemene vergadering heeft het jaarwerkplan met bijbehorende begroting voor 2009 vastgesteld. De volgende activiteiten ter grootte van € 1,5 miljoen kunnen worden gestart, omdat het landelijk bestuur bij de vaststelling van de jaarrekening 2008 het besluit heeft genomen om (een deel van) het resultaat 2008 een bestemming te geven. Deze activiteiten zijn:

- House of Humanity (€ 475.000);
- Vrijwilligersdag 2009 (€ 300.000);
- Eerste Hulp (€ 155.000), voortzetting en uitbreiding activiteiten;
- Co-financiering internationaal (€ 570.000).

KLACHTENFUNCTIONARIS

Bij het Rode Kruis kijken wij naar buiten en zeker ook naar binnen. Onze medewerkers kunnen altijd een beroep doen op de klachtenfunctionaris. In 2008 rapporteerde de klachtenfunctionaris aan de algemeen directeur en behandelde hij 28 zaken.

AMBITIES VOOR 2009

Vooruitkijken. Dat is wat we continu doen. Veranderingen in de wereld dwingen ons voortdurend tot bijstelling van ons beleid, tot het maken van keuzes, tot het bepalen van nieuwe standpunten. Onze grondbeginselen vormen steeds het belangrijkste kompas waarop wij koersen. Of het nu gaat om een omvangrijk fusieproces zoals Samen 1, het bepalen van een strategisch meerjarenplan of het neerzetten van een helder imago. Met deze gedachten formuleerde het bestuur voor 2009 de volgende ambities:

Implementatie van Samen 1

- De beroepsorganisatie biedt adequate en kwalitatieve dienstverlening aan de vereniging;
- Alle relevante groepen binnen het Rode Kruis zijn geïnformeerd, voelen zich betrokken en hebben een positieve houding ten opzichte van het fusieproces;
- De vereniging fuseert tot een juridische eenheid.

Start van een verenigingsbreed strategisch plan 2010-2013

- Als één vereniging maken we een oriëntatie van inhoudelijke doelen die passen bij onze missie en de basis zullen vormen van het strategische meerjarenplan. Wat is onze rol en wat zijn onze verantwoordelijkheden? Die vragen zullen centraal staan in het voorbereidingsjaar 2009.

Een sterke verankering van onze grondbeginselen

Onze unieke grondbeginselen zijn zichtbaar en tastbaar voor:

- De samenleving. Zodat men weet waar het Rode Kruis voor staat, op welke taken wij kunnen worden aangesproken en waar wij giften aan besteden.
- Voor de overheid. Het Rode Kruis is dé partner waar de overheid op terug kan vallen wanneer ze zelf de hulp aan de meest kwetsbaren niet kan garanderen. Onze grondbeginselen zijn een voorwaarde voor dit partnerschap.
- De eigen vereniging. De grondbeginselen zijn de leidraad voor al ons handelen en bieden houvast. Wanneer we geconfronteerd worden met 'nieuwe rampen', zoals klimaatverandering. Wanneer we ons richten op een meerjaren strategie. Maar ook wanneer we pijnlijke voeten verzorgen van een wandelaar of de strijd aangaan met eenzaamheid.
- Onze identiteit en kernwaarden profileren zich sterk tijdens Rode Kruis gerelateerde herdenkingsdagen.

Samenstelling en nevenfuncties bestuur en directie				
Naam en bestuursfunctie	Maatschappelijke functie	Relevante nevenfuncties	Jaar herbe- noeming	Herbe- noeming Mogelijk
De heer mr. drs. L.C. Brinkman, voorzitter	Voorzitter Bouwend Nederland	Voorzitter ABP Vice-voorzitter VNO-NCW	2008	NEE
H.K.H. Prinses Margriet der Nederlanden, vice-voorzitter		Bestuurslid internationale Federatie van Rode Kruis- en Rode Halve Maan-verenigingen Lid Comité van Aanbeveling Stichting Kinderoncologische Zomerkampen Beschermvrouwe Nationaal Revalidatiefonds Beschermvrouwe Unie van Vrijwilligers Beschermvrouwe Vision 2020	2007	NEE
De heer mr. E.M. d'Hondt, vice- voorzitter	Bestuursvoorzitter GGD Nederland	Voorzitter Raad van Toezicht van het Canisius-Wilhelmina Ziekenhuis, Nijmegen President-Commissaris van Continuon N.V. Commissaris Goudse Verzekeringen Voorzitter bestuur Museum Het Valkhof Voorzitter Stuurgroep Nieuwe Hollandse Waterlinie Bestuurslid Academie voor Wetgeving	2009	NEE
De heer drs. A.E.M. Theunissen, penningmeester	Voorzitter College van Bestuur van het Arcus College	Bestuurslid Frans Gijzelsstichting	2007	NEE
De heer mr. S. Harchaoui, bestuurslid	Voorzitter Raad van Bestuur FORUM	Lid Raad van Advies Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD) Voorzitter Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling (RMO) Bestuurslid Nederlandse Programma Stichting (NPS) Bestuurslid Volkskrant Bestuurslid Prins Claus Fonds	2009	NEE
De heer P. Rosenmöller, bestuurslid	Presentator en programmaker IKON	Voorzitter stuurgroep convenant overgewicht Raad van Commissarissen APG Raad van Commissarissen Nederlandse Spoorwegen Raad van Commissarissen CSU Total Care Voorzitter Raad van Toezicht Mulier Instituut	2008	JA
Mevrouw P.C. Krikke, bestuurslid	Burgemeester gemeenteArnhem	Lid vereniging Aegon Lid Raad van Toezicht Technische Universiteit Eindhoven Voorzitter VVD Permanente Scoutings-commissie Lid Raad van Toezicht en Raad van Advies Stichting Het Nationale Park De Hoge Veluwe Bestuurslid Lucie Burgers Stichting	2006	JA
Mevrouw mr. S.I. van Oord, bestuurslid	Eigenaar LinQ	2006	JA	
De heer ir. P.J.A. van Schijndel, bestuurslid	Lid Raad van Bestuur Rabobank Nederland	Bestuurslid Nederlandse Vereniging van Banken Lid Raad van Toezicht St. Elisabeth Ziekenhuis, Tilburg Voorzitter Raad van Toezicht Theaters Tilburg Voorzitter Raad van Advies Faculteit Industrial Engineering & Innovation Sciences TU Eindhoven Voorzitter Raad van Advies Stichting Nederlands EwerkForum Vice-voorzitter Rode Kruis, afdeling Oisterwijk-Haaren Voorzitter Stichting Vrienden van Harmonie-orkest Oisterwijk	2008	JA
De heer W. F. Vader, Bestuurslid	Generaal-majoor van de Koninklijke Landmacht b.d.	Voorzitter van het Haags Monumentenplatform Bestuurslid Stichting Rotary Muzieklfonds Bestuurslid Stichting Collectie Vioolliteratuur Willem Noske	2007	NEE

Directie		
Naam en functie	Taken	Relevante nevenfuncties
De heer dr. C. Breederveld, algemeen directeur	Leiding geven aan clusters Internationale Hulpverlening, Beleid, Strategie en Advies en Aangepaste Vakanties en Mappa Mondo	Lid audit- en risicocomité International Federation of Red Cross and Red Crescent Covoorzitter Donor Forum Coordination Group International Federation of Red Cross and Red Crescent

KLACHTENFUNCTIONARIS

De al ingezette verschuiving naar bemiddeling zette in 2008 door. Hierbij werd bemiddeling niet alleen aangegrepen om klachten te behandelen, maar ook als middel om klachten te voorkomen.
Samenwerking met de Gewestmanagers was een welkome aanvulling.

In een aantal zaken werd samengewerkt met de vertrouwenspersoon en een drietal zaken verwezen wij door naar het Geschillen-, Beroeps-, en Klachten-College.

6.1.6. Begroting 2009

De werkplannen en activiteitenoverzichten voor 2009 zijn vertaald in de financiële begroting. Deze begroting is vastgesteld door de algemene vergadering in december 2008.

In de begroting voor 2009 staan centraal:

- focus op noodhulp;
- doorbreken van sociaal isolement;
- uitdragen van humanitaire waarden;
- creëren van een helder imago en transparantie;
- betrekken van jongeren en allochtonen;
- vergroten van onze slagvaardigheid.

De werkplannen en activiteitenoverzichten voor 2009 zijn vertaald in de financiële begroting. Deze begroting is vastgesteld door de algemene vergadering in december 2008.
Hieronder is de geconsolideerde begroting voor 2009 weergegeven.

Binnen de geconsolideerde begroting worden de inkomsten en bestedingen van gelden waaraan derden een beperkte bestedingsmogelijkheid hebben gegeven (geoormerkte gelden) afzonderlijk gepresenteerd, evenals de bestedingen ten laste van bestemmingsreserves. Geoormerkte gelden worden toegevoegd aan bestemmingsfondsen, terwijl naderhand de uitgaven aan deze bestemmingsfondsen worden onttrokken. Volgens de begroting zullen de bestedingen de inkomsten van geoormerkte gelden met € 8,9 miljoen overtreffen en zal € 2,7 miljoen besteed worden ten laste van bestemmingsreserves. De mutatie binnen de continuïteitsreserve laat een tekort zien van € 1,3 miljoen. De begroting 2009 is aangenomen onder de voorwaarde dat € 1,5 miljoen aan projecten uit die begroting gefinancierd kan worden uit een overschot 2008. De begroting 2009 ziet er als volgt uit (in miljoenen euro's):

Baten uit eigen fondsenwerving		
Collecten	2,6	
Contributies	13,5	
Giften en schenkingen		
- nationale doeleinden	2,3	
- internationale doeleinden	8,3	
Nalatenschappen	10,8	
Eigen acties	2,7	
		40,2
Baten uit acties van derden		4,7
Beschikbaar uit fondsenwerving		44,9
Subsidies van overheden		21,6
Baten uit beleggingen		1,0
Overige baten		-0,6
Som van de baten		66,9
Besteed aan doelstellingen		
Voorlichting en bewustmaking	3,8	
Vorbereiding en coördinatie internationale activiteiten	7,4	
Internationale activiteiten	28,5	
Sociale hulp en noodhulp nationaal	26,2	
Totaal besteed aan doelstelling		65,9
Werving baten		8,0
Beheer en administratie		5,9
Som van de lasten		79,8
Saldo		-/- 12,9
Verwerking saldo:		
Bestemmingsreserves		-/- 2,7
Continuïteitsreserve		-/- 1,3
Bestemmingsfondsen		-/- 8,9
		-/- 12,9

6.2. JAARREKENING

De jaarrekening geeft de geconsolideerde balans per 31 december 2008, de geconsolideerde staat van baten en lasten over 2008 en het geconsolideerd kasstroomoverzicht weer met de bijbehorende toelichtingen.

6.2.1. Geconsolideerde balans per 31 december 2008

(IN DUIZENDEN EURO'S)

Activa

	31-12-2008	31-12-2007*
Materiële vaste activa (1)		
- panden	23.181	23.365
- vervoermiddelen	1.364	1.385
- overige activa	4.118	3.503
	28.663	28.253
Vorraden (2)	643	530
Vorderingen en overlopende activa (3)	27.449	32.067
Effecten (4)	17.746	19.290
Liquide middelen (5)	35.693	38.883
	81.531	90.770
Totaal	110.194	119.023

Passiva

	31-12-2008	31-12-2007*
Reserves en fondsen		
Reserves		
- continuïteitsreserve (6)	30.343	32.102
- bestemmingsreserve (7)	31.892	30.292
- herwaarderingsreserve (8)	4.821	4.821
	67.056	67.215
Fondsen		
- bestemmingsfondsen (9)	19.432	24.457
Totaal reserves en fondsen	86.488	91.672
Voorzieningen (10)	5.299	4.775
Langlopende schulden (11)	4.002	3.328
Kortlopende schulden (12)	14.405	19.248
Totaal	110.194	119.023

* Voor vergelijkingsdoeleinden aangepast

6.2.2. Geconsolideerde staat van baten en lasten over 2008

(IN DUIZENDEN EURO'S)

Baten

	Werkelijk 2008	Begroting 2008	Werkelijk 2007*
Baten uit eigen fondsenwerving			
Collecten	2.859	2.610	2.777
Contributies	13.508	13.288	12.526
Giften en schenkingen:			
- nationale doeleinden (13)	2.763	4.081	2.522
- internationale doeleinden	2.862	6.902	5.613
Nalatenschappen (14)	14.060	10.492	13.341
Eigen acties	5.653	3.206	4.909
Overige baten eigen fondsenwerving	337	-	474
	42.042	40.579	42.162

Baten uit acties van derden (15)	8.358	4.538	7.699
Beschikbaar uit fondsenwerving	50.400	45.117	49.861
Subsidies van overheden (16)	25.385	22.139	20.088
Baten uit beleggingen (17)	542	1.633	2.320
Overige baten (18)	186	-444	999
Som van de baten	76.513	68.445	73.268

Lasten

	Werkelijk 2008	Begroting 2008	Werkelijk 2007*
Besteed aan doelstellingen (19):			
Voorlichting en bewustmaking	4.422	4.357	5.850
Vorbereiding en coördinatie internationale activiteiten	4.876	5.263	4.678
Internationale activiteiten	32.507	35.172	28.452
Sociale hulp en noodhulp nationaal	24.583	24.473	22.285
Totaal besteed aan doelstelling	66.388	69.265	61.265
Werving baten (19):			
Kosten eigen fondsenwervende acties	8.520	8.708	8.455
Kosten acties van derden	301	100	78
Totaal kosten werving baten	8.821	8.808	8.533
Beheer en administratie (19):			
Kosten beheer en administratie	6.049	5.960	5.655
Totaal beheer en administratie	6.049	5.960	5.655
Som van de lasten	81.258	84.033	75.453
Saldo	-4.745	-15.588	-2.185
Totaal	76.512	68.445	73.268
Verwerking saldo			
- bestemmingsreserves	1.601	-4.883	2.388
- continuïteitsreserve	-1.679	-1.380	-558
- bestemmingsfondsen	-4.667	-9.325	-4.015
	-4.745	-15.588	-2.185

Percentages

	Werkelijk 2008	Begroting 2008	Werkelijk 2007*
- Het percentage fondsenwerving is (norm 25%):	20,26%	21,46%	20,05%
(Kosten fondsenwerving als percentage van Baten uit eigen fondsenwerving)			
- Het bestedingspercentage is:	86,77%	101,20%	83,62%
(Totaal besteed aan doelstelling als percentage van Som van de baten)			

* voor vergelijkingsdoeleinden aangepast

6.2.3. Geconsolideerd kasstroomoverzicht

(IN DUIZENDEN EURO'S)

	2008		2007*	
Saldo van baten en lasten		-4.745		-2.185
Aanpassing voor:				
- afschrijvingen	2.465		2.834	
- mutaties voorzieningen	524		626	
		2.989		3.460
Veranderingen in het werkkapitaal:				
- mutaties voorraden	-113		41	
- mutaties vorderingen	4.618		-1.791	
- mutaties kortlopende schulden	-4.843		-8.323	
		-338		-10.073
Netto kasstroom uit operationele activiteiten		-2.094		-8.798
Deconsolidatie	-439		-	

Netto-investering in materiële vaste activa	-2.875		-3.064	
Aan- en verkopen beleggingen	1.544		4.760	
Netto kasstroom uit investeringsactiviteiten		-1.770		1.696
Mutatie langlopende schulden	674		1.571	
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		674		1.571
Mutatie liquide middelen		-3.190		-5.531
Liquide middelen				
- stand per 1 januari		38.883		44.414
- stand per 31 december		35.693		38.883
Mutatie liquide middelen		-3.190		-5.531

* Voor vergelijkingsdoeleinden aangepast

6.2.4. Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

ALGEMEEN

De geconsolideerde jaarrekening 2008 is opgesteld overeenkomstig de voorschriften van de 'Richtlijn Verslaggeving Fondsenwervende Instellingen' (RJ650). Het doel van deze jaarrekening is het verschaffen van inzicht in de inkomsten en bestedingen, alsmede in de financiële positie van het Nederlandse Rode Kruis en de rechtspersonen die tot haar economische eenheid behoren.

GRONDSLAGEN VOOR DE CONSOLIDATIE

In de geconsolideerde jaarrekening worden de financiële gegevens opgenomen van de Landelijke Vereniging en de entiteiten die onder één naam in de publiciteit treden en ook als zodanig een beroep doen op de publieke offervaardigheid en voorts van de entiteiten waarover zij een overheersende zeggenschap kunnen uitoefenen.

De geconsolideerde jaarrekening omvat de financiële gegevens van de volgende rechtspersonen:

- Het Nederlandse Rode Kruis te Den Haag (Landelijke Vereniging)
- Plaatselijke afdelingen van het Nederlandse Rode Kruis
- Districten van het Nederlandse Rode Kruis
- Stichting Rolstoelbus Hoekse Waard te Strijen
- Stichting Rode Kruis Bungalow te Eindhoven
- Stichting Nationale Rode Kruis Tourrally te Den Haag
- Stichting NRK Rolstoelbus Bergen te Bergen
- Stichting Naobercolonne te Dalen
- Stichting Historische Verzameling Nederlandse Rode Kruis te Den Haag
- Stichting 't Stet te Bergen (NH)
- Stichting Vakantieverblijf Gehandicapten WZV te Oostburg
- Stichting Steun Rode Kruis afdeling Nijmegen te Nijmegen
- Stichting Vrienden van het Horster Kruuske te Venlo
- Stichting Nationale Rode Kruis Bloesemtocht te Beesd
- Stichting mr Joop Boelkens-fonds te Zwolle

Vanaf 2008 zijn de financiële gegevens van Stichting Rode Kruis Klimaatcentrum niet langer in de consolidatie betrokken. Het beleid van deze Stichting wordt thans bepaald door de Federatie en de Stichting voorziet zelfstandig in de fondsenwerving.

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld op basis van historische kosten. Tenzij anders vermeld zijn de activa en passiva opgenomen tegen de nominale waarde. De balansposten in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. De hierdoor ontstane koersresultaten worden in de staat van baten en lasten verantwoord onder de post resultaat beleggingen. Tenzij anders vermeld luiden alle bedragen in duizenden euro's.

Stelselwijzigingen

De jaarrekening 2008 is opgesteld overeenkomstig de aangepaste RJ650. De wijzigingen betreffen met name:

- Aangepaste modellen voor de balans en de staat van baten en lasten.
- Het niet toedelen van de kosten van beheer en administratie, maar afzonderlijk presenteren.
- Giften en subsidies ontvangen ten behoeve van de aanschaf van materiële vaste activa worden vanaf 2008 niet meer in mindering gebracht van de materiële vaste activa, maar verwerkt in de staat van baten en lasten.
- In het kader van internationale hulpverleningsprojecten toegezegde bijdragen komen ten laste van het jaar waarin de bijdrage is toegezegd. Tot en met 2007 werden de geldzendingen als last verantwoord.
- De baten uit de 3FM-actie worden gepresenteerd onder de baten uit acties van derden en worden verantwoord in de periode dat de actie heeft plaatsgevonden. Tot en met 2007 werden de baten als gift verantwoord in de periode van ontvangst.

Als gevolg van de laatste drie punten zijn de reserves en fondsen per 31 december 2007 met € 5.488 verlaagd en is het saldo over 2008 € 306 lager.

Het Nederlandse Rode Kruis past in de jaarrekening voor de verslaggeving van pensioenen de ontwerprichtlijn RJ271 toe. De aan de pensioenuitvoerder te betalen jaarlijkse premies worden als last in de staat van baten en lasten verantwoord. De jaarlijkse verplichtingen worden in de jaarrekening tot uitdrukking gebracht en niet langer de risico's die ten laste van het Nederlandse Rode Kruis komen.

Deze wijziging heeft geen effect op de reserves per 31 december 2007 en het saldo van baten en lasten over 2008. De cijfers 2007 en begroting 2008 zijn voor vergelijkingsdoeleinden aangepast.

Materiële vaste activa

De onder materiële vaste activa opgenomen activa voor eigen gebruik worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs. De activa voor de bedrijfsvoering en de activa direct in gebruik voor de doelstelling worden afgeschreven volgens de lineaire methode op basis van de verwachte economische levensduur. De onder de materiële vaste activa

opgenomen beleggingspanden worden gewaardeerd tegen de geschatte marktwaarde welke is afgeleid van de laatst beschikbare getaxeerde waarde. Op de beleggingspanden wordt niet afgeschreven. Verschillen in de geschatte marktwaarde van de beleggingspanden ten opzichte van voorgaand jaar worden in de staat van baten en lasten verantwoord. Voor het verschil tussen de geschatte marktwaarde van de beleggingspanden en de verkrijgingsprijs van deze panden is een herwaarderingsreserve gevormd.

Vorraden

Vorraden worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, rekening houdend met een voorziening voor incurante artikelen.

Vorderingen

De vorderingen worden opgenomen tegen de nominale waarde, onder aftrek van een noodzakelijk geachte voorziening voor oninbaarheid.

Kapitalen in blote eigendom

De uit nalatenschappen verworven kapitalen waarop derden een vruchtgebruik hebben, worden (met uitzondering van reeds ten name van de vereniging gestelde onroerende zaken) niet in de jaarrekening verwerkt in verband met de onzekerheid over de hoogte van de toekomstige uitkering en het tijdstip van de uitkering. De tot uitkering gekomen kapitalen worden in het jaar dat de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld in de staat van baten en lasten verantwoord.

Effecten

De aandelen en obligaties worden gewaardeerd tegen beurskoers. Alle gerealiseerde en niet-gerealiseerde waardeveranderingen worden in de staat van baten en lasten verantwoord onder resultaat beleggingen.

Voorzieningen

De voorzieningen worden opgenomen voor de nominale waarde van de verplichtingen. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van bezoldiging aan personeelsleden die op balansdatum arbeidsongeschikt zijn, wordt een voorziening getroffen ter grootte van het bedrag dat naar verwachting ten laste van het Nederlandse Rode Kruis komt.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Baten uit eigen fondsenwerving worden verantwoord voor de ontvangsten cq toegezegde bedragen zonder dat de door de eigen organisatie gemaakte kosten in mindering zijn gebracht. Giften van een zaak worden gewaardeerd op reële waarde.

Nalatenschappen

Nalatenschappen worden als baten verantwoord in het boekjaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Voorlopige uitbetalingen in de vorm van voorschotten worden in het boekjaar van ontvangst als baten uit nalatenschappen verantwoord in geval eerder geen betrouwbare schatting mogelijk was.

Baten uit acties van derden

Onder de Baten uit acties van derden vallen de acties waarvoor de vereniging geen risico draagt. Deze baten worden verantwoord in de periode dat de opbrengst is ontvangen danwel door de derde is toegezegd.

Subsidies van overheden

Subsidies die door de verstrekker afhankelijk zijn gesteld van projectkosten worden ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in het jaar dat de gesubsidieerde bestedingen hebben plaatsgevonden.

Lasten

Toegezegde bijdragen in het kader van internationale hulpverleningsprojecten komen ten laste van het jaar waarin de bijdrage is toegezegd. De overige lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Kostentoerekening

Kosten worden toegerekend aan de doelstelling, werving baten en beheer en administratie op basis van de volgende maatstaven:

- direct toerekenbare kosten worden direct toegerekend
- kosten voor beheer en administratie (kosten van directie, beleid en financiën) worden direct toegerekend
- niet direct toerekenbare kosten (kosten van ICT, personeelszaken en facilitair) worden op basis van de formatie toegerekend

6.2.5. Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2008

Materiële vaste activa (1)

	Panden	Vervoermiddelen	Overige activa	Totaal 2008	Totaal 2007
Aanschafwaarde per 1 januari	46.748	3.108	12.532	62.388	59.885
Deconsolidatie	-2	-	-	-2	-
Investerings/desinvesterings	855	-21	1.617	2.451	2.503
Aanschafwaarde per 31 december	47.601	3.087	14.149	64.837	62.388
Afschrijvingen t/m vorig boekjaar	23.383	1.723	9.029	34.135	31.861
Deconsolidatie	-1	-	-	-1	-
Investerings/desinvesterings	1.038	0	1.002	2.040	2.274
Afschrijvingen t/m boekjaar	24.420	1.723	10.031	36.174	34.135
Boekwaarde per 31 december	23.181	1.364	4.118	28.663	28.253
Specificatie:					
Bedrijfsmiddelen	5.408	129	1.993	7.530	7.631
Direct in gebruik voor doelstelling	12.770	1.235	2.125	16.130	15.619

Beleggingspanden	5.003	-	-	5.003	5.003
Boekwaarde per 31 december	23.181	1.364	4.118	28.663	28.253

Afschrijvingsgrondslagen (in percentage van de verkrijgingsprijs):

Panden van de plaatselijke afdelingen	2,0%
Panden van de Landelijke Vereniging	4,0%
Verbouwingen	10,0%
Vakantieschip J. Henry Dunant III	5,0%
Automatisering	33,3%
Inventaris	12,5%
Overige	20,0%

De materiële vaste activa 'direct in gebruik voor de doelstelling' bestaan voornamelijk uit de panden van de afdelingen, de vakantiehôtels, het vakantieschip en de Mappa Mondo's. De investeringen betreffen voornamelijk vervangingsinvesteringen. Op beleggingspanden wordt niet afgeschreven.

De totale verzekerde waarde van de materiële vaste activa bedraagt € 108.734.

Vorraden (2)

	31-12-2008	31-12-2007
Bedrijfsmiddelen	214	93
Direct beschikbaar voor doelstelling	429	437
	643	530

Vorderingen en overlopende activa (3)

	31-12-2008	31-12-2007
Vorderingen in verband met internationale activiteiten	8.810	13.848
Te vorderen nalatenschappen	10.605	9.704
Nationale Postcode Loterij	4.000	4.360
Belastingen en sociale lasten	557	673
Lopende interest	420	550
Overige vorderingen en overlopende activa	3.056	2.932
Totaal	27.449	32.067

Nagenoeg alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan 1 jaar.

Effecten (4)

	Aandelen	Beleggingsfondsen	Obligaties	Totaal 2008	Totaal 2007
Boekwaarde per 1 januari	2.984	9.900	6.406	19.290	24.050
Aankopen	215	-	267	482	13.759
Verkopen	-354	-	-197	-551	-18.498
Aflossingen	-	-	-914	-914	-587
	2.845	9.900	5.562	18.307	18.724
Koersresultaten	-761	140	60	-561	566
Boekwaarde per 31 december	2.084	10.040	5.622	17.746	19.290

Het Nederlandse Rode Kruis onderschrijft de Uitgangspunten 'Reserves en Beleggingsbeleid', zoals opgenomen in het CBF-reglement. Het Nederlandse Rode Kruis heeft het beleggingsbeleid mede gebaseerd op de Wet Financiering Decentrale Overheden. De Landelijke Vereniging heeft het beheer ondergebracht bij een vermogensbeheerder.

Liquide middelen (5)

	31-12-2008	31-12-2007
Deposito's	6.825	10.692
Spaarrekeningen	15.653	17.346
Rekeningen-courant	13.053	10.601
Kassen	162	244
Totaal	35.693	38.883

De liquide middelen zijn met uitzondering van de deposito's terstond opeisbaar. De deposito's hebben een gemiddelde resterende looptijd tussen de 6 maanden en 1 jaar.

Reserves en fondsen

De reserves en fondsen van het Nederlandse Rode Kruis dienen ingevolge de Richtlijn Verslaggeving Fondsenwervende Instellingen te worden onderverdeeld in reserves en fondsen. Onder de reserves worden verantwoord de continuïteitsreserve, de herwaarderingsreserve en een gedeelte van reserves dat door het bestuur nader bestemd is voor bijzondere bestedingsdoeleinden (zogenaamde bestemmingsreserves). Onder fondsen worden opgenomen gelden waaraan door een derde een specifieke bestemming is gegeven (waardoor het Nederlandse Rode Kruis deze gelden alleen aan deze specifieke bestemming kan besteden).

Continuïteitsreserve (6)

	2008	2007
Stand per 1 januari	32.102	32.660
Deconsolidatie	-80	-
Verwerking saldo boekjaar	-1.679	-558
Stand per 31 december	30.343	32.102

De continuïteitsreserve is bedoeld als buffer bij tegenvallende inkomsten of onverwachte uitgaven. Met deze reserve kan het Nederlandse Rode Kruis ook in minder goede tijden haar activiteiten voortzetten.

Als CBF-keurmerkhouders is het NRK gehouden aan de regels voor het aanhouden of opbouwen van reserves door fondsenwervende instellingen, alsmede aanwijzingen voor de wijze waarop het vermogensbeleid in de jaarverslaggeving dient te worden verantwoord. Aansluitend op de richtlijn heeft het landelijk bestuur van het Nederlandse Rode Kruis besloten om de norm voor de continuïteitsreserve voor het Nederlandse Rode Kruis als geheel op maximaal 1 maal de jaarlijkse kosten voor de werkorganisatie te stellen. Op basis van de realisatie 2008 volgt hieruit per 31 december 2008 een continuïteitsreserve van maximaal € 38.170. Dat bedrag is hoger dan de huidige reserve van € 30.343.

Bestemmingsreserves (7)

	Internationale activiteiten	Mede-financiering	Versterking positie klimaatcentrum	Projecten 2009	Samen 1	Overige entiteiten	Reserve financiering activa	Totaal 2008	Totaal 2007
Stand per 1 januari	1.985	570	250	-	1.832	3.374	22.281	30.292	27.904
Deconsolidatie	-	-	-	-	-	-	-1	-1	-
Toevoeging	475	122	-	1.500	1.000	1.304	1.175	5.576	4.202
Onttrekking	-2.460	-	-27	-	-859	-629	-	-3.975	-1.814
Stand per 31 december	-	692	223	1.500	1.973	4.049	23.455	31.892	30.292

Het landelijk bestuur heeft in het verleden besloten om een bestemmingsreserve in te stellen voor internationale activiteiten. Op basis van bestuursbesluiten werden buitengewone inkomsten uit nalatenschappen aan deze reserve toegevoegd en projecten waarvoor geen financiering door derden is gevonden op het gebied van internationale activiteiten uit deze bestemmingsreserve gefinancierd. In 2008 is deze bestemmingsreserve overeenkomstig de doelstelling aangewend. Per jaareinde 2008 is de bestemmingsreserve nihil. De bestemmingsreserve Medefinanciering is hiervoor in de plaats getreden.

De bestemmingsreserve Medefinanciering is gevormd vanuit de wetenschap dat steeds vaker door donoren een eigen bijdrage aan projecten als eis wordt gesteld voordat een bijdrage wordt toegezegd. Om hier adequaat op te kunnen reageren is de bestemmingsreserve gevormd. Door het bestuur is in 2008 € 122 aan deze bestemmingsreserve toegevoegd. Deze bestemmingsreserve wordt aangewend ter medefinanciering van nationale en internationale projecten van het Nederlandse Rode Kruis.

Vanwege het internationale succes van het Rode Kruis Klimaatcentrum heeft het bestuur in 2007 besloten om een bestemmingsreserve te vormen voor de versterking van de positie van het Klimaatcentrum. Gedurende het jaar 2008 is € 27 aan de reserve onttrokken.

Voor de opstart van een aantal projecten in 2009 heeft het landelijk bestuur een bestemmingsreserve gevormd in 2008. Het betreft de volgende projecten:

- House of Humanity (€ 475)
- Vrijwilligersdag 2009 (€ 300)
- Voortzetting en uitbreiding Eerste Hulp-activiteiten (€ 155)
- Co-financiering Internationale projecten (€ 570)

De bestemmingsreserve Samen 1/Huis op Orde is gevormd voor de implementatie van het project Samen 1 en het op orde brengen van een aantal interne processen. Het landelijk bestuur heeft besloten een aanvullend bedrag van € 1.000 te reserveren voor (eenmalige) kosten verbonden aan het project Samen 1/Huis op Orde. In 2008 is een bedrag van € 859 aan deze bestemmingsreserve onttrokken.

Vanwege het feit dat eigen middelen zijn aangewend ten behoeve van financiering van activa wordt een bestemmingsreserve aangehouden. De omvang van de bestemmingsreserve is gelijk aan het aandeel eigen middelen in activa bedrijfsmiddelen en doelstelling, vermeerderd met de voorraden, verminderd met financiering door derden.

Op bovenstaande bestemmingsreserves berust geen verplichting. De beperkte bestedingsmogelijkheid is aangegeven door het bestuur.

Herwaarderingsreserve (8)

De herwaarderingsreserve heeft betrekking op de ongerealiseerde herwaardering van de beleggingspanden opgenomen onder de materiële vaste activa en is in 2008 niet gemuteerd. Pas bij de verkoop van de panden komt deze reserve beschikbaar voor de doelstelling.

Bestemmingsfondsen (9)

	Internationale activiteiten	Mappa Mondo	Overige	Totaal 2008	Totaal 2007
Stand per 1 januari gerapporteerd	19.621	3.838	6.485	29.944	46.256
Stelselwijziging	-5.487	-	-	-5.487	-7.290
Stand per 1 januari gecorrigeerd	14.134	3.838	6.485	24.457	38.966
Deconsolidatie	-358	-	-	-358	-
Totaal baten	27.332	360	957	28.649	27.993
Toegerekende rente	145	54	70	269	884

Totaal bestedingen	-30.295	-1.757	-1.532	-33.584	-43.386
Stand per 31 december	10.957	2.495	5.980	19.432	24.457

Onder de bestemmingsfondsen is opgenomen dat deel van de reserves en fondsen dat een beperkte bestemmingsmogelijkheid heeft doordat óf een derde (de gever) deze beperking heeft aangegeven óf dat het geld is ingezameld voor een specifiek doel. De toevoegingen aan de bestemmingsfondsen vloeien voort uit het feit dat van de inkomsten uit nalatenschappen de bestemming testamentair is bepaald of dat giften en (overheids)bijdragen met een specifieke bestemming zijn ontvangen.

Het beleid van het Nederlandse Rode Kruis is erop gericht om bestemmingsfondsen binnen 3 jaar te besteden aan het doel waarvoor de gelden zijn ontvangen.

Samenstelling bestemmingsfondsen

	31-12-2008	31-12-2007
Fonds internationale activiteiten:		
Afrika	1.601	1.283
Azië & Pacific	2.394	3.691
Europa & Centraal-Azië	32	72
Latijns Amerika	93	1.439
Midden Oosten & Noord-Afrika	845	923
Tsunami 2004	-	2.278
Overige fondsen	5.992	4.447
Totaal beschikbare fondsen	10.957	14.133
Mappa Mondo	2.495	3.839
Overige bestemmingsfondsen	5.980	6.485
Totaal	19.432	24.457

In bovenstaande opstelling is tevens opgenomen een bedrag van € 10 onder de naam Reddingsboei Fonds en dient ter ondersteuning van activiteiten die worden gefinancierd door het Stille rampen fonds.

Voorzieningen (10)

	Pensioenen en uitkeringen	Groot onderhoud	Totaal 2008	Totaal 2007
Stand per 1 januari	3.104	1.670	4.775	4.149
Toevoeging	1.367	465	1.832	2.126
Onttrekking	955-	353-	-1.308	-1.500
Stand per 31 december	3.517	1.783	5.299	4.775

De voorziening voor pensioenen en uitkeringen is onder meer bestemd voor ingegane pensioenen, WAO-uitkeringen en wachtgelden en is gevormd ten behoeve van niet verzekerde pensioenen, toelagen en aanvullingen op arbeidsongeschiktheidsuitkeringen. De hierin opgenomen voorziening voor VUT-uitkeringen heeft betrekking op de werknemers van de Landelijke Vereniging geboren voor 1950 (werknemers die op 1 januari 2005 55 jaar of ouder waren).

De voorzieningen hebben overwegend een langlopend karakter.

Langlopende schulden (11)

	31-12-2008	31-12-2007
Kredietinstellingen	1.131	738
Projectverplichtingen	2.721	2.430
Overige schulden	150	160
Totaal	4.002	3.328

De langlopende schulden die zijn opgenomen bij kredietinstellingen zijn veelal aangegaan voor de financiering van de onroerende goederen van de plaatselijke afdelingen. De aflossingsverplichtingen voor het nieuwe boekjaar zijn gerubriceerd onder kortlopende schulden. De rente op deze leningen varieert eind 2008 van 0% tot 8%. Als zekerheden voor een aantal langlopende schulden zijn onroerende goederen hypothecair bezwaard. Tevens is een renteloze lening aangegaan voor de financiering van activa in het kader van de doelstelling.

De projectverplichtingen betreffen aan zusterorganisaties en andere partijen gedane toezeggingen tot het financieren van internationale hulpverleningsprojecten. Het kortlopend deel van deze verplichting is opgenomen onder kortlopende schulden.

Kortlopende schulden (12)

	31-12-2008	31-12-2007
Crediteuren	2.978	7.526
Vooruit ontvangen contributie	81	118
Projectverplichtingen	5.443	4.860
Belastingen en sociale lasten	992	878
Overige vooruitontvangen baten	288	452
Overige schulden	4.623	5.414
Totaal	14.405	19.248

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Er zijn langlopende, onvoorwaardelijke financiële verplichtingen aangegaan ter zake van erfpacht, huur en operational leasing. De verplichtingen die hieruit voortvloeien bedragen voor 2009 € 1.677.

6.2.6. Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten over 2008

Giften en schenkingen, nationale doeleinden (13)

	2008	2007
Mappa Mondo	305	466
Overige	2.458	2.056
Totaal	2.763	2.522

Nalatenschappen (14)

	2008	2007
Landelijke Vereniging	13.269	12.625
Plaatselijke afdelingen	791	716
Totaal	14.060	13.341

Baten uit acties van derden (15)

	2008	2007
Nationale Postcode Loterij, reguliere bijdrage	4.000	4.000
Nationale Postcode Loterij, extra projectbijdrage	-	360
3FM-actie	3.043	2.625
Stichting SHO	599	-20
Sponsor Loterij	716	595
Stichting Vluchteling	-	139
Totaal	8.358	7.699

Met de Stichting Nationale Postcode Loterij is door de Landelijke Vereniging een overeenkomst gesloten met een looptijd tot en met 31 december 2010 waarin het Nederlandse Rode Kruis als beneficiant wordt aangemerkt.

De netto-inkomsten uit nationale rampenacties worden verantwoord, georganiseerd door de Stichting samenwerkende hulporganisaties (SHO) voorzover de bedragen in het boekjaar door de SHO zijn ontvangen. In 2008 heeft het Nederlandse Rode Kruis uitkeringen ontvangen uit de acties ten behoeve van de hulp na de cycloon in Birma. De inkomsten in 2007 hadden betrekking op acties ten behoeve van hulp na de aardbevingen in Pakistan en op Java en een terugbetaling van een gedeelte van de ontvangen bijdrage voor de hulp na de overstroming in Suriname.

De inkomsten uit de 3FM-actie betreft het aandeel dat het Nederlandse Rode Kruis direct ontvangen heeft als resultaat van de actie. In 2008 stond het Glazen Huis in Breda en stond de actie in het kader van Vluchtelingen. In 2007 stond het Glazen Huis in Den Haag en had de actie betrekking op Water.

Subsidies van overheden (16)

	2008	2007
Ontvangen subsidies voor:		
- nationale projecten/activiteiten	4.450	4.979
- internationale projecten/activiteiten	20.935	15.109
Totaal	25.385	20.088

Baten uit beleggingen (17)

	2008	2007
Dividenden	75	114
Rente obligaties / deposito's	488	973
Koersresultaten effecten	-701	566
Kosten effecten	-86	-68
	-224	1.585
Overige rente	766	735
Per saldo	542	2.320

Overige baten (18)

Onder overige baten worden tevens boekwinsten verantwoord op de verkoop van panden van plaatselijke afdelingen.

Baten met een bijzondere bestemming

	2008	2007
Internationale activiteiten		
Ministerie van Buitenlandse Zaken	17.744	9.768
Europese Unie	3.191	5.341
Giften voor internationale hulp	3.225	7.150
3FM-actie	3.043	2.625
Stichting SHO	599	-20
PSO	-470	329
Stichting Vluchteling	-	139
	27.332	25.332
Sociale hulp en noodhulp nationaal		
Fondsenwerving Mappa Mondo	360	1.058
Overige nationale doeleinden	957	1.603
Totaal	28.649	27.993

Toelichting lastenverdeling (19)

	Voor- lichting en bewust- wording	Voor- bereiding en coördinatie inter- nationale activiteiten	Inter- nationale activiteiten	Sociale hulp en noodhulp nationaal	Eigen fondsen- werving	Acties derden	Beheer/ Administratie	Totaal 2008	Begroting 2008	Totaal 2007
Directe kosten										
Kosten direct personeel	782	2.319	1.962	9.529	1.388	-	-	15.980	16.213	14.051
Contributie internationale organisatie	-	669	-	-	-	-	-	669	800	642
Inhuur derden (incl. vrijwilligerskosten)	107	393	-	2.731	216	-	-	3.447	5.036	3.488
Aankopen en verwervingen	31	1.073	-	939	15	301	-	2.359	1.055	2.348
Publiciteit/communicatie/verzending	2.396	66	23	104	4.152	-	-	6.741	6.909	7.418
Uitgaven plaatselijke afdelingen	-	-	-	6.112	-	-	-	6.112	4.919	5.417
Projectuitgaven internationale projecten	-	-	29.070	-	-	-	-	29.070	32.205	24.629
Huisvestings- en transportkosten	12	275	682	2.901	129	-	-	3.999	4.044	3.561
Afschrijvingen	-	2	85	425	47	-	-	559	647	430
Kantoor- en algemene kosten	524	143	-	1.389	442	-	-	2.498	2.871	3.621
Tegemoetkoming in de kosten	-34	-646	-113	-6.272	0	-	-	-7.065	-6.748	-5.985
Indirecte kosten										
Kosten indirect personeel	175	126	173	1.883	651	-	2.830	5.839	6.056	5.771
Reis- en verblijfkosten	5	5	7	59	18	-	252	346	263	354
Overige personeelskosten	53	131	180	706	122	-	1.495	2.687	2.144	1.554
Kantoor- en huisvestingskosten	169	128	175	1.840	629	-	615	3.556	3.443	3.518
Afschrijving	86	73	100	940	309	-	132	1.640	1.619	1.594
Overige algemene kosten	116	119	162	1.297	402	-	724	2.821	2.558	3.043
Totaal	4.422	4.876	32.507	24.583	8.520	301	6.049	81.258	84.033	75.453

Uit bovenstaande opstelling blijkt dat de kosten voor Beheer en Administratie 7,4% (2007: 7,3%) van de totale bestedingen bedragen.

Personeelslasten

	2008	2007
Salarissen	18.025	16.849
Sociale lasten	2.326	2.036
Pensioenlast	1.463	935
Totaal	21.813	19.820

De pensioenregeling van het Nederlandse Rode Kruis is ondergebracht bij verzekeringsmaatschappijen. De pensioenaanspraken zijn verzekerd op basis van een garantiecontract: de verzekeraar garandeert de nominale pensioenen tijdens de contractduur.

De pensioenregeling is een middelloonregeling met voorwaardelijke indexatie uit de winst voor zowel de actieve als de inactieve deelnemers.

De verplichtingen van het Nederlandse Rode Kruis zijn beperkt tot het betalen van de overeengekomen jaarlijkse premie. Het Nederlandse Rode Kruis heeft op grond van het verzekeringscontract geen aanvullende verplichtingen en geen recht op de overeengekomen winstdeling.

Gemiddelde bezetting in fte

	2008	2007
Direct personeel Landelijke Vereniging:		
- voorlichting en bewustmaking	14	14
- voorbereiding en coördinatie internationale activiteiten	40	39
- internationale activiteiten (gedelegeerden)	55	63
- sociale hulp en noodhulp nationaal	192	186
- fondsenwerving	27	22
Beheer / Administratie	46	47
Indirect personeel Landelijke Vereniging	23	24
	395	395
Plaatselijke afdelingen NRK	56	48
Totaal	451	443

Met gedelegeerden worden arbeidsovereenkomsten gesloten voor de duur van de uitzending.

Bezoldiging directie

	Breederveld Algemeen directeur	Hofstra Directeur	Totaal 2008	Totaal 2007
Totaal vast inkomen	141	57	198	254
Ontslagvergoeding	-	175	175	-
Onkostenvergoeding	6	1	7	10
Pensioenlasten	28	18	46	50
Werkgeversdeel sociale verzekeringen	4	3	7	8
Ter beschikking gestelde lease-auto	20	3	23	23
Totaal	199	257	456	345

Alle uitgaven die het Nederlandse Rode Kruis heeft gedaan die voortvloeien uit het dienstverband van de directie van de Landelijke Vereniging over 2008 zijn in bovenstaande opstelling verwerkt. De directie bestond in 2007 uit 2 personen en in 2008 uit 1. Met de algemeen directeur, de heer C. Breederveld, is op 1 januari 2005 een arbeidsovereenkomst aangegaan voor een periode van 4 jaar, welke met ingang van 1 januari 2009 is omgezet in een dienstverband voor onbepaalde tijd. De arbeidsovereenkomst met de heer M.L. Hofstra is beëindigd per 1 juni 2008.

De bezoldigingsgegevens zijn weergegeven conform de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving. De bezoldiging van de algemeen directeur is afgestemd op de verantwoordelijkheid die hij heeft. De bezoldiging van de algemeen directeur ligt onder de VFI-(Wijffels-)norm en onder de Balkenende-norm.

Aan directie is geen variabel inkomen toegekend.

Aan bestuurders is geen bezoldiging betaald en zijn geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt. In 2008 is aan bestuurders voor een bedrag van € 2.795,- (2007: € 1.453,-) op declaratiebasis vergoed voor de door hen in het kader van hun bestuursfunctie gemaakte reis-, verblijf- en representatiekosten.

Den Haag, 22 april 2009

Landelijk bestuur

De heer mr. drs. L.C. Brinkman	<i>voorzitter</i>
H.K.H. Prinses Margriet der Nederlanden	<i>ondervoorzitter</i>
De heer mr. E.M. d'Hondt	<i>ondervoorzitter</i>
De heer drs. A.E.M. Theunissen	<i>penningmeester</i>
De heer mr. S. Harchauoui	<i>bestuurslid</i>
Mevrouw P.C. Krikke	<i>bestuurslid</i>
Mevrouw mr. S.J. van Oord	<i>bestuurslid</i>
De heer P. Rosenmöller	<i>bestuurslid</i>
De heer ir. P.J.A. van Schijndel	<i>bestuurslid</i>
De heer W.F. Vader	<i>bestuurslid</i>

Directie

De heer dr. C. Breederveld *algemeen directeur*

6.3. OVERIGE GEGEVENS

In dit hoofdstuk geven wij de bestemming resultaat weer en de accountantsverklaring bij de jaarrekening.

6.3.1. Bestemming resultaat

	2008
Saldo	
Landelijke Vereniging	-4.340
Overige geconsolideerde eenheden	-406
Totaal	-4.745
Dit is opgebouwd uit:	
Mutatie bestemmingsreserves	1.601
Mutatie fonds internationale activiteiten	3.176
Mutatie overige fondsen	-7.842
Mutatie continuïteitsreserve	-1.679
Totaal	-4.745

Landelijke Vereniging

Baten waarvoor een derde een beperkte bestedingsmogelijkheid heeft aangegeven worden toegevoegd aan een bestemmingsfonds; bestedingen van deze gelden worden aan dit fonds onttrokken. Gelden waarvoor het landelijk bestuur een specifieke bestemming heeft gegeven, worden toegevoegd aan een bestemmingsreserve; uitgaven van deze gelden worden ten laste van de bestemmingsreserve gebracht. Het saldo dat resteert na de verwerking van de mutaties in de bestemmingsfondsen en bestemmingsreserves worden ingevolge een besluit van het landelijk bestuur van het Nederlandse Rode Kruis onttrokken aan de continuïteitsreserve.

Overige eenheden

Het saldo van baten en lasten van de overige eenheden is een samenvoeging van de saldi van de verschillende verenigingen en stichtingen. Deze rechtspersonen bepalen een ieder afzonderlijk de bestemming van het saldo.

6.3.2. Accountantsverklaring

Aan de Algemene ledenvergadering en het landelijk bestuur van het Nederlandse Rode Kruis

Wij hebben de geconsolideerde jaarrekening 2008 van het Nederlandse Rode Kruis te Den Haag bestaande uit de geconsolideerde balans per 31 december 2008 en de geconsolideerde staat van baten en lasten over 2008 met de toelichting gecontroleerd.

VERANTWOORDELIJKHEID VAN HET LANDELIJK BESTUUR

Het landelijk bestuur van de vereniging is verantwoordelijk voor het opmaken van de geconsolideerde jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 650 voor Fondsenwervende Instellingen. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de geconsolideerde jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

VERANTWOORDELIJKHEID VAN DE ACCOUNTANT

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de geconsolideerde jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de geconsolideerde jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de geconsolideerde jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de geconsolideerde jaarrekening van vermogen en resultaat relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de entiteit. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die het bestuur van de entiteit heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de geconsolideerde jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

OORDEEL

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van het Nederlandse Rode Kruis per 31 december 2008 en van het resultaat over 2008 in overeenstemming met de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 650 voor Fondsenwervende Instellingen.

Wij melden dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de geconsolideerde jaarrekening.

Den Haag, 22 april 2009

KPMG ACCOUNTANTS N.V.

J.A.A.M. Vermeeren RA